

DEON MEYER

LITERAIRE
THRILLER

FENIKS

FENIKS

Mat Joubert is levensmoe en rouwt om de dood van zijn gewelddadig om het leven gekomen vrouw Lara. Hij is zwaarlijvig en rookt en drinkt te veel. Er zijn zelfs momenten dat hij de loop van zijn dienstpistool tegen z'n lippen drukt en de trekker zou willen overhalen.

Als een bizarre serie moorden voor paniek zorgt onder de bewoners van Kaapstad krijgt Mat een laatste kans om het verleden achter zich te laten. Met als enige aanwijzing een 19e-eeuws Duits handpistool staat hij voor een op het oog onmogelijke opgave. Het duurt echter niet lang of Mat ontdekt dat hij niet de enige is die het spook van het verleden van zich af wil leggen. Want terwijl hij vecht om een nieuwe start te maken, is de moordenaar bezig het verleden te begraven door een onbekende dodenlijst af te werken.

Deon Meyer begon zijn journalistieke carrière in 1980 als verslaggever van Die Volksblad. In 1991 schreef hij zijn eerste roman - *Wie met vuur speel* - die hem in Zuid-Afrika direct de titel 'beste misdaadauteur van het jaar' bezorgde. Feniks is zijn tweede roman. De Engelse vertaling werd door de Britse pers met groot enthousiasme ontvangen. Deon woont met zijn twee kinderen in Melkbosstrand (Zuid-Afrika).

NUGI: 331
VAN BUUREN UITGEVERIJ - WEERT

ISBN 90-5695-077-0

OceanofPDF.com

FENIKS

DEON MEYER

VAN BUUREN UITGEVERIJ BV
WEERT

OceanofPDF.com

Mat Joubert is levensmoe en rouwt om de dood van zijn gewelddadig om het leven gekomen vrouw Lara. Hij is zwaarlijvig en rookt en drinkt te veel. Er zijn zelfs momenten dat hij de loop van zijn dienstpistool tegen zijn lippen drukt en de trekker zou willen overhalen.

Als een bizarre serie moorden voor paniek zorgt onder de bewoners van Kaapstad krijgt Mat een laatste kans om het verleden achter zich te laten. Met als enige aanwijzing een 19e-eeuws Duits handpistool staat hij voor een op het oog onmogelijke opgave. Het duurt echter niet lang of Mat ontdekt dat hij niet de enige is' die het spook van het verleden van zich af wil leggen. Want terwijl hij vecht om een nieuwe start te maken, is de moordenaar bezig het verleden te begraven door een onbekende dodenlijst af te werken.

Enkele bizarre moorden zorgen voor onrust binnen het politiekorps van het Zuid-Afrikaanse Kaapstad maar de bijna afgeschreven inspecteur Mat Joubert wordt op de zaak gezet. De man is levensmoe, te zwaarlijvig, drinkt en rook te veel. Zijn fysieke problemen zijn de uiterlijke symptomen van zijn vlucht voor de realiteit: de gewelddadige dood van zijn vrouw. Ook de seriemoordenaar blijkt een afrekening te hebben met het verleden zodat de politie koortsachtig op zoek moet gaan naar een gemeenschappelijk kenmerk op de dodenlijst van de dader. Deze politieroman is het tweede - maar eerst vertaalde - boek van de Zuid-Afrikaanse schrijver Deon Meyer. Het is geheel in de hedendaagse Engelse traditie geschreven. Een rommelige, ongelukkige detective wordt op een hopeloze zaak gezet en krijgt van alle kanten veel tegenwind. Uiteindelijk leidt zijn nonchalante doorzettingsvermogen toch tot een happy end. Menselijke, onderhoudende politieroman in de stijl van Morse of Frost.

Oorspronkelijke titel: Feniks
Oorspronkelijke uitgave:
1996 Queilleries-Uitgewers, Kaapstad

© 1996 Deon Meyer

© 1999 Nederlandse uitgave:
Van Buuren Uitgeverij BV
Postbus 10356
6000 GJ Weert
e-mail: vanbuuren.uitgeverij@wxs.nl

Vertaling: Studio Imago, Jacqueline Caenberghs
Omslagontwerp: Teo van Gerwen Design - Leende
Omslagillustratie: Teo van Gerwen
Redactie en zetwerk: *Studio Imago* BV - Amersfoort

ISBN 90.5695.077.0
NUGI 331

OceanofPDF.com

Dit HOMEMADE elektronische boek is gemaakt
voor uitsluitend persoonlijk gebruik.
Het is niet bestemd voor commerciële doeleinden!
Dus als u voor dit boek heeft betaald bent u opgelicht!

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 1

In de middagstilte van 31 december denkt Mat Joubert aan de dood.

Zijn handen maken het dienstpistool, de Z88, met mechanische bewegingen schoon. Hij zit in de huiskamer, voorovergebogen in de fauteuil, de onderdelen van het pistool voor zich op de lage tafel, tussen repen stof, borstels en een blik olie. Uit een sigaret in de asbak kringelt een lange, dunne rookpluim op. Boven hem, bij het raam, vliegt een bij met eentonige regelmaat tegen het glas aan, een irritante poging om buiten te komen, in de zomermiddag waar een lichte zuidooster waait.

Joubert hoort het niet. Zijn bewustzijn sleept zich koersloos voort tussen de herinneringen van de afgelopen weken, tussen kronieken van de dood, zijn broodwinning: de blanke vrouw op de keukenvloer, op haar rug, spatel in haar rechterhand, omelet verbrand op het fornuis, het bloed een bijpassende spat kleur in het gezellige vertrek. In de huiskamer de zoon, negentien, in tranen. ‘Het was een ongeluk! De Heer is mijn getuige.’ De R3 240 in de zak van zijn leren jasje, de dikke rol bankbiljetten, het proces-verbaal van de misdaad.

De man tussen de bloemen: een makkelijker herinnering. De Dood Met Waardigheid. Mat ziet opnieuw de chercheurs en agenten op het open industrieterrein, tussen de grauwe fabrieksgebouwen. Ze staan in een kring, kniediep tussen de veldbloemen die zich geel, wit en oranje naar omhoog wurmen. In het midden van de gerechtelijke cirkel ligt het lijk van een kleurling, van middelbare leeftijd, klein van gestalte. Een lege fles brandewijn in de hand, het gezicht naar beneden gekeerd, een wang tegen de grond gedrukt.

Maar zijn ogen zijn dicht. En zijn andere hand omklemmt enkele bloemen, ondertussen verwelkt.

Het zijn de handen die Mat zich het best herinnert.

Het strand van Macassar. Drie mensen. De stank van verbrand rubber en verkoold vlees die nog altijd in de lucht hangt, de groep van het gerecht en de media die met de wind mee een wagenkamp trekken rond de gruwel van de veelvuldige halssnoermoorden.

De handen. Klauwen. Naar de hemel uitgestrekt in een versteende smeekbede om verlossing.

Mat Joubert is het leven moe. Maar hij weet wel dat hij zó niet wil sterven. Met duim en middelvinger stopt hij vijftien korte, dikke 9mm-patronen een voor een in het magazijn. De laatste glanst een ogenblik in de middagzon. Hij houdt de patroon op ooghoogte, de duim onderaan, de wijsvinger bovenaan, en kijkt naar het roestbruine loodpunt.

Hoe zou het zijn? Als je de donkere bek van de Z88 tegen je lippen drukt, zonder hem tegen de tanden aan te duwen, en je de trekker overhaalt, voorzichtig, langzaam, eerbiedig? Zou je de loden kogel voelen? Pijn? Zouden er nog gedachten door de onbeschadigde delen van je brein flitsen? Jou beschuldigen van lafheid net voor de nacht je omsluit? Of zou het zo vlug voorbij zijn dat de klank van het schot niet eens van vuurwapen naar oor naar brein gaat?

Hij vraagt zich af: was het voor Lara zo?

Ging haar licht simpelweg uit zonder dat ze wist van de hand op de schakelaar? Of wist ze het wel en heeft ze in het korte moment tussen leven en dood alles gezien? Misschien berouw gekregen, of een laatste keer spottend gelachen?

Hij wil er niet aan denken.

Morgen begint een nieuw jaar. Daarbuiten lopen mensen rond met voornemens, dromen, plannen, geestdrift en hoop op een nieuw tijdperk. En hij zit hier.

Morgen wordt alles anders, op het werk. De nieuwe baas, de politieke aanstelling. De anderen kunnen het nergens anders meer over hebben. Voor Joubert maakt het weinig uit. Hij wil niets meer weten. Niet over de dood en niet over het leven. Het was gewoon nog iets extra's dat hij moest proberen te overleven, nog iets om rekening mee te houden, nog iets om de fut uit zijn leven te persen en het Grote Roofdier dichterbij te lokken.

Hij duwt het magazijn met de palm van zijn linkerhand keihard in de kolf, alsof hij zijn gedachten met geweld een andere richting uit wil sturen. Hij schuift het vuurwapen in de leren holster. De olie en de lappen gaan

weer in de oude schoenendoos. Hij trekt aan de sigaret, blaast de rook in de richting van het venster. Dan ziet hij de bij, hoort hoe de toonhoogte van de vleugels door uitputting afneemt.

Joubert staat op, trekt de vitrage opzij en maakt het raam open. De bij voelt de warme wind, maar probeert nog steeds bij het verkeerde raam een weg naar buiten te vinden. Joubert draait zich om, neemt een olielap en wappert er voorzichtig mee voor het raam. De bij komt tot voor de opening en zwiept naar buiten. Joubert doet het venster dicht en trekt het gordijn recht.

Hij kan ook ontsnappen, denkt hij. Als hij wil.

Bewust laat hij ook dit inzicht wegsijpelen. Maar het is genoeg om hem impulsief te laten beslissen. Hij zal vanavond even langsgaan bij de buurtbarbecue. Even maar. Vanwege oudjaar.

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 2

De eerste stap in de herrijzenis van Mat Joubert is van fysieke aard.

Tegen zeven uur loopt hij door de bomenrijke straat in de middenklassenbuurt Monte Vista naar het huis van de Stoffbergs. Jerry Stoffberg van Stoffberg en Mordt, begrafenisondernemers in Bellville. ‘Wij zitten in hetzelfde vak, Mat. Alleen verschillende takken,’ zegt hij vaak.

De deur staat open. Stoffberg ziet Joubert binnenkomen. Ze groeten elkaar, stellen de gebruikelijke vragen.

‘De zaken gaan goed, Mat. Goede tijd van het jaar, en of. Het lijkt wel of ze zich vastbijten tot nét na de feestdagen,’ zegt hij terwijl hij het bier dat Joubert heeft meegebracht in de koelkast zet. De ondernemer draagt een schort waarop DE SLECHTSTE KOK TER WERELD staat.

Joubert knikt alleen maar, hij heeft dit al vaker gehoord en haalt de kroonkurk van de eerste Castle van die avond.

De keuken is warm en gezellig, een middelpunt van pret en vrolijkheid. Vrouwenstemmen vullen het vertrek. Kinderen en mannen ontwikkelen behendigheid om door de gesprekken en de rituele voorbereidingen van de vrouwen heen te laveren. Mat Joubert navigeert naar buiten.

Zijn bewustzijn is naar binnen gekeerd, zijn waarneming ingetrokken als de voelhoorns van een insect. De warmte en de huiselijkheid gaan aan hem voorbij.

Buiten bewegen kinderen als schaduwen in poelen van licht en duisternis, volgens leeftijd in eskaders opgedeeld maar verenigd in zorgeloze uitbundigheid.

Op de donkere veranda zitten tieners in een ongemakkelijk, schuchter niemandsland tussen kindzijn en volwassenheid. Joubert merkt hen even op omdat hun onhandige pogingen om ontspannen te lijken hen verraden. Ze hebben een overtreding begaan. Hij concentreert zich, tot hij beseft wat ze precies proberen te verbergen: de glazen op de tafel zijn met een verboden

inhoud gevuld. Twee, drie jaar geleden zou hij hierom geglimlacht hebben, zich zijn eigen puberteit hebben herinnerd. Maar nu trekt hij alleen maar zijn voelhoorns in.

Hij gaat in de kring van mannen rond het vuur staan. Ieders paspoort tot die groep is het glas in zijn hand. Ze staren allemaal naar het schaap dat naakt en zonder waardigheid aan het spit van Stoffberg draait.

‘Jezus, Mat, wat ben jij lang,’ zegt Wessels, de persfotograaf, als Joubert naast hem komt staan.

‘Weet je dan niet dat hij het geheime wapen is van Berovingen en Moordzaken?’ vraagt Myburgh, de verkeerschef van Bellville, over het vuur heen. Zijn weelderige snor springt bij ieder woord op.

De gezichtsspieren van Joubert trekken samen, ontbloten zijn tanden in een mechanische glimlach.

‘Ja, hij is hun mobiele wegversperring,’ meent Sturridge, de kleine zakenman. Ze lachen eerbiedig.

Kwinkslagen en opmerkingen gaan over en weer over het sissende schapenvlees, ingehouden voorzichtig vanwege het twee jaar oude verlies van Joubert - broederlijke, vruchteloze pogingen om zijn sluimerende geest weer tot leven te wekken.

Het gesprek neemt een rustige wending, Stoffberg draait aan het spit en spuit een geheime saus in het roodbruine vlees, zoals een geneesheer in een patiënt. Sport, schuine moppen, gemeenschappelijke problemen op het werk. Joubert schudt een Winston uit het pakje in de borstzak van zijn overhemd. Hij biedt de mannen om hem heen er een aan. Een aansteker flikkert.

De leden van de vuurkring komen en gaan. Stoffberg draait aan het spit en onderzoekt of het opschiet. Joubert krijgt nog een biertje, gaat er later zelf nog een halen. De keukenactiviteiten van de vrouwen zijn afgenomen. Ze zijn in de aangrenzende televisiekamer beland.

Buiten concentreert het gesprek zich op het schaap van Stoffberg.

‘Het haalt niets uit om het nog eens in te spuiten, Stoffie, het is duidelijk dood.’

‘Ik moet voor zonsopgang eten, Stoffie. Mijn winkel moet morgen open.’

‘Vergeet het maar. Dit schaapje is pas in februari gaar.’

‘Tegen die tijd is dit het zwarte schaap van de familie.’

De ogen van Joubert volgen het gesprek van gezicht naar gezicht, maar hij neemt er niet aan deel. Zo kennen ze hem, stil. Zelfs voor de dood van Lara was hij geen groot prater.

De stemmen van de kinderen worden zachter, die van de mannen luider. Stoffberg stuurt iemand naar binnen om een seintje te geven. Het tempo van de bijeenkomst verandert. De vrouwen roepen de kinderen en lopen met borden, volgeladen met bijgerechten, naar de plaats waar Stoffberg het schaap begint voor te snijden.

Joubert lurkt aan nog een Castle terwijl hij op zijn beurt wacht. De alcohol heeft een waas over zijn zintuigen gelegd. Hij heeft geen honger, maar eet uit gewoonte en uit hoffelijkheid, aan een tuintafel, met sommige van de andere mannen.

Binnen klinkt muziek, de rock van de tieners. Joubert biedt weer sigaretten aan. Vrouwen komen mannen halen om te dansen. De muziek binnen veroudert gestaag, maar de decibels niet. Joubert staat op om niet alleen achter te blijven en haalt op weg naar de huiskamer nog een biertje.

Stoffberg heeft de lampen in het vertrek door gekleurde vervangen. Ritmisch bewegende lijven baden in een schemering van rood, blauw en geel. Joubert zit in de eetkamer, zó dat hij uitzicht op de dansers heeft. Het korte lichaam van Wessels schokt spasmodisch in nabootsing van Elvis. De bewegingen van de tieners zijn subtieler. De rok van de knappe, slanke vrouw van Sturridge wordt een ogenblik lang doorschijnend wanneer ze langs een rode lamp danst. Joubert kijkt een andere kant op. De borsten van Yvonne Stoffberg, de dochter des huizes, wippen jeugdig op en neer in een strak T-shirt. Joubert steekt nog een sigaret op.

De gezette vrouw van Myburgh vraagt Joubert voor een traditionele wals. Hij stemt toe. Zij loodst hem behendig tussen de andere paartjes door. Wanneer de muziek verandert, glimlacht ze meevoelend en laat hem gaan. Hij haalt nog een Castle. Het tempo van de muziek vertraagt. De dansers schuiven dicht tegen elkaar aan, luiden een nieuwe fase van de avond in.

Joubert loopt naar buiten om zijn blaas te legen. De lichten in de achtertuin zijn uit. Het vuur onder de restanten van het schaap gloeit rood na. Hij loopt naar een hoek van de tuin, doet zijn behoefte en keert dan terug. Boven het donkere dak van Stoffbergs huis valt een ster. Joubert staat stil en kijkt naar de hemel, maar ziet alleen duisternis.

‘Hallo, Mat.’

Zij verschijnt plotseling naast hem, een nimfachtige schaduw van de nacht.

‘Ik mag toch Mat zeggen? Ik ben al van school.’

Ze staat in het licht van de achterdeur geëtt, haar volle, jonge rondingen in een T-shirt en een lange broek gegoten.

‘Ja,’ zegt hij huiverig, verbaasd. Ze komt dichterbij, tot in de beschermde ruimte van zijn alleenzijn.

‘Je hebt niet één keer met mij gedanst, Mat.’

Hij staat als aan de grond genageld, onzeker, verdoofd door zeven Castles en vele maanden geestdodende zelfbesschouwing. Hij kruist de armen, beschermend.

Zij legt haar hand op zijn arm. De punt van haar linkerborst raakt zijn elleboog lichtjes aan.

‘Jij was de enige man hier vanavond, Mat.’

God, dit is de dochter van mijn buurman, denkt hij. Hij herinnert zich de glazen van de tieners op de veranda.

‘Yvonne...’

‘Iedereen noemt mij Bonnie.’

Voor het eerst kijkt hij naar haar gezicht. Haar ogen zijn op hem gevestigd, glanzend, vol passie en doelbewust. Haar mond is een vrucht, rijp en lichtjes geopend. Zij is geen kind meer. Mooi.

Joubert voelt hoe de vrees voor vernedering zich in hem roert.

Dan schreeuwt zijn lichaam het zachtjes uit, in een roestig ogenblik dat komt en gaat, dat zijn buik een ogenblik lang herinnert aan de bultige vreugden uit het verleden. Maar zijn angst is te groot. Hij weet niet of dit soort leven niet dood is in hem. Het is al meer dan twee jaar... Hij wil weg. Hij opent de armen, wil haar wegduwen.

Zij interpreteert de beweging anders, schuift tussen zijn handen, trekt hem naar zich toe, drukt haar warme, natte mond op de zijne. Haar tong dwingt zijn lippen zich te openen, fladdert. Haar lijf ligt tegen het zijne, haar borsten branden van levenslust.

In de keuken roept iemand een kind en het alarm bereikt de ontwakende geest van Joubert. Hij duwt haar weg en loopt naar de achterdeur.

‘Het spijt me,’ zegt hij zachtjes over zijn schouder zonder te weten waarom.

‘Ik ben al van school af, Mat.’ Er klinkt geen verwijt in haar stem.

Hij loopt als een vluchteling naar zijn huis, zijn gedachten op zijn bestemming geconcentreerd, niet op wat achter hem ligt. Het gejuich van het nieuwe jaar klinkt op. Voetzoekers, zelfs een trompet.

Zijn huis. Hij loopt tussen de bomen en struiken, de perken die Lara heeft aangeplant, worstelt met de sleutel, loopt de gang door tot in de slaapkamer. Daar staat het bed waarin hij met Lara sliep. Daar is haar klerkast, nu leeg. Daar hangt het schilderij dat zij op de vlooiemarkt in Groenpunt heeft gekocht. De cipiers van zijn gevangenschap, de wachters voor zijn cel.

Hij kleedt zich uit, trekt een zwarte boxershort aan, gooit de dekens opzij en gaat liggen.

Hij wil er niet aan denken.

Maar zijn elleboog voelt nog altijd een ongelooflijke zachtheid, haar tong glijdt weer in zijn mond.

Twee jaar en drie maanden na Lara's dood. Twee jaar en drie maanden.

Uitgerekend diezelfde dag, laat in de middag, vroeg in de avond, had hij in Voortrekkerweg gestaan en over de straat uitgekeken. De parkeermeters gezien die zich over een kilometer of langer uitstrekken, zover als hij over de pijlrechte weg kon zien. De parkeerplaatsen die ze met de kop rechtop en zinloos trots bewaken, waren allemaal leeg na de werkdag. Toen wist hij dat Lara een parkeermeter van hem had gemaakt.

Twee jaar en drie maanden een parkeermeter - overdag een ergernis, 's nachts nutteloos.

Zijn lichaam wil hem niet geloven.

Als een verwaarloosde machine die kraakt en kucht en stram probeert om de raderen in beweging te krijgen. Zijn onderbewustzijn herinnert zich de oliën die in het brein zitten en wachten, chemische boodschappen van de liefde die bloed en vocht naar het front verschepen. De machine zucht, de ontsteking vonkt flauw, een rad draait.

Hij opent de ogen, staart naar het plafond.

Er zit een virus in zijn bloed. Hij kan de eerste vage symptomen voelen. Nog geen orgaan dat groeit en zelfstandig tegen het materiaal opbokst. Veeleer een trage koorts die zich door zijn lichaam verspreidt, die traag, als het getij, de alcohol uit zijn bloedsomloop verdringt, de slaap verdrijft.

Hij draait zich om, staat op om een raam te openen. Een straatlantaarn laat het zweet op zijn bovenlijf dof glanzen. Hij gaat weer liggen, op zijn

rug, zoekt verdoving tegen verlangen en vernedering.

Het verlangen in zijn buik en in zijn hoofd zijn allebei even pijnlijk.

Zijn gedachten tolleren in het rond, ze komen abrupt tot stilstand.

Emotie, lust en herinneringen versmelten. Lara. Hij mist haar en hij haat haar. Vanwege de pijn. God, zij was zo mooi. Slank, opwindend, een orkaan van passie, een kwelgeest. Een verrader.

De zachtheid van die borst tegen zijn elleboog. De dochter van zijn buurman.

Lara die een parkeermeter van hem maakte. Lara die dood is. Zodat de toestand onomkeerbaar is.

Lara is dood.

Zijn verstand zoekt een uitweg voor die gedachte, voert zijn gedachten naar de mistroostige veiligheid van de grijze depressie waarin hij de afgelopen maanden leerde te overleven.

Maar voor het eerst in twee jaar en drie maanden wil Joubert niet van die vluchtroute weten. De machine heeft bewogen, de grote drijfas heeft tussen de ruw geworden kogellagers gedraaid, de zuigers zijn in hun cilinder geschoven. De machine is een bondgenootschap met Yvonne Stoffberg aangegaan. Samen vechten ze tegen de naderende grijsheid.

Yvonne Stoffberg fladdert weer in zijn mond.

Lara is dood.

Zo valt hij in slaap. Een tweestrijd zonder winnaar, een nieuwe ervaring.

Ergens op de grens van de slaap beseft hij dat het leven wil terugkeren. Maar hij steekt de grens over voor de angst hem kan overvallen.

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 3

Recherchebrigadier Bennie Griessel noemt het gebouw van Berovingen en Moordzaken aan de Kasselsvleiweg, Bellville-Zuid: ‘Het Kremlin’.

Bennie Griessel is de man met de ironische humor, gesmeed in het smidsvuur van negen jaar speurwerk. Bennie noemt de dagelijkse ochtendvergaderingen in de vergaderzaal van Het Kremlin ‘een circus’.

Maar dit is een cynische opmerking uit de tijd van de ascetische commissaris Willie Theal, over wie de dikke hoofdagent Tony O’Grady ooit zei: *‘There, but for the grace of God, goes God.’* Grady had luid gelachen en aan niemand verteld dat hij die kwinkslag van Churchill had gejat. Geen van de rechercheurs wist het in ieder geval.

Deze morgen is anders dan anders. Theal, bevelvoerend officier van Berovingen en Moordzaken, is op 31 december vervroegd met pensioen gegaan en gaat nu groenten telen op een hoeve bij Philippi.

In zijn plaats komt commissaris Bart de Wit. Aangesteld door de minister van Wet en Orde. De nieuwe zwarte minister van Justitie. Berovingen en Moordzaken maakt sinds 1 januari ook ambtelijk deel uit van het nieuwe Zuid-Afrika. Want Bart de Wit is een voormalig lid van het ANC. Die zijn partij lidmaatschap heeft opgegeven voor hij het opperbevel aanvaardde. Omdat een politieman onpartijdig moet zijn.

Als Joubert op twee januari om zeven minuten over zeven de vergaderzaal binnenloopt, zitten veertig rechercheurs al op de blauwgrijze overheidsstoelen die in een grote rechthoek tegen de vier muren gepakt staan. Een gedempt gegons wijdt beschouwingen aan de nieuwe man, Bart de Wit.

Bennie Griessel groet Mat Joubert. Hoofdinspecteur Gerbrand Vos groet Mat Joubert. De anderen gaan door met hun beschouwingen. Joubert gaat in een hoek zitten.

Om precies kwart over zeven komt de hoofdcommissaris in vol ornaat de vergaderzaal binnen. Achter hem loopt commissaris Bart de Wit.

Eenenveertig paar ogen volgen hem. De hoofdcommissaris gaat vooraan staan, naast het televisietoestel. De Wit gaat op een van de twee lege stoelen ernaast zitten. De hoofdcommissaris groet hen en wenst iedereen een voorspoedig nieuwjaar toe. Dan begint hij aan zijn toespraak, maar de rechercheurs luisteren niet echt. Hun mensenkennis, hun talent om anderen in te schatten, is op de bevelvoerder toegespitst. Want in hem ligt hun professionele toekomst besloten.

Bart de Wit is kort en schraal van gestalte. Zijn zwarte haar is dun, zowel van voren als achterop, op de kruin. Zijn neus is een snavel, met een vette moedervlek op de grens tussen orgaan en wang. Hij is geen indrukwekkende figuur.

De toespraak van de hoofdcommissaris over een veranderende omgeving en een veranderende politiemacht loopt naar haar einde. Hij stelt De Wit voor. De bevelvoerder staat op, schraapt zijn keel en wrijft met zijn wijsvinger over de moedervlek.

‘Collega’s, dit is een groot voorrecht,’ zegt hij en zijn stem klinkt nasaal en hoog als een elektrische bandzaag. Zijn handen zijn achter zijn rug gevouwen, zijn korte gestalte is opgericht en kaarsrecht, de schouders naar achter getrokken.

‘De hoofdcommissaris is een drukbezet man en heeft gevraagd hem te willen verontschuldigen.’ Hij glimlacht naar de hoofdcommissaris, die groetend naar de deur loopt.

Dan zijn ze alleen, de nieuwe bevelvoerder en zijn troepen. Ze nemen elkaar op.

‘Goed, collega’s, dan is het nu tijd om kennis te maken. Ik ken u al, ik heb het voorrecht gehad om uw staat van dienst onder ogen te krijgen, maar u kent mij niet. En ik weet hoe gemakkelijk geruchten over een bevelvoerder kunnen ontstaan. Daarom ben ik zo vrij u een korte levensschets te geven. Het is waar dat ik geen ervaring in een politiekorps heb opgedaan. Dat hebt u aan het apartheidsregime te danken. Ik was bezig politiewetenschappen aan de UNISA te studeren toen mijn politieke overtuiging het mij onmogelijk maakte om in mijn vaderland te blijven...’

De Wit heeft een flauwe glimlach om zijn lippen. Zijn tanden zijn wat gelig, maar regelmatig. Ieder van zijn woorden is afgerond, perfect.

‘In het buitenland, tussen een Gideonsbende van patriotten, heb ik het voorrecht gehad om mijn studie voort te zetten. En in 1992 maakte ik deel uit van het contingent dat een Brits opleidingsaanbod aanvaardde. Ik was meer dan een jaar lang bij Scotland Yard, mijne heren.’

De Wit kijkt de vergaderzaal rond, alsof hij applaus verwacht. De vinger wrijft weer over de vlek.

‘En vorig jaar heb ik bij Scotland Yard onderzoek gedaan voor mijn doctoraal proefschrift. Ik ben dus op de hoogte van de modernste antimisdadmethoden die in de hele wereld worden ontwikkeld. En u...’

De vlekkenvinger tekent een vierkant in de lucht dat hen alle eenenveertig omvat.

‘... zult met die ervaring uw voordeel kunnen doen.’

Alweer een gelegenheid voor applaus. De stilte in het vertrek is oorverdovend.

Gerbrand Vos kijkt naar Joubert. De mond van Vos vormt geluidloos het woord ‘patriotten’. Hij slaat zijn blik ten hemel. Joubert kijkt naar de grond.

‘Goed, dit wat mijn geloofwaardigheid betreft. Collega’s, we zijn allemaal bang voor verandering. U weet het, Toffler heeft gezegd dat je de impact van veranderingen op de psyche van de mens nooit precies genoeg kunt schatten. Maar uiteindelijk moeten wij de verandering sturen. De eerste blijk hiervan is dat ik u moet zeggen wat ik van u verwacht. Als ik u op de verandering voorbereid, kunt u ze makkelijker doorvoeren...’

Bennie Griessel slaat met de palm van zijn hand tegen zijn hoofd, net boven de slaap, alsof hij de raderen binnenin weer aan het tikken wil krijgen. De Wit merkt het niet.

‘Ik verwacht maar één ding van u, collega’s. Succes. De minister heeft mij hier aangesteld omdat hij bepaalde verwachtingen koestert. En ik wil het soort inzet leveren waardoor ik aan die verwachtingen beantwoord.’

Hij steekt zijn wijsvinger in de lucht. ‘Ik zal proberen een klimaat te scheppen waarin u succes kunt behalen - door gezondere, moderne bestuursprincipes en een opleiding in de jongste antimisdadetechnieken. Maar wat verwacht ik van u? Wat is uw aandeel in het contract? Drie zaken...’

De wijsvinger krijgt twee vrienden die dramatisch voor De Wit worden opgehouden.

‘De eerste is loyaliteit. Tegenover de overheid en haar doelstellingen, tegenover de eenheid en de collega’s, en tegenover mij. De tweede is toewijding. Ik verwacht werk van gehalte. Geen negentig procent, maar honderd procent. Ja, collega’s, ook wij moeten streven naar honderd procent resultaat.’

De chercheurs beginnen zich te ontspannen. De nieuwe man spreekt een nieuwe taal, maar de betekenis blijft dezelfde. Hij verwacht niets anders dan zijn voorgangers. Meer werk voor hetzelfde ondermaatse salaris. Resultaten, zodat zijn rug gedekt is. En zijn kansen op promotie verzekerd. Ze zijn het gewend. Daar kunnen ze mee leven. Ook al was hij lid van het ANC.

Joubert haalt een rood pakje Winstons uit zijn zak en steekt er een op. Enkele anderen volgen zijn voorbeeld.

‘De derde is fysieke en geestelijke gezondheid. Collega’s, ik ben ervan overtuigd dat in een gezond lichaam een gezonde geest huist. Ik weet dat ik me op korte termijn onbemind zal maken, maar ik ben bereid het erop te wagen.’

De Wit verstrengelt zijn vingers achter zijn rug en recht zijn schouders, alsof hij een aanval verwacht. ‘Ieder van u zal voortaan twee keer per jaar een medisch onderzoek ondergaan. Het resultaat blijft vertrouwelijk, tussen u en mij. Maar als de artsen zekere... tekortkomingen in uw fysieke conditie aantreffen, verwacht ik dat u hier iets aan zult doen.’

De handen komen vanachter zijn rug. De palmen keren zich naar voren, alsof hij een aanstormende aanvaller wil afweren.

‘Ik weet het, ik weet het. Het was hetzelfde bij de Yard. Ik weet hoe moeilijk het voor u is om voortdurend fit te zijn. Ik ken uw stress, uw lange uren. Maar, collega’s, hoe fitter u bent, hoe makkelijker u dit struikelblok zult overwinnen. Ik wil u niet persoonlijk aanvallen, maar er zijn er onder u met overgewicht. Er zijn er die roken en drinken...’

Joubert staart naar de sigaret in zijn hand.

‘We zullen dit samen aanpakken. Samen uw levensstijl veranderen, u helpen uw zwakheden te overwinnen. Bedenk, collega’s, dat u een afspiegeling van de overheid bent, u draagt haar beeld naar binnen en naar

buiten uit, u bent ambassadeurs, pr-beambten. Maar het allerbelangrijkste is: u hebt een verantwoordelijkheid tegenover uzelf om uw lichaam en uw geest in stand te houden.'

Weer die aarzeling, om een gelegenheid tot applaus te scheppen. Joubert drukt zijn sigaret uit. Hij ziet dat Vos het hoofd in de handen laat zakken. Vossie rookt niet, maar hij heeft een bierpens.

'Goed,' zegt commissaris Bart de Wit, 'laat ons overgaan tot de orde van de dag.' Hij haalt een notitieboekje uit zijn jaszak te voorschijn en opent het.

'Hoofdinspecteur Marcus Joubert... Waar is hoofdinspecteur Joubert?'

Joubert steekt zijn arm half in de lucht.

'Aha... zullen we dan nu maar formeel kennismaken, hoofdinspecteur. Is het Marcus? Noemt men u...'

'Mat,' zegt Joubert.

'Hoe?'

'Kokosmat,' zegt iemand aan de overkant van het vertrek en enkele rechercheurs lachen gedempt.

'Ze noemen mij Mat,' zegt Joubert luider. De Wit verstaat het verkeerd.

'Dank u, hoofdinspecteur. Hoofdinspecteur Max Joubert hier zal deze week het back-up team leiden. Het bestaat uit inspecteur Leon Petersen, de brigadiers Louw en Griessel, hoofdagent O'Grady en de agenten Turner, Maponya en Snyman. Ik zal u allemaal leren kennen, collega's. Hoofdinspecteur Gerbrand Vos leidde het back-up team tijdens de feestdagen. Hoofdinspecteur Vos, zijn er zaken die u wilt bespreken?'

Het professionele leven van een rechercheur van Berovingen en Moordzaken laat niet veel ruimte voor langdurig medeleven wanneer een collega de kluts kwijtraakt. Er is begrip, want het kan jou ook overkomen. Er is dankbaarheid omdat het jou niet overkwam. Het medeleven duurt een maand, soms twee maanden - tot de gevallen collega een blok aan het been wordt in de uitvoering van je plicht.

Twee leden van Berovingen en Moordzaken hebben hun medeleven met Mat Joubert twee jaar lang bewaard - ieder om zijn eigen redenen.

Voor Gerbrand Vos was het nostalgie. Hij en Joubert zijn samen als hoofdagent bij Berovingen en Moordzaken begonnen. Twee fonkelnieuwe sterren. Willie Theal heeft ze tegen elkaar uitgespeeld, laten wedijveren om

steeds hogere onderscheidingen, maar ze zijn samen bevorderd tot brigadier, tot inspecteur. Ze werden de nationale helden van het politiekorps. De krant *Die Burger* heeft bij hun bevordering tot hoofdinspecteur ooit een luchtig artikel aan hen gewijd op de binnenpagina's. Aan hen beiden. De verslaggeefster was duidelijk onder de indruk. Hoofdinspecteur Vos is de extravert, de lange man met het engelengezicht, kuiltjes in de wangen en babyblauwe ogen. Hoofdinspecteur Joubert is de stille man, nog langer, met schouders die een deuropening kunnen vullen en het gezicht van een valk - bruine ogen die door je heen kunnen kijken - schreef ze melodramatisch.

En toen kwam Lara's dood en heeft Vos aanvaard dat zijn collega niet meer kon wedijveren. En wachtte hij tot Joubert het rouwproces had doorgemaakt. Hij wacht nog altijd.

Joubert is bezig met de eerste zaak van die ochtend. Nog zeventien liggen er in drie stapeltjes op zijn bureau, geelgrijze SAP3-mappen die zijn leven ordenen. Hij hoort de resolute tred van Vos op de kale grijze vloertegels, hoort dat ze niet bij het kantoor ernaast stilhouden. Dan staat Vos in de deur, zijn stem gedempt, alsof De Wit in de buurt is.

'Hier komt een heleboel stront van,' zegt hij. Gerbrand Vos gebruikt taal als een stomp voorwerp.

Joubert knikt. Vos gaat op een van de blauwgrijze overheidsstoelen zitten. 'Patriotten. Patriotten. Jezus, het doet mijn bloed koken. En Scotland Yard. Wat weet Scotland Yard van Afrika, Mat? En die shit over medische onderzoeken. En die "u". Heb jij weleens gehoord van een BO die "u" zegt tegen zijn mensen?'

'Hij is nieuw, Vos. Het zal wel overwaaien.'

'Hij wil ons spreken. Hij is net bij me langs geweest in de theepauze. Hij zei dat hij ons allebei afzonderlijk wil spreken. Ik moet nu...' Vos kijkt op zijn horloge, '... bij hem zijn. Jij bent de volgende. We moeten samenspannen, Mat. Wij zijn de hoogste twee in rang. We moeten de klootzak van meet af aan op z'n nummer zetten. Heb jij gehoord wat hij over fit-zijn zei? Ik zie ons al iedere ochtend fitnesssen op het parkeerterrein.'

Joubert glimlacht even. Vos staat op. 'Ik kom je roepen als ik klaar ben. Maar onthoud: we moeten samenspannen, als Boeren. Al zijn we geen

verdomde patriotten.'

'Toe maar, een en al strooplikkerij, Mat,' zegt Vos als hij vijfendertig minuten later weer binnenkomt. 'Hij verwacht je. Heel vriendelijk en vol praatjes.'

Joubert zucht, trekt zijn jasje aan en loopt door de gang. Commissaris Bart de Wit heeft het kantoor van Willie Theal overgenomen en er zijn kantoor van gemaakt, ziet Joubert als hij aanklopt en binnengevraagd wordt.

De groepsfoto's aan de muur zijn weg. Het vuile groene kleed op de vloer is weg, de sierlijke kamerplant in de hoek verdwenen. Er hangen nu drie diploma's aan de pasgeverfde witte muur. De vloer is met een politieblauw kleed bedekt en in de hoek staat een lage tafel waarop een standaardje is gezet. De tekst luidt: IK KIES ERVOOR OM NIET TE ROKEN. Op het bureau staat een lijst met vier foto's: een vrouw met een zwaar brilmontuur glimlacht, een tienerzoon met de neus van pa, een tienerdochter met een zwaar brilmontuur. De andere foto is er een van De Wit met de minister van Justitie.

'Ga zitten, hoofdinspecteur, ga zitten,' zegt De Wit en wijst naar een grijsblauwe stoel. Hij gaat ook zitten. Er verschijnt dadelijk een zweem van een glimlach.

Dan schuift hij een dik bruin personeelsdossier naar zich toe en slaat het open. 'Wat zei je? Men noemt je Max?'

'Mat.'

'Mat?'

'Het zijn mijn initialen, commissaris. Ik heet Marcus Andreas Tobias. M.A.T. Mijn vader heeft me zo genoemd.' De stem van Joubert is zacht, geduldig.

'Aha... Je vader. Ik zie dat hij ook politieman was.'

'Ja, commissaris.'

'Nooit officier geweest?'

'Nee, commissaris.'

'Aha.'

Een ongemakkelijke stilte. Dan neemt De Wit het personeelsdossier op.

'Ik zal er geen doekjes om winden, hoofdinspecteur. Niet om mijn beleid, en ook niet om mijn werk. Ik zal oprecht en eerlijk zijn. Het gaat

niet goed met jou. Sinds de dood van je vrouw.'

De glimlach op het gezicht van De Wit past niet bij de ernst in zijn stem. Het brengt Mat Joubert in verwarring.

'Zij was ook bij de politie, niet?'

Joubert knikt. En vraagt zich af wat de man tegenover hem weet. Zijn maagspieren trekken samen en in zijn hoofd slaan deuren dicht, bij wijze van voorzorgsmaatregel.

'Zij is gedood tijdens de uitoefening van haar plicht?'

Weer knikt Joubert. Zijn polsslag versnelt.

'Tragisch. Maar met alle respect, hoofdinspecteur, sindsdien gaat het slecht met jou...' Hij kijkt weer in het dossier. 'Een ernstige disciplinaire waarschuwing en twee petitie's van onderofficieren. Een daling van het aantal opgeloste misdaden...'

Joubert kijkt naar de foto van De Wit met de minister. De minister is een halve meter langer. Allebei glimlachen ze breed. Het is een scherpe foto. Je kunt de moedervlek zien.

'Wil je hier iets over zeggen, hoofdinspecteur?'

De rare glimlach op het gezicht van De Wit maakt Joubert zenuwachtig.

'Alles zit in het dossier, commissaris.'

'De disciplinaire zaak.' De Wit leest hem het document voor. 'De Wasserman-zaak. Je hebt toen geweigerd een verklaring af te leggen...' Hij wacht tot Joubert reageert. De stilte duurt.

'Alles zit in het dossier, commissaris. Ik heb geen verklaring afgelegd, omdat de verklaring van brigadier Potgieter correct was.'

'Je hebt je dus schuldig gemaakt aan onbetamelijk gedrag?'

'Volgens het boekje wel, commissaris.'

'En de twee petitie's van zeven onderofficieren, omdat ze niet meer met jou in het back-up team willen werken?'

'Ik kan het hun niet kwalijk nemen, commissaris.'

De Wit leunt achterover in zijn stoel, een topman. 'Ik houd van jouw eerlijkheid, hoofdinspecteur.'

Joubert verbaast zich over de manier waarop de man tegelijk kan praten en glimlachen.

'Maar ik weet niet of het zal volstaan om je hachje te redden. Zie je, hoofdinspecteur, dit is het nieuwe Zuid-Afrika. We moeten allemaal onze duit in het zakje doen. Goed zijn, of weggaan. Er zijn mensen uit

achtergebleven gemeenschappen die moeten kunnen opklimmen. Ook bij de politie. We zullen om sentimentele redenen geen afgebrande mensen op officiersposten handhaven. Begrijp je me?’

Joubert knikt.

‘Dan is er de kwestie van mijn aanstelling. De druk is groot. Niet alleen op mij - op de nieuwe regering. Iedereen kijkt en wacht op fouten. De blanken willen toch zo graag dat de zwarte regering fouten maakt, dan kunnen ze zeggen: we hebben het wel gezegd.’

De Wit leunt voorover. De glimlach wordt breder.

‘Hier bij mij zullen er geen fouten zijn, hoofdinspecteur. Begrijpen we elkaar?’

‘Ja, commissaris.’

‘Je bent goed, of je kunt gaan.’

‘Ja, commissaris.’

‘Vraag je af, hoofdinspecteur, of je een winnaar bent. Dan zul je hier altijd welkom zijn. Vraag het je af.’

‘Ja, commissaris.’

De Wit zucht diep, glimlach of geen glimlach.

‘Jouw eerste medisch onderzoek is morgenmiddag om 14.00 uur. En nog een laatste dingetje: de politie heeft vanaf dit jaar twee klinische psychologen in dienst genomen voor de manschappen die hulp nodig hebben. Ik heb jouw dossier doorverwezen. Ze zullen iets van zich laten horen. Misschien morgen al. Sterkte toegewenst, hoofdinspecteur.’

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 4

De Premier Bank is vijfenzeventig jaar geleden als een kredietbank ontstaan, maar dat soort financiële instellingen is uit de mode geraakt.

Vandaag financiert ze nog altijd hoofdzakelijk hypothecaire leningen, maar de klanten kunnen nu ook bijna onbeperkt rood staan en op afbetaling kopen. En Premier is uiteraard lid van de ABSA-groep.

Voor de doorsnee klant is er het Robijnplan, met een lichtreclame en een grijs chequeboekje waarop een rode edelsteen prijkt. De klanten met een hoger inkomen en meer schulden komen in aanmerking voor het Smaragdplan - en een groene steen. Maar in feite wil Premier dat al zijn klanten naar het Diamantplan streven.

Susan Ploos van Amstel ziet de aantrekkelijke man met gouden brilmontuur, blond haar, zonverbrande teint en staalgrijs maatpak naar haar loket stappen en weet dat hij een klant is voor het Diamantplan.

Susan is mollig, vierendertig, met drie kinderen in de naschoolse opvang 's middags en een man die 's avonds in zijn garage aan zijn Anglia uit 1962 morrelt. Als de blonde man glimlacht, voelt ze zich jong. Zijn tanden zijn spierwit en perfect gevormd. Zijn gezicht is fijn maar sterk. Hij lijkt op een filmster. Een veertigjarige filmster.

‘Middag, meneer. Waarmee kan ik u helpen?’ glimlacht Susan haar mooiste glimlach terug.

‘Hallo,’ zegt hij en zijn stem is diep en welluidend. ‘Ik hoorde dat de medewerkers van dit bureau de mooiste van de hele Kaapprovincie zijn. En nu merk ik dat het klopt.’

Susan bloost en slaat haar ogen neer. Ze geniet van ieder moment.

‘Liefje, wil je me een groot plezier doen?’

Susan kijkt weer op. Hij zal toch geen onfatsoenlijk voorstel doen?

‘Zeker meneer. Alles wat u wilt.’

‘O, dat zijn gevaarlijke woorden, liefje.’ Zijn stem klinkt veelbetekenend. Susan giechelt en haar blos wordt dieper.

‘Maar dat bewaar ik voor ’n volgende keer. Wil je nu een van die lekkere grote tassen met grote bankbiljetten voor mij vullen - van vijftig en hoger? Ik heb een grote revolver onder mijn jasje...’

Hij trekt het grijze jasje even opzij. Susan ziet de kolf van een vuurwapen.

‘... die ik liever niet wil gebruiken. Maar jij lijkt me een mooie en slimme meid. Als je mij vlug helpt, ben ik weg voor er iets vervelends gebeurt.’ Zijn stem blijft rustig, alsof hij een praatje maakt.

Susan zoekt naar de glimlach die moet aantonen dat het een grap is. Die komt niet.

‘U meent het.’

‘Inderdaad, liefje.’

‘Goeie genade.’

‘Nee, liefje. Bankbiljetten.’

De handen van Susan beginnen te bewegen. Zij herinnert zich haar opleiding. *De noodknop bevindt zich op de vloer. Trap erop.* Haar benen zijn verlamd. Haar handen bewegen werktuiglijk om een tas van zeildoek te pakken. Ze trekt de geldlade open en begint de biljetten in te pakken. *Trap erop.*

‘Je parfum ruikt heerlijk. Wat is het?’ vraagt hij met zijn mooie stem.

‘Royal secret,’ zegt ze en ze bloost, ondanks de omstandigheden.

‘Je bent een ster. Dankjewel. Zeg aan je man dat hij goed op je moet passen. Anders steelt iemand jou nog.’ Hij glimlacht breed, pakt de tas en loopt naar buiten. Als hij door de draaideur gaat, drukt Susan Ploos van Amstel met haar teen op de alarmknop.

‘Het kan een pruik zijn, maar we zullen een compositietekening laten maken,’ zegt Mat Joubert tegen de drie verslaggevers. Hij onderzoekt de Premier-roof zelf omdat zijn manschappen verspreid zijn over de Boven-Kaap, waar een dakloze in een waas van methylalcohol zijn vriend in lichterlaaie heeft gezet; over Brackenfell, het toneel van een overval met een hagelgeweer op een viswinkel; en over Mitchell, waar een meisje van dertien door veertien bendeleden is verkracht.

‘Nauwelijks 7000 rand. Vast een amateur,’ zegt de verslaggeefster van *The Argus* terwijl ze op haar ballpoint zuigt. Joubert zegt niets. Met journalisten is dit het beste. Hij kijkt door de glazen deur van de kantoorchef waar Susan Ploos van Amstel opgewonden haar verhaal doet.

‘De Liefjes-overvaller. Kan ’n lekker verhaal worden. Denk je dat hij weer begint, hoofdinspecteur?’ vraagt de man van *Die Burger*. Joubert haalt zijn schouders op.

Dan zijn er geen vragen meer. De reporters nemen afscheid. Joubert groet hen en gaat weer zitten. De tekenaar is onderweg.

Hij rijdt met een dienstwagen, een blauwe Sierra, omdat hij stand-by is. Op weg naar huis stopt hij bij de tweedehands boekhandel aan de Koebergweg. Billy Wolfaardt wacht hem op bij de deur.

‘Hai, hoofdinspecteur. Hoe is het met de moordbusiness?’

‘Altijd hetzelfde, Billy.’

‘Er zijn twee nieuwe Ben Bova’s binnen. Maar ik denk dat je ze al hebt. Joubert loopt naar het rek met sciencefiction.

‘En een nieuwe William Gibson.’

Jouberts wijsvinger strijkt over de rug van de boeken. Wolfaardt draait zich om en loopt naar de kassa bij de deur. Hij weet dat de hoofdinspecteur geen groot prater is.

Joubert kijkt de Bova’s in, zet ze terug op de plank, neemt de Gibson en rekent af. Hij groet en rijdt weg. Verderop koopt hij een Kentucky-kip.

Er is een envelop onder zijn voordeur geschoven. Hij neemt hem samen met de kip en de pocket mee naar de keuken.

Op de envelop staan bloemen in lichte pasteltinten gedrukt. Hij legt de rest neer, neemt een mes uit de lade en snijdt de envelop open. Er zit een gevouwen vel in met hetzelfde bloemenpatroon. Het ruikt zoet, vertrouwd. Een parfum. Hij vouwt het open. Het handschrift is vrouwelijk en indrukwekkend, met grote krullen. Hij leest:

*De warme deken
van mijn donker genot
is een knusse karos voor jouw angel*

*Vlammende tippen
en vurige tong
en zweet van jouw lijf
jij moet hem diep in mijn ovennest drijven*

*Zoals een kaars een mot
trekt mijn lavavulkaan
de smeulende lust van jouw brandijzer aan*

Het is niet ondertekend. Het parfum is de handtekening. Nu herkent hij het.

Joubert gaat aan de keukentafel zitten. Waarom blijft ze hem uitdagen?
Hij heeft geen zin in weer zo'n nacht.

Hij leest het opnieuw. De weinig subtiele strofes roepen visioenen op -
het jonge lichaam van Yvonne Stoffberg, zonder kleren, onder hem, met
zweet dat glanst op de volronde borsten...

Hij gooit het gedicht en de envelop in de vuilnisbak en loopt mompelend
naar de huiskamer. Niet nog eens zo'n nacht. Hij kan het niet aan. Hij gooit
zijn das op het bed, haalt de pocket en loopt ermee naar de huiskamer.

Hij kan zich moeilijk concentreren. Na zeven hortende bladzijden haalt
hij het gedicht uit de vuilnisbak en leest het opnieuw, hoewel zijn gebrek
aan discipline hem dwarszit.

Zal hij haar opbellen? Alleen maar om dankjewel te zeggen.

Nee.

Misschien neemt haar vader op. Hij wil niets op gang brengen.

Alleen maar dankjewel zeggen.

Hij dacht dat zijn hartstocht dood was. Gisteren omstreeks deze tijd
dacht hij nog dat zijn hartstocht dood was.

De telefoon rinkelt. Mat Joubert schrikt en loopt naar de slaapkamer.

‘Joubert.’

‘Radiocentrale, hoofdinspecteur. Een schietpartij bij de Holiday Inn in
Nuweland. Het slachtoffer is een blanke man.’

‘Ik kom eraan.’

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 5

De andere collega die Mat Joubert nooit heeft opgegeven, is recherchebrigadier Bennie Griessel.

Want ondanks zijn cynisme drinkt Griessel als een tempelier. Daarom heeft hij begrip voor de teruggetrokkenheid van Joubert. Hij gelooft dat er iets moet meezitten in het leven van een rechercheur van Moordzaken, waar de dood je constante kameraad is, de bron van je bestaan.

Griessel heeft langer dan een jaar toegekeken hoe Joubert almaar dieper wegzonk in het drijfzand van depressie en zelfmedelijden - en er niet zomaar weer uit zou raken. En heeft bij zichzelf gezegd: liever dit dan de fles. Want Bennie Griessel kent de fles. Die laat je de schaduw van de dood vergeten. Maar ze laat ook je vrouw en je twee kinderen op de vlucht slaan, weg van de brallende, gewelddadige dronkelap die hun leven op zaterdagavond en later ook de andere avonden tot een hel maakte.

Nee, Mat Joubert is beter af.

Griessel arriveert als eerste. Hij is een man van gemiddelde lengte met een Slavisch gezicht, een gebroken neus en vrij lang pikzwart haar. Hij draagt een verkreukt blauw pak.

Joubert wurmt zich door de nieuwsgierige omstanders heen, bukt onder het gele plastic lint door waarmee agenten in uniform de plaats van de misdaad hebben afgezet en loopt naar Griessel die opzij met een blonde jongeman staat te praten. De uniformen hebben het lijk met een deken bedekt. Het ligt vormloos in de schaduw van een staalblauwe BMW.

‘Hoofdinspecteur,’ groet Griessel. ‘Meneer Merryck hier heeft het lijk ontdekt en de politie gebeld. Bij de receptie van het hotel.’ Joubert ruikt de drank in Griessels adem. Hij kijkt naar Merryck, ziet de brillenglazen in het gouden montuur, het schrale snorretje. Er kleeft nog wat braaksel aan zijn kin. Het lijk zal geen mooi gezicht zijn.

‘Meneer Merryck verblijft in het hotel. Hij heeft zijn wagen daar geparkeerd en was op weg naar de ingang toen hij de man zag liggen.’

‘Het was afschuwelijk. Weerzinwekkend,’ zegt Merryck. ‘Maar plicht is plicht.’

Griessel geeft hem een schouderklopje. ‘U kunt gaan. We weten waar we u kunnen vinden.’ Ze lopen samen naar het lijk. ‘De fotograaf is onderweg. Ik heb de patholoog, de forensische dienst en de mensen van vingerafdrukken opgetrommeld. En de rest van de ploeg. Het is een blanke,’ zegt Griessel en trekt de deken weg.

Tussen twee starende ogen zit het bloederige gat van een kogelwond, gapend, spottend, in perfecte symmetrie.

‘Maar kijk hier,’ zegt Bennie Griessel, en trekt de deken verder weg. Joubert ziet nog een wond, een zwartrood gat in de borstkas, te midden van een stijlvol pak, overhemd en das.

‘Jezus,’ zegt Mat Joubert en hij weet waarom Merryck misselijk werd.

‘Groot kaliber.’

‘Ja,’ zegt Griessel. ‘Een kanon.’

‘Doorzoek zijn zakken,’ zegt Joubert.

‘Het was geen roof,’ zeggen ze bijna tegelijk wanneer ze de gouden Rolex om zijn arm zien. En allebei weten ze dat dit de zaak eindeloos compliceert.

De hand van Joubert beweegt snel over de levenloze ogen, drukt de oogleden dicht. Hij ziet weer de weerloosheid van alle doden, de wijze waarop alle lichamen uitgestrekt liggen, kwetsbaar, de armen en handen definitief gevouwen om nooit meer de spiegel van de ziel, het gezicht, te verdedigen. Hij dwingt zich ertoe om zijn gedachten bij het werk te houden.

Achter hem zijn er stemmen die hem groeten. Er komen nog rechercheurs van het back-up team aan. Joubert staat op. Ze komen naar het lijk kijken. Griessel jaagt hen weg als ze het flauwe schijnsel van de straatlichten afschermen.

‘Begin daar. Loop de hele plek af. Iedere centimeter.’

Het gebruikelijk gewee klaag stijgt op maar ze gehoorzamen, wetend hoe belangrijk de eerste zoektocht is. Griessel doorzoekt voorzichtig de jaszakken van de overledene. Dan staat hij op met een chequeboekje en autosleutels in zijn hand. Hij gooit de sleutels naar brigadier Bas Louw.

‘BMW-sleutels. Probeer maar.’

Griessel maakt het grijze leren chequeboekje open. ‘We hebben een naam,’ zegt hij. ‘J.J. Wallace. En een adres. Oxfordstraat 96, Constantia.’

De sleutel past,’ zegt Louw en hij haalt hem er voorzichtig weer uit zodat hij geen vingerafdrukken in de auto achterlaat.

‘Een rijke stinkerd, zegt Griessel. ‘We halen alweer de voorpagina.’

Het is de jonge agent Gerrit Snyman die de huls vindt, half onder een auto die in de nabijheid staat. ‘Hoofdinspecteur,’ roept hij, nog onervaren genoeg om onmiddellijk opgewonden te raken. Joubert en Griessel lopen naar hem toe. Snyman verlicht de huls met zijn zaklamp. Joubert raapt hem op en houdt hem tegen het zwakke licht. Griessel komt dichterbij, leest de cijfers op de achterkant.

‘Zeven komma zes drie.’

‘Onmogelijk. Hij is kort. Pistoolhuls.’

‘Het staat er. Zeven komma zes ... drie. Daar lijkt het op. Het kan fout gedrukt zijn.’

‘Waarschijnlijk zes twee.’

Bennie kijkt Joubert aan. ‘Moet wel. En dit betekent maar één ding.’

‘Tokarev,’ zucht Joubert.

‘APLA’ zucht Bennie Griessel. ‘Die verdomde politiek.’

Joubert loopt naar zijn dienstwagen. ‘Ik licht de commissaris in via de radio,

‘De Wit? Hij zal alleen maar zijn ingewanden uitkotsen,’ zegt Griessel en zijn grijnslach glanst als zilver in het straatlicht.

Joubert was even vergeten dat Willie Theal nooit meer de plaats van een misdaad zal bezoeken. De moed zinkt hem in de schoenen.

Het huis aan Oxfordstraat 96 telt alleen een benedenverdieping. Het is uit siersteen opgetrokken en omringd door een reusachtig terrein. De tuin is gedisciplineerd weelderig en indrukwekkend, zelfs in het halfduister.

Ergens diep in het huis klinkt de deurbel, hij overstemt even de klank van een televisieprogramma. De seconden tikken voorbij. Daarbinnen worden de dagen van zorgeloosheid almaar korter, denkt Joubert. De doodsengelen staan voor de deur. Met nieuws dat als een parasiet de vreugde en de rust uit hun leven zal zuigen.

Een vrouw doet open, geïrriteerd, met een frons van fijne rimpeltjes. Lang, dik, roodbruin haar hangt op haar schouder, bedekt het voorpand van een geelgeblokte schort en leidt hun aandacht van haar ogen af.

Haar stem is zacht en melodieus en geïrriteerd: 'Wat kan ik voor u doen?'

'Mevrouw Wallace?' vraagt hij. Dan ziet hij haar ogen. Griessel ook. Onparig, het ene lichtblauw en helder, het andere een schakering van bruine tinten, ergens tussen licht en donker. Joubert probeert niet te staren.

'Ja,' zegt ze, en weet dat hij niets wil verkopen. Vrees beweegt zich als een schaduw over haar gezicht. Ze veegt de handen aan haar schort af.

'Het gaat over James, niet...'

Een jongen van tien of elf verschijnt achter haar. 'Wie is het, mam?'

Ze kijkt bezorgd om. 'Jeremy, ga naar je kamer alsjeblieft.' Haar stem is zacht maar dwingend. De jongen draait zich om. Ze kijkt opnieuw naar de rechercheurs.

'Wij zijn van de politie,' zegt Joubert.

'Kom binnen,' zegt ze, en trekt de deur helemaal open terwijl ze haar schort losmaakt.

Mevrouw Margaret Wallace huilt met de overgave van een hulpeloos verdriet - handen op de schoot, schouders wat gebogen. Tranen haken zich vast in de gele wol van haar zomersweater en glinsteren in het heldere licht van de kandelaar in haar huiskamer.

Joubert en Griessel kijken naar het vloerkleed. Joubert focust zich op de bal en de klauw op de poot van de lage tafel. Hij wenste dat hij in zijn stoel in zijn eigen huis zat, een boek op zijn schoot en een biertje in zijn hand.

De jongen komt uit de gang aangelopen. Achter hem loopt een meisje, ergens tussen acht en tien.

'Mam?' Zijn stem is bang en klein.

Margaret Wallace recht de schouders en veegt met haar handpalm over haar gezicht. Ze staat waardig op. 'Een ogenblik graag.' Ze neemt de kinderen bij de hand en leidt hen door de gang. Een deur valt dicht. De stilte is oorverdovend. Een kreet klinkt op. Dan is het weer stil.

Ze kijken elkaar niet aan, dat zou een bekentenis zijn.

Eindelijk komt ze terug. Haar schouders nog altijd trots, alsof ze haar emoties fysiek kan beheersen. Maar ze weten wel beter.

‘Ik moet mijn moeder opbellen. Ze woont in Tokai. Zij kan op de kinderen passen. Ik vermoed dat u veel vragen hebt.’ Haar stem is neutraal, als die van een slaapwandelaar.

Joubert zou willen zeggen dat ze later zullen terugkomen, dat ze haar alleen zullen laten met haar verdriet. Maar dat kan hij niet.

Minuten later is ze terug. ‘Mijn moeder komt. Zij is sterk. Mijn pa... Ik heb de hulp gevraagd om thee voor ons te maken. Jullie drinken toch thee?’

‘Dank u wel, maar...’ De stem van Joubert is hees. Hij schraapt zijn keel.

‘Excuseert u mij, maar ik zou graag bij de kinderen blijven tot mijn moeder er is.’ Ze wacht niet op zijn antwoord en verdwijnt in de schemering van de gang.

Jouberts zakradio maakt een piepgeluid. Hij kijkt naar de boodschap in vloeibaar kristal op het display: BEL BRIG. LOUW. Er staat een telefoonnummer bij.

Hij heeft Louw en drie andere rechercheurs naar het hotel gestuurd omdat de kamers op het parkeerterrein uitkijken. Dat was nadat de patholoog over het lijk had staan mompelen. En vóór Bart de Wit was komen opdagen en had aangeboden een persconferentie te houden. Over een moordzaak waarover ze nog geen enkele inlichting hebben. Hij en Bennie zijn naar Oxfordstraat gevlucht toen die begon.

‘Die man is een clown,’ zei Griessel onderweg. ‘Geen blijvertje.’ Joubert vroeg zich af of de BO de onderofficieren ook een voor een had geroepen. En of De Wit weet heeft van Griessels drankprobleem.

‘Bas zoekt mij,’ verbreekt hij de deprimerende stilte in de huiskamer, en staat op. Hij loopt naar het vertrek vanwaar Margaret Wallace daarnet heeft getelefoneerd. Hij hoort de hulp in de keuken met vaatwerk rommelen.

Het ziet eruit als een studeerkamer. De werktafel met een computer en een telefoon erop staat centraal. Tegen de achterste muur staat een rek met gebonden boeken, enkele zakelijke handleidingen en een tiental Readers’ Digest Condensed Books in overdadige namaaklederen banden. De muur naast de deur is behangen met foto’s en diploma’s. Een grote spotprent. Die beeldt James Wallace uit - dik zwart haar, weelderige snor, wat bolle wangen. De karikatuur is netjes gekleed. In één hand een aktetas waarop WALLACE QUICKMAIL staat. De andere arm omklemt een cricketbat onder het blad, de hand houdt een vaantje vast met de woorden WP CRICKET.

Joubert toetst het nummer van het hotel in. Hij vraagt naar Bas en wacht enkele ogenblikken.

‘Hoofdinspecteur?’

‘Ja, Bas.’

‘We hebben iemand gevonden, hoofdinspecteur. Een vrouw, een blondine. Zij zegt dat Wallace bij haar op de kamer was. We hebben niet verder gevraagd. We wachten op u.’

‘Kunnen jullie bij haar blijven? Bennie en ik zullen nog een poosje hier zijn.’

‘Geen probleem, hoofdinspecteur.’ De stem van Louw klinkt gretig. ‘O, en er was nog een huls. Onder het lijk.’

Wanneer Joubert de studeerkamer verlaat, kijkt hij opnieuw naar de spotprent aan de muur. En weet dat de onbenulligheid van een leven even pijnlijk is als de finaliteit van de dood.

‘Hij heeft zijn eigen zaak opgestart,’ zegt Margaret Wallace. Ze zit op de punt van een grote luie stoel, haar handen op haar schoot, haar stem eentonig en zonder buigingen, beheerst.

‘Hij haalde het contract binnen om de rekeningen van de gemeente te versturen. Het was keihard werken in het begin. Hij heeft een adresseermachine en een computer uit de Verenigde Staten ingevoerd, maar in die tijd moest iedere brief nog met de hand in een envelop worden gestopt en de envelop dichtgeplakt. Ik hielp hem. We werkten vaak tot diep in de nacht. Twee jaar geleden heeft hij zeventig procent van de aandelen aan Promail International verkocht, maar de naam is gebleven. Hij zit nog altijd in de raad van bestuur en treedt op als consultant.’

Joubert merkt op dat ze nog altijd over haar man praat in de tegenwoordige tijd. Hij weet dat het zal veranderen, morgen, na de nacht.

‘Was uw echtgenoot politiek geëngageerd?’

‘Politiek?’

‘Mevrouw Wallace, het vuurwapen dat het fatale schot loste...’ Joubert hoort de ambtelijkheid van zijn taal, de eufemismen. Het is een kunst, denkt hij. De kunst weduwen toe te spreken. ‘We weten dat bepaalde radicale groepen dat type gebruiken.’

‘Politiek?’ herhaalt Margaret Wallace niet-begrijpend.

‘Was uw man lid van een politieke partij?’ vraagt Griessel.

‘Nee, hij...’ Haar stem breekt. Ze wachten.

Hij was... apolitiek. Hij brengt niet eens zijn stem uit. Hij zegt dat alle politici één pot nat zijn. Ze willen alleen macht. Ze geven niets om mensen.' De frons op haar voorhoofd is diep.

'Had hij iets met de *townships* te maken? Zat hij in het welzijnswerk?'

'Nee.'

'Zijn bedrijf?'

'Nee.'

Joubert probeert een andere koers te varen. 'Weet u of er recent spanningen waren op het werk?'

Ze schudt het hoofd en het roodbruine haar beweegt. 'Nee.'

De onparige ogen knipperen. Ze vecht om haar zelfbeheersing te bewaren, weet Joubert. Hij helpt haar.

'Er is vast een logische verklaring voor deze vreselijke zaak, mevrouw Wallace.'

'Wie zou zoiets gedaan kunnen hebben? Hebben we nog niet genoeg dood en vernieling gehad in dit land? James was niet perfect, maar...'

'Het was misschien een ongeluk, mevrouw Wallace. Of een roofmoord. De drijfveer is meestal geld,' zegt Griessel.

Of seks, denkt Joubert. Maar dat moet wachten.

'Weet u of iemand uw man geld schuldig is? Andere bedrijven, transacties...'

Ze schudt opnieuw het hoofd. 'James ging heel behoedzaam met geld om. Hij gokte niet eens. Vorig jaar zijn we naar Sun City gegaan met die lui van Promail. Hij nam 500 rand mee en zei dat hij zou stoppen als die erdoor waren. Dat heeft hij ook gedaan. We hebben geen schulden en er rust geen hypotheek op het huis, de hemel zij dank...'

Griessel schraapt zijn keel. 'U was gelukkig getrouwd...' Een vaststelling.

Margaret Wallace kijkt Griessel aan en fronst. 'Ja. Dat is wat ik wil denken. We hadden het gewone gekibbel. James is dol op cricket. En soms komt hij aangeschoten thuis na een avondje stappen. En soms doe ik daar lichtgeraakt over. Ik kan humeurig zijn, vermoed ik. Maar ons huwelijk werkt, op zijn eigen vreemde manier. De kinderen... Ons leven draait tegenwoordig helemaal om de kinderen.' Ze kijkt in de richting van de slaapkamer, waar haar moeder nu voor troost moet zorgen.

Er valt een stilte. Dan neemt Joubert het woord. Hij vindt dat zijn stem onoprecht en overdreven meelevend klinkt. 'Mevrouw Wallace, de wet eist dat u uw man in het mortuarium identificeert...'

'Dat kan ik niet.' Haar controle neemt af en ze huilt bijna.

'Is er iemand anders die het wel zou kunnen?'

'Iemand van het bedrijf moet het doen. Walter Schutte. De bedrijfsleider.' Ze geeft een telefoonnummer en Joubert noteert.

‘Ik zal hem opbellen.

Ze staan op. Zij ook, traag, ze weet dat de nacht voor haar ligt.

‘Kunnen wij iets voor u doen...’ zegt Griessel en hij klinkt oprecht.

‘Het zal wel lukken,’ zegt Margaret Wallace, en ze begint opnieuw bitter te huilen.

De blondine zit op een van de stoelen in de hotelkamer. Haar naam is Elizabeth Daphne van der Merwe.

Joubert zit op een andere stoel. Griessel, Louw en O’Grady zitten op de rand van een groot tweepersoonsbed, de armen gekruist, als rechters.

De kleur van haar haar is een egaal geelwit uit een flesje. Haar gezicht is lang en mager, de ogen groot en bruin met lange wimpers, het neusje klein en fijn. Tranen hebben zwarte mascarastrepen op haar gezicht getrokken. Maar Lizzie van der Merwe is de ware schoonheid misgelopen door een mond die niet bij haar past. Haar voortanden steken een beetje naar voren, de onderlip is te klein, ligt te dicht bij een zwakke kaak. Haar lichaam is lang en slank, met kleine, hoge borsten onder haar witte blouse. Ze heeft hoekige heupen en draagt een zwarte rok die te veel van haar benen in roomkleurige zijden kousen toont die in elegante zwarte hoge hakken uitmonden.

‘Waar ken je de overledene van?’ Er is geen spoor van medeleven nu in de stem van Joubert, hij klinkt beslist.

‘Ik heb hem vanmiddag ontmoet.’ Ze huivert, kijkt op. De rechercheurs kijken allemaal naar haar, hun gezicht streng. De lange wimpers voeren een dans uit. Niemand reageert.

‘Ik werk voor Zeus Computers. In Johannesburg. Ik heb hem vorige week opgebeld. Wij hebben nieuwe producten... James... euh... de heer Wallace... Ze hebben mij naar hem verwezen. Hij is hun consultant voor computeraankopen. En toen heb ik vanmorgen het vliegtuig naar hier genomen. Ik had een afspraak om elf uur. Toen heeft hij me voor de lunch uitgenodigd...’ Haar ogen gaan van de een naar de ander, op zoek naar een gezicht met medeleven.

Ze wachten in stilte. Haar wimpers dansen opnieuw. De onderlip beweegt en beklemtoont de twee voortanden die ze wil verbergen. Joubert krijgt medelijden met haar.

‘En toen?’ vraagt hij zacht. Ze drinkt de toon van zijn stem in en richt haar grote ogen op hem.

‘Hij... we hebben wijn gedronken. Veel wijn. En gepraat. Hij zei dat hij heel ongelukkig is in zijn huwelijk. Zijn vrouw begrijpt hem niet. Er was iets tussen ons. Hij begreep mij zo ontzettend goed. Hij is een Ram. Ik ben een Maagd.’

Joubert fronsst de wenkbrauwen.

‘Horoscooptekens.’

De frons verdwijnt.

‘Toen zijn we hier naartoe gegaan. Ik had een kamer genomen omdat ik hier moet overnachten. Morgen zie ik nog iemand. Van een ander bedrijf. Hij is hier na zessen weggegaan. Hoe laat precies weet ik niet. En daarna heb ik hem niet meer gezien.’

De wimpers fladderen en de mascarastrepen breiden zich uit.

Bas Louw schraapt zijn keel. ‘En wat is hier in de kamer gebeurd?’

Het huilen wordt erger.

Ze wachten.

Ze staat op en loopt naar de badkamer. Ze horen hoe ze haar neus snuit. Er stroomt water uit een kraan. Stilte. Dan weer de neus. Ze keert terug en gaat zitten. De mascarastrepen zijn verdwenen.

‘Jullie weten wat er gebeurd is. Hier...’

Ze bekijken haar afwachtend.

‘We hebben de liefde bedreven.’ Ze huilt opnieuw. ‘Hij was zo lief voor mij...’

‘Ken je iemand in de Kaap?’ vraagt Mat Joubert.

Ze haalt een zakdoekje uit de mouw van haar witte blouse en snuit opnieuw haar neus. ‘Ik heb hier vrienden. Maar ik heb ze al in tijden niet meer gezien.’

‘Is er iemand die ongelukkig zou kunnen zijn omdat jij met andere mannen naar bed gaat?’

Ze recht het hoofd. ‘Ik ga niet met andere mannen naar bed...’

De wenkbrauwen van de rechercheurs op het bed gaan met militaire precisie omhoog.

‘Begrijpen jullie het dan niet? Er was een vonk... Wij waren... wij waren... Het was iets moois.’

Joubert vraagt opnieuw: ‘We willen weten of je met iemand anders bent die er bezwaar tegen kan hebben dat jij met de overledene naar bed bent geweest.’

‘Oh, u bedoelt... Nee. Nee, nooit. Ik heb zelfs geen vaste relatie.’

‘Behoor je tot een politieke partij of groep?’

‘Ja.’

‘Welke?’

‘Ik ben lid van de Democratische Partij. Maar wat heeft dat...’

Griessel geeft haar geen kans. ‘Heb je ooit banden gehad met het pan-Afrikaans Congres?’

Ze schudt het hoofd.

‘Met APLA?’

‘Nee, ik...’

‘Ken je iemand uit die groeperingen?’

‘Nee.’

Wat zei de overledene toen hij hier wegging? Had hij een andere afspraak?’

‘Hij zei dat hij naar huis moest, naar zijn kinderen. Hij is... hij was een goed mens.’ Ze laat het hoofd zakken. ‘Er was een vonk. Zo mooi,’ zegt ze.

Mat Joubert komt zuchtend overeind.

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 6

Hij droomt van Yvonne Stoffberg.

Ze zijn in de bergen. Zij rent voor hem uit, haar billen dansen wit in het maanlicht, haar bruine haren wapperen in de wind. Ze lacht, springt over stenen, over een kabbelende rivier. Hij lacht ook, zijn orgaan opgericht in de nachtwind. Dan schreeuwt ze het opeens uit, een gil van angst en verbazing. Haar handen gaan vliegensvlug naar haar borsten, proberen ze te verbergen. Wat verder op het bergpad staat Bart de Wit. Tussen zijn twee ogen bevindt zich een derde, een rode starende krater. Maar hij kan nog praten: ‘Vraag je eens af, hoofdinspecteur, ben jij een winnaar?’ Steeds opnieuw, als een grammofoonplaat die is vastgelopen, met die hoge, nasale stem van hem. Mat kijkt om, op zoek naar Yvonne Stoffberg, maar zij is verdwenen; net als De Wit. De duisternis dringt in hem binnen. Hij voelt hoe hij sterft. Hij sluit zijn ogen. Lang roodbruin haar streelt over zijn gezicht. Hij ligt in de armen van Margaret Wallace. ‘Het komt wel goed,’ zegt ze. Hij begint te huilen.

Bij het verkeerslicht staart Joubert zoals iedere ochtend naar de krantenkop van *Die Burger* zonder iets te zien. Hij schrikt wanneer de letters betekenis krijgen: CHINESE MAFFIA ACHTER GRUWELIJKE DOOD VAN CRICKETSPELER?

Het licht springt op groen en hij kan niet bij het verkopertje blijven staan. Hij rijdt naar een café in Plattekloof, koopt een krant en leest gulzig het bericht op de voorpagina terwijl hij naar zijn wagen terugloopt.

KAAPSTAD - *Mogelijk zit een moordbende van de Chinese maffia achter de dood van een schatrijke Kaapse zakenman die gisterenavond met een Tokarev-pistool is vermoord bij een hotel in Nuweland. Volgens commissaris Bart de Wit...*

Joubert leunt tegen de wagen en slaat zijn ogen op naar de Tafelberg. Hij zucht, ziet niet hoe helder je de berg vanochtend kunt zien, hoe de ochtendzon een glanzende plas vormt in de baai. Dan vouwt hij de krant dicht, stapt in en rijdt door.

‘Wat ik niet begrijp, is dat hij een wip maakt met een blondine met een gezicht als een paard, terwijl hij een filmster in huis heeft,’ zegt Griessel.

Joubert luistert niet.

Heb je de krant gezien?’

‘Nee?’

De Wit komt binnen, trots en rechtop. De rechercheurs zwijgen.

‘Goedemorgen, collega’s. Prachtige ochtend, niet? Het stemt een mens dankbaar, omdat hij het voorrecht heeft te leven. Maar goed, we moeten voortmaken met het werk. Voor we de zaken van gisteren bespreken... Ik heb nu alle officieren persoonlijk ontmoet en prettig gepraat. Vandaag begin ik met de onderofficieren. Ik wil jullie zo vlug mogelijk leren kennen. Er ligt een lijst bij Mavis. Alle brigadiers moeten gaan kijken om hoe laat ze een afspraak hebben. En dan nu de zaken van gisteren. Hoofdinspecteur Mat Joubert heeft gisteravond mijn hulp ingeroepen voor een moord in Nuweland...’

Hij kijkt naar Mat en glimlacht vriendelijk. ‘Dankjewel voor het vertrouwen, hoofdinspecteur. Kun je ons vertellen hoe de zaken ervoor staan?’

Joubert is ietwat overbluft. Hij heeft De Wit naar de plaats van de misdaad laten komen omdat dit de procedure is bij moorden met een grote publiciteitswaarde. Nu interpreteert die man het anders.

‘Hm, het is allemaal nog vaag, commissaris. Het slachtoffer had ongetwijfeld een buitenechtelijke relatie. We zullen vandaag nagaan of er ergens een vreselijk jaloerse man in het plaatje voorkomt. Misschien iemand op het werk.

‘Laat maar zitten,’ onderbreekt De Wit hem. ‘Zoals ik gisteravond tegen de media zei, is dit het werk van een Chinese drugsbende... Overigens een knap stuk vanmorgen in *Die Burger*. Als je diep genoeg in de achtergrond van het slachtoffer graaft, zul je de connectie wel vinden. Ik denk dat het goed zou zijn voor het onderzoek als je de narcoticabrigade ook bij het onderzoek betreft, hoofdinspecteur. Vergeet die jaloerse-vriendjestheorie

van jou maar. Interessant, verleden jaar bij de Yard hebben we twee zulke moorden gehad...'

De Wit verbreekt het oogcontact met Joubert. Joubert luistert niet meer. Hij heeft een onbehaaglijk gevoel in zijn buik, alsof er een insect in zijn ingewanden rondscharrelt.

Tegen zijn zin belt hij na de ochtendvergadering de bevelhebber van de narcoticabrigade, De Sanab, op.

'Wat hebben jullie nu aangesteld, Joubert?' vraagt de stem aan de andere kant. 'Een clown? Cloete van Voorlichting heeft net gebed, om te vragen of De Wit met mij heeft overlegd. Cloete is woest omdat jouw nieuwe baas op eigen houtje met de kranten praat. Cloete wil weten of hij maar zal opstappen en kan gaan vissen. En wat is dat voor verzinsel over de Chinese maffia?'

'Die is gebaseerd op de vroegere ervaring van mijn bevelvoerder, commissaris. In dit stadium moeten we alle mogelijkheden onderzoeken.'

'Je moet geen ambtelijk rookgordijn voor mij ophangen, Joubert. Jij wilt alleen maar De Wit afschermen.'

'Commissaris, ik zou het zeer op prijs stellen als u en uw personeel alle inlichtingen over die mogelijkheid aan Berovingen en Moordzaken zouden willen doorgeven.'

'Aha, nu begrijp ik het. Jij handelt in opdracht. Al goed, ik voel met je mee, Joubert. Als we in de eerstvolgende tweehonderd jaar een Chinees drugsnet oprollen, zul je het als eerste horen.'

De officier die het onderzoek leidt moet aanwezig zijn bij de autopsie. Dat is regel, traditie - ongeacht de toestand van het stoffelijk overschot.

Joubert heeft er nooit naar uitgekeken, zelfs niet in zijn goede dagen. Maar hij kon een muur optrekken tussen hemzelf en de afschuwelijke procedure die zich keer op keer op een marmeren blad in een wit betegeld vertrek in Soutrivier afspeelde, waar de doden hun laatste waardigheid verloren.

Niet dat professor Pagel zijn scalpel en klemmen en zagen en tangetjes zonder respect door huid, weefsel en been haalt. Integendeel, de patholoog-anatoom en zijn mensen benaderen hun werk met de ernst en de professionaliteit die het verdient.

Lara's dood heeft zijn muur neergehaald. Want hij weet dat zij hier ook heeft gelegen. Beelden, opgediept uit zijn ervaring, hebben geholpen om de scène te reconstrueren. Naakt., op haar rug, schoon en steriel, haar slankheid voor de wereld ontbloot, maar zonder effect. Het bloed van haar voorhoofd gewassen, alleen die kleine stervormige kogelwond zichtbaar tussen haarlijn en wenkbrauwen. En een patholoog-anatoom die de rechercheur uitlegt dat dit eigen is aan een contactschot, recht op het doel. Want de samengeperste gassen in de loop belanden onder de huid en zetten plotseling uit, als een ballon die uiteenspat, en kent de Ster van de Dood toe, zoals vaak het geval is bij zelfmoordslachtoffers...

Maar niet Lara. Zij kreeg haar ster van iemand anders.

Iedere keer als hij door de koude, betegelde gangen van het mortuarium in Soutrivier loopt, wordt in zijn hoofd die film weer gedraaid, een *macabere da capo* die hij niet kan uitzetten.

Pagel wacht op hem in het kantoor, samen met Walter Schutte, de bedrijfsleider van Wallace Quickmail. Joubert stelt zich voor. Schutte is van gemiddelde lengte, met een diepe stem en haar dat uit alle mogelijke openingen puilt - bij zijn boord, zijn hemdsmouwen, zijn oren. Ze lopen naar de zaal waar James J. Wallace onder een groen kleed ligt.

Pagel trekt het kleed weg.

‘Jezus,’ zegt Walter Schutte en wendt het gezicht af.

‘Is dit James J. Wallace?’ vraagt Joubert.

‘Ja,’ zegt Schutte. Hij wordt bleek en de schaduw van zijn geschoren baard is duidelijk op zijn gezicht te zien. Joubert is verbaasd over de behaardheid van de man. Hij neemt hem bij de schouder en leidt hem terug naar het kantoor van Pagel, waar Schutte een formulier ondertekent.

‘Wij zouden later graag een paar vragen stellen bij u op kantoor.’

‘Wat voor vragen?’ Het zelfvertrouwen van Schutte keert geleidelijk terug.

‘Routine. We willen de weduwe niet te vaak lastigvallen, dat begrijpt u.’

‘Natuurlijk, zegt Schutte. ‘Wanneer u wilt.’

Wanneer Joubert terug is, doet Pagel felle lampen aan, stopt zijn korte, sterke vingers in doorzichtige plastic handschoenen, trekt het kleed van wijlen James J. Wallace af, schuift de arm van een grote loep naar zich toe en neemt een scalpel in zijn hand.

De patholoog gaat systematisch te werk. Joubert kent zijn gehum, het onverstaanbaar geprevel wanneer hij iets belangrijks vindt. Maar Pagel deelt zijn ontdekking pas mee als hij zeker is. Daarom wacht Joubert af. Daarom staart hij naar de steriele wasbak aan de muur waar om de veertien tellen een waterdruppel ‘tik’ zegt in de roestvrijstalen bak.

‘Het schot in het hoofd kan de dood hebben veroorzaakt. Binnengedrongen langs de linker frontale sinus. Aan de achterkant weer naar buiten, twee centimeter boven de kleine fontanel. De uitgangswond is bijzonder groot. Zachte loodpunt? Misschien... misschien. Ik zal het traject moeten bekijken.’

Hij kijkt naar Joubert. ‘Het kaliber is moeilijk te schatten. Ingangswond op de verkeerde plaats.’ Joubert knikt alsof hij het begrijpt.

‘Van relatief dichtbij, dat schot in het hoofd. Twee, drie meter. Het schot in de thorax misschien ook. Kan ook de dood veroorzaakt hebben. De wond is typisch. Bijkomstige eigenschappen minder uitgesproken. Vanwege de kleren, natuurlijk. Die hebben de hitte geabsorbeerd. Kruitdeeltjes. Rook. Dwars door het sternum. Geen bloeding.’

Hij kijkt weer op. ‘Jouw man was al dood, hoofdinspecteur. Bij het eerste schot. Dood voor hij dé grond raakte. Het tweede was niet nodig.

Water op de maffiamolen van De Wit, denkt Joubert. Maar hij zegt niets.

‘Kom, we gaan naar binnen,’ zegt Pagel en hij neemt een groter scalpel.

Walter Schutte staat niet op wanneer Joubert en Griessel bij hem worden binnengeleid.

‘Ga zitten, heren, ga zitten.’ Zijn arm wuift joviaal naar de moderne stoelen van leer en chroom voor het grote bureau met het glazen blad. ‘Thee of koffie? Ik wil in ieder geval zelf iets drinken. Zeg het dus maar.’ De bleke onzekerheid van het mortuarium is verdwenen.

Ze kiezen allebei thee en nemen plaats. De secretaresse trekt de deur achter zich dicht.

Het is pas ochtend, maar de baard van Schutte ligt al als een schaduw over zijn wangen. Zijn tanden flitsen wit en glanzend als hij snel glimlacht.

‘Nu, waarmee kan ik u helpen?’ Dan is de glimlach weer weg, als een licht dat uitgaat.

‘Wij zouden graag iets meer weten over James Wallace, meneer Schutte. U hebt hem vast goed gekend?’ vraagt Joubert.

‘Ik heb James een jaar of twee geleden voor het eerst ontmoet, toen ik hier door Promail ben aangesteld. Hij was een bijzonder man. De stem van Wallace is beladen met piëteit.

‘Jullie noemden hem James?’

‘De meesten onder ons noemden hem Jimmy. Maar nu klinkt dit zo...’ Schutte laat zijn handen even flitsen, en zijn witte tanden.

‘Hoe was de relatie met de andere mensen op het werk?’

‘We konden het allemaal goed met hem vinden. O, wacht eens even. Ik begrijp wat u bedoelt. Nee, hoofdinspecteur, hier zult u de moordenaar niet vinden.’ Schutte zwaait beide handen voor zich uit alsof hij een boze geest wil afweren. ‘Wij zijn als een groot gezin, zeg ik altijd. En James maakte deel uit van dit gezin. Een zeer geliefd deel. Nee, hoofdinspecteur, u zult de moordenaar elders moeten zoeken.’

‘Weet u of de overledene andere zakenbelangen had?’

‘Nee... dat geloof ik niet. Jim... James heeft enkele keren gezegd dat al zijn geld in effectentrusts belegd is, want hij wil er zich niet om bekommeren. Voor zover ik weet waren er alleen Quickmail, het cricket en zijn gezin.’

‘Heeft uw bedrijf ooit voor Chinese bedrijven gewerkt?’

Schutte frons. ‘Nee. Wat heeft dit...’

Griessel valt hem in de rede. ‘Hebt u vanmorgen *Die Burger* gelezen?’

‘Nee.’ Schutte is van streek.

‘De wijze waarop Wallace vermoord is, meneer Schutte - stemt overeen met de *modus operandi* van Chinese drugsmokkelaars. Heeft hij ooit enig contact gehad met mensen uit Taiwan?’

‘Nee.’

‘Met de plaatselijke Chinese gemeenschap?’

‘Niet dat ik weet.’

‘Met farmaceutische bedrijven?’

‘Er is er een waarvoor wij reclamefolders naar medici versturen, maar Jimmy zelf heeft er nooit mee gewerkt.’

‘Gebruikte hij zelf drugs?’

‘Nooit. Dit is belachelijk, Jimmy was niet zo.’

‘Zijn politieke opvattingen. Had hij uitgesproken politieke standpunten?’

‘Jimmy? Nee...’

‘Deed u zaken met een of andere politieke groepering?’

‘Nog nooit.’

‘Weet u hoe het tussen hem en zijn vrouw zat?’ vraagt Joubert.

Schutte gaat nog rechter in zijn hoge stoel zitten. ‘Daar zult u ook niets vinden, hoofdinspecteur.’ Zijn stem klinkt verwijtend. ‘James en Margaret vormden een perfect paar. Verliefd, succesvol, prachtige kinderen... De kleine Jeremy speelt fantastisch cricket. Nee hoofdinspecteur, daar zult u niets vinden.’

Joubert weet dat het tijd is om Schutte te bevrijden van zijn overmatig respect en bescherming van de dode.

De secretaresse brengt een blad met drie kopjes binnen en zet het op het bureau. Ze schenkt in en zij bedanken haar. Als iedereen klaar is met roeren, vraagt Joubert: ‘Weet u waarom de overledene gisteren in de Holiday Inn in Nuweland was?’

Schutte haalt de schouders op alsof het antwoord voor de hand ligt.

‘James gaat er vaak een biertje drinken met zijn cricketvrienden.’

‘Meneer Schutte, hoe ging James om met de vrouwen hier in het bedrijf?’

‘Zeer goed. Hij kon heel goed met hen opschieten.’

In de goede oude tijd, toen Mat Joubert zijn werk nog deed met de ijver van een pasbekeerde, had hij een techniek ontwikkeld om onwillige getuigen zoals Walter Schutte aan te pakken - de zogenaamde Stier, zoals de collega's het hadden gedoopt. Hij leunde dan naar voren, rekte zijn schouders breed en vierkant uit, liet het hoofd in een stormrampositie zakken, zijn stem een octaaf dalen en vestigde zijn arendsblik op de persoon in kwestie. Dan sprak hij vrijuit. Op een superieure, dreigende toon. Het was melodramatisch en overdadig en geveinsd. Het werkte.

Maar zoals Tony O'Grady ooit zei, had Joubert een jaar of twee geleden ‘het gehuppel in zijn knuppel’ verloren. En hiermee de motivering om de Stier te gebruiken. Tot vandaag.

Of dit het tere vlammetje van lust was dat Yvonne Stoffberg had aangestoken, of misschien de uitdaging van commissaris De Wit aan het adres van de flarden van zijn ego, weet Joubert zelf niet. Wanneer hij op de Stier overschakelt, doet hij dit waarschijnlijk onberedeneerd, veeleer in een reflex.

Het fysieke gedeelte met de schouders en het hoofd doet hij goed, maar met de stem en de woordkeuze heeft hij het aanvankelijk moeilijk. ‘Jimmy

Wallace bracht gisteren de laatste uren van zijn leven door boven op een dom blondje. Het was vast zijn eerste... escapade niet. En ik weet zeker dat iemand hier op kantoor van zijn escapades moet af weten, omdat iemand hem moet beschermen als mevrouw Wallace hem zoekt. Aan u de keuze, Schutte. U kunt doorgaan met sprookjes vertellen over hoe voorbeeldig en bijzonder Jimmy Wallace was. Dan moet ik een ploeg rechercheurs hier naartoe halen die iedere werknemer urenlang zal bezighouden. Of u helpt ons, en wij zijn zo vlug mogelijk weer weg.'

Joubert blijft voorovergebogen zitten, agressief. Schuttes mond gaat open en dicht, alsof hij hem niet rond een woord kan laten passen.

'Jimmy... Jimmy... had zo zijn verzetjes.' Zijn handen liggen nu stil. Joubert leunt achterover - de Stier is niet meer nodig.

'Meneer Schutte, u hebt vanmorgen gezien hoe James Wallace is toegetakeld. Wij proberen uit te vissen wie een reden had om hem dit aan te doen. Help ons.'

'Hij... hield van vrouwen.' Schutte kijkt even naar de deur, alsof hij bang is dat Wallace hen afluistert.

'Maar hij had twee regels. Geen gerotzooi op het werk. En geen lange relaties. Eén keer met een vrouw naar bed en verder niets.'

Schuttes handen beginnen opnieuw te bewegen, alsof hij vaart krijgt.

'Jullie hadden Jimmy moeten kennen. Hij was...' Handgebaren duiden op een zoektocht naar het juiste woord. 'Hij trok mensen aan als een magneet. Iedereen. Hij was dol op mensen, kon met iedereen praten. Hij kon iedereen overreden. We zaten op een keer samen in een restaurant in Johannesburg. Hij zei dat hij die brunette in de hoek in minder dan twintig minuten kon overhalen om met hem naar het damestoilet te gaan. We hebben gewed. We mochten niet naar hen kijken en hij moest een bewijsstuk meebrengen. Achttien minuten later stond de brunette hem voor het restaurant te kussen. En toen hij weer kwam zitten, haalde hij haar slipje uit zijn zak. Zo'n rode met een zwarte...' Schutte bloost.

'Wij willen dat u goed nadenkt, meneer Schutte. Heeft u weet van een relatie die aanleiding kan geven tot conflict of verdriet?'

'Nee, ik zei toch dat hij nooit relaties had. Op zijn manier was hij heel lief voor Margaret. Goed, af en toe overtrad hij zijn eigen regel. Er was hier een secretaresse, een mooi jong ding met grote... Het duurde maar een week. Zij was hier nog enkele maanden en is toen getrouwd... Ik moet

eerlijk bekennen dat ik niet weet waarom iemand hem zou willen vermoorden.'

Joubert kijkt naar Griessel. Griessel schudt alleen maar even het hoofd. Ze staan op. 'Wij zijn ervan overtuigd dat er ergens een jaloerse man rondloopt die niets moest hebben van Wallace en zijn regels, meneer Schutte. Bel ons alstublieft op als u iets bedenkt wat ons kan helpen.'

'Absoluut, absoluut,' zegt Schutte met zijn diepe stem, en hij staat ook op. Ze geven elkaar de hand, plechtig.

'Het was lang geleden dat ik de Stier had gezien, hoofdinspecteur,' zegt Griessel als ze de lift naar de begane grond nemen.

Joubert kijkt hem vragend aan.

'Waarbij jij naar voren leunt.'

Joubert glimlacht scheef, verlegen.

'We probeerden jou toen allemaal na te apen,' zegt Bennie Griessel oprecht nostalgisch.

'Dat was de goeie ouwe tijd.' Dan beseft hij dat Mat Joubert er waarschijnlijk niet aan herinnerd wil worden en zwijgt hij.

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 7

De leesbril van de dokter staat op het puntje van zijn neus. Hij kijkt er overheen naar Joubert, streng en gewichtig.

‘Als ik een handarbeider was, zou ik nu hoofdschuddend fluiten, hoofdinspecteur.’

Joubert zwijgt.

‘Het ziet er niet goed uit. U rookt. Uw longen klinken niet goed. U zit vijftien kilo boven uw gewicht. U zegt zelf dat u te veel drinkt. U hebt een familiegeschiedenis van hart- en vaatziektes. U werkt onder druk.’

De arts verstrengelt zijn vingers voor zich op het bureau.

Die man moet openbare aanklager worden, denkt Joubert en hij kijkt naar een plastic hart en longen op de werktafel. Het is reclame voor een geneesmiddel.

‘Ik zal het bloedmonster laten testen. We moeten uw cholesterol bekijken. Maar ondertussen zullen we ook uw rookgewoonte bekijken.’

Joubert zucht.

‘Er al aan gedacht om te stoppen?’

‘Nee.’

‘Weet u hoe slecht het is?’

‘Dokter.

‘U stelt uzelf niet alleen bloot aan ziektes, hoofdinspecteur. Het is ook de manier waarop je sterft. Al eens iemand met emfyseem gezien? U moet een keertje met me meekomen, hoofdinspecteur. Naar het ziekenhuis. Ze liggen daar, in zuurstoftenten, in hun eigen slijm te stikken, zoals vissen aan wal die geen adem kunnen halen.’

Op het bureau staat een pennenhouder in de vorm van een pil. Reclame voor een ander geneesmiddel. Joubert kruist de armen en kijkt ernaar.

‘En die met longkanker?’ gaat de dokter voort. ‘Hebt u al eens gezien wat chemotherapie een mens aandoet? Van kanker word je mager en moe.

Door de bestraling valt je haar uit. Het zijn levende lijken. Ze willen niet meer in de spiegel kijken. Ze zijn emotioneel, grote mannen die huilen wanneer hun kindertjes aan het ziekenhuisbed zitten.'

'Ik heb geen kinderen,' zegt Joubert zacht.

De dokter zet zijn leesbril af. Hij klinkt verslagen. 'Nee, hoofdinspecteur, u hebt geen kinderen. Maar gezond leven doet u in de eerste plaats voor uzelf. Voor uw eigen geest, voor uw eigen genoegdoening. En voor uw werkgever. U bent het uw werkgever verschuldigd fit en gezond te zijn. Want dan bent u helder van geest en productief...'

De leesbril wordt opnieuw op de neus geplaatst.

'Ik zal niets voorschrijven voor we het resultaat van de bloedtest hebben. Maar ik wil u toch vragen op het roken te letten. En u moet lichaamsbeweging hebben. En uw eet- en drinkgewoonten...'

Joubert zucht.

'Hoofdinspecteur, ik weet hoe moeilijk het is. Maar overgewicht is dodelijk. Hoe later je erop begint te letten, hoe moeilijker het wordt.'

Joubert knikt, maar hij kijkt de dokter niet in de ogen.

'Ik ben verplicht om het verslag van dit onderzoek naar uw werkgever te sturen.' En om een onverklaarbare reden voegt hij eraan toe: 'Het spijt me.'

De Politieacademie in Pretoria neemt iedere groep jonge rekruten mee naar het Politiemuseum aan de Pretoriusstraat, in het oude Kompol-gebouw. Het bezoek is gewoonlijk geen groot succes. De studenten maken er een zootje van door elkaar te willen overtreffen in baldadigheid.

Daarom is Mat Joubert pas op die plek verliefd geworden toen hij, jaren na zijn opleiding, in Pretoria in een moordzaak moest getuigen - vijf dagen lang moest hij wachten om te worden opgeroepen, en uit verveling werd hij naar het museum gedreven.

Hij was geboeid van vitrine naar vitrine gelopen. Hij had toen al genoeg ervaring en inzicht om te beseffen dat ieder verroest moordwapen, ieder vergeeld bewijsstuk voor een vergeten rechercheur uren zwoegen en zweten had betekend. En uiteindelijk succes.

De volgende dag was hij er opnieuw. En had brigadier Blackie Swart hem opgemerkt. Blackie Swart met zijn doorgroefd gezicht, een kettingroker met een stem als laarzen op grind, was het factotum van het

museum - een baantje dat hij blijkbaar had bemachtigd omdat de hoofdcommissaris het beu was naar zijn eindeloze smeekbeden te luisteren.

Hij was als vijftienjarige bij de politie gegaan, vertelde hij Joubert in het bezemkastkantoortje op de kelderverdieping. ‘Bereden patrouilles tussen Parys en Potchefstroom.’ Joubert werd urenlang vergast op sterke staaltjes en politiekoffie, een brouwsel dat gemengd met een scheutje brandewijn drinkbaar werd.

Het leven van Blackie Swart is in het museum uitgestald, vooral in de vitrines onder de rubriek GESCHIEDENIS VAN HET MISDAADONDERZOEK.

‘Ik heb het allemaal meegemaakt, alles zien gebeuren, Mattie. Het museum zag ik pas voor het eerst toen ik mijn penning voor vijftwintig jaar dienst hier op het hoofdkwartier, bij de hoofdcommissaris kwam afhalen. En ik wist dat ik ooit wilde terugkeren. Toen ik zestig was ging ik met pensioen, na vijfenveertig jaar dienst, en zat ik drie maanden lang in Margate toe te kijken hoe mijn auto verroestte. Toen heb ik de hoofdcommissaris opgebeld. En nu zit ik iedere dag hier.’

Joubert en de oude man hadden de dagen volgepraat en gerookt. Het was geen vader-zoonrelatie, meer een vriendschap, waarschijnlijk omdat Blackie Swart heel anders was dan Jouberts vader.

Na die week in Pretoria hadden ze elkaar sporadisch teruggezien. Allebei waren ze slecht in telefoneren, maar Joubert belde nu en dan, vooral wanneer hij advies nodig had. Zoals nu.

‘De dokter zegt dat ik moet stoppen met roken, Blackie,’ zegt hij in de hoorn.

Hij hoort het kortademige kakellachje aan de andere kant. ‘Dat vertellen ze mij al vijftig jaar, Mattie. Ik beft er nog altijd. In december word ik achtenzestig.’

‘Ik zit hier met een vreemde moordzaak, Blackie. Mijn BO denkt dat de Chinese maffia erachter zit.’

‘Is dat jouw zaak? *Beeld* citeerde De Wit vanmorgen. Ik begreep het niet, maar goed...’ Zijn stem wordt samenzweerderig. ‘Ik hoorde dat zijn zwarte collega’s in het ANC hem *Mpumlobini* noemden. Toen, in Londen.’

‘Wat betekent dat, Blackie?’

‘Het is Xhosa voor Tweeneus. De man heeft blijkbaar een moedervlek... Zwarten hebben veel gevoel voor humor, Mattie...’

Joubert hoort hoe aan de andere kant een sigaret wordt opgestoken. Dan hoest Blackie lang en luid.

‘Misschien moet ik ook maar eens stoppen, Mattie.’

Joubert vertelt over James Wallace.

‘De Wit heeft gelijk wat betreft de modus operandi, Mattie. Zo opereerden de Chinezen vorig jaar in Londen ook. Maar ze hebben nog andere methodes. Houden van een kruisboog. Heel indrukwekkend. Veel subtieler dan de Amerikaanse maffia. Maar de Chinezen zitten niet uitsluitend in de drugshandel, Mattie. Je moet een keertje in de richting van fraude met creditcards zoeken. Daar zijn ze heel sterk in. Vervalsing van en handel in documenten. Paspoorten, rijbewijzen. Wallace had een mailingbedrijf. Hebben ze creditcards verstuurd voor banken? Hij kon de Chinezen makkelijk de nummers doorgeven.’

‘Zijn werknemers zeggen dat hij nooit zaken deed met oosterse groepen.’

‘Vraag het aan zijn vrouw. Misschien zijn ze hem thuis komen opzoeken.’

‘Hij is een rokkenjager, Blackie.’

‘Goed mogelijk, Mattie. Je weet wat ik altijd zeg. Er zijn twee soorten moorden. Het soort waarbij iemand plotseling woedend wordt en met het eerste het beste ding schiet, slaat of gooit. En het soort waarbij eerst plannen worden gesmeed. Een schot in het hoofd op een parkeerterrein ruikt volgens mij naar een plan. En een rokkenjager... Goed mogelijk...’

Joubert zucht.

‘Voetenwerk, Mattie. Dat is het enige wat helpt. Voetenwerk.’

Hij rijdt naar Margaret Wallace. Hij vraagt zich af hoe ver ze gevorderd is op het pad van de rouw. Dan, op de N1 tussen Bellville en de zuidelijke voorsteden, herinnert hij zich voor het eerst de droom van de afgelopen nacht.

Hij weet opeens dat hij de voorbije twee jaar een drenkeling was. Hij dobberde aan het oppervlak van zijn bewustzijn, te bang om in het donkere water te duiken. Hij kan zich dromen herinneren die wilden terugkeren in de veiligheid van de dag. Maar hij duwde die diep onder, terwijl hij zelf bovendreef. En nu kan hij zijn hoofd onder de waterlijn dompelen, zijn ogen openhouden en naar de droom kijken omdat Lara er niet in voorkwam. Yvonne Stoffberg wel. Hoe scherp had hij haar lichaam wel niet gezien.

Zal hij het aankunnen?

Als zijn droom werkelijkheid wordt en zij voor hem zal staan, als een open uitnodiging. Zal hij het aankunnen? Zal zijn liefdesgereedschap zijn werk kunnen doen? Of is het lemmet te stomp om het verleden weg te snoeien zodat er iets nieuws kan opbloeien?

De onzekerheid nestelt zich in zijn onderbuik, wordt angst. De dochter van de buurman. Achttien. Of is het zeventien? Hij dwingt zijn gedachten naar de andere personages in zijn droom. Wat deed Bart de Wit daar? En Margaret Wallace? Hij verbaast zich over het mysterie van zijn onderbewustzijn. Vraagt zich af waarom hij niet van Lara heeft gedroomd. Of ze vannacht zal terugkeren. Het vertrouwde monster dringt de vijver van zijn gedachten binnen. Hij zucht. En schiet weer naar de veilige oppervlakte.

De vrouw die de deur openmaakt is waarschijnlijk haar zuster. Haar haar is korter en roder, haar huid lichtjes besprenkeld met sproeten, haar twee ogen lichtblauw, maar de gelijkenis is onmiskenbaar.

Joubert vraagt of hij haar zuster kan spreken.

‘Het is niet het goede moment.’

‘Ik weet het,’ zegt hij en wacht ongemakkelijk, een indringer. Dé vrouw zucht geërgerd en laat hem binnen.

In de huiskamer praten mensen op gedempte toon. Ze zwijgen wanneer hij in de deuropening verschijnt. Ze kijken naar hem, herkennen de politieman in hem aan zijn kleren, zijn gestalte en zijn stijl. Margaret Wallace zit met haar rug naar hem toe gekeerd, maar volgt de blik van de anderen. Zij staat op. Hij ziet dat ze een heel stuk weg heeft afgelegd. Haar ogen zijn diep weggezonden. Er zijn lijnen om haar mond.

‘Het spijt me dat ik u kom storen,’ zegt hij, ongemakkelijk vanwege de stilte in het grote vertrek en de verwijtende blik van de aanwezigen.

‘We zullen naar de tuin gaan,’ zegt ze en maakt de voordeur open.

De zuidooster stoeit in de kruinen van hoge bomen, maar eronder is het windstil. Margaret Wallace loopt met haar armen stijf over haar borsten gekruist, de schouders gekromd. Hij kent de lichaamstaal zo goed: het merkteken van de weduwe, universeel bekend.

‘U hoeft zich niet te schamen. Ik weet dat u gewoon uw werk doet,’ zegt ze en ze probeert te glimlachen.

‘Hebt u de krant gelezen?’

Ze schudt het hoofd. ‘Ze hebben ze voor me verborgen.’

‘Mijn superieur... Er is een theorie...’ Zijn verstand jaagt op eufemismen, zoekt naar zachtaardige synoniemen voor de dood. Hij wenste dat Bennie Griessel hier was.

‘In Taiwan gebruikt de georganiseerde misdaad dezelfde methodes... bij hun... werk. Ik moet die mogelijkheid natrekken.’

Zij kijkt hem aan, de wind waait haar haren in haar gezicht. Ze strijkt ze weg, kruist opnieuw de armen. Ze wacht.

‘Uw man heeft misschien zaken met hen gedaan, misschien niet rechtstreeks... Met de Chinezen, bedoel ik. Zou u het weten?’

‘Nee.’

‘Mevrouw Wallace, ik weet dat dit moeilijk is. Maar mocht er een verklaring zijn...’

‘Hebt u niets kunnen vinden?’ vraagt ze zonder verwijt, alsof ze het antwoord kent. Het haar hangt weer voor haar gezicht. Ze laat het nu maar zo.

‘Niets,’ zegt hij, en vraagt zich af of ze ooit weet zal hebben van Lizzie van der Merwe en al die andere vrouwen met wie James J. een nacht of twee het bed deelde.

‘Het was een vergissing,’ zegt ze. ‘Een ongeluk.’ Ze heft haar hand op, legt hem troostend op zijn bovenarm. ‘U zult het zien.’ Dan trekt ze haar hand weer weg.

Hij loopt met haar naar het huis en neemt afscheid. Hij rijdt naar huis en vraagt zich af waarom het aantal bomen in een woonbuurt evenredig is met het hoofdelijk inkomen van de kostwinners die er wonen.

Het is al na zevenen, maar de zon staat nog hoog boven de horizon. Joggers zweten in de uitlaatgassen langs de weg. Hij steekt een sigaret op en vraagt zich af wat hij met zijn gezondheid zal doen. Misschien moet hij meer beweging krijgen. Hij kan niet joggen. Hij haat joggen. Misschien zwemmen. Het zou fijn zijn om weer te zwemmen. Niet in competitie. Louter voor zijn plezier. Vergeten herinneringen vragen om zijn aandacht. De geur van de kleedkamer in het zwembad, het voetbad met Dettol, de vermoeidheid na uren training, de smaak van chloor in zijn mond, de adrenaline wanneer het startschot afgaat.

Er is weer een envelop onder zijn deur geschoven.

Waarom schrijf je niet terug?

De onbehaaglijkheid overvalt hem opnieuw. Hij herkent het nu wel. Er was een steeg in Goodwood, achter de bioscoop in Voortrekkerweg. Ze hadden hem verteld dat motorrijders daar allerlei dingen deden. Hij was acht of negen en iedere zaterdagavond staarde hij in de duisternis van de steeg met een nieuwsgierigheid die dreigde hem te verteren. Vlucht, zei zijn hoofd hem. Maar de angst, de onzekerheid of hij dapper genoeg was, lag als een steen op zijn maag. Hij had de steeg nooit aangedurfd.

Hij rijdt naar Blouberg, koopt een Kentucky-kip en eet die in de wagen op terwijl hij naar de gladde zee kijkt. Dan rijdt hij naar huis om zijn boek te lezen.

Laat op de avond rinkelt de telefoon. Hij legt de William Gibson op het tafeltje naast de leesstoel en neemt op. Het is Cloete van Voorlichting.

‘Zitten jullie nog achter het Gele Gevaar aan, of kan ik de kranten morgen iets anders voeren?’

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 8

KAAPSTAD - De politie vond tot dusver geen verband tussen de Tokarevmoorden en de Chinese drugssyndicaten.

De Wit leest het bericht met een zachte stem, een glimlachje om zijn mond. Hij legt de krant neer en kijkt naar Joubert.

‘Moeten wij het publiekelijk oneens zijn over deze zaak, hoofdinspecteur?’

‘Nee, commissaris,’ zegt Joubert en ziet dat het niet-roken bordje van de koffietafel in de hoek naar het bureau van De Wit is verhuisd, naast de familiefoto’s.

‘Heb jij die informatie doorgegeven?’ De stem van De Wit klinkt luchtig, haast prettig.

‘Commissaris,’ zegt Joubert vermoeid, ‘ik heb als onderzoeksverantwoordelijke gereageerd op de vraag van een collega bij Voorlichting. Conform de procedures en reglementen van de politie. Ik heb gezegd hoe ik het moordonderzoek in dit stadium zie. Dit is mijn plicht.’

‘Juist,’ zegt De Wit en hij glimlacht weer even. Hij neemt de krant op en laat zijn ogen over het bericht glijden. ‘Je hebt je bevelvoerende officier dus niet opzettelijk als een idioot afgeschilderd?’

‘Nee, commissaris.’

‘We zullen het nooit echt weten, hoofdinspecteur Joubert. Maar op de lange termijn zal het vast geen verschil maken. Bedankt voor je komst.’

Joubert beseft dat hij wordt weggestuurd. Hij staat op, ongemakkelijk, onzeker over de kalmte van de man, zich ervan bewust dat dit iets betekent, iets voorspelt.

‘Sterkte, hoofdinspecteur,’ zegt De Wit ten afscheid.

‘Dank u wel, commissaris,’ mompelt Joubert bij de deur.

Hij is achterop met zijn papierwinkel. Hij trekt de verslagen van de onderofficieren naar zich toe, heeft moeite om zich te concentreren. Hij steekt een Winston op en inhaleert diep. Hij vraagt zich af of hij zijn superieur opzettelijk als een idioot heeft afgeschilderd.

En hij denkt aan de sluwheid van zijn eigen onderbewustzijn en weet dat hij niet helemaal onschuldig is, edelachtbare.

Slepende stappen in de gang. Griessel loopt met gebogen hoofd langs. Iets in zijn houding stoort Joubert.

‘Bennie?’

De voetstappen keren terug. Het gezicht van Griessel verschijnt om de deur. Hij is bleek.

‘Bennie? Is alles kits?’

‘Ik ben oké, hoofdinspecteur.’ De stem klinkt mat.

‘Wat is er, Bennie?’

‘Ik ben oké, hoofdinspecteur.’ Iets meer uitdrukking. ‘Waarschijnlijk iets verkeerd gegeten.’

Of gedronken, denkt Joubert maar hij zegt niets.

Het gezicht van Griessel verdwijnt. Joubert steekt nog een sigaret op. Hij dwingt zich om zich weer op het werk te concentreren. Dossiers over de dood. Een bejaard echtpaar in Durbanville. Een ongeïdentificeerd zwart lijk langs de rails bij Kuilsrivier. Een kleurlinge uit Belhar, door haar dronken man met een schroevendraaier gedood.

Dan hoort hij iemand zijn keel schrapen. Bart de Wit staat voor hem. Joubert vraagt zich af hoe hij het klaarspeelde om als een kat over de tegelvloer te sluipen. Hij ziet dat De Wit niet glimlacht. Zijn gezicht is ernstig.

‘Ik heb nieuws, hoofdinspecteur. Goed nieuws.’

Joubert duwt op het gaspedaal van de Sierra en rijdt hortend door het middagverkeer. Hij wenste dat hij uiting zou kunnen geven aan de verstomming en verontwaardiging die als een krap kledingsstuk aan hem kleven.

De Wit heeft gezegd dat hij naar de therapeut moet gaan.

‘Je dossier is doorverwezen.’

Die passieve toon. Te bang om te zeggen: ik heb je dossier doorverwezen, hoofdinspecteur, want jij bent een verliezer. En ik, Bart de

Wit, hou niet van verliezers. Ik wil jou kwijt. En als ik er niet in slaag op grond van je medisch dossier, dan maar hiermee. Laat ons in jouw hoofd graven, hoofdinspecteur. Laat ons een lepel in de hutspot van jouw brein dompelen en even roeren. Achteruit mensen, dit kan gevaarlijk worden. Die man hier is lichtjes... uit de koers. Niet helemaal erbij. Onevenwichtig. Van buitenaf lijkt hij normaal. Wat té zwaar, wat onverzorgd, maar normaal. Vanbinnen is het een heel ander verhaal, dames en heren. Onder de schedel zitten een paar kortsluitingen.

‘Je dossier is doorverwezen. Er zijn afspraken gemaakt.’ Hij had de groene map geraadpleegd. ‘Vanmiddag om 16.30 uur, morgen om 9.00 uur, overmorgen om 14.00 uur...’

‘Vanmiddag,’ had Mat Joubert te haastig gezegd.

De Wit had van de map opgekeken, wat verrast, taxerend. ‘We zullen het regelen.’

En nu is hij onderweg. Want ergens in een vaal kantoor, met een rustbank voor zijn patiënten, heeft een bebrilde zielenknijper zijn dossier onder ogen gekregen. Is de scorekaart van Freud of Jung of wie ook al op gaan stellen. Wat krijgen we hier? De dood van zijn vrouw? Min twintig. Disciplinair verhoor? Min twintig. De achteruitgang van zijn werk? Min veertig. Hij had die kunnen verhelpen. Totaal: min tachtig. Breng hem binnen.

‘We zullen de toestand evalueren, hoofdinspecteur. Zien of de therapie helpt.’ Een bedekt, verborgen dreigement. Maar duidelijk de troefkaart van De Wit.

Misschien is dit een goede zaak. De hemel weet dat zijn hoofd in de war was. Was? Kan iemand zijn eigen geestestoestand correct beoordelen? Hoe normaal was hij toen hij bij Macassar naar de drie verbrande lijken keek en hun stem in zijn oren kon horen? De hoge, schrille oergil die de geest uitschreeuwt wanneer hij het lichaam tegen zijn zin moet verlaten - zijn volume versterkt door de schreeuw van het vlees tegen de pijn van de vuurdood, van iedere pijnreceptor die door de intense hitte wordt verzwolgen.

Is dit normaal?

Is het normaal om je voor de zoveelste keer af te vragen of je je niet beter bij de doden zou kunnen aansluiten? Of het niet beter is om zelf het wanneer en het hoe te bepalen? Is het fout om bang te zijn voor het

onverwachte ogenblik waarop het verstand beseft dat het nog maar een nanoseconde in deze wereld heeft? Bang. Ontzettend bang.

En nu houdt De Wit het zwaard boven zijn verwarde kop. Laat de zielknijper de bedrading herstellen, of...

Hij stopt bij de wolkenkrabber aan het strand. Zestiende etage. Dokter H. Nortier. Dat is alles wat hij weet. Hij neemt de lift.

Joubert is opgelucht omdat er geen andere mensen in de wachtkamer zitten.

Het is niet wat hij verwachtte. Er staan een gemakkelijke bank en twee stoelen in een vrolijke stof van roze en blauwe bloempjes. In het midden staat een lage tafel met zes tijdschriften, de recentste nummers van *Die Kat*, *Time*, *Car*, *Cosmopolitan*, *Sarie* en *ADA-magazine*. Tegen een witgeschilderde deur die vermoedelijk naar de spreekkamer leidt, hangt een keurig bordje met het opschrift: DR. NORTIER ZAL U WELDRA TE WOORD STAAN. DOE ALSOF U THUIS BENT EN GENIET VAN DE KOFFIE. DANK U. Aan de andere muren hangen aquarellen - een van de kosmos, een andere van de vissershuisen in Paternoster. In de hoek staat een koffiezetmachine op een tafel. Ernaast staan witte porseleinen kop-en-schotels, theelepels, een potje poedermelk en een potje suiker.

Hij schenkt een kopje vol. De koffie ruikt lekker. Is de man dan een psychiater? Therapeuten zijn meestal 'meneer', nooit 'dokter'. Is hij zo gek dat hij een psychiater nodig heeft?

Hij gaat op de bank zitten, zet het kopje op het lage tafeltje en diept zijn Winstons op. Hij zoekt een asbak. Er is geen asbak in het vertrek. Zijn irritatie neemt toe. Hoe is het mogelijk dat een therapeut geen asbak in zijn wachtkamer heeft? Hij stopt het pakje sigaretten weer in zijn zak.

Hij kijkt naar de cover van *Die Kat*. Er staat een man met make-up op. De wervende titel luidt: NATHANIËL, DE MAN ACHTER HET MASKER.

Hij wil roken. Hij bladert het tijdschrift door. Er is niets wat hem interesseert. De vrouw op de cover van *Cosmopolitan* heeft grote borsten en een grote mond. Hij neemt het tijdschrift en bladert het door. Hij ziet een titel: WAARAAN HIJ OP HET WERK DENKT. Hij wil het artikel gaan lezen als hij beseft dat de dokter ieder ogenblik de deur kan openen. Hij doet het tijdschrift dicht.

Hij heeft trek in een sigaret. Sigaretten kunnen de ziel alvast geen schade berokkenen. Hij diept het pakje op en steekt een sigaret tussen zijn lippen. Hij diept de aansteker op en komt overeind. Er moet vast ergens een bakje zijn dat hij kan gebruiken.

De witte deur gaat open. Joubert kijkt op. Er komt een vrouw binnen. Ze is klein. Ze steekt haar hand uit.

‘Hoofdinspecteur Joubert?’

Hij steekt zijn hand uit. Hij heeft zijn aansteker nog vast. Hij trekt zijn hand terug en verplaatst de aansteker naar zijn linkerhand. ‘Dat ben ik,’ wil hij zeggen, maar hij heeft de sigaret nog in zijn mond. Hij bloost en trekt zijn hand terug. Hij haalt de sigaret uit zijn mond en verhuist die naar zijn linkerhand. Hij steekt zijn hand opnieuw uit en schudt haar hand.

‘Er is geen asbak,’ mompelt hij blozend en voelt haar hand, klein, warm en droog.

Zij glimlacht nog altijd. ‘Vast de schoonmaakdienst. U kunt hierbinnen roken,’ zegt ze en laat zijn hand los. Ze houdt de witte deur voor hem open.

‘Nee, alstublieft,’ zegt hij en beduidt dat zij voor moet gaan, verlegen en ongemakkelijk vanwege de domme opmerking over de asbak.

‘Dank u.’ Ze gaat naar binnen en hij trekt de deur achter hen dicht, zich bewust van haar gebruide lichaam, de witte blouse die tot aan de hals is dichtgeknoopt, de bruine houten broche, een olifant, boven een van haar kleine borsten. Hij merkt een zweem van vrouwelijke geur op, parfum of shampoo, haar gratie, haar tengerheid en een vreemde schoonheid die hij nog niet kan definiëren.

‘Ga gerust zitten,’ zegt ze en loopt om het witte bureau heen. Er staat een lange, slanke vaas met drie anjers op. En een wit telefoontoestel, een A4-blocnote, een kleine pennenhouder met rode en zwarte potloden, een grote glazen asbak en een groene map. Hij vraagt zich af of het zijn dossier is. Achter haar beslaat een vitrinekast haast de hele muur. Hij staat vol boeken, pockets en ingebonden exemplaren, een keurige, veelkleurige, vrolijke uitstalling van kennis en leesplezier.

Er is nog een deur in de hoek naast de boekenkast. Is de vorige patiënt daar naar buiten gegaan?

Hij gaat op een van de twee stoelen voor het bureau zitten. Het is een fauteuil, verstelbaar, met zwart leer overtrokken. Zij gaat zitten. Hij vraagt

zich af of hij niet had moeten wachten tot zij zat. Ze glimlacht, haar handen ontspannen op het bureaublad.

‘Ik heb nog nooit iemand met “hoofdinspecteur” aangesproken tijdens een consult.’

Haar stem is heel zacht, alsof ze in het striktste vertrouwen spreekt, maar melodieus. Hij vraagt zich af of psychiaters geleerd wordt om zo te praten.

‘Ze noemen mij Mat.’

‘Vanwege uw initialen?’

‘Ja,’ zegt hij, opgelucht.

‘Mijn naam is Hanna. Je mag me zo noemen.’

‘Ben je een psychiater?’ vraagt hij zenuwachtig, impulsief.

Ze schudt het hoofd. Haar haar is haast kleurloos, in een soort vlecht achter op haar hoofd vastgemaakt. De vlecht wordt bij iedere beweging van haar hoofd zichtbaar.

‘Een doodgewone therapeute.’

‘Maar je bent dokter?’

Zij draait het hoofd schuin, alsof ze even niet op haar gemak is. ‘Ik heb een doctorsgraad in de psychologie behaald.

Hij verteert de inlichting.

‘Kan ik nu roken?’

‘Natuurlijk.’

Hij steekt de sigaret op. Die is verkreukt toen hij hem in zijn hand hield en hangt nu futloos tussen zijn vingers. Hij inhaleert diep en tikt de as wat overbodig in de asbak af. Hij houdt zijn ogen op de sigaret en op de asbak gericht.

‘Ik werk nu twee weken met de politie samen,’ zegt zij. ‘Ik heb al een aantal mensen gezien. Sommigen waren ongelukkig omdat ze moesten komen. Ik begrijp dat, het is niet prettig om ertoe gedwongen te worden.’ Ze wacht op een reactie, krijgt er geen.

‘Een consult bij een psycholoog betekent niet dat jou iets mankeert. Gewoon dat er iemand moet zijn met wie je kunt praten. Iemand tussen het werk en thuis.’

Ze wacht opnieuw. Joubert kijkt haar niet aan. Waarom klinkt dit als een verontschuldiging? Waarom moet het een vrouw zijn? Het heeft hem onverhoeds overrompeld.

‘Jullie werk schept veel stress. Iedere politieman behoort geregeld met een therapeut te praten.’

Joubert kijkt op. ‘Ben ik doorverwezen omdat mij niets mankeert?’

‘Nee.’

‘Wie heeft beslist dat ik moest komen?’

‘Ik.’

Hij kijkt haar aan. Haar armen zijn ontspannen, haar handen maken zo nu en dan kleine bewegingen om haar woorden te beklemtonen. En haar stem. Hij bekijkt snel haar gezicht. Hij ziet de lijn van haar kaak, recht en fijn, breekbaar. Hij kijkt opnieuw weg. Zij lijkt niet schuldig. Alleen kalm en geduldig.

‘En mijn BO?’

‘BO?’

‘Mijn bevelvoerend officier.’

‘Ik krijg iedere dag een stapel dossiers van officieren die menen dat hun mensen met mij moeten praten. Ik lees die. En alleen ik beslis wie er moet komen.’

Toch had De Wit het voorbereidend werk gedaan. De formulieren ingevuld. De motivering geschreven.

Hij wordt zich bewust van de intensiteit van haar blik. Hij drukt de sigaret uit. Hij kruist de armen en kijkt haar aan. Haar gezicht is ernstig.

Nog zachter dan daarvoor zegt ze: ‘Het is niet abnormaal om er ongelukkig over te zijn.’

‘Waarom heb je mij gekozen?’

‘Waarom, denk je?’

Ze is pienter, denkt hij. Te pienter voor hem.

Hij weet dat hij niet gek is. Of is dit nou net wat alle gekken zeggen? Hij is hier omdat hij een beetje mal is. Het Grote Roofdier is hem op het spoor gekomen. Dit maakt hem soms...

‘Vanwege mijn staat van dienst,’ zegt hij gelaten.

Ze kijkt hem aan, een medelevende halve glimlach om haar mond. Haar mond is klein. Hij merkt dat ze geen make-up draagt. De onderlip is een sappig brokje, met een naturel roze tint.

Wanneer ze niets zegt, voegt hij eraan toe: ‘Het is vast nodig.’

‘Waarom denk je dat het nodig is?’ Amper een fluistering. Alleen de muzikaliteit van haar stem maakt het hoorbaar.

Is dit hoe het werkt? Je komt binnen, gaat zitten, snijdt je eigen zweer open en laat de etter er voor de pientere doctor uitlopen, en zij ontsmet de wond en doet er een verband om. Waar moet hij beginnen? Wil ze over zijn kinderjaren horen? Denkt ze dat hij nog nooit van Freud heeft gehoord? Of moet hij bij Lara beginnen? Of bij Lara eindigen? Of bij de dood? En wat met Yvonne Stoffberg? Wil je die over die rechercheur en de dochter van zijn buurman horen, dokter? Een verhaal om je te bescheuren... Want de rechercheur wil wel, maar weet niet of hij kan.

‘Omdat mijn werk eronder lijdt. Een lafhartig antwoord. Hij weet het. Hij weet dat zij het ook weet.

Ze blijft lang zwijgen. ‘Je accent. Ik kom uit Transvaal. Het is nog steeds te horen. Ben je hier opgegroeid?’

Hij kijkt omlaag, naar zijn bruine schoenen die schoensmeer nodig hebben. Hij knikt. ‘Goodwood.’

‘Broers of zusters?’

Staat het niet in zijn dossier? ‘Een oudere zuster.’

‘Woont ze ook in Kaapstad?’

‘Nee. In Secunda.’

Hij kijkt haar nu aan terwijl hij praat. Hij ziet het brede voorhoofd, de grote ogen, ver uit elkaar, de ruige wenkbrauwen.

‘Lijken jullie op elkaar?’

‘Nee...’ Hij weet dat hij nog iets moet zeggen. Hij weet dat zijn antwoorden te kort zijn. ‘Zij... lijkt op mijn vader.’

‘En jij?’

‘Op mijn moeder.’ Hij is gegeneerd, ongemakkelijk. Wat hij wil zeggen, klinkt zo alledaags. Maar hij zegt: ‘Eigenlijk op de familie van mijn moeder. Haar vader, mijn opa, was blijkbaar ook zo lang.’

Hij haalt diep adem. ‘En lomp.’ Hij is geïrriteerd omdat hij dit laatste eraan toe heeft gevoegd. Als een misdadiger die opzettelijk sporen achterlaat.

‘Beschouw jij jezelf als lomp?’ Ze zegt dit automatisch, een reflex, waardoor hij zich op een vreemde wijze beter voelt. Ze beheerst de situatie niet voor honderd procent.

‘Ja.’

‘Waarom zeg je dat?’ Langzamer, doordacht.

‘Ik was het altijd al.’ Zijn ogen dwalen over de boekenkast, maar hij ziet niets. ‘Dat weet ik nog heel goed.’ De herinneringen stapelen zich op tegen de dijk. Hij haalt er een vinger uit om enkele druppels door te laten. ‘Op de lagere school... Ik was altijd de laatste in atletiek...’ Hij is zich niet bewust van zijn scheve glimlach. ‘Het stoorde me. In het middelbaar onderwijs niet meer.

‘Waarom stoorde het je?’

‘Mijn vader... Ik wou zoals hij zijn.’ Hij duwt de vinger terug. Het lek is opnieuw verzegeld.

Ze huivert. ‘Leven je ouders nog?’

‘Nee.’

Ze wacht.

‘Mijn vader is drie jaar geleden overleden. Aan een hartaanval. Mijn moeder het jaar daarna. Hij was eenenzestig. Zij, negenenvijftig.’ Hij wil het zich niet meer herinneren.

‘Wat voor werk deed hij?’

‘Politie. Hij was gedurende zeventien jaar de bevelvoerder van het Goodwood-bureau.’ Joubert kan de raderen in haar hoofd horen draaien. Zijn vader was politie. Hij is politie. Dit betekent wat het verder ook moge betekenen. Maar zij zal het fout interpreteren.

‘Ik ben niet bij de politie omdat mijn vader politie was.’

‘Zo?’

Ze is zo pienter. Ze is hem te vlug af geweest. Maar het zal niet meer gebeuren. Hij zwijgt. Hij steekt zijn hand in zijn jaszak en zoekt zijn sigaretten. Nee, dit is te vlug. Hij haalt zijn hand er weer uit en kruist zijn armen op de borst.

‘Was hij een goede politie?’

Vanwaar die obsessie voor zijn vader?

‘Ik weet het niet. Ja. Hij was van een andere generatie. Zijn mensen - de geüniformeerden, blanken en kleurlingen - hielden van hem.’

Hij heeft het zelfs niet met Lara over zijn vader gehad.

‘Maar ik denk dat ze bang voor hem waren.’

Hij heeft nooit met Blackie Swart over zijn vader gepraat. Of met zijn moeder en zuster. Wil hij wel met iemand over zijn vader praten?

Voor al de kleurlingen. Hij noemde hen hotnots. (Hottentotten.) Kom, mijn hotnot. En kaffers. Nooit “mijn kaffers” - alleen “verdomde kaffers”. In die tijd waren er geen zwarte agenten op het bureau. Alleen zwarte misdadigers, Hoe langer hoe meer, zoals degenen die uit de Oost-Kaap hier naartoe kwamen om werk te zoeken. Hij haatte hen.’

Hij ziet zichzelf in de zwarte leunstoel zitten, een lange man met gekruiste armen, gebogen hoofd en verwarde haren, bruin jasje en broek, de ongepoetste bruine schoenen, de das. Hij hoort zichzelf praten. Alsof hij uit zichzelf treedt. Praat, Mat Joubert, praat. Dat is wat zij wil. Geef haar de geheimen. Laat haar met haar geleerdheid de resten van je leven ontleden. Laat de viezigheid wegbloeden.

‘Ik ook, aanvankelijk, omdat hij het deed. Vóór ik begon te lezen en vrienden had met ouders die daar anders over dachten. En toen kon ik alleen nog maar... neerkijken op mijn vader, op zijn bekrompen, simplistische opvatting, op zijn nutteloze haat. Dit maakte deel uit van een... proces.’

In de kerkers van zijn geest is het een ogenblik stil.

De pijn drukt op zijn schouders. Hij staat bij het graf van zijn vader en hij weet dat hij die man heeft gehaat. Niemand wist het. Maar zijn vader vermoedde het.

‘Ik haatte hem... doctor.’

Hij sleurt er nadrukkeijk haar titel bij, schept afstand tussen hen. Zij wil weten en horen welke schimmen in zijn hoofd ronddwalen. Hij zal het zeggen. Hij zal het verdomme zeggen. Voor ze het met haar technieken en haar grote kennis uit hem kan wurmen. ‘Ik haatte hem omdat hij was wat ik nooit kon zijn. En hij me dit kwalijk nam en het mij in mijn gezicht gooide. Hij was zo sterk en... lichtvoetig. Hij riep de kleurlingen onder de agenten op een vrijdagavond op straat bijeen, achter het bureau. “Kom, mijn hotnots, wie vóór mij bij de lantaarnpaal is, mag dit weekend gaan neuken.” Hij was al in de vijftig, maar hij versloeg ze allemaal. En ik was traag. Hij zei dat ik alleen maar lui was. Hij zei dat ik rugby moest spelen, omdat je daar een man van wordt. Ik begon te zwemmen. Ik zwom alsof mijn leven ervan afhing. In het water was ik niet groot en lomp en lelijk. Hij zei dat zwemmen voor meisjes was. “Meisjes zwemmen. Mannen spelen rugby. Daar word je een kerel van.” Hij rookte niet. Hij zei dat het je de adem afsneed. Ik begon te roken. Hij las niet, want het leven was het enige boek

dat een mens nodig had. Lezen was voor meisjes. Ik begon te lezen. Hij schold iedereen uit. Mijn moeder, mijn zuster. Ik heb beleefd met hen gepraat. Hij “hotnotte” en “kafferde”. Ik heb hen allemaal met “meneer” aangesproken. En toen ging hij opeens dood.’

Emotie drukt op zijn borst. Zijn lichaam beweegt, eigengereid, zodat zijn ellebogen op zijn knieën rusten en zijn hoofd tussen zijn handen. Hij vraagt zich af hoe zij, wanneer hij zo...

Opeens wil hij haar over de dood vertellen. De hunkering ernaar verspreidt zich in hem als een koorts. Hij kan hem proeven, de opluchting. Praat erover, Mat Joubert, en je zult bevrijd zijn...

Hij gaat rechtop zitten en stopt zijn hand in zijn zak. Hij pakt zijn sigaretten. Zijn handen beven. Hij steekt er een op. Hij weet dat zij iets zal zeggen om de stilte te verbreken. Dit is haar werk.

‘Waarom heb je hetzelfde vak gekozen als hij?’

De chercheurs hadden niets met de uniformen te maken in Goodwood. Er was een inspecteur Coombes. Hij droeg een hoed, een zwarte hoed. Hij sprak beleefd. Met iedereen. En rookte Mills uit een blikje. Hij droeg ook altijd een vest en hij reed met een Ford Fairlane. Iedereen kende Coombes. Hij kwam een paar keer in de krant, moorden die hij had opgelost. Wij woonden naast het bureau. Ik zat op de veranda te lezen toen hij van het recherchebureau in Voortrekkerweg kwam aangelopen om mijn vader op te zoeken. Hij stond bij het hek stil en keek naar me. “Jij moet rechercheur worden,” zei hij onverwachts. Ik vroeg waarom. “We hebben verstandige mensen nodig in het korps.” Toen liep hij door. Hij heeft nooit meer met mij gepraat. Ik weet niet eens wat er van hem is geworden.’

Mat drukt de sigaret uit. Die is half opgerookt.

‘Mijn vader zei dat geen van zijn kinderen ooit bij de politie zou gaan werken. Coombes had hem gezegd dat ik rechercheur moest worden. Hij was alles wat ik wenste dat mijn vader zou zijn.’

Zeg haar dat ze op de verkeerde plaats zoekt. Dit spoor leidt naar niets. Het is niet zijn vader die hem naar de sodemieter heeft geholpen. Het is de dood. De dood van Lara Joubert.

‘Hou je van je werk?’

Nu kom je in de buurt, doctor.

‘Het is werk. Soms prettig. Soms niet.

‘Wanneer is het prettig?’

Wanneer de dood met waardigheid is omgeven, doctor. Of wanneer hij helemaal afwezig is.

‘Succes is prettig.’

‘En wanneer is het onaangenaam?’

Ding! De doctor heeft de jackpot gewonnen. Maar zij zal haar prijs vandaag niet krijgen.

‘Wanneer ze ontkomen.’

Beseft ze dat hij zich indekt? Dat hij zich verstopt, dat hij bang is om de sluizen te openen omdat hij weet hoeveel water zich daarachter heeft opgestapeld?

‘Wat doe je als ontspanning?’

‘Ik lees.’ Ze wacht. ‘Meestal sciencefiction.’

‘Is dat alles?’

‘Ja.’

‘Woon je alleen?’

‘Ja.’

‘Ik ben hier nog niet lang,’ zegt ze en hij merkt haar neus op - lang en enigszins puntig. Het is alsof de onderdelen van haar gezicht niet bij elkaar horen, maar ze vormen een schoonheid die hem begint te fascineren. Misschien ook haar tengerheid? Hij kijkt graag naar haar. En het geeft hem genoegdoening haar aantrekkelijk te vinden. Want zij weet dit niet. Dit is zijn voorsprong. ‘Er zijn nog veel dingen die ik wil doen. Maar iets wat al vorm krijgt is een gezelligheidsgroepje... als je het zo kunt noemen.

Van mensen die bij mij op consult komen...’

‘Nee, dank u doctor.’

‘Waarom niet?’

Het kan niet moeilijk zijn om een doctorsgraad in de psychologie te behalen. Je moet alleen maar weten hoe je alles tot vragen kunt verdraaien. Vooral vragen die met ‘waarom’ beginnen.

‘Ik zie al genoeg malle politiemannen op het werk.’

‘Zij zijn niet...’ Dan glimlacht ze, traag. ‘Ze zijn niet allemaal mal en het zijn niet allemaal mannen en ze zijn niet allemaal bij de politie.’

Hij reageert niet. Want hij heeft haar gezicht gezien net voor ze glimlachte. Jij, doctor, bent ook maar een mens.

‘Ik zal je op de hoogte houden van onze activiteiten. Dan kun je beslissen. Je moet alleen komen als je het zelf wilt.’

Vraag haar of zij een onderdeel is van die ‘gezelligheid’. Een deel van zijn hoofd is verwonderd over zijn belangstelling. Meer dan twee jaar lang heeft de passie hem alleen in vaag herinnerde dromen bezocht, waarin hij met gezichtsloze vrouwen ongemakkelijke seks had. En waren de vrouwen van vlees en bloed op zijn pad alleen maar bronnen van inlichtingen waardoor hij zijn werk kon doen en naar huis gaan en zich verschuilen in de bladzijden van een boek.

Maar nu heeft hij... belangstelling voor doctor Hanna. Wel, wel, wel, Mat Joubert. Het kleine vrouwtje met de ongrijpbare schoonheid dat de man in jou wakker maakt, de beschermingsdrang, de bezitsdrang.

‘Ik zal erover nadenken.’

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 9

Op weg naar huis stopt hij bij het gemeentelijk zwembad. De opzichter is een kleurling.

‘Meneer kan ’s ochtends komen zwemmen, samen met de businessclub, In de zomer ben ik hier al om halfzes.’

‘Businessclub?’

‘Zakenlui. Ze hebben de gemeenteraad vorig jaar gevraagd of ze vroeg konden zwemmen, voor het werk. Hebben vast te veel te doen, de rest van de tijd. De raad vond dat ze gelijk hadden en bedacht een naam voor de vroege vogels. Businessclub. Vanaf halfzes op weekdays, vanaf halfzeven op zaterdagen en de zevende dag is er om te rusten... Negentig rand per seizoen, van september tot mei. Meneer kan aan de kassa daar betalen. Een kastje is twintig rand extra.’

Joubert haalt zijn chequeboek uit de auto en betaalt. Dan loopt hij naar het zwembad. Hij staart naar het blauwe water, zich niet bewust van de gillende, spattende kindermassa. Hij snuift de geur op en herinneringen komen boven. Dan draait hij zich om. Bij de deur werpt hij het rode pakje Winstons in de prullenbak.

Hij stopt bij een café. De eigenaar kent hem en neemt een pakje Winstons uit het rek.

‘Nee,’ zegt Joubert. ‘Benson & Hedges. Special Mild.’

Thuis is er geen envelop onder de deur geschoven. Hij bakt drie eieren. De dooiers breken en lopen uit in de pan. Hij roostert wat brood en gaat eten. Dan gaat hij met de William Gibson in de huiskamer zitten tot het boek uit is.

Voor hij gaat slapen diept hij zijn zwembroek uit de kast op. Hij rolt hem in een handdoek en legt hem op de stoel bij de deur.

De afgelopen twee jaar is hij de weekends gaan haten.

De zaterdagen zijn niet zo erg, dan komt Emily, zijn Xhosa-huishoudhulp. Het geluid van de wasmachine, het bordengerammel en de stofzuiger verdrijven de doodse stilte uit het huis.

Weekenddienst draaien helpt ook. Het houdt de verveling en de doelloosheid van het weekend in toom.

Wanneer de wekker om kwart over zes afgaat, staat hij doelgericht op en beseft niet eens dat dit een mijlpaal is.

Hij is het enige lid van de zakenclub die zaterdagochtend. De kleedkamer is stil en leeg. Hij kan de pompen van het zwembad buiten horen. Hij trekt zijn Speedo aan en merkt dat die te krap zit. Hij moet vanmorgen nog een andere gaan kopen. Hij loopt door het pierenbad en de geuren en geluiden woelen herinneringen los, brokstukken uit zijn jeugd, en het voelt goed aan om hier terug te zijn.

Het water strekt zich rimpelloos voor hem uit. Hij duikt erin en begint te zwemmen, vrije slag. Na amper dertig meter is hij uitgeput.

Een oudere, meer ervaren politieman zou Hercules Jantjies er dadelijk uitgegooid hebben, meer dan waarschijnlijk met een stevige schop onder de kont toe.

Het probleem is dat de daklozen op zaterdagochtend vaak komen klagen over lief en leed van hun lotgenoten, na de slemppartij van de vrijdagavond. En als je lang genoeg op het bureau in Nuweland werkt, besef je al gauw dat de beste oplossing erin bestaat zo vlug mogelijk af te komen van de onwelriekendheid en de verbale aanslag op je oren, waar gewoonlijk toch niets uit op te maken valt.

Maar het uniform van de blanke politieman is gloednieuw en zijn geestdrift wordt nog aangevuurd door een collegedocent die ooit zei dat de politie in Zuid-Afrika ten dienste staat van iedereen.

Hij dwingt zich ertoe niet instinctief achteruit te deinzen, weg van de stank van een ongewassen lichaam en gerecycled methylnalcohol en kijkt Hercules Jantjies pal in het gezicht - naar de bruine oogjes die heen en weer flitsen, de roodblauwe huid waarin het leven miljoenen barstjes heeft geslagen, de tandeloze mond, de stoppelbaard.

‘Waarmee kan ik helpen?’

Hercules Jantjies haalt zijn hand onder zijn versleten, kleurloos jasje vandaan. Hij heeft een stuk krantenpapier vast. Hij legt het op de tafel en

strijkt het met een vieze hand glad. Het is de voorpagina van de *Cape Times* van enkele dagen geleden met de kop: MAFFIA KILLINGS? Hercules drukt zijn wijsvinger op de letters.

‘Edelachtbare, hiervoor ben ik gekomen.’

De agent begrijpt hem niet. ‘Ja?’

‘Ik wil getuigen, edelachtbare.’

‘Ja?’

‘Ik was erbij.’

‘Toen het gebeurde?’

‘Inderdaad, edelachtbare, inderdaad. Ooggetuigenverslag. Maar ik moet wel politiebescherming krijgen.’

Hij hangt aan de zijkant van het zwembad. Hij ademt zwaar en zijn longen branden. Een diepe uitputting stroomt door zijn ledematen en zijn hart is een snelkloppend probleem in zijn borstkas. Hij heeft twee lengtes gezwommen. Hij hoort een stem en tilt het hoofd op, zijn mond nog open om de lucht vlugger binnen te krijgen.

‘Meneer, meneer, er is een pieper daarbinnen die vreselijk hard piept,’ roept de zorgelijk kijkende opzichter.

‘Ik kom,’ zegt Joubert en drukt zijn palmen op de kant om uit het water te klimmen. Hij komt tot halverwege en blijft half in en half uit het water liggen, te moe om op te staan.

‘Voelt u zich niet goed?’

‘Ik weet het niet,’ zegt hij, verrast door de aftakeling van zijn lichaam. ‘Ik weet het waarachtig niet.’

In het kantoor van brigadier Radie Donaldson, bevelvoerder van het bureau Nuweland, krijgt Hercules Jantjies de volle aandacht van drie leidinggevende politiemannen. Joubert en Donaldson zitten op bruine houten stoelen tegen een muur. Bennie Griessel staat tegen de muur geleund. Jantjies vormt een kwalijk riekend eiland tegen de andere muur.

Donaldson is nog van de oude school van misdaadbestrijders die potentiële overtreders, ongeacht hun ras, kleur of politieke overtuiging, zonder handschoenen aanpakken. Daarom richt hij een waarschuwende

vinger op Hercules Jantjies en zegt: ‘Als jij shit verkoopt, ben je er geweest. Dan, achterdochtiger: ‘Ben je bezopen?’

‘Edelachtbare, edelachtbare,’ zegt Jantjies zenuwachtig, alsof het ogenblik zijn verwachtingen ver overtreft.

‘Die mannen zijn van Berovingen en Moordzaken. Ze snijden je ballen eraf als jij lulkoek verkoopt. Begrepen?’

‘Ja, edelachtbare.’

‘Nou, vooruit dan, praat, en vlug wat.’

De bruine ogen flitsen naar de drie politiemannen, het hoofd iets gebogen. ‘Ik heb het zien gebeuren, edelachtbare. Alles. Maar ik wil politiebescherming.’

‘Als jij niet uitkijkt, krijg je politiebruutheid,’ zegt Donaldson.

‘Waar was je toen het gebeurde?’ vraagt Griessel.

‘Ik lag in de struiken, edelachtbare, tussen het parkeerterrein en Main Road.’

‘Was je bezopen?’ vraagt Donaldson.

‘Nee, alleen maar moe, edelachtbare.’

‘En toen?’

‘En toen zag ik haar verschijnen, edelachtbare.’

‘Haar?’

‘De vrouw met het geweer, edelachtbare.’

‘En toen?’

‘En zij wachtte in de schaduw’ en toen kwam de overledene, God hebbe zijn ziel, en hij ziet haar en schrikt en steekt zijn hand omhoog. Maar zij schiet hem omver en hij valt als een blok.’

‘En toen?’

‘Toen was het voorbij, edelachtbare.’

‘Zag je waar de moordenaar naartoe ging?’

‘Nee, ze is zomaar verdwenen.’

‘Een vrouw? Wil jij vertellen dat het een vrouw was?’

‘Niet zomaar een vrouw, edelachtbare.’

‘Wat bedoel je?’

‘Het was de engel des doods, edelachtbare.’

Er valt een stilte in het kantoor.

‘Daarom wil ik nou politiebescherming, edelachtbare. Want nou zal ze mij komen halen.’

‘De engel des doods,’ zegt Donaldson ongelovig.

‘Hoe zag ze eruit,’ vraagt Joubert, maar zijn stem verraadt teleurstelling. ‘Ze droeg een lange zwarte mantel mét kap, zoals Batman. En zwarte laarzen en ze heeft zwart haar. De engel des doods. Vorige nacht kwam ze naar me toe en ze riep me, zo, met haar vinger. Edelachtbare, ik ken mijn rechten in het nieuwe Zuid-Afrika. Ik wil politiebescherming.’

Elke diender kent de visioenen van de drankzuchtigen niet uit eerste hand, maar uit de mond van talloze getuigen en verdachten. Ondanks die voorkennis waren ze blijven hopen.

‘Kloothommel!’ zegt Donaldson en springt recht op Jantjies af. Joubert kan de bevelvoerder nog net tegenhouden.

Zondagochtend vroeg belt inspecteur Leon Petersen. ‘Ik denk dat ik de ettertjes heb gevat die het meisje hebben verkracht, hoofdinspecteur. Ik ben hier in het bureau Mitchells Plain. Het is een bendezaak. Het zijn er veertien. En ze willen niet praten.’

Joubert rijdt erheen om te helpen, te ondervragen, alibi’s te vergelijken. Om urenlang naar leugens te luisteren, te vechten tegen tienerbravoure en schaamteloze provocatie. Om 17.22 uur raakt het geduld van inspecteur Leon Peterson uiteindelijk op. In verhoorkamer nummer twee van het bureau Mitchells Plain verliest hij zijn zelfbeheersing en ramt zijn vuist in het gezicht van het jongste bendelid, raakt neus en oog. Bloed spuit op de tafel.

De kleurlingenjongen begint te huilen. ‘Mijn moeder zal me vermoorden, mijn moeder zal me vermoorden,’ snikt hij, en hij begint aan zijn bekentenis die er stotterend uitkomt. In de hoek zit hoofdagent Gerrit Snyman. Hij schrijft zo vlug als hij kan.

Hoofdstuk 10

‘Drieëntwintig verdomde kilo, Mat. Hij is niet goed bij zijn hoofd. Weet je wat hij zei? Dat ik zes maanden heb voor telkens vijf kilo. Die stomme klootzak.’ De ronde wangen van hoofdinspecteur Gerbrand Vos zijn rood van verontwaardiging. Joubert schudt alleen maar meevoelend het hoofd. Hij wacht nog op zijn gesprek met De Wit over zijn fysieke conditie.

‘Jezus, Mat. Ik was altijd al dik. Het hoort bij me. Hoe kan een geraamte politieman zijn? Kun jij het je voorstellen? Hoe dan ook, De Wit kan barsten. Hij kan dit niet eisen.’

Joubert glimlacht. ‘Dat kan hij wel, Vossie.’

‘Niet waar.’

‘Politiereglement. De BO moet erover waken dat zijn mensen altijd fit, gezond en klaar voor actie zijn. Het staat er. Je moet het maar een keer opzoeken.’

Vos zwijgt even. ‘Wij zijn van Berovingen en Moordzaken, Mat, geen stel agenten van een keurkorps waarmee je wilt uitpakken. Hoe fit moet een mens zijn? Ik zou de marathon niet kunnen lopen, maar verdomd nog aan toe.’

Joubert herinnert zich de zwemsessie van enkele uren geleden. Niet veel beter dan die van zaterdag. De steken in zijn milt na vijftig meter trage vrije slag, de teer in zijn longen die vuur leek te vatten. Na honderd meter was hij weer naar adem snakkend aan de kant gaan hangen. Hij zegt niets.

‘Drieëntwintig rottige kilo. Ik zal mijn bek moeten laten dichtnaaien.’

Hij sluipt door de deur van het Premier Bankkantoor aan de Heerengracht. Trage, doelbewuste stappen, de wandelstok stijf vastgeklemd in de linkerhand, de ogen in diepe concentratie op een meter voor zijn voeten gericht. Zijn grijze haar is dun maar netjes gekamd. De rimpels rond zijn ogen en mond zijn talloos, contouren van de ouderdom.

Hij loopt naar de toonbank met de formulieren, stopt zijn hand in zijn binnenzak en haalt er een brillenkoker uit, traag en geduldig. Zijn handen beven lichtjes wanneer hij de flap openmaakt en de leesbril met het zwarte montuur openvouwt. Hij zet hem op zijn neus. De hand gaat traag naar de binnenzak en haalt er een vulpen uit.

Hij schroeft de dop eraf. Hij reikt voorzichtig naar een overschrijvingsformulier en met onzekere hand schrijft hij er letters en cijfers op.

Als hij klaar is, wordt de dop weer op de pen geschroefd en zorgvuldig in de binnenzak gestopt, de bril opgevouwen en in de brillenkoker opgeborgen, de beverige hand weer in de binnenzak gestopt. De rechterhand pakt het formulier, de linker de wandelstok. Hij begint aan zijn moeizame tocht naar het loket.

Het bijkantoor aan de Heerengracht is niet het grootste van de Premier Bank. Maar om de concurrentie met de andere banken in de buurt aan te kunnen is deze vestiging het perfecte voorbeeld van de bedrijfsidentiteit: lichtpaars kamerbreed tapijt, houten meubels die lichtgrijs zijn geschilderd, witte muren met reclame affiches.

Het uniform van Joyce Odendaal is ook correct: een lichtpaars jasje en rok (in de winter een broek) een witte blouse met een gerimpeld kraagje en een zilveren broche met het logo - een schreefloos PB. Joyce is tweeëntwintig, aantrekkelijk, en de bankbediende van de maand.

Ze ziet de stijve passen van de oude man, het bruine pak uit vervlogen tijden, de gouden horlogeketting die van vestzak naar broekzak loopt, de das die door reumahanden slordig is geknoopt.

Ze zucht. Ze houdt niet van oude mensen. Ze zijn doof en koppig en controleren iedere transactie alsof de bank hen wil oplichten. Vaak maken ze de grootste herrie om het kleinste foutje. 'Morgen, meneer,' zegt ze niettemin met een vriendelijke glimlach. Er zit een spleetje tussen haar voortanden. Ze ziet de etensvlekken op de das en het vest en dankt de hemel omdat ze hem niet hoeft te zien eten.

'Morgen, mijn liefje,' zegt hij en zij bedenkt dat zijn stem nog jong klinkt. En de blauwe ogen lijken ook jeugdig tussen de rimpels.

'Waarmee kunnen wij u helpen?'

'Een meisje als jij kan een man als ik op zoveel manieren helpen,' zegt de jeugdige stem. 'Maar laat ons even bekijken wat op dit ogenblik

mogelijk is.'

De glimlach van Joye Odendaal weifelt geen moment omdat ze niet weet waar hij het over heeft.

'Neem eens een grote tas en stop ze vol met biljetten van vijftig rand. Ik heb hier een grote revolver onder mijn jas die ik liever niet wil gebruiken. Jullie hebben hier zo'n mooi bijkantoor.'

Hij trekt zijn jasje opzij om haar het wapen te tonen.

'Meneer?' zegt Joyce, en ze glimlacht onzeker.

'Kom, mijn liefje, hou je voet ver van het alarm en laten we opschieten. Oompje heeft haast.' Hij glimlacht. De rechterhand van Joyce gaat langzaam naar haar gezicht. Ze wrijft met haar wijsvinger onder haar neus, haar mond nu halfopen. Dan laat ze haar hand opnieuw zakken. De alarmknop bevindt zich op vier centimeter van haar voet.

'Welk parfum gebruik jij?' vraagt de oude man kalm en geïnteresseerd.

'*You're the Fire?*' zegt ze zonder nadenken en neemt een banktas. Ze trekt haar geldlade open en begint er biljetten uit te halen.

Joubert komt terug van de bankoverval en moet rennen om de telefoon in zijn kantoor op te nemen.

'Ik verbind u door met dokter Perold.'

Hij wacht.

'Hoofdinspecteur?'

'Dokter?'

'Ik heb geen goed nieuws, hoofdinspecteur.'

Zijn maag krimpt samen. Hij vraagt zich af of de dokter over zijn leesbril heen naar het telefoontoestel kijkt. Joubert wacht.

'Uw cholesterol, hoofdinspecteur. Ik heb het verslag naar uw bevelvoerder doorgestuurd, maar ik wil zelf ook met u praten.'

'Ja?'

'Het is hoog, hoofdinspecteur. Zeer hoog.'

'Is dat slecht?'

De arts maakt een vreemdsoortig geluid aan de andere kant.

'Dat is een aanvaardbare beschrijving van uw toestand, hoofdinspecteur. Samen met het roken, het overgewicht en de familiegeschiedenis zou ik hem slecht noemen, ja.'

Moet hij de dokter vertellen dat hij wekelijks op zaterdag is gaan zwemmen?

‘U moet medicatie krijgen. En een dieet. Onmiddellijk.’

Joubert zucht. ‘Wat moet ik doen?’

Hij koopt een bundel korte verhalen en een roman van Spider Robinson die Billy hem sterk heeft aanbevolen. Kinderen spelen cricket op straat voor zijn huis. Hij moet wachten tot ze de kartonnen doos, die als wicket dienstdoet, verschuiven voor hij zijn oprit kan oprijden.

Het zwemmen van die ochtend heeft hem hongerig gemaakt. Er staat een blik bonen in tomatensaus in de kast, eenzaam in een hoek. Hij vraagt zich af of dat slecht is voor zijn cholesterol. Morgen zal de diëtiste het hem kunnen zeggen. Hij neemt een Castle uit de koelkast. Hij heeft ergens gelezen dat bier vol gezonde vitamines en mineralen zit. Hij wipt het open, haalt het plastic buisje met de cholesterolpillen uit zijn jaszak, legt een pil op zijn tong en slikt hem door met het bier. Het bier is koud en brengt hem enigszins aan het huiveren. Dan loopt hij naar de huiskamer. Hij gaat zitten en steekt een Special Mild op. De sigaret bevredigt hem niet. Misschien moet hij opnieuw op Winstons overschakelen, alleen minder roken. Of heeft roken ook invloed op zijn cholesterol? Hij trekt hard aan de sigaret maar het maakt niets uit. Hij slaat de pocket open en begint bij het eerste verhaal, van Isaac Asimov,

Een klop op de voordeur.

Joubert schuift het bier achter zijn stoel. Hij maakt de voordeur open.

Jerry Stoffberg staat op de drempel. Achter hem, Yvonne.

‘Avond, Mat.’ Stoffberg klinkt minder opgewekt dan gewoonlijk.

Joubert weet niet waarom Stoffberg hier is en hij voelt een druk op zijn borst. Hij vraagt zich een ogenblik af of dit het eerste teken van een hartaanval is.

‘Hallo, Stoffie,’ zegt hij. Zijn stem raakt niet op dreef.

‘Mogen we binnenkomen, Mat?’

‘Natuurlijk.’ Joubert houdt de deur open. Hij merkt dat het meisje hem niet in de ogen wil kijken en hij weet wat hij Stoffberg gaat zeggen. Er is niets gebeurd. Dat moet Stoffberg goed beseffen. Er is niets gebeurd, nog niet.

Ze lopen zwijgend naar de huiskamer. De sigaret van Joubert ligt nog rokend in de asbak.

‘Ga zitten,’ zegt hij, maar Stoffberg is al op de bank neergeploft. Zijn dochter gaat naast hem zitten, alsof ze steun zoekt. Joubert slikt. De druk op zijn hart wordt groter.

‘Mat, het spijt me je te moeten storen, maar er is een ongeluk gebeurd in onze familie.’

‘Er is niets gebeurd,’ zegt Joubert benauwd en slikt de overmatige hoeveelheid speeksel in zijn mond door.

‘De zwager van mijn zuster is gisteravond overleden. In Benoni. Hartaanval. Hij was achtendertig. In de kracht van zijn leven. Tragisch.’ Hij kijkt naar de sigaret in de asbak. ‘Hij was ook een zware roker, weet je.’

Er gaat Joubert een licht op. Opeens snapt hij de houding van Stoffberg. Dit is zijn professionele gezicht. De begrafenisondernemer in functie. De druk op zijn borstkas is weg.

‘Het spijt me dit te horen.’ De frons van Yvonne verdwijnt.

‘Ze willen dat ik hem kom begraven, Mat.’ Stoffberg blijft een ogenblik stil. Joubert weet niet wat te zeggen. ‘Het is een grote eer voor mij. Geen aangename taak. Maar een eer. De begrafenis heeft aanstaande woensdag plaats. Maar er is een probleem. Ik heb je hulp nodig, Mat.’

‘Ik wil je graag helpen, Stoffie,’ zegt hij meevoelend.

‘Zie je, Bonnie begint woensdag op het Technikon.’ Stoffberg legt zijn arm om zijn dochter en bekijkt haar met trots. Zijn stem wordt minder zwaarwichtig. ‘Ja Mat, vaders baby’tje is groot geworden. Zij begint een public-relationsstudie.’ Yvonne vlijt haar hoofd op haar vaders schouder, als een klein meisje, en glimlacht lieflijk naar Joubert.

De stem van Stoffberg wordt weer professioneel. ‘Zij kan niet met me mee, Mat. En al haar vriendjes zijn nog op vakantie. Ze zou bij mevrouw Pretorius op de hoek kunnen logeren, maar die roodharige zoon van haar.

Stoffberg drukt zijn handpalmen tegen elkaar, smekend. ‘Toen stelde Bonnie zelf voor om te vragen of ze niet hier bij jou kan blijven, Mat.’

Hij beseft niet onmiddellijk wat Stoffberg zegt, hij denkt aan de ironie van Stoffbergs vrees voor de roodharige jongen. Stoffberg interpreteert zijn zwijgen als een aarzeling.

‘Jij bent de enige die we kunnen vertrouwen, Mat. Ik bedoel, jij bent een politiemann. En het is maar voor een week. Bonnie zei dat ze wil koken en

voor jou zorgen. En jou niet voor de voeten zal lopen. Het gaat eigenlijk alleen om de avonden. Overdag zal ze in ons huis zijn. Ik zou het zeer waarderen, Mat.'

'Verdomd, Jerry...'

'Zeg Mat dat je niet in de weg zal lopen, Bonnie.'

Ze zegt niets. Ze glimlacht alleen maar liefdzaam.

Joubert weet wat hij zal antwoorden, maar hij vecht voor zijn integriteit.

'Ik werk vaak 's avonds, Stoffie...'

Stoffberg knikt instemmend. 'Ik begrijp het, Mat. Maar ze is al een grote meid.'

Joubert kan geen andere smoes verzinnen. 'Wanneer vertrek je, Stoffie? Ik zal haar een sleutel moeten geven.'

'Morgenvroeg,' doet Yvonne voor het eerst haar mond open, haar ogen kuis op het vloerkleed gericht.

Hij kijkt even naar haar. Hij ziet hoe ze snel opkijkt en naar hem glimlacht. Hij kijkt opnieuw naar Jerry Stoffberg, maar ontwijkt zijn ogen.

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 11

Het water is nog rimpelloos. Hij is alweer het enige lid van de businessclub dat vanochtend zwemt. Hij duikt erin en begint de schoolslag te zwemmen, traag. Hij zoekt zijn tempo. Hij weet niet of hij het tempo van vroeger zal terugvinden. Het is te veel jaren en Winstons en Castles geleden. Een leven geleden.

Hij is vlugger moe dan de vorige keren. Hij heeft alvast een excuus, bedenkt hij. Een nacht van draaien en woelen. Van stoeien met zijn geweten, verscheurd tussen begeerte en een stevig schuldgevoel.

Met zijn hoofd in het kussen kon hij zijn hart horen kloppen. In versneld tempo. Hij was opgestaan, na enen, en het gedicht gaan halen in de logeerkamer op de stapel pockets, onder de William Gibson.

... jij moet hem diep in mijn ovennest drijven.

Hij moest op zijn rug gaan liggen en zich op andere dingen concentreren. Op het werk. De Wit. Wat voert De Wit in zijn schild? Eindelijk was hij in slaap gevallen. Maar vanmorgen voelt hij zich moe. Twee baantjes schoolslag en hij is op.

De Wit komt met een groene map in de hand naar het kantoor van Joubert. Joubert praat door de telefoon met Pretoria.

De Wit klopt op de deurstijl en wacht buiten. Joubert vraagt zich af waarom de man in 's hemelsnaam niet binnenkomt, maar rondt niettemin zijn gesprek af. Dan komt De Wit binnen. Hij heeft weer een glimlach op het gezicht. Joubert staat ongemakkelijk op.

‘Ga zitten, hoofdinspecteur, ga zitten. Ik wil je niet van je werk houden. Heb je problemen met Pretoria?’

‘Nee, commissaris, ik... Ze hebben het ballistisch verslag nog niet opgestuurd. Over de Tokarev. Ik zit ze achter de voddens...’

‘Mag ik gaan zitten?’

‘Natuurlijk, commissaris.’ Waarom gaat hij niet gewoon zitten?

‘Ik wil het vandaag over je fysieke conditie hebben, hoofdinspecteur.’ Joubert snapt de glimlach. Het is er een van triomf, beseft hij.

De Wit maakt de groene map open. ‘Ik heb je medisch verslag ontvangen.’ Hij kijkt Joubert in de ogen. ‘Hoofdinspecteur, het is een van die zaken die je voor jezelf moet uitmaken. Ik heb het recht niet om iets over je rookgewoonte of je cholesterol te zeggen. Maar ik ben bevoegd om het over je conditie te hebben. Het verslag zegt dat je vijftien kilo te zwaar bent. Het probleem is niet zo groot als voor sommige van je collega’s, maar het is nog altijd vijftien kilo te veel. En de dokter heeft geoordeeld dat je conditie buitengewoon slecht is.’

De Wit sluit de groene map.

‘Ik wil niet onredelijk zijn. De dokter zegt dat vijf kilo per semester niet onredelijk is. Zullen we je de tijd geven tot volgend jaar omstreeks deze tijd, hoofdinspecteur? Dan testen we je opnieuw. Om de vooruitgang te controleren. Wat denk je?’

Joubert ergert zich aan de superieure toon, aan de valse vriendelijkheid. ‘Maak er maar zes maanden van, commissaris.’

Want De Wit weet niet dat hij weer is gaan zwemmen. Joubert ervaart een gevoel van vastbeslotenheid. De lange spieren van zijn benen en armen zijn aangenaam uitgeput na de zwembeurt van vanmorgen. Hij weet dat hij dit kan volhouden. Hij kan de man met de twee neuzen de grond in boren.

‘Maak er maar zes maanden van. Zeker weten.’

De Wit heeft nog altijd dat glimlachje, haast een grijnslach. ‘Jouw keuze, hoofdinspecteur. Ik ben onder de indruk van je vastberadenheid. We zullen het direct noteren.’

Hij slaat de groene map weer open.

De dag neemt zijn gebruikelijke vorm aan. Mat Joubert rijdt naar Crossroads. Het verminkte lijk van een baby. Rituele moord. De radio op zijn heup kraakt en zoemt en roept hem naar Simonsstad. De eigenaar van een legerdumpzaak is met een AK neergeschoten. De spatten bloed en weefsel lijken gruwelijk goed te passen bij de Amerikaanse legerhelm, het Japanse officierszwaard en de hoofdinspecteurspet van een vergane Duitse U-boot.

Die middag is hij vijf minuten te laat voor zijn afspraak met de diëtiste. Hij stopt op het parkeerterrein van de kliniek. De vrouw wacht al op hem.

Ze is niet mooi, maar wel mager. Haar haar krult om haar hoofd, maar ze heeft een haakneus en het mondje is klein en zonder humor. Ze schudt ongelovig het hoofd als Joubert haar over zijn eetgewoonten vertelt. Ze gebruikt kaarten en posters om over vetten - verzadigde en onverzadigde - vezels en zemelen, dierlijke en plantaardige vetten, calorieën, vitamines, mineralen en evenwichten te vertellen.

Hij schudt het hoofd en zegt dat hij alleen woont. Zijn ingewanden trekken samen als hij zich herinnert dat Yvonne Stoffberg hem vanavond thuis opwacht, maar hij vertelt de diëtiste dat hij niet kan koken, dat hij geen tijd heeft om gezond te eten.

Zij vraagt of hij tijd heeft voor een hartaanval. Ze vraagt of hij weet wat zijn cholesterolgehalte betekent. Ze vraagt hoeveel tijd er nodig is om bij de groenteman langs te gaan, om 's ochtends wat fruit in zijn aktetas te stoppen.

Rechercheurs hebben geen aktetassen, wil hij zeggen, maar hij laat het maar zitten. Hij geeft toe dat het niet zo moeilijk kan zijn.

En broodjes? wil zij weten. Hoeveel tijd neemt het in beslag om 's avonds een volkorenbroodje in folie te wikkelen voor de volgende dag? Om 's morgens een bord cornflakes met magere melk te nuttigen? Om een doosje zoetstof te kopen voor in de thee en de koffie op kantoor? Hoeveel tijd kan dit vergen?

Niet veel, geeft hij toe.

Wel dan, zegt ze, dan kunnen we beginnen te werken. Ze pakt een formulier. Er staat HET DIEET VAN ... op.

Ze houdt haar pen in de aanslag boven de open plek, een toonbeeld van efficiëntie. 'Uw voornaam?'

Joubert zucht. 'Mat.'

'Hoe?'

In de hal van het gebouw van Berovingen en Moordzaken in Bellville-Zuid is er een wachtruimte voor bezoekers. De muren zijn kaal, op de vloer liggen koude grijze tegels en er staan overheidsstoelen, ontworpen om lang mee te gaan en niet om gemakkelijk te zitten.

De wachtenden zijn veelal familie en vrienden van verdachten in roof- of moordzaken. Waarom zou je dergelijke lieden comfort en amusement in een wachtruimte aanbieden? Het zijn toch maar bloedverwanten van vermeende misdadigers. Zo moeten de architecten en de bestuurders geredeneerd hebben toen ze hun plannen begonnen te beramen.

Maar mevrouw Mavis Petersen is het hier niet mee eens. De hal is een deel van haar koninkrijk, want die grenst aan de ontvangstbalie waar zij de scepter zwaait. Ze is een kleurlinge, mager en aantrekkelijk. Ze kent de pijn van de nabestaanden. Daarom staan er altijd bloemen op de balie van Berovingen en Moordzaken. En heeft ze altijd een glimlach op haar gezicht.

Maar niet nu.

‘Brigadier Griessel is spoorloos,’ zegt ze als Joubert binnenkomt en naar het stalen hek loopt dat toegang geeft tot de rest van het gebouw.

‘Spoorloos?’

‘Hij is vanmorgen niet komen opdagen, hoofdinspecteur. We hebben opgebeld, maar er werd niet opgenomen. Ik heb twee agenten in een patrouillewagen naar zijn huis gestuurd, maar hij geeft niet thuis.’

‘Zijn vrouw?’

‘Ze heeft hem in geen weken gezien. En als we hem vinden, moeten we hem een keertje vragen waar de alimentatie blijft.’

Joubert denkt na, zijn vingers trommelen op de balie.

De stem van Mavis is opeens zacht, afkeurend. ‘De commissaris heeft ons gevraagd om niet te zoeken. Hij zegt dat dit de reactie van brigadier Griessel is.’

Joubert zegt niets.

‘Hij is heel anders dan commissaris Theal, nietwaar hoofdinspecteur?’ Haar woorden zoeken een bondgenoot.

‘Heel anders, Mavis. Zijn er boodschappen voor me?’

‘Niets, hoofdinspecteur.’

‘Ik zal in het Outspan gaan zoeken. Daar hebben we hem de vorige keer gevonden. En dan ga ik naar huis. Geef via de radio door dat ik het dadelijk wil weten als er nieuws is van Bennie.’

‘Goed, hoofdinspecteur.’

Joubert loopt naar buiten.

‘Wat autoritair,’ zegt Mavis met opgetrokken wenkbrauwen in de lege hal.

Het Outspan ligt aan de Voortrekkerweg op de grens tussen Bellville en Stikland, een hotel dat zijn ster onder een vorig management verdiende.

Joubert toont zijn plastic identificatiebewijs en vraagt het register. Er zijn maar twee kamers bezet. Geen van beide door Griessel. Hij loopt naar de bar, een donker vertrek met een lage zoldering en een sombere lambrisering. De eerste klanten staan al aan de lange toog, alleen, ongemakkelijk, niet opgaand in de anonimiteit die een menigte biedt.

De reuk dringt de neusgaten van Joubert binnen. Drank en tabak, hout en mensen, schoonmaakmiddelen en boenwas - decennia van dit alles. Het raakt een tentakel diep in zijn geheugen en roept vergeten beelden op. Tien uur 's avonds. De kroeg is vol mensen, rook, warmte en stemmen. Zijn vader zit in de hoek, omringd door gezichten. Zijn vader is aan het armdrukken met een lange man met een rood gezicht. Zijn vader speelt met die man.

‘Aha, hier komt mijn zoon. Sorry, Tollie, ik kan geen mal figuur slaan terwijl hij toekijkt,’ en zijn vader drukt de arm van de man plat tegen de houten tafel. De gezichten lachen uit bewondering voor de sterke man, de bewaker van recht en gerechtigheid in Goodwood.

‘Kom, Mat. Ik zal het je leren.’ Hij gaat tegenover zijn vader zitten, verlegen en trots.

Hun handen vouwen zich in elkaar. Zijn vader speelt toneel, doet alsof zijn zoon gemakkelijk wint. Opnieuw die diepe bulderlach van de omstanders.

‘Op een dag zal hij je echt verslaan, Joepie.’

‘Alleen als hij zich niet te vaak aftrekt.’

Joubert gaat aan de toog zitten en herinnert zich hoe hij bloosde, hoe de schaamte hem overspoelde. Moet hij dit ook aan doctor Hanna Nortier vertellen? Zou het helpen?

De kroegbaas komt tegen zijn zin van zijn stoel.

‘Een Castle, alstublieft.’

De man voert de bewegingen uit met het gladde gemak van jaren ervaring.

‘Drie rand.’

‘Ik zoek Bennie Griessel.’

De kroegbaas pakt het geld op.

‘Wie ben jij?’

‘Een collega.’

‘Waar zijn je papieren?’

Joubert toont opnieuw zijn identificatie.

‘Hij was hier gisteravond. Kon niet naar huis. Ik heb hem in de voorraadkelder gezet. Toen ik na de lunch ging kijken, was hij weg.’

‘Waar gaat hij meestal hier vandaan naartoe?’

‘Hoe kan ik dat weten?’

Joubert schenkt het bier in zijn glas. De kroegbaas beschouwt het als een signaal en gaat weer op zijn stoel in de hoek zitten.

Het bier smaakt lekker, rond en vol. Hij vraagt zich af of het iets met de omgeving te maken heeft. Hij steekt een Special Mild op. Zal hij ooit aan die fletse smaak wennen?

Hij weet dat hij verstoppertje speelt.

Hij glimlacht naar het glas om die bekentenis: hij zoekt Bennie in de kroeg - en hij zoekt moed in het bier. Want er is een jong lijf in zijn huis en hij weet niet of hij het nog kan. Hij tilt het glas op en drinkt. Hij zet het luid neer om de aandacht van de kroegbaas te trekken.

‘Nog een?’ Zonder enthousiasme.

‘Eentje maar. Dan moet ik weg.’

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 12

Hij duwt de deur met zijn elleboog open, zijn handen dragen twee tassen met inkopen - appels, peren, perziken, abrikozen, All Bran, havermoutpap, kipfilets, mager vlees, magere melk, kabeljauwfilets, magere yoghurt, blikjes tonijn, gedroogde vruchten...

Hij ruikt dat ze er is. Zijn huis hangt vol geuren van schapenbout en gebak. En nog meer geuren. Sperzieboontjes? Knoflook? Pudding?

Hij hoort muziek.

‘Hallo?’

Haar stem komt uit de keuken vandaan. ‘Hier.’

Hij loopt de gang door. Zij komt uit de keuken te voorschijn met een lepel in de hand. Hij ziet de minirok, de sterke, mooie benen, de schoenen met hoge hakken. De andere hand ligt op haar heup. Vanboven draagt ze iets wat alleen haar borsten bedekt. Haar maagstreek is bloot, en stevig wit vlees licht op in het late middaglicht. Haar haar is glanzend geborsteld, haar gezicht zwaar opgemaakt.

De femme fatale uit de keuken. Hij herkent in een oogopslag de theatrale vlucht die haar jeugdige verbeelding heeft genomen. Zijn verlegenheid groeit met het besef dat dit alles voor hem is bedoeld. Hij kan zijn hart horen kloppen.

‘Hai,’ zegt zij, haar stem zoals die van honderden Hollywood-godinnen.

‘Ik wist niet... dat jij kon koken.’ Hij toont haar de tassen in zijn handen.

‘Er zijn veel dingen die jij niet van mij weet, Mat.’

Daar staat hij dan, een vreemdeling in zijn eigen huis.

‘Kom.’ Ze verdwijnt in de keuken. Hij loopt haar achterna. Hij voelt al wat er vanavond gaat gebeuren. Op de vensterbank staat haar draagbare radiocassetterecorder. Hij is op een lokale zender afgestemd. Ze gaat bij de keukentafel staan. ‘Je naam staat in de krant.’

Hij zet de tassen op de tafel en kijkt naar de *Argus* die erop ligt.

‘Je bent beroemd.’

Hij kan haar niet aankijken, neemt de krant. Onderaan op de voorpagina staat de titel: DON KAMELEON SLAAT WEER TOE. Hij leest:

Vermomd als een blonde playboy van middelbare leeftijd ontsnapte hij met 7000 rand uit het bijkantoor van de Premier Bank in Bellville eerder deze week. Gisteren was hij een oude man die met 15.000 rand aan de haal ging uit hun kantoor aan de Heerengracht.

De politie twijfelt er niet aan dat het om dezelfde man gaat, vanwege een aantal bizarre overeenkomsten - de Kameleon is een schoolvoorbeeld van charme die de bankbedienden ‘liefje’ noemt en naar de naam van hun parfum vraagt.

Volgens de politiewoordvoerder, inspecteur John Cloete, is een van de weinige sporen tot dusver een video-opname van de tweede overval, gemaakt door een verborgen camera van de bank. Maar het is duidelijk dat de dader zwaar vermomd is. De kans dat hij aan de hand van de video-opname kan worden geïdentificeerd is klein.

Insp. Cloete deelde mee dat een van de toprechercheurs op het schiereiland, hoofdinspecteur Matt Joubert van Berovingen en Moordzaken, de leiding van de zaak op zich heeft genomen.

Joubert leest niet verder. Hij legt de krant weer op tafel en zucht. Hij zal Cloete moeten opbellen. Een van de toprechercheurs op het schiereiland. .. Weten zij veel? Ze kunnen niet eens zijn naam correct spellen. En De Wit zal dit helemaal niet leuk vinden.

Yvonne heeft een Castle voor hem ingeschonken terwijl hij stond te lezen. Ze reikt hem het glas aan, haar slanke handen en roodgelakte nagels mooi kleurend bij de amber van de vloeistof.

‘Je loopt er een achter.’

‘Dankjewel.’ Hij vermijdt nog altijd naar haar te kijken. Hij neemt het bier aan.

‘Ik ga je verwennen.’ Ze is opeens dicht bij hem, tegen hem aan. Haar handen glijden onder zijn jasje en drukken hem tegen haar aan. Ze licht haar gezicht naar hem op, biedt het aan.

‘Zeg dankjewel,’ zegt ze. Hij zoent haar. Zijn ene hand heeft het bier vast, de andere raakt een bloot gedeelte van haar rug aan en trekt haar

dichterbij. Zij vlijt zich tegen hem aan, als kwik. Haar mond smaakt naar bier en kruiden en hij verbaast zich over de hitte van haar tong. Haar handen zijn achter zijn rug, trekken zijn overhemd omhoog, glijden onder de stof naar binnen, over zijn huid. Joubert wil wanhopig een erectie voelen. Hij duwt zijn kruis naar voren. Ze voelt het en wrijft haar onderbuik ertegenaan. Zijn verstand is een wervelwind, zijn hart een lift - op weg naar boven. Maar daar beneden, waar het belangrijk is, gebeurt er niets.

‘Het eten,’ zegt ze terwijl haar tong over zijn lippen fladdert, ‘zal aanbranden.’ Ze drukt haar onderlijf hard tegen het zijne, een plechtige belofte. Haar handen stoppen zijn overhemd weer in, haar lichaam vloeit weg. Ze is wat buiten adem.

Hij staat verlaten bij de tafel, ongemakkelijk.

‘Ik heb een verrassing voor je. Maar het is een groot geheim. Je moet in de huiskamer wachten. Daarom heb ik de krant meegebracht.’ Haar stem heeft iets van haar theatrale intonatie verloren, er is onzekerheid in gesloten. Ze strekt haar arm naar de vensterbank uit. Hij ziet dat ze een pakje sigaretten neemt. Ze maakt het open en biedt er een aan. Winstons. Hij aarzelt even, neemt er een. Ze haalt er nog een uit met haar lange rode nagels en steekt hem in haar mond. Haar lippenstift is uitgesmeerd. Ze wacht.

Hij tast zijn zakken af, vindt de aansteker, geeft haar een vuurtje, en daarna zichzelf. Ze inhaleert diep en blaast de rook in een dunne sliert naar het plafond, komt naar hem toe en drukt een vlugge zoen op zijn wang.

‘Naar de huiskamer, jij.’ De heesheid in haar stem en de zelfverzekerdheid zijn terug van weggeweest. Hij glimlacht onbeholpen, neemt de krant en het bier en loopt naar de huiskamer. Hij vouwt de krant open, neemt een slok bier en trekt aan de Winston. Het vervult hem met een diepe voldoening.

Hij wist niet dat ze rookte. Om de een of andere reden maakt het haar nog opwindender.

Hij staart naar de krant. Hij voelt de huid van haar rug onder zijn hand. Mijn God, die jeugdigheid. Zo stevig, stevig, stevig. Hij kon de lange spieren onder zijn vingers voelen terwijl haar handen aan zijn rug frunnikten. En haar buik die tegen de zijne wreef.

Hij dwingt zichzelf te lezen. Hij hoort haar met pannen rammelen. Ze zingt een rockliedje mee. Even later brengt ze nog een biertje. ‘Je mag niet

achterop raken.’ Hij gaat ervan uit dat zij ook drinkt, in de keuken. ‘Ik ben bijna klaar. Als ik roep, moet je komen.’

Weer gerommel in de keuken, dan blijft het een tijdlang stil.

‘Mat.’

‘Ja?’

‘Doe het licht uit. En kom dan.’

Hij drinkt het laatste bier op, vouwt de krant dicht. Hij doet het licht uit. Er schijnt een zachte gloed in de eetkamer. Hij loopt door de gang en naar binnen. Twee kaarsen in een hoge kandelaar verlichten de tafel. Er is een vaasje met bloemen, twee kristallen glazen op voet die het kaarslicht honderdmaal weerkaatsen, zilveren bestek dat glanst, dienschalen waaruit geur opstijgt, een zilveren ijsemmer waaruit de hals van een fles tevoorschijn komt.

Ze zit achter de tafel. Haar haar is opgestoken, grote oorhangers blinken aan haar oren. Haar rode mond glimlacht fijntjes. Haar slanke hals, haar schouders, armen, het grootste deel van haar borsten gloeien rozig in de lichtkring van de kaarsen. De zwarte jurk glinstert en zit als gegoten. Ze staat gracieus op. Hij ziet dat de jurk tot op haar enkels valt. Ze draagt twee gouden armbandjes om haar pols. Ze loopt naar de stoel aan het hoofd van de tafel en trekt hem achteruit. Een ivoorkleurig been glijdt uit het zwart naar buiten.

‘Ga zitten, Mat.’ Zij en de tafel vormen een foto in een vrouwenblad. Ze weet dat ze adembenemend is.

‘Dit... je bent mooi.’

‘Dank je.’

Hij loopt langzaam naar de stoel. Is die roes in zijn hoofd de schuld van het bier? Voor hij kan gaan zitten, helpt ze hem zijn jasje uittrekken.

‘Je mag de champagne openmaken.’ Ze leunt naar achter, duwt op een knop van haar radio. Zachte muziek vult het vertrek.

Hij strekt zijn hand uit naar de fles, wikkelt de folie eraf, schroeft de draad los en duwt de kurk omhoog.

‘Je handen zijn groot. Sterk.’

De kurk ploft eruit. Hij schenkt champagne in haar glas. Zijn hand beeft en het schuim loopt over, langs het glas tot op het witte tafelkleed.

‘Sorry.’ Ze giechelt.

Hij schenkt zijn glas vol en zet de fles weer in de ijsemmer. Ze tilt haar glas op.

‘Op onze eerste avond, Mat.’ De glazen klinken met een hoog geluid. Ze drinken.

‘Er is nog champagne in de koelkast. Meer dan genoeg.’ Ze drinkt haar glas leeg en steekt het naar hem uit om bijgevuld te worden. Hij gehoorzaamt. Ze drinken weer. Ze begint op te dienen. Schapenbout, rijst, een rijkelijke bruine saus, gebakken aardappelen, sperzieboontjes met room en champignons, bloemkool met kaassaus.

‘Dit lijkt wel... Ik wist niet dat jij... euh... graag kookt.’

‘Ach, dit komt gewoon uit een kookboek. Ik hoop dat je alles zult opeten.’

‘Alles,’ zegt hij. De diëtiste zal het nooit weten. Vanavond neemt hij afscheid van de foute voeding. Morgen zal hij met Yvonne over zijn dieet praten.

‘Wat vond je van mijn gedicht?’

‘Het is... mooi.’

‘Meneer Venter zei dat ik vaker moet schrijven. Hij was mijn leraar Afrikaans, vorig jaar. Ik heb hem al mijn gedichten laten lezen.’

‘Dit ook?’

‘Nee, domoor, natuurlijk niet. Geef je mij nog wat champagne?’

Ze eten. In stilte.

Dan: ‘Ik ben al meer dan een jaar verliefd op je, Mat.’

Hij neemt een slok champagne.

‘Maar ik wil dat je weet dat het niet uit medelijden is om je vrouw.’

Hij neemt nog een slok.

‘Er waren een paar knullen in de klas die mij wel zagen zitten. Zelfs Ginger Pretorius, en die heeft al een baan... Zijn motorfiets is heel sexy en zo, maar hij is zo onvolwassen...’

Ze kijkt naar hem.

‘Heb je niets gemerkt? Iedere keer als mijn ouders jou uitnodigden, was ik er ook. Ik voelde wel dat je mij nooit echt zag. Ik moest iets doen. Heb je echt nooit iets vermoed?’

‘Nee.’

‘Ze zeggen dat de tijd voorbij is dat vrouwen moeten zitten te wachten. Als ik niets had gedaan, dan zouden we nu nog altijd geheime geliefden

zijn. Ben je blij dat ik iets heb gedaan, Mat?’

‘Ja.’ Er zit een beslagen ruit tussen Mat Joubert en de werkelijkheid.

‘Vertel me wat je voelde, die avond. Was ik te agressief? Ze zeggen dat sommige mannen dat wel fijn vinden. Vond jij het leuk, Mat?’

‘Ja.’ Hij kijkt naar haar, naar haar tanden die wit oplichten in het kaarslicht, naar de rode lippen, de diepe gleuf tussen haar borsten waar de jurk wat is afgezakt.

‘Voor mij was het verdomd goed.’ Ze kijkt naar hem, ziet zijn blik op haar borsten.

‘Stoort het jou als ik vloek, Mat?’

‘Nee.’

‘Hou je ervan?’

Hij luistert naar het kloppen van zijn hart.

‘Ja.’

Ze schuift haar bord weg, leunt voorover. De zwarte jurk ontvouwt zich als een bloem. Hij ziet de roze kring rond een van haar tepels.

‘Waar hou je nog meer van, Mat?’

Hij wendt zijn blik af van de tepel, naar haar romige hals, tot bij haar mond, nu halfopen. Haar tanden glanzen. Hij wil haar zeggen waar hij van houdt. Zijn moed begeeft het. Hij drinkt nog wat champagne, schuift zijn bord ook weg.

‘Een Winston.’ Hij glimlacht spijtig.

Ze glimlacht terug, alsof ze de woorden hoort maar de betekenis niet vat. Ze leunt achterover en pakt het pakje van achter de radio. Hij geeft hen allebei vuur. Ze blaast de rook naar de kaarsen, die flikkeren. Hij ziet dat de tepel nu volledig ontbloot is. Beseft ze het?

‘Weet je nog dat ik zei dat dit alles een verrassing was?’

Hij hoort dat het haar moeite kost om de lettergrepen van het voorlaatste woord in de juiste volgorde uit te spreken en realiseert zich dat ze dronken is. Om de een of andere reden doet die wetenschap zijn maag samentrekken.

‘Ja.’ Je bent zelf ook niet nuchter, Mat Joubert.

‘Wel, vanavond krijg je het voorgerecht na het hoofdgerecht.’ Ze staat op en loopt naar hem toe. Hij schuift zijn stoel naar achteren. Ze laat zich op zijn schoot zakken, haar handen al rond zijn nek, de sigaret tussen haar

vingers. Hij legt zijn sigaret in een bord op de tafel en drukt zijn handpalmen tegen haar rug, op zoek naar de stevige spieren van haar jeugd.

Zij zoent hem in slowmotion. Haar mond en tong glijden langzaam over en in hem, als stroop. Zijn hand schuift centimeter na centimeter tot bij haar borst. Zijn duim- en wijsvinger zoeken de tepel. Hij voelt hem hard worden. Hij drukt zijn hand steviger over de volheid. Het voelt zachter aan dan hij had verwacht.

Zij kreunt. Haar hand daalt af, duwt op zijn geslacht, gaat opwaarts, trekt zijn das los, knoopt zijn overhemd los. Haar tong trekt een vurige streep over zijn borst, haar tanden dansen over zijn tepel. Zijn begeerte is plots overweldigend. Hij duwt haar hals achterover en laat zijn lippen op haar borst zakken. Hij zuigt erop tot zijn mond van gehemelte tot tong gevuld is, de huid glad en soepel. Hij streelt haar met zijn tong en zij kreunt, legt haar hand opnieuw tussen zijn benen. Hij reikt met zijn hand naar haar been, voelt de sterkte van haar spieren en visualiseert het genot dat hem wacht. Hij zucht sidderend en steekt zijn hand langzaam uit naar het brandpunt van zijn belangstelling. Ze doet haar benen uit elkaar, haar mond op de zijne. Hij verwacht een slipje te vinden, maar er is niets, alleen nattigheid. Zijn vinger glijdt naar binnen. Zij zuigt op zijn tong en kreunt.

En opeens is hij er klaar voor, een machine gered van de sloop. Zijn orgaan staat fier rechtop, als een soldaat.

Ze trekt zijn hand uit haar kut. ‘Dat,’ zegt ze, en de heesheid is echt, ‘is het nagerecht.’ Ze zoent hem vluchtig op de lippen en loopt met moeite naar haar stoel terug. Ze houdt haar glas op voor meer champagne. Haar haar is losgegaan. Ze trekt aan de sigaret.

‘Ik heb nog nooit iemand als jij ontmoet, Mat.’

Haar borsten zijn nog altijd ontbloot. Hij verbaast zich over haar ervaring, over het feit dat het niet haar eerste keer is. Over het feit dat zij hem stimuleert. Over het feit dat hij een werktuig is waarmee zij haar fantasie uitleeft. Hij wil zich niet meer verbazen. Zijn hart juicht om de druk in zijn kruis. De fles is leeg. Hij staat op, loopt onvast naar de keuken en haalt een andere. Als hij terugkomt zit ze nog in dezelfde houding, de ellebogen op de tafel, sigaret tussen de vingers, een tepel die net het tafelkleed niet aanraakt. Hij schenkt hun glazen vol.

‘Was je geschokt omdat ik niets aanhad? Van onderen.’

‘Nee.’

‘Vanmiddag had ik ook niets aan onder de minirok. Dat heeft me zo ontzettend opgegeild...’

Ze trekt aan de sigaret, dooft hem. ‘Geilt het jou ook op?’ Haar hand zakt naar haar borst. Haar vingers strelen over de tepel, bedachtzaam.

‘Ik ben in mijn leven nog nooit door iemand zo opgegeild,’ zegt hij, en weet dat dit op dit ogenblik de waarheid is.

Ze legt haar hand op de zijne en zegt, opeens zachtjes: ‘Daar ben ik blij om.’ Ze meent het. ‘Je moet de kaarsen naar de huiskamer meenemen. Daar zul je je dessert krijgen.’ Ze neemt Jouberts vinger in haar mond, zuigt er zachtjes op. ‘Twee soorten,’ zegt ze en glimlacht verleidelijk, maar de alcohol ondermijnt zijn begripsvermogen. Hij vat ’m niet.

Hij blijft zitten.

‘Jij moet alvast gaan. Ik kom dadelijk.’ Een ogenblik stilte, dan giechelt ze om de woordspeling. ‘Neem de champagne ook mee.’

Hij staat op.

‘Schenk eerst mijn glas vol.’

Hij gehoorzaamt, neemt dan zijn glas, de fles en het pakje Winston mee naar de huiskamer. Als hij terugkeert is ze verdwenen. Hij neemt de kaarsen mee en merkt dat zijn overhemd tot aan zijn navel opengeknoopt is. Hij gaat op het vloerkleed zitten. Hij is vervuld met tevredenheid, verwachting. In gedachten glijdt zijn vinger weer bij haar naar binnen.

Hij hoort dat er aan de voordeur wordt geklopt.

Hij kan het niet geloven. Er wordt opnieuw geklopt, zachtjes. Een gevoel van onwerkelijkheid overvalt hem, alsof dit deel uitmaakt van de vreemde droom. Hij staat op, onvast, doet de voordeur van het slot, draait de klink om, zwaait de deur open.

Bennie Griessel leunt tegen de muur, zijn kin op zijn borst, zijn kleren verkreukt, zijn haar in de war.

‘Mat?’ De stem is haast onverstaanbaar. ‘Ik moet ... praten.’

Griessel strompelt naar voren. Joubert wil hem eerst tegenhouden, maar houdt de deur dan verder open zodat de man kan binnenkomen.

‘Bennie, dit is niet het goede moment.’

‘Ik moet praten.’

Griessel struikelt naar de huiskamer, hij kent de weg. Joubert slaat de deur dicht. Zijn hoofd probeert moeizaam een oplossing te bedenken. Hij

loopt vlug naar Griessel, draait hem om, legt zijn handen op diens schouders.

‘Bennie, luister naar me.’ Hij fluistert, schudt de schouders.

‘Ik wil doodgaan, Mat.’

‘Bennie.’

‘Liever doodgaan.’

‘Jezus, Bennie, je bent stomdronken.’

Griessel begint te huilen.

Joubert staat voor hem, zijn handen nog op de schouders van Griessel, en heeft niet het flauwste benul van wat hij moet doen. De snikken wellen zachtjes op uit de gedaante voor hem. Joubert laat hem rechtsomkeer maken, naar de huiskamer. Hij zal hem op een stoel deponeren en Yvonne waarschuwen. Hij helpt Griessel naar de bank. De snikken houden op wanneer Griessel het kaarslicht opmerkt. Hij kijkt naar Joubert, fronst, probeert te begrijpen.

‘Ben jij het, Mat?’ vraagt hij, zijn stem haast onhoorbaar. Joubert vraagt zich af welke demonen nu weer in de schedel van Griessel rondspoken. Hij krijgt medelijden met hem.

Yvonne verschijnt in de deuropening.

‘Nagerecht,’ zegt ze aankondigend.

Haar borsten en de liefdesdriehoek van haar schaamhaar schijnen door de haast onzichtbare stof van haar nachtjapon. Ze draagt hoge hakken. In iedere hand heeft ze een bordje pudding. Haar armen zijn uitgestrekt, een uitnodiging tot het andere dessert.

Ze ziet Griessel.

Griessel ziet haar. Ze verstart in ongeloof.

‘Mat?’ zegt Griessel opnieuw zacht. Dan valt zijn hoofd op zijn borst in een alcoholische en zintuiglijke roes. Joubert draait het hoofd weer naar Yvonne, zijn gedachten vormloos en paniekerig.

Zij kijkt naar omlaag, ziet zichzelf zoals zij haar zien. Haar mond wordt een dunne streep.

‘Bonnie,’ zegt hij, maar hij weet al dat het niet zal helpen. Ze gooit het nagerecht in haar rechterhand naar hem. Het treft hem op de linkerschouder, de geur van pudding en roomijs stijgt in zijn neusgaten op. De romige brij loopt in een straal langs zijn overhemd en zijn blote borst. Ze draait zich met een ruk om en loopt de gang door. Struikelt over haar hoge hakken.

‘Loop naar de hel,’ krijgt ze en dan valt een kamerdeur dicht.

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 13

Dries Wilson rijdt naar huis in zijn witte Golf. De radio staat afgestemd op een nachtelijk praatprogramma maar hij luistert niet. Hij is moe. Een doffe pijn klopt vlak achter zijn ogen en zijn rug is stijf en stram van het lange zitten.

Hij vindt het niet erg, hij is blij dat hij weer aan de slag kon gaan. Al werk je niet voor jezelf. Het is prettig om iedere dag creatief te kunnen zijn, om het gele metaal met je vakmanschap en vindingrijkheid om te vormen tot iets wat vrouwen zal betoveren, zodat zij met vrouwelijke overredingskracht de man in hun leven zullen verplichten het voor hen te kopen.

Hij droomt van zijn scheppingen, hij fantaseert over het soort vrouw - en soms een man - die ze zal dragen. Bij welke kleren. Voor welke gelegenheid. Nu en dan staan er buitenlandse toeristen voor de etalage, maar hij doet moeite om ze niet te zien. Ze zijn nooit zo mooi of stijlvol als in zijn dromen.

Hij woont in Boston, in een oud huis met grote kamers en hoge plafonds die hij gerestaureerd heeft. De oprit naar de garage is kort, maar uit gewoonte stopt hij eerst om het hek open te maken, stapt weer in en rijdt tot voor de garagedeur.

Als hij zijn hand op de klink van het portier legt, voelt hij dat er iets, iemand, vlak naast hem is in het donker.

Hij draait het hoofd om en ziet het pistool.

‘O god.’

Dries Wilson heeft de afgelopen week geen krant gelezen. Daarvoor waren de uren op het werk te lang en de stress te groot. Hij weet niets af van de moord op J.J. Wallace. Maar hij ziet het gezicht achter het pistool.

De fysiologie van een schok is ingewikkeld. Het brein zendt signalen uit om alles in actie te brengen, snelle, dringende actie. Adrenaline vloeit door

het bloed, het hart klopt sneller, de bloedvaten zetten uit, de longen pompen.

Toch kan hij alleen maar roerloos achter het stuurwiel blijven zitten, want de loop van het vuurwapen drukt tegen zijn schedel, net boven zijn rechteroog. Maar zijn lichaam wil reageren. Daarom beeft hij, dansen zijn handen en knieën van angst.

‘Ik...’ zegt hij en een traan loopt langzaam over zijn gezicht, tot bij de zwarte snor op zijn bovenlip.

‘Ik...’

Dan dringt de kogel zijn schedel binnen. De hartslag valt stil, de bloedvaten vernauwen en de longen laten het afweten - de adrenaline voor eeuwig verspild.

De radiocentrale belt Mat Joubert om 04.52 uur wakker. Zijn stem is schor, zijn mond droog. Onhandig zoekt hij schrijfgerei wanneer de vrouw begint de praten. Op neutrale toon geeft ze hem de feiten: adres, geslacht, wie op de hoogte is gebracht.

‘Riekt naar nog een Chinese moord, hoofdinspecteur, een in de kop, een in de borst,’ voegt ze er familiair aan toe en neemt afscheid. Hij mompelt iets en legt de hoorn op de haak.

Hij heeft weinig geslapen en het bier en de champagne hebben zijn schedelinhoud als in een betonmolen vermalen. Hij gaat rechtop zitten en wrijft zijn ogen uit. Hij kreunt als hij aan Bennie Griessel op de bank in de huiskamer denkt. Hij denkt aan Yvonne Stoffberg en kreunt nog luider.

Het was zijn schuld niet.

Kan hij het helpen dat Griessel kwam opdagen?

Hij is haar achternagelopen door de gang, maar ze heeft de slaapkamerdeur in zijn gezicht dichtgeslagen en op slot gedraaid.

‘Yvonne, ik wist niet dat...’

Haar stem klonk schril en hysterisch. ‘Mijn naam is Bonnie.’

‘Ik kon het niet helpen dat hij hier opeens stond.’

‘Wie heeft die verdomde deur opengemaakt?’

Goed argument. Er waren geluiden daarbinnen - van schoppen en gooien.

‘Iemand klopte aan de deur. Ik moest wel.’

De deur ging open. Haar gezicht verscheen. Woede en haat vervormden haar mond, haar ogen vernauwd tot spleetjes. Ze had een roze joggingpak aangetrokken.

‘Je had het kunnen negeren, jij stomme oen van een politieman.’ Ze had de deur opnieuw dichtgeklapt en op slot gedaan.

Hij was op de vloer naast de deur gaan zitten. De dronkenschap belette hem te bedenken hoe hij haar kon overhalen. Haar laatste woorden hadden hem de fut ontnomen. Hij was zo blijven zitten tot de deur later weer openging. Ze had haar tas in haar hand. Ze stapte over hem heen en stormde door de gang naar de voordeur. Daar had ze een ogenblik geaarzeld, de tas neergezet, was naar hem teruggelopen en had met dezelfde dunne mond gezegd: ‘Ik zal de sleutel morgen achterlaten wanneer ik de rest van mijn spullen kom halen.’ Toen was ze weg. Met haar tas. Hij had het stevige achterste in het krappe joggingpak door de voordeur zien verdwijnen en zich afgevraagd of ze ondergoed droeg. Hij was blijven zitten, zijn hoofd suf, een zure smaak in de mond en een vaag verlangen tussen de benen.

Op een bepaald ogenblik was hij in bed gekropen, en nu voelt hij zich oud en moe. En in Boston ligt nog een man met een kapotte kop en een kapot hart. Hij komt kreunend overeind. Eerst moet hij voor de man in de huiskamer zorgen.

Hij heeft trek in koffie, maar daar is geen tijd voor. Hij poetst haastig zijn tanden, maar de mufte smaak wil niet uit zijn mond verdwijnen. Hij wast zijn gezicht en kleedt zich aan. In het voorbijlopen ziet hij de sigaret die in het bord is opgesmeuld. De teleurstelling van de avond overvalt hem opnieuw.

Griessel ligt op de bank te snurken. Joubert neemt het pakje Winston van het tafeltje en steekt er een op. Hij zal later weer op Special Mild overschakelen. Zijn mond smaakt naar verschaalde drank. Hij schudt Griessel zachtjes bij de schouders. Het gesnurk houdt op.

‘Mat,’ zegt Griessel verbaasd.

‘Kom op, Bennie. Ik moet weg.’

Bennie gaat langzaam rechtop zitten, het hoofd tussen zijn handen.

‘Een nieuwe Tokarev-moord. In Boston. Maar jij gaat niet met me mee.’

Hij trekt Griessel overeind en leidt hem naar de voordeur, dan naar de Sierra. Ze stappen in en vertrekken.

‘De Wit heeft een ultimatum gesteld, Mat.’

Joubert zegt niets.
'Ik moet van de drank af of ik lig eruit.'
'En jij hebt gereageerd.'
Ze rijden in stilte voort.
'Waar breng je me heen?'
'Naar de cellen van het bureau in Edgemead.'
Griessel kijkt hem als een gekwetst dier aan.
'Je moet nu droog blijven tot ik hulp voor je kan zoeken, Bennie.'
Griessel staart voor zich uit. 'Jij hebt ook een waarschuwing gekregen, is het niet?'
'Ja, Bennie, ik heb ook een waarschuwing gekregen.'

Mevrouw Shirley Venter is een vogeltje van een vrouwtje dat met haar mond en haar handen praat, snel en met een hoge stem. 'Schande, dit is geen manier om te sterven. Hoe dan ook, ik sta altijd om vier uur op. Ik ken de luxe van een hulp niet. Bob gaat door de week vroeg naar zijn werk en het geeft me de tijd om zijn ontbijt klaar te maken, de honden eten te geven, de was in de wasmachine te stoppen. Ik geloof niet in die automatische dingen. Ik heb een oude Defy, zeventien jaar oud en die doet het nog altijd prima. Hoe dan ook, ik zette water op voor koffie want Bob drinkt liefst koffie uit de percolator en dat duurt even en toen zag ik een auto met de lichten aan voor de garage van Dries, maar zoals u ziet kun je niet goed door het raam kijken want het is al lang geleden dat Bob de haag heeft gesnoeid.'

Ze draait zich om naar haar echtgenoot, een man van ruim middelbare leeftijd, met sterke schouders, een dikke nek en een mond die lichtjes openhangt onder een Hitler-snorretje.

'Bob, je zult de haag moeten snoeien, schat.' Bob gromt naar haar en Joubert weet niet of het instemmend is. Ze staan in de keuken tussen vaatwerk en wasgoed en de geur van gebakken spek. Joubert leunt tegen een keukenkast, Bas Louw zit aan de keukentafel koffie te drinken.

'In ieder geval, toen zag ik de lichten op de garagedeur, maar ik ging verder met de koffie en ik zette de percolator op het fornuis en de kopjes op het blad. Bob staat nooit op voor hij in bed een kopje heeft gedronken. Ik heb het wasgoed in de machine gedaan en ik keek weer uit het venster en de lichten schenen nog altijd op de garage. Toen dacht ik: nee, hier is iets mis.

Ik heb het tegen Bob gezegd, en hij zei bemoei je niet met de burens, maar ik zei: Bob, er is iets mis, een auto staat nooit tien minuten lang voor een garage. Bob is gaan kijken. Ik zei nog dat hij een stok of zo moest meenemen, een mens weet maar nooit, maar hij liep gewoon naar buiten. Hij was nog linksachter bij Parow toen hij al drieënveertig was, is het niet, schat?’

Bob maakt weer een geluid.

‘Hij vond hem en er was overal bloed en Bob zei dat hij dacht dat de motor in zijn vrij was blijven draaien tot in de vroege ochtend en dat de lichten daarom nog zo sterk waren. En toen kwam hij het me zeggen en heb ik de Vliegende Brigade gebeld. Een nul en drie keer een. Ik heb het nummer bij de telefoon gelegd sinds die serie 911 op de televisie is. Schandelijk, we zijn zo geschrokken. Wat een manier om te sterven!’

Haar stem gaat als een lemmet door de gehavende zenuwen van Joubert. Hij kijkt verlangend naar de koffie van Bas Louw. Bas was hier voor hem. Toen zat er blijkbaar nog iets in de percolator.

‘Hebt u de schoten niet gehoord? Geluiden, stemmen, auto’s die wegscheurden?’ Hij kijkt naar Bob Venter in de hoop dat die zal antwoorden.

‘Je hoort hier voortdurend auto’s die knallen en weggrijden, het is niet meer zoals vroeger toen dit een stille, ordentelijke buurt was. Maar wij leven ons eigen leven, we bemoeien ons met onze eigen zaken. En we slapen goed. Alleen de rijken hebben tijd om wakker te liggen,’ antwoordt de vrouw.

Joubert neemt aan dat dit een negatief antwoord is op zijn vraag. ‘Meneer Venter, hebt u niets bijzonders opgemerkt?’

Bob Venter gromt opnieuw en schudt zijn hoofd enkele millimeters van links naar rechts.

‘Wat weet u over het slachtoffer?’

Het is alsof Shirley Venter op die vraag zat te wachten. ‘Dries Wilson is een lieve jongen. En zo artistiek. Je moet zijn huis zien, veel mooier dan het mijne. En rustig. Je hoorde daar nooit lawaai. En hij groette altijd en hij glimlachte, en hij werkte zo hard, vooral de laatste tijd...’

‘Wat deed hij, mevrouw Venter?’

‘Hij maakt van die juweeltjes, weet u. In ieder geval, toen hij hier kwam wonen ben ik met koffie naar hem toe gegaan en toen ik terugkwam zei ik

tegen Bob: wat een lieve jongen...'

'Weet u waar hij werkte?'

'In de winkel van Benjamin Goldberg in de Burgstraat. Het is een heel chique zaak en hun spullen zijn heel duur. Ik ben een keertje gaan kijken toen ik in de stad was, alleen maar om hem gedag te zeggen, want je ziet daar alleen maar rijkelui met creditcards. In ieder geval, toen hij hier introk heb ik hem koffie gebracht en ik zei toen tegen Bob: dit is zo'n lieve jongen en je weet, de eerste indruk telt, en het was nog juist ook. Rustig en vriendelijk.'

'Is hij ongehuwd? Gescheiden?'

'Ongehuwd. Ik zei altijd dat Andries geen vrouw nodig had. Ga maar kijken. Het is er mooier dan hier.'

Bob Venter gromt onverstaanbaar.

'Bob, zoiets mag je niet zeggen,' zegt zij. 'Jullie moeten niet op Bob letten. Andries was alleen maar artistiekerig. In elk geval...'

'Wat zei u, meneer Venter?'

'Niet zeggen, Bob.'

De man gromt opnieuw. Joubert kijkt naar de lippen en ontcijfert de woorden. 'Hij was een mietje,' zegt Bob.

'Bob denkt dat iedereen die niet dertig jaar lang rugby speelt een mietje is. Hij was alleen maar artistiekerig. Hij had andere gaven. Je moet niet op Bob letten.'

'Hij was een mietje,' zegt Bob gedecideerd en kruist zijn dikke armen. 'Hij was alleen maar een artiest,' zegt Shirley terwijl ze een zakdoekje uit haar decolleté opvist.

Hij gaat Griessel halen in het bureau van Edgemead. De agent die de cel openmaakt lijkt niet op zijn gemak en kijkt weg. Griessel loopt zwijgend mee naar de auto.

Joubert zit achter het stuur. 'Hoe kan ik je in de kliniek laten opnemen waar ze je vorige keer geholpen hebben, Bennie?'

'Zet me bij de voordeur af.'

'Ga je dan ook?'

Griessel wrijft met een vieze hand over zijn stoppelbaard. Zijn stem klinkt vermoeid. 'Zal het helpen, Mat? Als ik eruit kom sta ik droog, maar ze kunnen niet helpen met... het werk.'

Joubert zegt niets. Griessel begrijpt het verkeerd. ‘God, Mat, ik droom ’s nachts. Ik droom dat het mijn kinderen zijn die daar doodliggen. En mijn vrouw. En ik. Met bloed op de muren en AK-schoten door het hoofd en ingewanden op de vloer. Dat kunnen ze niet weg krijgen, Mat. Ik droom, ook als ik nuchter ben. Ook als ik geen druppel aanraak.’

‘De Wit heeft me naar een therapeut gestuurd.’

Griessel zucht alsof de last te zwaar is geworden.

‘Misschien kan zij jou ook helpen, Bennie. De dromen wegnemen.’

‘Misschien.’

‘Maar je moet eerst droogstaan.’

Ze rijden in stilte over de M5 naar Muizenberg, waar de kliniek is. Joubert pakt de Winstons, biedt Griessel er een aan en duwt de aansteker van de Sierra in. Ze trekken aan hun sigaret.

‘Alweer een Tokarev?’

‘Ja. Twee schoten. Twee hulzen. Maar er is iets anders. Het slachtoffer is misschien een homo.’

Griessel blaast de rook hoorbaar uit. ‘Dat kan de zaak vergemakkelijken.’

‘Als het dezelfde moordenaar is. Ik heb een raar voorgevoel, Bennie.’

‘Na-aper?’

‘Misschien. Of misschien is dit het begin van nog grotere dingen.’

‘Een serie?’

‘Ik heb zo’n voorgevoel.’

‘Tja. Als er een mietje bij betrokken is...’

Joubert vertelt van Griessels dromen. Hij zegt dat zijn collega bereid is om in therapie te gaan.

‘Maar is hij bereid om eerst een ontwenningsskuur te ondergaan?’

Joubert knikt. De Wit wrijft over de moedervlek en staart naar het plafond. Dan stemt hij in.

Joubert dankt hem en brengt verslag uit over de tweede Tokarev-moord. De Wit luistert zonder hem te onderbreken. Joubert vertelt over de burens die vermoedden dat Dries Wilson een homo was. Zijn werkgever en zijn collega’s hebben het inmiddels bevestigd.

Ze stonden of zaten allemaal aan de werktafels van de goudsmiden - Benjamin Goldberg, de eigenaar, drie andere mannen en een vrouw. Ze toonden zich oprecht geschokt. De vrouw had gehuild. Ze konden niet bedenken wie Dries Wilson zoiets zou willen aandoen. Ja, hij was gay, maar de afgelopen vijf, zes jaar had hij geen relatie met een andere man gehad. Hij had zelfs geprobeerd om af en toe met een vrouw uit te gaan. Waarom? Omdat zijn moeder met zelfmoord had gedreigd.

Joubert veegt het zweet van zijn bovenlip.

‘Drugs?’ vraagt De Wit, bij voorbaat al een gekwetste uitdrukking verwachgend.

Joubert bedenkt hoe vreemd het is dat hij altijd beter kan denken wanneer hij diep in het glas heeft gekeken. Misschien omdat zijn verstand alleen maar dan in staat is om zich uitsluitend op één ding te concentreren. Hij haalt diep adem en laat zijn stem bedaard en kalm klinken: ‘Ik ga nu met een team naar het huis van Wilson, commissaris. We zullen ook naar drugs zoeken.’

‘Maar dat kan niet alles zijn.’

Hij hoort het nauwelijks verholen verwijt in de stem. Overdreven geduldig zegt hij: ‘Commissaris, ik weet niet hoe het er bij Scotland Yard aan toe gaat, maar in Kaapstad zijn moorden op blanken zeldzaam. En zes, zeven van de tien keer zijn er homoseksuelen bij betrokken. We zullen dit grondig moeten onderzoeken.’

De glimlach van De Wit wordt breder. ‘Ik begrijp er niets van. Je zei dat Wallace met vrouwen stoeide. Nu zeg je dat Wilson met mannen stoeide. Zeg je dat het twee verschillende moordenaars zijn?’

Het brein van Joubert zoekt naar kruisverwijzingen. Een glimlach als die van De Wit heeft hij nooit eerder ontmoet. De man gebruikt hem als een middel om met conflicten om te gaan, als een uitlaatklep voor spanningen. Maar het brengt de persoon tegenover hem in verwarring. Misschien is dat de bedoeling.

‘Nee, commissaris. Ik weet het niet. Het kan om een na-aper gaan. Wanneer een moordzaak veel publiciteit krijgt...’

‘Ik ben me van het fenomeen bewust, hoofdinspecteur.’ Die glimlach.

‘Maar ik denk dat het er nog te vroeg voor is.’

‘Kenden de slachtoffers elkaar?’

‘Dat moet ik uitzoeken.’

‘Al goed, hoofdinspecteur.’

Joubert komt half overeind. ‘Commissaris...’

De Wit wacht.

‘Er is nog iets anders. Het bericht in de *Argus* over de bankoverval...’

‘Ik heb gemerkt dat jouw vrienden van Voorlichting een hoge dunk van je hebben, hoofdinspecteur.’ De Wit leunt voorover en voegt er zachtjes aan toe: ‘Hou het zo.’

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 14

Het is de eerste keer dat hoofdagente Gerrit Snyman een huis moet doorzoeken buiten medeweten van de eigenaar. Daardoor voelt hij zich ongemakkelijk, als een indringer.

In de slaapkamer van Dries Wilson, onder in de ingebouwde kast, langs keurige rijen schoenen, vindt hij een dik fotoalbum met een bruine kaft. Hij gaat op zijn knieën voor de kast zitten en bladert het door. De foto's in keurige rijen, ieder met een onderschrift - sommige grappig, sommige nostalgisch. Het ongemakkelijke gevoel neemt toe, want hier is Dries Wilson nog in leven, op tijdloze ogenblikken van vreugde, verjaardagen en uitreikingen; ouderliefde en vriendschap. Hoofdagente Gerrit Snyman denkt geen seconde na over de symbolische waarde van een fotoalbum, hij staat er geen seconde bij stil dat iedereen uitsluitend de gelukkige momenten voor het nageslacht vastlegt en pijn en smart, gebroken harten en mislukkingen in zijn graf meeneemt.

Want het leven van Dries Wilson zoals de foto's het uitbeelden, neemt een wending die de jonge politiemann van streek maakt. Dan herkent hij iemand op een foto en hij fluit onwillekeurig tussen zijn tanden. Hij komt met een soepele beweging overeind en loopt haastig naar de kamer waar Mat Joubert geduldig een ladekast uitkamt.

'Hoofdingspecteur, ik denk dat ik hier iets heb,' zegt Snyman bescheiden. Maar zijn gezicht verradt de schok en de opwinding.

Joubert bekijkt de foto's. 'Is dit niet...' zegt hij en tikt met zijn vinger op een foto.

'Jawel, hoofdingspecteur, het is 'm,' zegt Snyman enthousiast.

'Godsamme,' zegt Joubert. Snyman knikt instemmend.

'Puik werk,' zegt Joubert. Hij tikt met zijn gebalde vuist op Snymans schouder.

Snyman ziet het lichtje in Jouberts ogen en glimlacht. Dat is zijn beloning.

‘Dit moeten we grondig uitzoeken,’ zegt Joubert nadenkend. ‘Maar eerst en vooral moet je hem gaan halen.’

Mat Joubert weet dat het onmogelijk is om van meet af aan te weten of een verdachte liegt. Sommigen hebben een kleur als een boei van schuld, anderen weten het met het grootste gemak te verbloemen.

Hij kijkt naar de man tegenover hem, gekleed in een veelkleurig joggingpak en dure sportschoenen. De man is lang en breedgeschouderd. Hij is aantrekkelijk, met een stevige kaak en zwart haar dat in zijn nek krult. Borsthaar probeert uit de V-halsuitsnijding te ontsnappen. Er hangt een gouden kruis aan een dunne gouden ketting in. Zijn gezicht is ernstig, er zit een beheerste frons tussen de dikke zwarte wenkbrauwen, een uitdrukking van bereidwillige samenwerking. Joubert heeft het eerder gezien. Het kan van alles betekenen, want de verdachte weet niet meer dan dat hij Snyman naar Berovingen en Moordzaken moest vergezellen ‘omdat hij het onderzoek vooruit kan helpen’. Wie zal zeggen welke gedachten achter die sympathieke frons schuilgaan?

Naast de verdachte zit Snyman. Hij heeft die plaats met goed recherchewerk verdiend. Bart de Wit zit schuin achter de verdachte, tegen de muur, op eigen verzoek als waarnemer.

Joubert drukt de knoppen van de cassetterecorder in. ‘Meneer Zeelie, u weet dat wij dit gesprek zullen opnemen?’

‘Ja.’ Een mondspierdje vertrekt de bovenlip.

‘Hebt u enig bezwaar?’

‘Nee.’ Zijn stem is mooi, diep.

‘Wilt u uw volledige naam zeggen?’

‘Charles Theodore Zeelie.’

‘Uw beroep?’

‘Professioneel cricketspeler.’

‘U speelt geregeld in de profploeg van de Westelijke Provincie?’

‘Ja.’

‘Als cricketspeler in de WP-ploeg hebt u vast wijlen de heer James Wallace goed gekend?’

‘Ja.’

Joubert houdt hem scherp in de gaten. Soms is overdreven ongedwongenheid een teken, geforceerde kalmte een masker voor de schuld. Maar Zeelie beperkt zich tot het andere uiterste - het ingespannen fronsen, de ernstige behulpzaamheid.

‘Vertel ons iets over uw relatie met meneer Wallace.’

‘Wel... hm... wij waren kennissen, zou ik zeggen. We hebben elkaar van tijd tot tijd ontmoet, meestal bij een drankje na de wedstrijden. We hebben gepraat. Ik mocht hem wel. Hij was een... flamboyante man. We waren kennissen. Niet meer dan dat.’

‘U weet het zeker?’

‘Ja.’

‘U hebt nooit met de heer Wallace over uw privé-leven gepraat?’

‘Euh... Nee.’

‘U had geen reden om de heer Wallace niet te mogen?’

‘Nee, ik mocht hem.’ De ernst van de zaak begint tot hem door te dringen.

‘Nooit boos op hem geweest?’

‘Nee, niet dat ik me kan herinneren.’

Joubert buigt lichtjes voorover en kijkt de man tegenover hem pal in het gezicht. ‘Bent of was u ooit bevriend met de heer Andries Joseph Wilson uit Clarencestraat 64 in Boston?’

De shock verspreidt zich als een bosbrand over Zeelie’s gezicht - de mond valt open, de ogen vernauwen zich. De linkerhand op de armleuning van de stoel beeft.

‘Ja.’ Haast onhoorbaar.

‘Wilt u luider praten in verband met de cassette recorder?’

In de stem van Mat Joubert klinkt de hoffelijkheid van de winnaar door. ‘Wilt u ons over uw relatie met hem vertellen?’

De stem van Zeelie beeft nu ook. ‘Excuseert u mij. Ik begrijp niet wat dit ermee te maken heeft.’ Het wordt een smeekbede.

‘Waarmee, meneer Zeelie?’

‘De dood van Jimmy Wallace.’

‘Zo. U erkent dus dat u ons bij het onderzoek naar de moord op Wallace kunt helpen?’

Hij snapt er niets van. ‘Ik zal alles doen wat ik kan om u te helpen, maar...’

‘Ja, meneer Zeelie?’

‘Het heeft niets te maken met Dries Wilson.’

‘Waarom niet?’

‘Omdat hij er niets mee te maken heeft.’ Zeelie is bezig zich van de schok te herstellen.

Joubert buigt opnieuw voorover. ‘O, maar dat heeft hij wel, meneer Zeelie. Andries Joseph Wilson is gisteravond omstreeks 22.00 uur twee keer met een pistool beschoten. Een keer door het hoofd, een keer door het hart.’

De handen van Zeelie omklemmen de leuning, de knokkels zijn wit.

‘James J. Wallace is ook zo vermoord. Met hetzelfde vuurwapen, vermoeden wij.’

Zeelie staart naar Joubert alsof hij hem niet ziet. De kleur is uit zijn gezicht weggetrokken. De stilte duurt voort.

‘Meneer Zeelie?’

‘Ik...’

‘Ja.’

‘Ik wil een advocaat.’

Joubert en Snyman wachten anderhalf uur buiten de verhoorkamer terwijl Charles Theodore Zeelie met zijn advocaat overlegt. De Wit heeft gevraagd om hem er later weer bij te roepen en is naar zijn kantoor teruggegaan.

Hoe langer het gesprek daarbinnen duurt, des te zekerder weet Joubert dat Zeelie de juiste man is.

Eindelijk komt de grijze advocaat weer naar buiten.

‘Als mijn cliënt open kaart met jullie speelt, wil ik er zeker van zijn dat zijn getuigenis absoluut vertrouwelijk zal worden behandeld.’

‘In de rechtbank is niets vertrouwelijk,’ zegt Joubert.

‘Zover zijn we nog niet,’ zegt de advocaat, en Joubert voelt hoe de moed hem in de schoenen zinkt. Hij laat De Wit halen. De bevelvoerder stemt in met het verzoek van de advocaat. Ze gaan naar binnen. Zeelie is bleek, zijn ogen zijn op de grond gericht. Ze nemen plaats rond de tafel.

‘Stel uw vragen maar,’ zegt de advocaat.

Joubert drukt op de juiste knoppen van de cassetterecorder, schraapt zijn keel, onzeker over de juiste woorden. ‘Hebt u... een verhouding gehad met Andries Joseph Wilson?’

De stem van Zeelie is zacht. 'Lang geleden. Zes, zeven jaar geleden. Wij waren... vrienden.'

'Vrienden, meneer Zeelie?'

'Ja.' Luider. Alsof hij ook zichzelf wil overtuigen.

'Er zijn foto's in het fotoalbum die...'

'Het is lang geleden...'

Alleen de motor van de recorder is hoorbaar. Joubert wacht. Snyman zit op het puntje van zijn stoel. De advocaat staart naar de muur. Bart de Wit wrijft over zijn moedervlek.

Dan begint Zeelie te praten, zacht, met zijn mooie diepe stem, zonder intonatie.

'Hij wist niet eens wie ik was.' Hij denkt na, praat alsof hij alleen is in het vertrek.

'Ik vroeg een lift van de campus naar de stad. Dries pikte me op. Het jaar ervoor, op de middelbare school, had ik voor Grens gespeeld en de kranten maakten er een grote zaak van toen ik naar Kaapstad kwam. Dries vroeg me wie ik was en ik zei dat hij het eigenlijk hoorde te weten. Hij glimlachte en zei dat hij alleen maar wist dat ik de knapste man was die hij ooit had gezien.'

Zeelie wordt zich opnieuw bewust van de mensen om hem heen. Hij kijkt Joubert aan. 'Nee, ik wist niet dat ik homoseksueel was. Ik wist niet wat dat inhield. Ik mocht Dries alleen graag... zijn aandacht voor mij, zijn gezelschap, zijn opgewektheid, zijn levenslust... Ik zei hem dat ik student en cricketspeler was en dat ik ooit nog eens bij de Springbokken zou spelen. Hij lachte om mijn zelfvertrouwen en zei dat hij niets van cricket af wist. Hij zei dat hij goudsmid was en dat hij droomde van een eigen bedrijf waar hij zijn eigen ontwerpen zou kunnen realiseren, niet het spul dat alleen maar voor rijke toeristen bestemd is. We hebben gepraat. We konden niet ophouden met praten. In de stad bood hij me een kop koffie aan, in een café. Hij zei dat hij op mij zou wachten en me weer naar de campus zou terugbrengen. Een week later kwam hij me opzoeken. Hij was ouder dan ik. Heel verstandig. Heel wijs. Hij was heel anders dan de kerels van het cricket. Hij nodigde mij bij hem thuis uit voor een etentje. Ik dacht dat het louter uit vriendschap was. Tot...'

Hij kijkt naar De Wit en Snyman, op zoek naar een meevoelend gezicht. 'Het voelde aanvankelijk... goed aan. Met Dries was het niet vies of fout.

Maar toch begon ik me zorgen te maken. We praatten erover. Hij zei dat het nooit gemakkelijk zou worden. Maar voor hem was het anders. Ik begon voor de Westelijke Provincie te spelen. Iedere keer als een schooljongen mij een handtekening kwam vragen, vroeg ik me af hoe lang het nog zou duren voor iemand erachter kwam. Ik denk dat ik... Ik was bang. Mijn ouders...'

Hij zucht diep, het hoofd op de borst, de blik op de wringende handen in zijn schoot. Dan kijkt hij op.

'Op een avond, na een wedstrijd, ontmoette ik een meisje. Zij was ouder dan ik. Ze had levenservaring, net zoals Dries. En ze was... vastbesloten. Ze nam me mee naar haar flat. Ik was... opgelucht, blij. Ik dacht niet dat ik het zou kunnen, maar ik kon het. En genoot ervan. Dit was het begin van het einde. Ik had nu een uitweg. Dries merkte dadelijk dat er iets mis was. Ik heb het hem verteld. Hij was woedend. Toen heb ik de relatie... beëindigd. Hij hilde. We hebben de hele nacht gepraat. Maar het was voorbij.'

De handen in Zeelies schoot ontspannen zich. 'Ik geef toe dat ik van hem heb gehouden. Die foto's tonen geen liefde, maar die was er wel. Maar de spanning werd te groot. En die vrouw... Ik wilde normaal zijn. Ik wilde een held zijn in mijn eigen ogen...'

Hij wrijft met zijn hand door zijn zwarte haar.

'Ga verder.'

'De eerste twee weken belde hij vaak naar het studentenhuis. Ik heb nooit teruggebeld. Hij wachtte me ook een paar keer op in de auto, schreef brieven. Ik zag hem ook op enkele wedstrijden. Toen heeft hij het aanvaard, denk ik. Het was voorbij.'

'Wanneer hebt u hem voor het laatst gezien?'

'Sjonge... Twee jaar geleden? Op de luchthaven. We kwamen net uit Durban terug na een wedstrijd tegen Natal. Zijn moeder zat ook op die vlucht. We hebben elkaar gegroet, even gepraat. Het was heel... normaal.'

'U hebt hem daarna niet meer teruggezien?'

'Nee.'

'Meneer Zeelie, waar was u gisteravond tussen 20.00 en 23.00 uur?'

'In Nuweland, hoofdinspecteur.' Zonder bravoure.

'Kan iemand dit bevestigen?'

'Er was een avondwedstrijd tegen Transvaal, hoofdinspecteur. Ik heb twee uit vierentwintig gescoord.'

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 15

Hij is zo moe dat het hem niet kan schelen wat de buren zullen denken. Hij bonst luid op de voordeur van Stoffberg. Hij hoort haar voetstappen. Ze maakt de deur open. Wanneer ze hem ziet vertrekt haar gezicht. Hij weet dat hij vergeefs is gekomen.

‘Kunnen we over gisteravond praten?’

Ze bekijkt hem met afkeer, met nauwelijks verholen medelijden. De vernedering wordt hem te machtig. Hij draait zich om en loopt terug naar huis.

Achter zich hoort hij de deur in het slot vallen.

Hij stapt door de vroege avondschemering, maar voelt zich in duisternis gehuld.

Hij gaat in zijn leesstoel in de huiskamer zitten, zonder boek. Hij steekt een Winston op en staart naar de blauwgrijze rookpluim die naar het plafond opstijgt.

Misschien heeft De Wit het bij het rechte eind. Misschien is hij een verliezer. Het tegenwicht voor voorspoed. Misschien is hij de vuilnisbelt van de goden, waar alle donkere gedachten en ervaringen, tegenspoed en ongeluk als kernafval worden begraven. Geprogrammeerd om als een spons de schaduwen op te zuigen opdat er licht zou zijn. De Dood, dit grote roofdier, volgt het bloedspoor van Mat Joubert met kwijl dat van zijn slagstanden druipt en in de zwarte aarde verdwijnt. Opdat de mensheid vrij zou zijn.

Zoals Charles Theodore Zeelie. Hij was als een vrij man vertrokken. ‘Jullie houden je belofte?’ had hij een allerlaatste keer gevraagd.

‘Ja.’ Want zelfs zonder beloftes etaleert Berovingen en Moordzaken zijn doodlopende straatjes en mislukkingen niet graag in de media. Charles Zeelie was opgelucht. Het stevige gezicht kreeg opnieuw kleur, de handen

ontspannen zich, de onzichtbare hand van de onschuld streek de frons van zijn voorhoofd.

Hij kon begrijpen waarom ze hem hadden verhoord... Hij was niet boos op hen. Als hij kon helpen...

Opgelucht. Vriendelijk, haast luchthartig. Onberoerd door de dood van een man die hem zelfhaat heeft bijgebracht. En liefde.

Charles Theodore Zeelie is als een vrij man naar buiten gelopen. Maar Mat Joubert niet.

Bart de Wit had niets gezegd, alleen naar Joubert geglimlacht. Heeft de glimlach van triomf plaatsgemaakt voor een van medelijden?

Op de vijfde verdieping van een flatgebouw in Seepunt, met uitzicht op de kille oneindigheid van de Atlantische Oceaan, heeft hij mevrouw Joyce Wilson opgezocht, de moeder van Andries Joseph Wilson.

Ze had Jouberts vragen rustig beantwoord, haar verdriet goed onder controle. Een verzorgde vrouw, lang en sterk en indrukwekkend. Haar aantrekkelijkheid heeft ze zelf ontworpen, die komt niet voort uit genetische factoren. Trots en rechtop staat ze in haar pijnlijk schone flat. Ja, Andries, haar geliefde en enige zoon, was homoseksueel. Maar hij was veranderd. Vijf, zes jaar geleden heeft hij het laten schieten. Nee, er was geen vrouw in zijn leven.

Zeg haar dat ze nooit veranderen, Mat Joubert. Zeg het haar. Breek door haar zelfbeheersing heen. Zodat zij ook van de duisternis kan proeven. Ze veranderen nooit, mevrouw. Het is hun geaardheid. Maar hij had niets gezegd. Hij had haar alleen gelaten zodat ze binnen in zichzelf kon huilen, waar niemand het zag.

Hij had Margaret Wallace ook teruggezien. En de pijn in haar ogen. Jij bent er bijna, dame. Open je hart. Laat de achterdeur van je verstand aldoor openstaan, zodat de dood je kan bezoeken, de zwarte wind door je hoofd kan waaien. Jij bent op het goede pad, dame. De levendigheid is uit je ogen verdwenen. Je huid, je mond zien er moe uit. Je schouders zijn gebogen.

Nee, ze had nog nooit van Dries Wilson gehoord. Ze wist niet of James hem had gekend.

Haar lichaamstaal zei hem dat het haar ook geen ene moeder kon schelen.

En hier zit Mat Joubert dus. De Grote Verliezer. De man met een arts, een therapeute en een diëtiste. Er welt een geluid op, achter in zijn keel, een hoonlach om hemzelf bij de gedachte dat een vierendertigjarige

hoofdinspecteur van de recherche de achttienjarige dochter van een begrafenisondernemer niet kan verleiden.

Hoe pathetisch.

Hij ziet opnieuw het gezicht van Bennie Griessel. Op het ogenblik dat Yvonne Stoffberg in de deuropening verscheen, een fanfare van vlees, zijn nachtelijk dessert.

Het gezicht van Bennie Griessel.

Joubert glimlacht. En ziet zijn zelfbeklag plotseling vanuit een ander perspectief - eerst in een glimp, dan met ontnuchtering. En hij glimlacht om zichzelf. En om Griessels gezicht. Joubert kijkt naar zijn brandende sigaret en ziet zichzelf zoals hij daar zit - in zijn leesstoel, starend naar de sigaret tussen zijn vingers en een glimlach die voor hemzelf bedoeld is. En hij weet dat hij nog een kans maakt.

Hij drukt de sigaret uit en staat op. Hij haalt zijn dieetformulieren en het boekje met recepten dat de diëtiste hem heeft gegeven. Hij loopt naar de keuken. 60 gram kip (geen vel), 60 milliliter vetarme vleesbouillon, 100 gram gebakken aardappelen, 150 gram wortelen en broccoli. Twee eenheden boter.

Jezus.

Hij pakt potten en pannen, begint aan de voorbereidingen terwijl zijn hoofd de twee moorden naloopt.

Eindelijk zit hij aan tafel, traag etend. Kauw het voedsel langzaam. Het geeft de maag de kans om het brein te laten weten wanneer hij vol is, staat in het document. Voor zijn bord leeg is krijgt hij twee telefoontjes.

De eerste keer neemt hij op met zijn mond vol broccoli. 'Wouwert.'

'Hoofdinspecteur Joubert?' Een mannenstem.

Joubert slikt door. 'Inderdaad.'

'Avond, hoofdinspecteur. Het spijt me dat ik u thuis stoor. Maar die commissaris van u is boos.'

'Zo?'

'Ja, hoofdinspecteur. Michaels hier. Van het lab. Het gaat over dossier SAP3 vier streep twee streep een streep vijfennegentig. De moord op Wallace.

'Ja?'

'Het vuurwapen, hoofdinspecteur. Het is niet...'

‘Bel jij uit Pretoria?’ Hij probeert te begrijpen wat er aan de hand is.

‘Ja, hoofdinspecteur.’

‘Over welke commissaris heb je het?’

‘De Wit, hoofdinspecteur.’

‘Wat heeft die ermee te maken?’

‘Hij heeft ons vanmiddag opgebeld, hoofdinspecteur. En ons uitgescholden dat het niet mooi meer was. Hij zei dat zijn mensen zich uit de naad werken terwijl wij op onze luie kont zitten te niksen...’

‘Bart de Wit?’

‘Ja, hoofdinspecteur.’

Joubert herkauwt de inlichting.

‘Hoe dan ook, hoofdinspecteur, die Tokarev van jullie...’

‘Ja?’ Maar hij blijft zich verbazen over het telefoontje van De Wit. En over het feit dat de bevelvoerder er niets over gezegd heeft.

‘Het is geen Tokarev, hoofdinspecteur. Ik weet niet wie dat verzonnen heeft. Het is een Mauser.’

Joubert is opeens weer helemaal met zijn gedachten bij het gesprek.

‘Een wat?’

‘Een Mauser, hoofdinspecteur. En geen gewone Mauser. Een Broomhandle.’

‘Een wat?’

‘Het is een pistool, hoofdinspecteur.’ Michaels klinkt als een geduldige onderwijzer. ‘De militaire versie van een Mauser. Ik gok op een M96 of een M98. Een 7,63 mm. De huls is specifiek. Randloos, met een vernauwing. Ik weet bij god niet waarom jullie dachten dat het een Tokarev was. De...’

‘Vanwege het kaliber,’ verdedigt Joubert zijn en Griessels gok.

‘Nee, hoofdinspecteur, het spijt me. Er is een kolossaal verschil. In ieder geval zou het onderzoek nu een heel eind moeten kunnen opschieten.’

‘Zo?’

Michaels wordt ongeduldig. ‘De Mauser, hoofdinspecteur. Hij is oud en hij is zeldzaam. Er zullen niet veel mensen in Kaapstad rondlopen die er een bezitten. Kijk in het Vuurwapenregister.’

‘Hoe oud?’

‘Bijna honderd jaar oud, hoofdinspecteur. 1896 of 1897. Het mooiste wapen dat de Duitsers ooit maakten. U zult het dadelijk herkennen.

Broomhandle. Slanke houten kolf. De officieren van het Boerenleger waren ermee uitgerust. Lange loop, magazijn vóór de trekker.'

Joubert probeert zich het wapen voor te stellen, krijgt een vermoeden, herinnert zich vaag iets.

'Lijkt hij op een Luger?'

'Hij is de opa van de Luger, hoofdinspecteur. Dat hebt u goed gezien.'

'Waar vind je ammunitie voor dat ding? Na honderd jaar?'

'Hij kan Tokarev-munitie aan maar die kan hem beschadigen. De drukverhoudingen zijn fout. Maar uw mannetje heeft duidelijk een voorraad, hoofdinspecteur. De moordenaar. Ook de hulzen zijn oud. 1899. Misschien 1900. Jullie moeten hem snel te pakken krijgen. Hij schiet verdomme iedereen overhoop en verdwijnt in het niets.'

'Is de munitie ook honderd jaar oud?'

'Ongelooflijk, niet?'

'En nog altijd bruikbaar?'

'In die tijd werd alles gemaakt om lang mee te gaan, hoofdinspecteur. Af en toe zul je een misser krijgen. Maar de meeste zijn nog in goede staat. Die kerel kan heel Kaapstad uitmoorden.'

'Jij denkt dat het een man is?'

'Zeker weten, hoofdinspecteur.'

'Zo?'

'Een Mauser heeft een verdomd harde terugslag, hoofdinspecteur. Gooit een man van zijn paard.'

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 16

Het zwemmen gaat lekker, voor de duur van één baantje. Als hij omkeert, zich tegen de wand van het zwembad afzet en terug zwemt, voelt hij de vermoeidheid door zijn spieren stromen.

Hij streeft opnieuw naar de gewichtloosheid, de efficiëntie van toen. Hij zwemt vlugger, trager, maar ze ontglippen hem.

Als hij uit het water klimt, is hij voor het eerst hoopvol gestemd over zijn zwemkuur.

Die donderdag 10 januari krijgt de eindredacteur van *Die Burger* een meevaller voorgeschoteld. Want eindredacteurs, die onder meer krantenkoppen moeten bedenken, houden van woordspelingen en alliteraties om hun pennenvruchten wat op te fleuren. En laten Mauser, moord, moordenaar en maniak nou allemaal met dezelfde letter beginnen.

Bovendien besluit de krant om op die dag het hoofdartikel aan de moorden te wijden. Er zijn twee redenen voor. De eerste is dat de gebruikelijke nieuwsbronnen niets opleveren. Er zijn niet meer mensen dan gewoonlijk omgekomen in de townships, de verschillende kleuren van de politieke regenboog hebben geen nieuwe, ernstige verwijten aan elkaars adres en de regering is nog niet bij een nieuw schandaal betrokken. Op het internationale front is het ook windstil, zelfs in het Midden-Oosten, Oost-Europa en Ierland.

De andere reden is het moordwapen. De Mauser Broomhandle.

Nadat hij gisteravond de foto's van James J. Wallace en Andries Joseph Wilson naast elkaar op zijn werktafel had zien liggen, is de misdaadverslaggever van *Die Burger* een theorieetje gaan uitwerken.

Allebei hebben ze zwart haar en een zwarte snor. Ze lijken vaag op elkaar. Allebei zijn ze achter in de dertig.

De verslaggever heeft inspecteur John Cloete van Voorlichting opgebeld. Gevraagd of het mogelijk is dat de politie te maken heeft met een seriemoordenaar die het met zijn mes... hm, Tokarev op zwartharige dertigers heeft gemunt.

Het is de plicht van Cloete om de politie in een goed blaadje te krijgen bij de media. Wanneer een misdaadredacteur een of andere belachelijke theorie verzint, luistert hij aandachtig en belooft te zullen terugbellen.

Gisteravond heeft hij Mat Joubert van zijn bord met kip, wortelen, aardappelen en broccoli weggeroepen om te vragen of de verslaggever een punt heeft.

Joubert weet ook wel dat journalisten zich vaak aan een strohalm vastklampen en voelde met Cloete mee.

‘We onderzoeken alle mogelijkheden,’ had hij geantwoord, want hij wist dat Cloete dat tegen de reporter wilde zeggen.

Cloete had Joubert bedankt.

‘Er is nog iets, John,’ had Joubert gezegd voor Cloete kon ophangen.

‘Ja, hoofdinspecteur?’

‘Het moordwapen.’

‘Ja, hoofdinspecteur?’

‘Het is een Mauser Broomhandle.’

‘Een wat?’

Joubert had het hem uitgelegd. Voorzover hij het zich kon herinneren.

‘Allemachtig,’ zei Cloete, want hij kent de media. En hij wist...

‘Nog iets, John.’

‘Ja, hoofdinspecteur.’

‘De pers moet niet meer over mij schrijven in bewoordingen als “een van de toprechercheurs op het schiereiland”.’

Cloete had gelachen en het beloofd. Daarna had hij de verslaggever opgebeld. ‘Hoofdinspecteur Joubert zegt dat hij alle mogelijkheden onderzoekt.’

Daarna had Cloete hem over de Mauser verteld.

Sensatie, weet de misdaadverslaggever, zit vaak in een klein hoekje van een verhaal. De toestand en de kleur van een onderbroek, bijvoorbeeld. De huidskleur, of het verschil in huidskleur, van een echtpaar. Of, zoals nu, de leeftijd van het moordwapen.

De Mauser is als manna uit de hemel. Oud, rijk aan geschiedenis en een tikje controversieel, omdat hij uit de Boerenoorlog stamt en de hele zaak dus rechts kleurt. En voorts oogt hij vreemd en exotisch.

En daarom ziet de voorpagina van *Die Burger* er die ochtend uit zoals ze eruitziet. In de fraaie modulaire opmaak van de krant staan het hoofdartikel, de foto's en de omkaderde nieuwsfeiten op een zalmkleurige achtergrond gedrukt. En de kop? Twee woorden, geallitereerd, in reusachtige schreefloze letters: MAUSER MOORDENAAR. Daaronder, in kleinere schreefloze letters, de ondertitel: MANIAK KAN OPNIEUW TOESLAAN.

Joubert leest de krant op kantoor.

Zijn week van back-updienst is voorbij. Hij heeft nu een adempauze van drie weken, dan is hij opnieuw aan de beurt. Daarom permitteert hij zich de luxe van een krant op zijn bureau vanochtend. Hij leest het verhaal en schudt het hoofd om het vernuft van de journalist. Aan de hand van het merk van een vuurwapen, een theorie en een vage stelling van de politie heeft die een hoofdartikel op de voorpagina kunnen schrijven.

Joubert vindt het niet erg. Publiciteit is een van de trouwste bondgenoten bij het oplossen van misdaden. Sommige misdadigers zijn zich ooit al komen aangeven omdat er in een krant stond dat de politie 'het net almaar strakker aantrok'. Om van de impact van de televisie nog maar te zwijgen.

Hij leest het bericht en kijkt naar de foto's van Jimmy Wallace en Dries Wilson. Hij heeft geen enkel spoor en hij weet zeker dat dit niet de laatste Mausermoorden zijn. Misschien heeft de verslaggever het bij het rechte eind. Misschien gaat het om een echtgenoot die bij thuiskomst zijn vrouw met een man met zwart haar en een zwarte snor heeft betrapt. En schiet hij alle mannen dood die op zijn rivaal lijken om zijn ego op te krikken.

Mat Joubert, leunstoelpsycholoog.

Toe maar, zegt hij bij zichzelf. Nog enkele uren, en dan is hij weer bij de ware Jakoba. Zijn eigen, persoonlijke psycholoog. De enige echte doctor Hanna Nortier, uithoorster, chirurgie van de psyche, heelster van de zieke ziel.

'We zien elkaar telkens op donderdag, hoofdinspecteur,' zei ze. Hij beseft opeens dat hij ernaar uitkijkt.

Wat zou dat betekenen? Hij steekt een Benson & Hedges Special Mild op. Hij smaakt nog altijd niet als een Winston. Hij vouwt de krant dicht en

kijkt op zijn horloge. Halfnegen. Misschien zijn de mensen van Archief al aan het werk. Hij neemt de hoorn van het telefoontoestel en toetst het nummer in. Hoog tijd dat ze een Mauser gaan zoeken.

Floris Ferreira leest op die donderdag 10 januari *Die Burger* niet. Nooit trouwens. Een krant lezen vergt inspanning.

Hij levert al genoeg inspanningen in het leven. Neem nu zijn vrouw. Zijn vrouw staat voor Inspanning met hoofdletter I. 'Floris, laat de honden uit.' 'Floris, ga werk zoeken.' 'Floris, je eet te veel.' 'Floris, je hebt een bierbuik van al dat bier.' 'Floris, je zou ten minste de tafel kunnen afruimen.' 'Floris, ik draaf de hele dag rond en wat doe jij? Jij zit daar maar.'

Hij zit vooral graag voor de buis. Vanaf het ogenblik dat zijn vrouw iedere ochtend op de bus stapt tot ze 's avonds laat afstemmen op de dagsluiting van de dominee.

Het probleem is dat het SAUK-journaal geen aandacht kan besteden aan iedere moord die in het land wordt gepleegd. Alles welbeschouwd is het een nationaal journaal, dat alleen maar de grote nieuwsfeiten brengt. Daarom hebben ze met geen woord over de akelige dood van James J. Wallace en Dries Wilson gerept. Op die manier zou je eigenlijk kunnen beweren dat de nieuwsdienst van de SAUK mede schuldig is aan de dood van Floris Ferreira. Niet dat ze het ooit zullen weten.

Joubert klopt op de deur van een uitgeleefde woning in Boston en bedenkt dat hij nauwelijks twee straten verwijderd is van het huis van wijlen Dries Wilson. Zijn polsslag versnelt en hij strijkt met zijn hand over de kolf van de Z88 om zich ervan te vergewissen dat die er nog is.

Het faxbericht van Archief had laten weten dat er nog zestien geregistreerde Mauser Broomhandles in omloop zijn op het schiereiland.

Joubert heeft de namen en adressen tussen hemzelf en Snyman verdeeld, er is niemand anders beschikbaar. Alle rechercheurs die geen deel uitmaken van de back-upploeg zijn bij de rechtbank om te getuigen - wat afdoende bewijst dat ze hun werk vorig jaar naar behoren hebben verricht. Snyman is nieuw. En Mat Joubert...

De deur gaat open. Er verschijnt een vrouw, lang, van middelbare leeftijd en lelijk. Haar ogen, mond en neus zijn klein en in het midden van haar

gezicht gegroeped, zodat ze op een reptiel lijkt.

‘Mevrouw Stander?’

‘Ja.’ Ongeduldig.

Hij stelt zich voor en zegt waarom hij hier is. Ze moeten iedere Mauser op het schiereiland natrekken.

‘Kom binnen.’ Ze draait zich om en loopt door de gang. Joubert ziet haar brede schouders en bedenkt dat ze een moordenaars type lijkt. Hij kan die kolos van een vrouw in gedachten voor James Wallace zien staan, en naast de auto van Dries Wilson.

Bij de huiskamerdeur aarzelt ze. ‘U kunt daar wachten,’ beduidt ze met de hand en loopt door. Hij loopt de huiskamer in en gaat op een stoel zitten, ongemakkelijk en vaag geamuseerd om zijn onbehagen. Hij weet dat moordenaars in alle mogelijke gedaanten voorkomen - knap en lelijk, dik en mager, oud en jong. Alleen in films en op de televisie zijn het vrijwel altijd esthetisch onbevredigende stereotypen.

Maar wanneer hij de zware voetstappen van mevrouw Stander weer op de gang hoort, houdt hij zijn hand in de buurt van het dienstpistool en verplaatst hij zijn gewicht naar voren, zodat hij makkelijk overeind kan komen.

Ze heeft een houten kistje in haar handen. Ze komt ermee naast hem zitten, biedt hem het kistje zwijgend aan.

Hij pakt het aan. Hij ziet het houtsnijwerk - een tafereel van Boerenkrijgers op hun paarden - de fijne details van de dieren, van de hoeden, de vesten en de vuurwapens, liefderijk en met een pijnlijke precisie uitgesneden. Hij betast het kleine kunstwerk, verwonderd.

‘Mijn opa heeft dit op Sint-Helena gemaakt,’ zegt de vrouw.

Hij maakt het kistje open.

Hij heeft de schets, de grafische voorstelling van de Mauser, vanmorgen in *Die Burger* gezien, de vorm onthouden. Maar de tekening had hem niet voorbereid op het metaal en het hout, de curves en de contrasten van het wapen.

Het lijkt helemaal niet op een moordwapen.

De lijn van de loop, de hoek die hij vormt met de slanke kolf, is vrouwelijk, een sierlijke, sensuele curve. Het magazijn, rechthoekig, gedrongen en stomp, rijst abrupt voor de trekker op, een mannelijk geslachtsdeel, niet mooi maar wel doeltreffend. Hij neemt de Mauser uit het

kistje. Hij weegt minder dan verwacht. WAFFENFABRIK MAUSER OBERNDORF leest hij op het pistool. Hij keert het om, kijkt in de loop, snuift de geur van zwart metaal en donker hout op.

En weet dat dit het moordwapen niet is.

‘U zult hem met olie moeten smeren,’ zegt hij tegen mevrouw Stander die voorovergebogen op haar stoel zit en hem scherp in de gaten houdt. ‘Er zit roest in de loop. U zult hem goed moeten smeren.’ Dan legt hij het wapen voorzichtig, met eerbied, terug in het kistje.

Wanneer hij naar de Paarl rijdt, naar de volgende Mauserbezitter op zijn lijst, stelt hij zich vragen over de moordenaar. Waarom uitgerekend dit wapen? Waarom een pistool dat aandacht zal trekken als een fakkel in de nacht? Waarom munitie die een eeuw oud is, en die je op het beslissende moment in de steek kan laten? Wordt hier toch een politiek standpunt verkondigd? ‘De stem van de Boeren is nog altijd niet het zwijgen opgelegd.’ Twee slachtoffers: de een Engelstalig, een rokkenjager. De ander Afrikaanstalig en homoseksueel. ‘Wij Boeren zijn nog altijd niet verslagen en wij schieten Engelstaligen en mietjes dood.’

Nee. Dat is te simpel. Zonder diepgang. Het kan een stelling zijn, maar op een ander niveau. Om aan te geven: ‘Ik ben anders. Ik ben bijzonder.’

De overige namen en adressen op de lijst voeren hem naar twee bejaardentehuizen, drie gepensioneerden en twee wapenverzamelaars. Hij inspecteert vier verschillende Mauser Broomhandle-modellen, elk subtiel anders, elk met zijn eigen kille bekoring.

Hij treft geen verdachte aan op zijn lijst.

Laat op de middag keert hij naar Kaapstad terug. In de stad, bij een verkeerslicht op weg naar de spreekkamer van Hanna Nortier, staat een krantenjongen met de *Argus*. Joubert kan de kop makkelijk lezen: BLAST FROM THE PAST.

Hoofdstuk 17

Als hij achter haar aan door de deuropening loopt, merkt hij op dat ze een diepblauwe jurk met fijne rode en oranje bloempjes draagt. De snit is eenvoudig. Hij reikt tot onder haar knieën. Hij kan de botten van haar schoudergewrichten zien en vraagt zich af wie haar diëtiste zou zijn.

Ze gaat zitten.

Hij merkt dat haar frêle schoonheid bleek is vandaag, haar glimlach beleefd maar niet hartelijk, wat geforceerd.

‘En hoe gaat het met hoofdinspecteur Joubert,’ vraagt ze en slaat zijn dossier open.

Wat moet hij antwoorden? ‘Goed.’

‘Heb je er al vrede mee dat je in therapie bent bij een psycholoog?’

‘Ja.’ Een halve waarheid, hij heeft naar het consult uitgekeken. Hij heeft erover nagedacht, tussen zijn bezoeken aan de eigenaars van een Mauser Broomhandle door. Hij giste, woog mogelijkheden af, want er is niet één eenvoudige, eenduidige reden. Na het vorig bezoek leek het alsof het gezwel in zijn kop... alsof de druk was afgenomen, alsof het grijze gordijn tussen hem en het leven lichtere schakeringen had gekregen.

En dan is er dat andere verhaal, doctor Hanna. Het hartbrekend relaas van de oerdomme politieman en de dochter van de begrafenisondernemer. Een thriller in één kort bedrijf met een kink in de kabel aan het einde. Een droom, voor een psycholoog, doctor Hanna. Zoveel nuances die smeken om een analyse. Zelfbeeld, seks...

Hij was zelf verrast toen hij beseftte dat hij er graag met Hanna Nortier over wilde praten. Over zijn opluchting omdat zijn vleselijke verlangens nog intact bleken te zijn. Over de vernedering. Hij wil weten of hij voorgeprogrammeerd is om vernederd te worden.

Hij had nog een mogelijkheid ontdekt, nog een potentiële reden waarom Mat Joubert naar zijn tweede sessie met zijn persoonlijke zielknijper heeft

uitgekeken. En dat is de dokter zelf.

Ze bladert in de map voor haar. Het stoort hem. Herinnert ze zich dan niet wat hij haar de vorige keer heeft verteld? Kon het bloed dat hij op haar vloerkleed heeft gemorst dan zo makkelijk worden weggewassen? Ze kijkt naar hem op. Hij ziet de vermoeidheid om haar ogen en begrijpt opeens: hij is de achtste of de twaalfde patiënt die die dag tegenover de tengere jonge vrouw plaatsneemt om zijn gal over het leven te spuwen.

‘Je hebt vorige keer bijna niets over je moeder gezegd.’ Haar hoofd is nog over de map gebogen. Hij luistert naar haar stem en vindt dat ze als een muziekinstrument klinkt. Hij stopt zijn hand in zijn jaszak, haalt het pakje Benson & Hedges eruit, licht het deksel op, ziet de rijen sigaretten. Zijn plompe vingers hebben er altijd moeite mee om de eerste sigaret uit een nieuw pakje te vissen. Hij knijpt de filter tussen duim en wijsvingernagel en trekt. De sigaret glijdt eruit. Hij manoeuvreert hem naar zijn mond en merkt opeens dat zij wacht tot hij begint te praten.

‘Mijn moeder...’

Waarom heeft hij in feite naar dit bezoek uitgekeken? Hij diept zijn aansteker op, laat het vlammetje branden, inhaleert. Hij ziet dat zijn hand lichtjes beeft. Hij stopt de aansteker in zijn zak. Kijkt haar aan.

‘Welke herinneringen heb je aan haar?’

‘Ik...’ Hij denkt na.

‘Als kind, bedoel ik.’

Als kind? Hoe herinnert een mens zich wat dan ook ‘als kind’? Voorvallen, vluchtige incidenten die zoveel indruk maakten dat je hun vorm en inhoud herkent, ook als ze onder een dikke laag stof op de rekken van je geheugen liggen.

‘Mijn moeder was knap om te zien.’

Hij was zes of zeven toen hij dat voor het eerst beseftte. In Voortrekkerweg, de slagader van zijn jeugd. Het bouwfonds of het missiefonds van de kerk stonden weer op een laag pitje en de dames van de parochie organiseerden iedere zondag een pannenkoekenstalletje op de stoep. Hij smeekte zijn moeder mee te mogen gaan. Het visioen van een zachte pannenkoek met kaneelsuiker die tussen zijn tanden kraakte maakte dat hij zich als een compleet pestjoch gedroeg. Uiteindelijk had ze toegegeven, gewoon om hem stil te krijgen. Er stonden vier of vijf andere vrouwen op de stoep, vroeg in de ochtend. De straat lag er rustig bij met de

zon die op de oostelijke hoek opging alsof Voortrekkerweg haar baan bepaalde. Hij zat wat achteraf, zijn rug tegen een winkelpui, zijn armen om zijn knieën, zijn hoofd op zijn armen. Hij voelde zich slaperig, had allang spijt dat hij was meegekomen, zijn hoop op pannenkoeken verdwenen bij het zien van de zakelijke aanpak van de vrouwen. Hij sloot zijn ogen en hoorde de stem van zijn moeder. Die klonk anders dan gewoonlijk. Het maakte dat hij naar haar opkeek. Ze stond daar achter de tafel, haar handen bezig met uitpakken, rechtleggen en secuur vastpakken, terwijl haar gezicht het gouden zonlicht van de vroege ochtend weerkaatste. Ze was aan het praten. De andere vrouwen luisterden. Ze lachte. Zijn moeder, die zich door het gescheld van zijn vader volledig had weggecijferd, amuseerde die andere vrouwen. Hij had die ochtend een glimp opgevangen van iemand die hij nooit echt zou leren kennen.

‘Ik geloof dat ze mijn aanwezigheid vergeten waren,’ zegt hij tegen Hanna Nortier. ‘Mijn moeder imiteerde iemand. Ik weet niet wie - een andere vrouw, waarschijnlijk. Daar op die stoep, om zeven uur ’s ochtends. Ze liep een eindje, draaide zich om en was een ander mens geworden - haar tred, haar houding, de manier waarop ze haar nek, haar schouders en haar armen hield. “Wie ben ik?” vroeg ze. “Wie ben ik?” De andere vrouwen lachten zo luid dat ze niet konden antwoorden. “Ik pis in mijn broek,” zei een van de vrouwen. Dat weet ik nog, want ik was geschokt. Tussen de lachbuien door gilden ze de naam van een vrouw, van de vrouw die mijn moeder aan het imiteren was. En toen applaudisseerden ze. Mijn moeder glimlachte en maakte een buiging en de zon scheen en ik zag dat mijn moeder mooi was met haar gladde huid en haar rode wangen en haar glanzende ogen.’

Hij blijft stil. De sigaret is bijna opgebrand.

‘Ik heb er pas opnieuw aan gedacht op haar begrafenis.’

Ze schrijft iets in zijn dossier. Joubert drukt de sigaret uit in de asbak en wrijft met zijn hand onder zijn neus. Hij ruikt de tabak aan zijn vingers, een onaangename geur.

‘Misschien was ik in haar teleurgesteld. Later. Omdat ze nooit de confrontatie met mijn vader is aangegaan. Omdat ze hem niet heeft verlaten, ondanks zijn tiranniek gedrag, zijn schelden en drinken. Zij was zo... passief. Nee, het was meer dan passief. Zij heeft... Op vrijdagavond,

wanneer mijn vader in de kroeg zat, praatte ze daar nooit over. Ze zei nooit: “Ga je vader uit de kroeg halen, het is etenstijd.” Ze zei: “Ga je vader zoeken.” Alsof hij ergens anders kon zijn. En toen ik weer thuiskwam en zei dat hij niet wilde eten, deed ze alsof ze het niet hoorde. Alsof ze een onuitputtelijk vermogen had om de werkelijkheid te negeren, om haar eigen werkelijkheid te scheppen.’

‘In hoeverre heb jij dit meegekregen?’ Haar stembuiging is scherper, haast beschuldigend. Hij beseft dat ze een eerste psychologische zelfbeschouwing van hem verwacht.

Joubert probeert na te denken. Ze komt hem te hulp, haar stem opnieuw zacht. ‘Vond je het makkelijk om met meisjes uit te gaan, later?’

Er luidt een alarm, ergens in zijn hoofd. Waarheen leidt dit? Zijn moeder? Zijn meisjes?

‘Nee.’

Hij is onwillig om die herinneringen op te halen: het onbehagen, de knagende onzekerheid van de puberteit, een periode die hij ontzettend moeilijk heeft kunnen verwerken. Hij ziet hoe tener Hanna Nortier is. Hoe zou ze hem kunnen begrijpen? ‘Ik was fors, dokter, op school al.’ Niet alleen maar lang. Kolossaal. Hij wist dat hij niet lenig was zoals de andere jongens, de halfbacks, de vleugelspelers, de sprinters. De anderen bewogen zich als volbloedrenpaarden; hij, met zijn lompe, zware gebaren, vocht zijn eenzame strijd met de zwaartekracht uit. Hij dacht dat het hem bij de meisjes diskwalificeerde. Acht jaar na de middelbare school ontmoette hij een schoolvriendin die hem vroeg of hij dan nooit had gemerkt dat ze verliefd op hem was. Hij kon zijn oren niet geloven.

‘Ik heb nooit een meisje gehad. Het meisje met wie ik naar het afscheidsfeest van de school ben gegaan... mijn moeder en haar moeder hadden het geregeld. Net een Maleisisch huwelijk.’

‘Stoorde het je? Dat je geen meisje had?’

Hij denkt na.

‘Ik las.’

Ze wacht.

‘Boeken scheppen hun eigen werkelijkheid, dokter. In boeken komen nooit lompe helden voor. En er is altijd een gelukkige afloop. Ook als de held fouten maakt, krijgt hij uiteindelijk altijd de heldin. Ik dacht dat ik

gewoon geduldig moest zijn. En ondertussen had ik genoeg aan mijn boeken.'

'Je eerste meisje?'

Alarmklokken luiden. De procedure is plots duidelijk. Zijn moeder, zijn meisjes, de weg naar Lara Joubert. En god weet dat hij niet over Lara wil praten.

'Lara,' zegt hij zacht en kijkt naar zijn handen in zijn schoot, waar dikke vingers met elkaar stoeien. Er waren anderen geweest, voor Lara. De geheime liefdes van de tienerjaren die het hart sneller laten kloppen en de handen doen zweten. Een onderwijzeres op de lagere school, een nieuw kind dat van een andere school kwam, het zwoele Griekse meisje met het sterke parfum in het café op de hoek van Rhodes en Voortrekker. Ze hebben nooit iets van zijn verliefdheid, dromen en fantasieën gemerkt. Lara wel.

Hij voelt de ogen van Hanna Nortier die op hem zijn gericht. Dan hoort hij haar stem, zacht, bijna onhoorbaar, met veel begrip: 'Je wilt niet over haar praten.' Het is zowel een vraag als een vaststelling, een uiting van medeleven - en een uitdaging.

De emotie in haar stem raakt hem. Hij voelt hoe het lood van iedere herinnering aan Lara op zijn gemoed drukt. Zijn verstand roept hem toe: Zeg het haar, Mat Joubert. Gooi de zwarte, zware ballast los die de boeg van je ziel frontaal tegen iedere grijze brekende golf laat opbotsen. Ruk de luiken van de ruimen open. Werp overboord.

Hij zal haar niet alles kunnen vertellen.

Hij schudt zijn hoofd. Nee, hij wil niet over Lara praten.

'We kunnen dit stapsgewijs doen.' Nog altijd dat begrip in haar stem.

Hij kijkt naar haar. Hij zou met grote tederheid het tengere lichaam van Hanna Nortier tegen zich aan willen drukken; zijn zware handen over haar knokige schoudergewrichten leggen zodat zij minder kwetsbaar lijkt. Hij wil haar met medeleven en bezorgdheid tegen zich aandrukken, als een verschansing, als een reddingsgordel. Zijn emoties laaien hoog op.

'Hoe heb je haar ontmoet?' De woorden zijn nauwelijks luid genoeg om zijn oren te bereiken.

Hij blijft lang zwijgen. Aanvankelijk om de emoties onder controle te krijgen. Dan, om op fluwelen poten in zijn geheugen rond te sluipen, alsof een zware tred de verkeerde herinnering zal wekken. De emotie werkt als een vergrootglas, een klankversterker, die de helderheid van zijn

herinneringen verscherpt. Hij ziet het beeld voor zijn geestes oog, hoort de geluiden alsof hij erbij was. Hij deinst achteruit, komt weer naderbij. Het gezicht van Lara, die eerste keer. Ze kwam door de deur. Zwart kort steil haar, zwarte ogen die als zoeklichten haar levenslust uitstralen, een mond die glimlacht, een hoektand ietwat scheef, haar lichaam lenig en levendig in een bloedrode jurk. Ze bekeek hem van kop tot teen, zei: 'Ik had geen extra large besteld.' Sloot de deur, maakte hem weer open met een lach die als muziek over hem heen spoelde. Toen stak ze haar hand uit en zei: 'Ik ben Lara du Toit.'

'Het was een...' Joubert zoekt een waardiger woord, vindt er geen. 'Het was een blind date.'

Nu kijkt hij aandachtig naar Hanna Nortier, naar haar ogen, neus, mond - zijn klimijzers in de afgrond van de herinnering.

'Hans van Regenburg had het geregeld. Hij was een hoofdagent van Berovingen en Moordzaken. Ze hebben hem bij een wegblokkade op de N1 doodgeschoten, in 1992. Hij had het geregeld. Zij was toen nog een geüniformeerde agent op het bureau Seepunt, en Hans had haar daar tijdens een moordonderzoek ontmoet. Hij zei dat hij de ware voor mij had gevonden. Een meisje dat al het praatwerk voor haar rekening zou nemen. Want ik was te lomp en te schuw om ooit iets bij vrouwen te bereiken, zei hij. Hij belde haar, overreedde haar. En toen reed ik naar haar flat. Ze woonde samen met een vriendin in een tweekamerflat in Kloofnek, want ze waren allebei arm. Lara sliep in de huiskamer, het andere meisje in de slaapkamer. Mannen werden alleen in de keuken toegelaten. Toen deed ze de deur open, en ze was knap. Ze zei dat we maar lopend naar de film moesten gaan, het was zo'n mooie avond. Lopen, dat hele eind van Kloofnek tot beneden aan de waterkant. We waren nog niet op straat of ze nam mijn hand al vast en zei dat ze het fijn vond om aangeraakt te worden; dat de mensen zouden denken dat we broer en zus waren als we niet hand in hand liepen. Ze lachte me uit omdat ik verlegen werd en bloosde. En toen werd ze opeens ernstig en zei dat een man die kan blozen van het soort is dat trouwt. Toen lachte ze opnieuw.'

Hij hoort de lach van zijn overleden vrouw, de lach van die eerste keer, en hij herinnert zich hoe ze later die avond zijn teruggelopen, de eerste heuvelrug van de berg op, de Kaapse nacht windstil om hen heen. Lara du Toit had met hem gepraat alsof hij belangrijk was, alsof hij het waard was

om haar geheimen met hem te delen. Hij had van haar lach gesmuld, van de aanraking van haar hand die als een klein diertje nooit stil in de zijne lag, van haar ogen, haar mond, haar diepgebruinde huid, gaaf, glanzend als gepoetst koper.

Hij herinnert zich hoe hij die avond in zijn stokoude Datsun SSS is gestapt en later niets meer wist van de rit naar huis. Hoe hij in de boomrijke straat in Wynberg, voor het huis waar hij in een bijgebouw een kamer huurde, zijn hoofd naar de hemel had opgericht en een vreugdekreet had geslaakt omdat zijn geluk te groot was om binnen te houden.

En dan huilt Mat Joubert voor het eerst in zeventien jaar - een woordloze, klankloze emotie, alleen verraden door het vocht dat uit zijn ogen drupt. Hij wendt zich af van Hanna Nortier en vraagt zich af of de vernedering dan nooit zal ophouden.

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 18

Bennie Griessel beeft. Zijn handen, zijn armen, zijn schouders, zijn benen.

‘Ik ken dit, Mat. Dat is nog het ergste. Ik ken dit. Ik weet wat er komt. Het maakt me ontzettend bang.’

Joubert zit op de enige stoel in het kleine vertrek, Griessel ligt op het bed met de grijze deken. De muren zijn kaal, bepleisterd en wit geverfd tot op manshoogte, dan bruine baksteen tot aan het plafond. Naast het bed staat een nachtkastje zonder lade. Een rode Gideonbijbel erop. Naast de wasbak en het toilet een kleerkast.

Hij zoekt de vertrouwde Bennie Griessel, de spitsvondige, cynische man met de lichte drankadem. Het gezicht van de man voor hem is vertrokken van angst, grijs, met bloeddoorlopen ogen en blauwe lippen.

‘Vanavond komen de spoken, Mat. De stemmen en de gezichten. Ze zeggen dat het hallucinaties zijn, maar ik zie het verschil niet. Ik hoor hen roepen en ik voel hun vingers en je kunt nooit ontsnappen want je bent te traag en er zijn er te veel.’

Bennie Griessel krimpt in elkaar en een spasme doet zijn lichaam schokken.

‘Ik zal nog een deken voor je zoeken, Bennie.’

‘Dekens zullen hen niet tegenhouden, Mat, dekens zullen hen niet tegenhouden.’

Wanneer hij thuiskomt belt hij Gerrit Snyman op.

‘Niets, hoofdinspecteur. Er waren er die zo verroest zijn dat ze nooit meer een schot zullen lossen. Alleen die ouwe in Table View: hij heeft een mieterse wapenverzameling, hoofdinspecteur. Zijn Mauser ziet eruit alsof hij gisteren is gemaakt. Geolied, glanzend. Haast té, alsof dat het moordwapen zou kunnen zijn, maar de man heeft een alibi voor allebei de moorden.’

Joubert zegt dat hij ook niets heeft gevonden, bedankt Snyman en legt neer.

Hij neemt wat fruit, een mes en een bord mee naar de huiskamer en gaat in zijn leesstoel zitten. Hij snijdt de appel in vieren, haalt het klokhuis er zorgvuldig uit.

Twee dagen, denkt hij. Twee dagen lang was de Bennie Griessel-coïtus interruptus vernedering nummer één. Nu is die onttroond door zijn jankpartij in de spreekkamer van Hanna Nortier.

Ze is therapeute, troost hij zich. Ze is dat gewend.

Maar hij niet. Hij is de vernedering niet gewend.

Ze had het goed opgevangen. Ze had niets gezegd. Ze was opgestaan, om de werktafel heen gelopen, de kloof tussen therapeut en patiënt overbruggend, en bij zijn stoel komen staan. Ze had haar hand op zijn schouder gelegd. Ze was blijven staan tot hij, het hoofd nog altijd afgewend, met een geërgerde beweging de tranen aan de mouw van zijn jasje had afgeveegd. Toen was ze teruggelopen, gaan zitten en had ze gewacht tot hij zich beter voelde. ‘We praten volgende keer verder,’ had ze zachtjes gezegd. Hij was opgestaan en naar de deur gelopen, zich dwingend om niet te rennen.

En nu, met een kwart appel in zijn hand, weet hij dat die vernedering in haar bijzijn de grootste van de twee is. Want hij legt dokter Hanna en Yvonne Stoffberg ieder in een schaal op de weegschaal van de vrouwelijkheid, en is verstomd. Hoe kon hij zich zo laten opgeilen? Nu, vergeleken met Hanna Nortier, is de schoonheid van Yvonne getaand, haar sensualiteit minderwaardig.

Hij heeft een ogenblik lang medelijden met Yvonne. Dan herinnert hij zich de stevigheid van haar rugspieren, de textuur van haar borst in zijn mond.

Ja, vergeleken met de dokter is zij gewoon platvloers. Maar ze heeft wel het bloed van Mat Joubert doen koken.

Floris Ferreira haat de honden van zijn vrouw.

Voor nu, om twintig voor zes ’s ochtends, met een zon die nauwelijks is opgegaan.

De reden hiervoor is dat hun huis, een caravan, volgens hem te klein is voor twee mensen en twee corgi’s.

Een andere reden is de aandacht en de liefde die Gail Ferreira aan de honden schenkt. Wanneer ze laat in de middag terugkomt van de steenkoolhandel waar ze de boekhouding doet, groet ze hen eerst. Ze heten Charles en Diana, maar ze noemt hen 'haar engeltjes'.

De hoofdreden is evenwel dat Floris iedere ochtend met de honden op het strand moet gaan wandelen. 'Voor zessen, Floris, zodat ik nog afscheid van ze kan nemen voor ik op de bus stap.' Dit is dus de rangorde in Ferreira's caravan in het woonwagenvak Het oude Schip bij Melkbosstrand: eerst Gail, dan de honden, dan Floris.

'Floris, de honden,' zegt Gail, terwijl ze zich voor haar hangkast aankleedt. Ze is een vrouw van gemiddelde lengte en breedte, van halverwege de veertig, maar haar stem en haar besliste houding geven de indruk dat ze groot is.

Floris zucht en kruipt uit zijn eenpersoonsbed, van het hare gescheiden door een nachtkastje. Hij weet dat het niet helpt om tegen te sputteren. Het maakt de zaken alleen maar erger.

De corgi's zitten nukkig bij de deur, alsof ze ook tegen de voorgenomen wandeling opzien.

Floris sleept met zijn linkervoet, zoals iedere ochtend.

'Sleep niet zo met je voet.'

'Hij doet pijn, Flash,' zegt Floris met een temerige stem. Het is haar bijnaam van school. 'Jack the Flash', een eresaluut aan haar snelheid en behendigheid op het hockeyterrein. Hij noemt haar soms nog zo.

'Die mankeert niets,' zegt Gail.

Floris Ferreira heeft als kind polio gehad. Zijn linkervoet was aangetast maar slechts in die mate dat hij een ietwat dikkere zool onder zijn schoen nodig heeft en lichtjes hinkt. Floris heeft geleerd dit als een wapen te gebruiken, met wisselend succes.

Floris zucht, zoals iedere ochtend, en kleedt zich aan. Hij neemt de riemen uit de bezemkast in de keuken en loopt naar de kamer, het hinken sterk overdrijvend in een vergeefse zoektocht naar medeleven. De honden zijn nog in de slaapkamer, hun ogen op Gail gericht. Floris haakt de riemen aan hun halsband vast. Charles en Diana grommen.

'Nou, dan ga ik maar.' Verongelijkt. Een martelaar.

'Wees voorzichtig met mijn engeltjes,' antwoordt Gail.

Hij loopt door de geasfalteerde straat van het woonwagenpark naar de hoofdingang aan de westkant. Hij groet mevrouw Atkinson die permanent in de caravan op staanplaats zeventien woont, samen met haar elf katten. De corgi's rukken aan de riem, richting kattengeur. Floris trekt ze met genoeg terug, net iets harder dan nodig. De corgi's grommen.

Hij loopt met ze door het hek. De zwarte opzichter slaapt vast nog in het kleine houten wachthuisje. Ze lopen over het geasfalteerde pad, over het braakliggend terrein langs de Klein Soutrivier die hier in de zee uitmondt.

Hij ziet het oranje aan de horizon niet, of het turkoois van de Atlantische Oceaan voor hem, het witte strand dat zich ver uitstrekt, de auto die daar op een stuk braakland geparkeerd staat. Want hij denkt aan andere dingen. George Walmer heeft drie nieuwe video's gekocht. Harde porno. Hij zal ze later die dag bij Floris afgeven.

Tussen de bruine grond van het onofficiële parkeerterrein en de strandvlakte ligt een lage duin - een onregelmatige zandwal van een meter of twee hoog, hier en daar met struiken en vijgenbomen begroeid.

Floris loopt naar zijn gebruikelijke toegangsroute tot het strand, een afgerukt hek in het duin. De corgi's willen een plant besnuffelen. Hij trekt ze achteruit. Ze grommen.

Floris ziet de gedaante op hem afkomen, maar vindt het niet vreemd. Vroeg in de ochtend zijn er wel vaker mensen op het strand. Ze rennen, ze joggen of staren naar de zee.

Floris krijgt de gedaante pas goed in de gaten wanneer de Mauser vanonder het blauwe windjack te voorschijn komt. Hij vermoedt dat dit een grap is en wil lachen, maar dan wordt het pistool op hem gericht en ziet hij het gezicht. Angst krijgt zijn ingewanden in een pijnlijke greep.

'Ik ben kreupel,' zegt hij, de ogen wild.

De corgi's grommen naar de gedaante voor hen.

De Mauser, in de beide handen vastgeklemd, is op zijn hoofd gericht. Hij ziet de spanning in de vinger op de trekker, de gedecideerde kaaklijn van de schutter, de doelgerichtheid in de ogen, en weet dat hij zal sterven. Floris laat de riemen van de corgi's los en springt naar voren in een poging zijn leven te redden.

Het schot dondert over het strand, een echo van de golven.

De loden kogel breekt zijn snijtand rechtsonder, scheurt door zijn gehemelte net boven de bovenste tanden, doorboort de onderkant van zijn

oogkas en dringt door de huid vlak voor zijn linkeroor weer naar buiten. Hij wankelt achteruit, valt in zithouding neer. De pijn schiet door zijn hoofd. Het bloed stroomt warm langs zijn wang. Zijn linkeroog ziet onscherp.

Maar hij leeft.

Hij kijkt op. Zijn linkeroog. Er is iets ernstigs aan de hand met zijn linkeroog.

Met zijn rechteroog ziet hij opnieuw het pistool vlak voor hem.

‘Ik ben kreupel.’

Hij ziet de vinger niet die de trekker weer spant, overhaalt, maar hij hoort het mechanisch geluid van metaal.

‘Geblokkeerd,’ denkt hij. Het ding zal niet afgaan, het binnenwerk is geblokkeerd. En Floris Ferreira denkt dat hij zal leven.

De Mauser verdwijnt uit het gezicht. Hij ziet een ander pistool. Speelgoed, denkt hij, omdat het zo klein is.

Dan ziet hij iets ongelooflijks. De corgi’s gaan met trillende bovenlip en ontblote tanden voor de moordenaar staan en grommen. Dan stormt Charles naar voren.

De honden willen hem beschermen, beseft hij, en zijn gemoed schiet vol.

Het kleine pistool is vlak voor hem maar hij hoort het laatste schot niet.

Joubert rijdt van het zwembad naar kantoor in zijn eigen wagen, een gele Cortina XR6, een monument uit de tijd toen hij nog met Gerbrand Vos wedijverde. Hij maakt zich zorgen over het feit dat hij na haast een week trainen nog altijd niet meer dan vier baantjes kan zwemmen zonder eerst te rusten.

Misschien heb ik te veel haast, denkt hij en steekt een Special Mild op. Zijn dieet moet eerst effect sorteren. Op de passagiersplaats naast hem ligt een witte plastic tas van Pick ’n Pay. Daar zit de lunch in die hij vanmorgen zelf heeft klaargemaakt: volkorenbrood met halfvolle margarine, sla, tomaten en komkommerschijfjes. Geen zout.

Hij stopt bij Berovingen en Moordzaken en Mavis komt naar buiten gerend. Hij weet dat er problemen zijn nog voor ze iets kan zeggen.

De eindredacteur van het journaal in het SAUK-kantoor bij Seepunt hoort van de misdaadverslaggeefster op de radionieuwsdienst dat de Mausermoordenaar een derde slachtoffer heeft gemaakt.

De eindredacteur leest de kranten. Hij weet dat het relaas de plaatselijke pers al een week lang druk in de weer houdt. Hij kan zich voorstellen hoe ze nummer drie zullen aanpakken.

Het bewijs dat Kaapstad zich op een heuse seriemoordenaar kan beroemen is onweerlegbaar geleverd. En dit is wél goed genoeg voor het nationale tv-journaal. Daarom belt de eindredacteur een televisiereporter en een cameraman thuis op. En geeft hen een opdracht.

‘Als iemand een reden had om Floris te vermoorden, ben ik het,’ zegt Gail Ferreira.

Ze zit op een stoel in de zitkamer van de caravan. Gerbrand Vos zit tegenover haar op een tweezitsbank. Hij draait nachtdienst deze week. Joubert zit naast hem, twee zware rechercheurs stijf tegen elkaar aan op een bank die te klein is. Maar er is geen andere plaats om te zitten.

Ieder houdt een kopje thee vast.

‘Hoezo, mevrouw?’ vraagt Vos en brengt het kopje naar zijn mond.

‘Omdat Floris waardeloos was.’ Ze zegt het met gevoel en met een zware klemtoon op het voorlaatste woord. Ze zit rechtop met de knieën tegen elkaar, haar theekopje op haar schoot. Ze is geen mooie vrouw, ziet Joubert. Haar haar, vroeger zwart, begint grijs te worden. Het is kort en krullerig. De sporen van de acne uit haar jeugd zijn zichtbaar onder een laag poeder. Haar mondhoeken hebben een natuurlijke draai naar omlaag genomen waardoor ze onveranderlijk nors overkomt.

‘Waarom zegt u dat?’ vraagt Vos.

‘Omdat hij nooit een baan kon houden. Omdat hij lui was. Omdat hij zelfmedelijden had. Ziet u, hoofdinspecteur, Floris heeft polio gehad en zijn linkervoet was een beetje aangetast. Maar verder mankeerde hem niets. Alleen in zijn hoofd. Hij dacht dat de wereld hem iets verschuldigd was.’

Ze brengt het kopje naar haar lippen.

‘Wat voor werk deed hij?’ vraagt Joubert.

‘Hij was timmerman, als hij werkte. Hij was goed met zijn handen. Maar zijn bazen waren volgens hem nooit goed genoeg. Hij zei altijd dat hij voor zichzelf wilde werken. Maar hij was waardeloos. Hij heeft een keertje een cursus gevolgd om zijn eigen zaak te beginnen maar ho maar, daar is niets van gekomen. Toen zochten ze hier timmermannen voor de fabriek in Atlantis en zijn we hier naartoe gekomen, maar ook dat heeft niet lang geduurd. Hij begon erover te zeuren dat de kleurlingen de beste banen

kregen en dat ze werden voorgetrokken en dat hij voor zulke bazen niet kon werken. Tegenwoordig zit hij thuis, iedere dag, voor de televisie, en kijkt hij samen met die waardeloze George Walmer naar pornofilms zodra ik me heb omgekeerd.'

Vos zet zijn kopje midden op het tafeltje neer.

'Maar u hébt hem niet vermoord, mevrouw. Dus moet er iemand anders een reden hebben gehad...'

'Hoofdinspecteur, Floris was te waardeloos om vijanden te maken,' zegt Gail Ferreira met grote beslistheid.

'Hebt u de naam James Wallace ooit gehoord, mevrouw?' vraagt Joubert.

'Nee.'

'Jimmy Wallace?'

'Nee.'

'Andries - of Dries - Wilson?'

'Nee. Moet ik die kennen?'

'Waarschijnlijk is hetzelfde moordwapen bij die moorden gebruikt, mevrouw. We zoeken een verband.'

'Waren zij ook waardeloos?' vraagt ze ernstig.

De rechercheurs antwoorden niet - Gerbrand Vos niet omdat hij het als een retorische vraag beschouwt en Joubert omdat hij zich afvraagt of de ongenaakbare echtgenote van Floris Ferreira daar geen punt heeft. Ze waren waardeloos, James J. Wallace en Dries Wilson. Ieder op zijn eigen manier.

Dan bewijst Gail Ferreira dat ze niet volkomen ongenaakbaar is. 'Het huis zal leeg zijn,' zucht ze en zet haar kopje ook op het tafeltje.

De rechercheurs kijken wat verrast op.

'Wie zal nu naar me blaffen wanneer ik thuiskom?'

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 19

De televisieploeg komt te laat om beelden van het gruwelijk verminkte lijk te schieten, zoals dat in hun ietwat tactloos vakjargon heet. Ze zijn te laat op de plaats van de misdaad om opnamen te maken van de politiemensen van ballistiek, het lab, het videoteam, de fotograaf en de politiehonden.

De cameraman vindt evenwel een bloedvlek in het zand waar het hoofd van Floris rustte nadat het pistool er een gat in had gemaakt. Hij maakt er een opname van. Hij houdt de camera laag boven het witte zand en loopt door het hek in het duin in een poging om dramatisch materiaal te krijgen van de laatste stappen die Floris Ferreira aan deze kant van het graf zette.

Dan rijden de verslaggever en hij naar het woonwagenpark Het oude Schip en wachten ze samen met de journalisten van de schrijvende pers voor de caravan. De nieuwsploeg vindt dit niet prettig. Gewoonlijk genieten zij een voorkeursbehandeling. De cameraman stelt zijn statief op, schroeft de Sony Betacam SP erop vast en stelt de lens scherp op de deur van de caravan.

Joubert en Vos komen naar buiten. Gail Ferreira neemt bij de voordeur afscheid. De rechercheurs lopen naar hun auto's. De verslaggevers rennen hen achterna.

De cameralens volgt de optocht. De microfoon op de camera kan echter de woorden van Vos niet opvangen. 'Verdomme, nou is de televisie ook al hier. Je mag de zaak houden, partner. Het wordt nou echt ruig.

De verslaggevers hebben hen ingehaald en stellen vragen.

'Jullie weten dat jullie bij Voorlichting moeten zijn,' zegt Joubert.

'Alleen de essentie, hoofdinspecteur, alstublieft!'

'De hoofdcommissaris wil weten waar we mee bezig zijn,' zegt commissaris Bart de Wit en wrijft zenuwachtig over zijn moedervlek. Hij

glimlacht nauwelijks. 'Hij hoorde van Voorlichting dat de televisie ook ter plaatse was.'

Joubert en Vos zitten tegenover hem.

'Of er nu een nieuwe regering is of niet, alles blijft altijd hetzelfde... Is het niet merkwaardig dat de politie collectief in haar broek schijt telkens als de televisie ergens opduikt,' zegt Vos, meewarig het hoofd schuddend.

De glimlach van De Wit verdwijnt en Jouberts hart zwelt van trots op zijn collega.

'Hoofdinspecteur, dat was onnodig. Het imago van de politie staat op het spel.'

'Met respect, commissaris, het gaat om het imago van de minister en de commissaris en de hoofdcommissaris. Want als de kranten schrijven, is het klote. Maar als die figuren van de tv belangstelling tonen...'

'Hoofdinspecteur Vos, je taal is niet zoals het betaamt voor een officier. En we zijn hier niet om het werk van public relations over te doen. De hoofdcommissaris wil weten wat we van plan zijn.'

Joubert ziet dat De Wit zijn zelfbeheersing terug heeft, want de glimlach zit weer op zijn plaats en de stem heeft opnieuw een uitgesproken sarcastische ondertoon.

'Wij onderzoeken de zaak, commissaris,' zegt hij.

'Maar niet goed genoeg, hoofdinspecteur. Dit is al de derde moord en je hebt nog geen enkel spoor. Alles loopt dood. Eerst die rokkenjager. Toen de homo. Wat wordt het dit keer? Een lesbienne?'

Hij weet dat De Wit probeert hem voor Vos te vernederen. Hij wil iets zeggen, zijn waardigheid behouden, maar zijn verstand wil hem geen woorden aanreiken.

'Dat is onrechtvaardig, commissaris. Een seriemoordenaar laat nooit sporen achter,' verdedigt Vos zijn collega.

'Weet jij iets van de moorden af wat wij niet weten, hoofdinspecteur?'

'Je hoeft geen helderziende te zijn om te weten dat dit seriemoorden zijn, commissaris.'

'In de Melkbos-moord is een ander kaliber gebruikt. Voor mij klinkt dit niet alsof het dezelfde *modus operandi* betreft.'

Joubert vindt woorden: 'Hij weet dat zijn Mauser en zijn munitie niet honderd percent te vertrouwen zijn. Eén blokkering en hij zit in de nesten...'

'Verdomd als het niet waar is,' helpt Gerbrand Vos.

‘En vanmorgen moet dat gebeurd zijn, want we hebben maar één 7,63 mm-huls gevonden.’

De Wit zegt niets.

‘We zullen morgen weten of het dezelfde moordenaar is, commissaris.’

‘Zo?’

‘De kerels van ballistiek in Pretoria zijn als gekken aan het werk, commissaris. Omdat u gebeld hebt, blijkbaar. Ik moet u bedanken.’

‘Het is mijn werk, hoofdinspecteur, om mijn mensen te ondersteunen.’
Dan, op een andere toon: ‘Wat zal ik de hoofdcommissaris vertellen?’

‘Dat ik mijn best doe, commissaris,’ zegt Joubert zacht.

‘Maar is dat genoeg, hoofdinspecteur?’ vraagt De Wit en hij glimlacht.

‘Hij wil je pakken, Mat. En jij laat hem begaan?’

De arm van Vos ligt om Jouberts schouders. Ze lopen door de gang naar hun kantoren.

Joubert zegt niets omdat hij vindt dat hij het er niet eens zo slecht vanaf heeft gebracht. Hij heeft tenminste iets gezegd, gewoonlijk zit hij daar maar...

‘Hij heeft het recht niet om je zo te behandelen.’

‘Ja, Vossie.’

Vos staat stil voor de deur van zijn kantoor. ‘Je mag het er niet bij laten zitten, Mat, dat besef je toch?’

Joubert knikt.

‘Ik sta aan jouw kant, partner. Onthoud dat.’

Hij mompelt zijn dank en loopt naar zijn kantoor. De kaki SAP3-dossiers liggen opgestapeld op zijn werktafel. Hij gaat zitten. Helemaal bovenaan liggen twee mappen in elkaar gevouwen - die van Wallace en die van Wilson. Elk dossier telt drie delen. Deel A bevat nuttige getuigenissen, bruikbaar in de rechtbank. Beide hebben ze nog maar weinig om het lijf. Foto's die de patholoog heeft genomen. Het forensisch verslag, de ballistische bevindingen. Foto's van de plaats van de misdaad.

Deel B bevat zijn aantekeningen over de ondervragingen en alle mogelijke overeenkomsten. De samenvatting van zijn gesprekken met Margaret Wallace, Walter Schutte, Zeelie...

In Deel C heeft hij alles opgetekend wat hij in de loop van het onderzoek heeft ondernomen. Wat hij deed, wie er allemaal bij betrokken waren, de dag en het tijdstip, alles neergeschreven in zijn slordig handschrift.

Hij neemt een nieuwe, schone SAP3-map, haalt zijn blocnote te voorschijn, vouwt het verslag open van de agent die als eerste op het toneel verscheen en begint het Floris Ferreira-dossier gestalte te geven.

Zijn gedachten dwalen af naar de vraag van De Wit. Maar is dat genoeg, hoofdinspecteur?

Zou iemand anders de stukken van die rotpuzzel in elkaar kunnen passen en er een geheel van maken? Zou iemand bij wie geen sluier hangt tussen hemzelf en het leven, betere vragen stellen? Een scherper inzicht in menselijk gedrag vertonen? Een verdachte in de schrale oogst kunnen vinden?

Hij leest de dossiers door. Geen slecht werk. Zonder het enthousiasme van vroeger, maar er is vooruitgang. Het is beter dan de donkere, donkere dagen van het disciplinair onderzoek en van de chercheurs die weigerden nog langer met hem samen te werken. Beter dan...

Hij wil hierover nadenken. De redenen achterhalen.

De telefoon gaat. Hij neemt de hoorn op. 'Hoofdinspecteur, het is alweer tijd voor roem,' zegt Cloete van Voorlichting.

'Zo?'

'Die kerels van het journaal vragen een interview. U weet hoe belangrijk die voor ons zijn.'

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 20

De bankovervaller loopt het bijkantoor van Premier Bank in Milnerton om 15.32 uur binnen. Er zit een huppelpas in zijn stap.

Vandaag lijkt hij op Elvis Presley. Zijn zwarte haar is in een kuif achterover gekamd, hij heeft bakkebaarden en zware wenkbrauwen boven de grote zonnebril. Hij is vrij opzichtig gekleed in een witte broek, een wit overhemd en een wit jasje.

Maar zijn das en het vuurwapen onder zijn jasje zijn zwart.

‘Hallo,’ zegt hij aan het adres van Rosa Wasserman, een dikke brunette van negentien die last heeft van haar zenuwen.

‘Middag, meneer,’ zegt Rosa. ‘Kan ik u helpen?’

Vandaag doet de bankovervaller zijn zaken op de tonen van de rock-’n-roll die alleen hij kan horen in de concertzaal in zijn hoofd. Maar er zijn waarneembare tekenen, zoals de rechtervoet die niet wil blijven stilstaan, zijn stem die de stem van de overleden King nabootst.

‘Inderdaad, mijn liefje. Neem een van die grote banktassen daar en stop ze vol met vijftig-randbiljetten. Ik heb een grote revolver onder mijn jasje die ik liever niet wil gebruiken.’

Het pand van zijn witte jasje gaat omhoog. Rosa hoort de woorden ‘mijn liefje’, ziet de zwarte kolf van een vuurwapen. Ze versteent, haar mond halfopen, haar onderkin nog duidelijker zichtbaar.

‘Hou je voet maar uit de buurt van de alarmknop. Komaan, mijn liefje, let’s boogie.’

De hartslag van Rosa versnelt dramatisch. Haar ademhaling ook. De bankovervaller merkt het.

‘Welk parfum gebruik jij? Het ruikt heerlijk.’

Bij Rosa Wasserman werkt het niet. Hij ziet hoe paniek bezit van haar neemt - de handen beven, de boezem hijgt, de ogen worden wild, de neusvleugels sperren zich open, de onderkin leidt een eigen leven.

‘Het lijkt erop dat ik mijn Mauser had moeten meenemen,’ zegt Elvis, en met die ene zin verandert hij voor altijd zijn status.

Rosa loert ’s ochtends soms stiekem in *Die Burger*, voor haar vader de krant leest. Ze is op de hoogte van de Mausermoorden. Haar angst voor de man tegenover haar neemt nog toe. Ze houdt haar handen tegen haar oren alsof ze de schoten niet wil horen waarmee hij een einde aan haar leven zal maken.

Ze gilt met ieder greintje kracht dat ze in haar royale lichaam heeft en trapt met overtuiging op de alarmknop in de vloer.

Wanneer de langgerekte gil ophoudt, herstelt de bankovervaller zich.

‘Mijn liefje, dit zet ik je betaald,’ zegt Elvis en draait zich om naar de deur.

Het alarm luidt niet in het bijkantoor, maar op het gecomputeriseerde controlebord van een beveiligingsbedrijf. De gil van Rosa heeft iedereen doen verstarren. Ze kijken naar haar, niet naar de man in het wit. De bankovervaller loopt naar buiten. Rosa wijst hem met haar vinger na en gilt opnieuw. De andere mensen in de bank volgen met hoofden die zich verbaasd omdraaien naar waar zij wijst, maar de bankovervaller is al verdwenen.

Joubert rijdt van de Premier Bank in Milnerton naar de kliniek. Hij is uit zijn humeur. De perslui wilden maar niet ophouden met vragen en gissen. Hij weet dat ze op hol zullen slaan. Een blik op het aanplakbiljet van *Argus* volstaat:

MAUSERMOORDENAAR GAAT ALS DOLLEMAN TEKEER

Gelukkig had de overval te laat op de middag plaats om vandaag nog de krant te halen. De televisie weet er niet eens van. Maar morgen zijn de poppen aan het dansen.

Joubert heeft tegen de verslaggevers gezegd dat er niet noodzakelijk een verband is tussen de bankovervaller en de Mausermoorden. De overvaller kon het gezegd hebben om indruk te maken. Dat was niet wat ze wilden horen.

‘Maar u kunt de mogelijkheid dat er een verband is, niet uitsluiten, hoofdinspecteur?’

‘Nee.’

Ze schrijven het als één man op.

Rosa Wasserman is van een pathetische klomp angst in de vrouw van de dag veranderd. Zij heeft er bij de verslaggevers uitgeflapt dat de bankovervaller het over ‘zijn’ Mauser had. ‘En hij heeft me met de dood bedreigd ook.’

Bennie Griessel zou ervan genoten hebben. Wat een circus. Bennie zou zijn gebruikelijk ironisch licht op de media hebben laten schijnen.

Joubert stopt voor het gebouw van bruine baksteen en loopt naar binnen. Aan de receptie zegt hij dat hij Bennie Griessel komt opzoeken. De ene verpleegster kijkt betekenisvol naar de andere.

‘Ik denk dat dat geen goed idee is, meneer.’

Haar besliste toon ergert hem. ‘Hoezo?’

‘Hij weigerde zijn medicatie te nemen.’ Ze ziet dat de man voor haar niet begrijpt wat dit betekent. ‘We denken dat brigadier Bennie Griessel op dit moment niemand wil ontvangen.’

‘En ik denk niet dat u bevoegd bent om die beslissing voor hem te nemen, zuster,’ zegt Joubert agressief.

De verpleegster bekijkt hem door haar dikke brillenglazen, alsof ze hem wil inschatten. Dan zegt ze zacht: ‘Komt u mee, meneer.’

Ze lopen een andere richting uit dan die van Bennies kamer - zij voorop, hij op haar hielen, vergenoegd omdat hij het van de bureaucratie heeft gewonnen.

Ze lopen door lange stille gangen, dan langs de trap naar boven.

Hij hoort het geschreeuw lang voor ze bij de deur zijn.

De stem van Griessel, vaag herkenbaar. Kreten van pijn. Het gebrul van een dier in doodsangst. Een smeekbede om hulp, om genade.

Joubert vertraagt zijn pas. Hij wil stoppen. De verpleegster draait zich om, vat hem bij de mouw van zijn jasje en trekt hem naderbij - haar manier van straffen.

‘Kom,’ zegt ze. Hij kijkt haar niet aan. Hij komt dichterbij, gaat naar binnen, naar de geluiden die in zijn hoofd weergalmen.

Er staan zes ziekenhuisbedden. Op één ervan, in de hoek, ligt een gedaante. Joubert staat stokstijf stil. In het halfduister is het zwarte haar van

Griessel zichtbaar op het wit van de lakens. Brede leren riemen overspannen hem, van de ene kant van het bed naar de andere. Het lichaam van Bennie Griessel schudt onder de gespen, spasmodisch, als stuiptrekkingen voor de dood. De geluiden komen diep uit zijn ingewanden, regelmatig en hortend met iedere ademtocht.

De verpleegster staat naast hem. Ze zegt niets. Ze kijkt alleen maar naar Joubert.

‘Het spijt me,’ zegt hij zacht. ‘Ik heb een vergissing begaan.’

Dan keert hij zich om en loopt vlug door de grauwe gang. De kreten van Bennie Griessels gefolterde geest klinken nog in zijn oren lang nadat hij in zijn wagen is gestapt.

Margaret Wallace zit samen met haar familie in de televisiekamer. Zij, haar moeder, haar zoon en dochter zitten voor het televisietoestel te eten, omdat de stilte aan de eetkamertafel hen van streek maakt.

‘Dit zijn de hoofdpunten,’ zegt de nieuwslezer met een ernstig gezicht. Margaret luistert niet. Hij heeft het over een nieuwe politieke crisis, de droogte in Noord-Transvaal en dan...

‘Er viel een derde slachtoffer in de zaak van de Mausermoorden, de politie staat nog altijd voor een raadsel.’

Margaret kijkt op en ziet de foto van Floris Ferreira. Dan gaat de nieuwslezer voort met de andere hoofdpunten.

Kent zij dit gezicht?

‘Wil je dat ik het uitzet, Maggie?’ vraagt haar moeder.

Margaret schudt het hoofd. Ze kijkt naar het scherm waar de items over politiek en landbouw elkaar opvolgen, maar ze zoekt een bestand in haar hoofd om het gezicht aan vast te koppelen, om een verbinding te leggen tussen de man en de gebeurtenis.

‘In Kaapstad heeft de Mausermoordenaar vanmorgen voor de derde keer toegeslagen terwijl de angst voor de seriemoordenaar toeneemt. Het slachtoffer is de 54-jarige Floris Ferreira uit Melkbosstrand. Volgens de politie vormt het antieke moordwapen, een Mauser Broomhandle-pistool dat honderd jaar oud is, blijkbaar het enige verband tussen deze moord en de dood van zakenman James Wallace en juwelenontwerper Andries Wilson. Zij zijn de afgelopen dagen omgekomen door schoten die vanaf korte afstand werden afgevuurd.’

Terwijl de nieuwslezer die woorden uitspreekt, rollen er beelden over het scherm: de opnamen die de cameraman in de duinen heeft geschoten - de camera beweegt over het witte zand, eindigt bij het bloed dat in het witte strand sijpelde.

Margaret wendt de ogen af, het herinnert haar aan...

Dan hoort ze een bekende stem en kijkt opnieuw. Het gezicht van hoofdinspecteur Mat Joubert vult het scherm. Zijn haar is nog altijd iets te lang en verwaaid. Zijn schouders zijn gebogen alsof hij een zware last torst. Zijn das is te smal.

‘Het enig verband lijkt het moordwapen te zijn. We hebben geen enkele reden om aan te nemen dat de slachtoffers elkaar kenden,’ zegt de zwaargebouwde politieman. Onder aan het scherm staan de woorden INSP. M.A.T. JOUBERT. BEROVING EN MOORDZAKEN.

Het gezicht van de verslaggever verschijnt. ‘Maar Floris Ferreira en zijn honden stierven door schotwonden van een kleiner kaliber?’

‘Ja,’ zegt Matt Joubert beslist. ‘Wij geloven dat de moordenaar een vuurwapen van een kleiner kaliber bij zich heeft als reserve, omdat hij eerst met de Mauser heeft geschoten maar het schot niet dodelijk bleek te zijn.’

‘Hoofdinspecteur, denkt u dat de Mausermoordenaar opnieuw zal toeslaan?’

‘Onmogelijk te zeggen,’ zegt Joubert en hij kijkt ongemakkelijk.

Dan verschijnt de foto van Floris Ferreira op het scherm, met twee telefoonnummers ernaast. ‘Wie over inlichtingen beschikt die de politie bij het onderzoek zouden kunnen...’

Margaret staart naar de foto van Floris Ferreira. Ze weet dat ze hem ergens van kent. Maar waarvan? Hoe?

Zal ze de rechercheur opbellen?

Nee, niet voor ze het zich kan herinneren.

Op de dertiende verdieping van een flatgebouw in Seepunt zit een vrouw van tweeëndertig voor haar televisietoestel. Haar naam is Carina Oberholzer. Sinds de beelden van de Mausermoorden heeft ze niets meer op het scherm gezien. Ze wiegt haar bovenlichaam van voor naar achter in de leunstoel, ononderbroken, een menselijke metronoom. Haar lippen prevelen een woord, steeds weer: ‘God, god, god, god...’

Carina Oberholzer beleeft opnieuw een deel van haar verleden. De beelden die zij zich herinnert, zullen haar het leven kosten nog eer de nacht voorbij is.

De zesenvieftig jaar oude man kijkt samen met zijn beeldschone vrouw naar het journaal. Zijn naam is Oliver Nienaber. Zijn vier zonen, de oudste op de middelbare school, de jongste in de vierde klas, zijn ergens in het grote huis met hun eigen zaakjes bezig. Oliver Nienaber was de afgelopen twee weken in Pretoria. Hij heeft het erg druk gehad. Hij heeft geen kranten gezien. Het bericht over de Mausermoorden komt aan als een mokerslag. Maar hij blijft onbeweeglijk zitten, opdat zijn vrouw niets zou merken.

Hij zoekt oplossingen, weegt implicaties af, roept gebeurtenissen op. Oliver Nienaber is intelligent. Hij kan snel denken, ook als angst hem als een boze geest overvalt. Dat is de reden waarom hij een succesvol zakenman is.

Na het weerbericht staat hij op. ‘Ik heb nog werk,’ zegt hij. Zijn vrouw kijkt op van haar borduurwerk en glimlacht naar hem. Hij ziet hoe vlekkeloos haar blonde schoonheid is en vraagt zich af of hij haar zal verliezen. Of hij zijn leven zal verliezen.

‘Niet te lang werken, schat,’ zegt ze.

Hij gaat naar zijn studeerkamer, een ruim vertrek. Aan de muren hangen foto’s, diploma’s. Zijn opmars. Zijn triomf. Hij maakt zijn aktetas van grijs buffelleer open en haalt er een dun zwart blocnote en zijn vulpen uit. Hij schrijft een paar namen op, onder elkaar. Mac McDonald. Carina Oberholzer. Jackie Coetzee.

Hij laat enkele regels open en schrijft dan Hester Clarke. Hij legt de blocnote op zijn bureau neer en neemt de nieuwe telefoongids van Kaapstad die naast het telefoontoestel ligt. Hij bladert hem door tot bij de M. Zijn vinger beweegt zich over de kolommen. Hij houdt stil bij MacDonald Vishandel. Hij onderstreept het nummer en schrijft het over. Dan bladert hij naar de O, zoekt het nummer van Carina Oberholzer op, onderstreept het en schrijft het over. Met Jackie heeft hij het moeilijker omdat er zoveel J. Coetzee’s zijn en hij het precieze adres niet kent. Ook bij Hester Clarke staat enkel een vraagteken. Dan haalt hij een bos sleutels uit de aktetas, loopt naar de hoek van de studeerkamer, maakt de brandkast open en haalt er een groot Star 9mm-pistool uit.

Hij inspecteert de veiligheidspal en stopt het pistool, de blocnote en de pen opnieuw in de aktetas.

Oliver Nienaber staat een ogenblik stil, met de aktetas in de hand, het hoofd gebogen, de ogen dicht. Het lijkt wel of hij bidt.

Joubert weet dat hij vanavond niet zal kunnen lezen. De avond is warm en de zuidooster waait met kreunende geluiden om de hoeken van het huis. De veranda ligt op het noorden. Daar is de wind alleen in de bomen te horen. Hij gaat op de tegelvloer zitten, zijn rug tegen de muur, en steekt een sigaret op.

Hij heeft zin om zichzelf uit te lachen.

Heeft hij echt gedacht dat hij Lara kon begraven?

Alleen omdat hij gedurende een tweetal dagen van het rijpe lichaam van een meisje heeft gedroomd? Omdat hij nu een therapeute ‘consulteert’?

Het was niet de eerste keer dat hij de geluiden hoorde die uit Bennie Griessel opstegen.

Hij kent die geluiden. Hij heeft ze ook gemaakt. Niet met zijn stem, maar in zijn hoofd. In lang voorbijge dagen toen hij de pijn en de vernedering nog haatte. Voor hij eraan verslaafd raakte.

Zeg dit tegen je psychologe, denkt hij. Zeg haar dat je verslaafd bent aan de duisternis in je ziel, zoals Griessel aan de fles. Maar er is een verschil, dokter. Je kunt Mat Joubert uit de duisternis halen, maar je kunt niet de duisternis uit Mat Joubert halen. Die is deel geworden van zijn vlees, zijn lichaam, en is gegroeid als een boom die prikkeldraad in zijn stam opneemt om daarbinnen voor eeuwig te krabben en te scheuren en het sap te laten bloeden.

Hij hoort opnieuw de lach van Lara, de lach die hij steeds weer op zijn cassetterecorder heeft afgespeeld terwijl hij met zijn hoofd tegen de muur beukte - steeds weer tot het bloed in zijn ogen liep.

De pijn van Griessel is een geluk bij een ongeluk, vanavond. Het heeft Joubert weer bij zinnen gebracht.

Hij moet het gisteren al geweten hebben, toen Hanna Nortier haar laatste vraag stelde. Toen hij besepte dat hij over Lara zou moeten praten, toen hij besepte dat hij de dokter niet alles zou kunnen vertellen.

Hij is de gevangene van Lara Joubert. En de sleutel tot zijn ziel ligt daar, binnen bereik, zo aanlokkelijk dicht binnen zijn bereik. Hij moet gewoon

aan de dokter vertellen wat alleen hij over de dood van Lara weet - daarna is hij een vrij man. Eén uur met Hanna Nortier en hij kan het juk afschudden, het donkere gordijn doen scheuren.

Het was halfeen 's middags toen hij de cassetterecorder in de kelder vond, op de knop duwde en de cassette terugspeelde. Met de koptelefoon wederrechtelijk op het hoofd, spiedde hij om zich heen of niemand hem zag, overtuigd van zijn recht om de wet te mogen overtreden. Duwde op de knop. Nietsvermoedend. In uitvoering van zijn plicht. PLAY.

Hij zal niet in staat zijn het aan Hanna Nortier te vertellen.

Joubert leunt met zijn hoofd tegen de muur en smijt de sigaret de duisternis in.

Hij kan het niet eens aan zichzelf vertellen, denkt hij. Hoeveel keer heeft hij wel niet geprobeerd om het opnieuw te bekijken. Om excuses, verzachtende omstandigheden, oplossingen te zoeken. Om andere interpretaties te overwegen. Het lukte niet.

Hij heeft de cassette verbrand. Maar de stem staat nog altijd op de band. In zijn hoofd. En hij kan de toets niet meer indrukken. Niet eens voor zichzelf. Het is te pijnlijk.

Hij buigt opzij om zijn hand in zijn broekzak te kunnen stoppen, haalt zijn sigaretten eruit en steekt er nog een op.

Komaan, dokter Hanna, denkt hij. Kun je werkelijk de brokstukken van een mens bij elkaar vegen en passen en meten en wonderlijk gebruiken en zeggen: hij is hersteld? De barsten zullen voor altijd zichtbaar zijn, zodat de lichtste schok genoeg is om hem weer in scherven uiteen te laten spatten.

Wat is het nut hiervan, dokter?

Zeg me, dokter, waarom ik de koele loop van mijn dienstpistool niet in mijn mond zou duwen en de laatste kopie van de cassette en de verzamelde spoken hierboven, niet de eeuwigheid in zou blazen?

Carina Oberholzer zit naast de spiegelkast en schrijft.

Ze schrijft terwijl de tranen over haar wangen lopen en op haar blauwe briefpapier druppen.

Carina Oberholzer schrijft niet neer waaróm de Mausermoordenaar bezig is een aantal mensen met een ruk aan de trekker naar de eeuwigheid te sturen. Ze wil het niet. Ze kan het niet. Haar verstand staat alleen toe dat ze

schrijft: We hebben dit verdiend. Dat ze de moordenaar niet mogen stoppen. Dat ze hem niet mogen straffen.

Met bevende hand schrijft ze een naam en een achternaam op, maar ze zijn duidelijk leesbaar.

Zij voegt er de woorden mama, vergeef me, aan toe, hoewel haar vader ook nog in leven is, en ondertekent de brief met Carrie. Dan legt ze de pen naast het papier neer en loopt naar het raam. Ze maakt het wijd open, licht haar voet op en zet die op de vensterbank neer. Ze hijst zich met haar handen op tot in de opening, balanceert even en valt.

Ze valt geruisloos, alleen de stof van haar rok wappert zachtjes in de wind, als een vlag.

Later, wanneer het geloei van een sirene het gedruis van de stad overstemt, verandert de wind van richting en blaast door het wijdopen raam op de dertiende verdieping naar binnen. Het schept het vel blauw briefpapier als met een onzichtbare hand van de tafel en laat het wegglijden in de nauwe, donkere kier tussen spiegelkast en muur.

Joubert zit in het donker op zijn veranda en kijkt op naar het flauwe sterrenschijnsel dat boven de voorstad aan de hemel flonkert. Hij weet niet hoe hij op zijn pas verworven inzicht zal reageren.

Toch weet hij dat er iets veranderd is.

Een week of twee, een maand of een jaar geleden leek de gedachte aan een pistool in zijn mond volkomen logisch. Het was geen verlangen, alleen de logische uitweg die ooit zou worden gebruikt als een stuk gereedschap voor een specifieke taak. Als hij nu aan het ogenblik van de waarheid denkt, wanneer de hand het vuurwapen zal vastpakken, de lippen zich moeten openen en de vinger zich zal spannen, wil Mat nog een poosje leven.

Hij overdenkt vluchtig de redenen voor die verandering: de Triomf van de Grote Erectie? De vele facetten van Hanna Nortier?

Dan dwalen zijn gedachten af.

Hij zal kreupel zijn, bedenkt hij. De Floris Ferreira van de armen. Hij zal Lara Joubert moeten meedragen - als hij Hanna Nortier niet alles vertelt. Hij zal de bagage van pijn voor de rest van zijn leven moeten meezeulen.

Zal hij dat aankunnen?

Misschien.

Hij staat op van de koude vloer, zijn achterwerk gevoelloos. Hij rekt zich uit, strekt de armen omhoog en voelt de spieren van zijn rug en schouders, de aangename loomheid van spieren die in het zwembad hebben geoefend.

Misschien, denkt hij.

Hij gaat naar binnen, sluit de deur achter zich en loopt naar de logeerkamer, op zoek naar leesvoer. De pockets liggen op een stapel.

Hij zal een rek moeten timmeren, denkt hij, en blijft een poos nadenkend in de deuropening staan. Hij wordt zich bewust van de aandrang om de boeken te ordenen, om ze op auteur te rangschikken, ieder van hen netjes op zijn plaats.

Hij loopt de kamer in, gaat op zijn knieën naast de stapel zitten en pakt de bovenste pocket op.

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 21

Dr. Hanna Nortier ligt op een rustbank. Hij zit naast haar op een stoel. Hij streelt haar kleurloze haren met zachte, werktuiglijke gebaren. Zijn hart is vervuld met liefde en medelijden voor haar. Hij praat met haar. Hij stort zijn hart uit. De tranen stromen over zijn wangen. Zijn hand schuift naar haar borst, klein en zacht als een vogeltje. Zijn vingers kneden het weefsel voorzichtig door het textiel heen. Hij kijkt naar haar. Hij ziet dat ze bleek is. Hij realiseert zich dat ze dood is. Maar waarom hoort hij dan schrille geluiden die uit haar lijken op te klinken?

De wekker. Hij opent de ogen. De groene cijfers op het toestel melden dat het 06.30 uur is.

Hij staat direct op en rijdt naar het zwembad. Hij zwemt zeven doelgerichte baantjes voor hij moet rusten. Wanneer hij zich weer beter voelt, zwemt hij nog eens twee baantjes, traag.

Joubert koopt de krant terwijl hij stopt om een pakje Special Mild te kopen, hoofdzakelijk vanwege de koppen. BANKBEDIENDE VREEST MAUSER, luidt de vetste. Een kleinere ondertitel: IS LIEFJES-OVERVALLER MAUSERMOORDENAAR?

Hij leest de berichten in de auto, voor het café. Het belangrijkste nieuws is de zinspeling van de bankovervaller op zijn Mauser, maar er zijn nog twee andere, kortere berichten over de misdaden. In een ervan probeert de verslaggever een verband te leggen tussen de overvallen en de moorden aan de hand van de datums. In het andere citeert hij dr. A.L. Boshoff, een bekend Kaaps criminoloog en docent Criminologie aan de Universiteit van Stellenbosch, over de psyche van de moordenaar.

Joubert leest het helemaal en vouwt de krant dicht. Hij knijpt de lippen op elkaar. Hij heeft nog nooit aan een zaak gewerkt die zoveel aanhoudende publiciteit kreeg. In '89 was er die ontvoering van een kind van een

staatssecretaris. De zaak was enkele uren later opgelost, maar de media hadden er twee dagen lang een feestje mee gebouwd. En dan die bijlenmoordenaar in Mitchells Plain, in '86. Daar schreven de kranten wekenlang over. Hoofdzakelijk op de binnenpagina's, want de slachtoffers waren kleurlingen.

Hij start de motor en rijdt naar Bellville, naar de grote ijzerwareenzaak aan de Durbanweg.

Waarom vindt hij het bericht over de datums en de overeenkomsten volstrekt onaanvaardbaar? Is het louter een voorgevoel, een mening die door ervaring is ingegeven?

Nee. Het gaat om de verschillen waar de verslaggever geen rekening mee heeft gehouden. De bankovervaller is een exhibitionist. Hij speelt voor geheim agent, met zijn indrukwekkende vermommingsen en flamboyante dialogen. Die koosnaam, en de vraag naar het parfum. De bankovervaller is een lafaard die zijn vuurwapen onder zijn jasje verbergt en zich op de angst van vrouwen verlaat.

De Mausermoordenaar is kil en klinisch.

Het kan dezelfde man niet zijn.

Of wel?

Zijn besluiteloosheid irriteert hem mateloos. 'Misdaadbestrijding is net als golf spelen, Mat,' heeft Blackie Swart ooit gezegd. 'Zodra je denkt dat je het onder de knie hebt, ga je op je bek.'

Hij heeft gisteravond een ontwerp van zijn boekenkast op papier gezet. Hij vertelt de winkelier wat hij nodig heeft. De winkelier is enthousiast. Hij toont Joubert de verschillende soorten doe-het-zelfkasten die op de markt zijn. Sommige zijn zo eenvoudig dat de koper er minder dan vijf minuten over doet om ze in elkaar te zetten, zonder één gat te boren, één plank te zagen of op één spijker te slaan.

Joubert wil meer met zijn handen werken. Sinds gisteravond heeft hij een soort roeping ontwikkeld. Hij wil zaagsel ruiken en de boormachine gebruiken die al bijna drie jaar in de garage ligt te roesten. Hij wil transpireren en meten en passen en potloodstrepen op de muur en op het hout trekken.

Samen met de winkelier kiest hij voor een primitiever ontwerp: lange metalen strips die verticaal met schroeven tegen de muur worden bevestigd.

Daarop metalen dragers die horizontaal in de strips worden gehaakt. En daarop houten planken die Joubert zelf zal meten en zagen.

Hij koopt boortjes, schroeven, pluggen, schuurpapier, verf, kwasten en terpentijn. Een nieuwe duimstok en een geaarde stekker, hij kan zich niet herinneren of er nog een stekker aan de boormachine zit.

Hij betaalt met een cheque en rekent snel uit hoeveel hij bespaard heeft door niet een van die luxe doe-het-zelfmodellen te kopen. Twee zwarten helpen hem het materiaal naar de auto te sjouwen. Hij geeft hun ieder twee rand. De planken en de strips zijn te lang voor de kofferbak en de binnenruimte van zijn auto. Hij laat ze door het portierraam steken.

Hij rijdt naar de markt van Bellville en vult zijn voorraad groenten en fruit aan. Op weg naar huis eet hij een appel.

Bij zijn thuiskomst is Emily al met het wasgoed bezig. Hij groet haar, vraagt naar haar kinderen in Transkei en haar man in Soweto. Hij zegt dat de logeerkamer heel binnenkort een ordentelijke kamer zal zijn. Ze schudt ongelovig het hoofd.

Zijn geestdrift is groot. Hij maakt de garagedeur open en zoekt gereedschap uit. Behalve enkele schroevendraaiers en de grasmaaimachine zit alles onder een dikke laag stof.

Er zit nog gereedschap van zijn vader bij. Zijn vader, die er haastig en secuur en ongeduldig mee werkte. ‘Nee, ze moeten je op school maar leren hoe je dit moet gebruiken. Hier zul je je er alleen maar mee bezeren en dan krijg ik gedonder met je ma.’

Joubert loopt naar de logeerkamer om met zijn nieuwe duimstok te meten. Hij zet een nieuwe schets op papier. Hij haalt nog een appel uit de keuken en de metalen strips uit de auto. De stekker van de boormachine is zoek. Hij zet de nieuwe er met een gevoel van innige tevredenheid aan. Hij meet af waar de gaatjes voor de schroeven geboord moeten worden. Dan bedenkt hij dat hij een waterpas nodig heeft.

Nee. Hij is niet van plan om opnieuw in de auto te stappen. Hij zal zorgvuldig meten, de hoek van het vertrek als richtlijn gebruiken. Hij gaat aan het werk.

Wanneer alle gaten geboord zijn, neemt hij de draagbare radio uit het nachtkastje van Lara. Ze bewaarde altijd nieuwe batterijen in de lade. Ze liggen er nog. Hij stopt ze in de radio en zet hem aan. Hij gaat langs een aantal muziekzenders, tot bij *Radio sonder Grense*. Twee mannen leveren

commentaar bij een cricketwedstrijd. Hij neemt de radio mee naar de garage, hij moet gaan zagen.

Ze draaien een stukje boerenmuziek. Het roept herinneringen op. Zijn vader luisterde nooit naar reportages over cricket, maar vóór er televisie was, luisterde hij op zaterdagmiddag altijd naar de reportages over rugby. En schold hij de reporters en de spelers en de scheidsrechter uit als de Westelijke Provincie verloor. Na de wedstrijd, voor ze naar andere stadions overschakelden, speelden ze altijd een stukje boerenmuziek. Voor zijn vader was dit het signaal om zich kroegwaarts te begeven voor zijn zaterdagavondbiertje. En Mat moest het vuur aansteken, want op zaterdagavond was er altijd een barbecue. Soms moest hij tot 's avonds laat hout op het vuur leggen, omdat zijn vader niet toestond dat iemand anders het vlees bakte. 'Dat is mannenwerk,' zei hij.

Aanvankelijk vond hij het prettig om zijn vader in de kroeg te gaan halen. Hij hield van de warmte, de sfeer en de goedmoedige vriendschap, het respect dat ze zijn vader betoonden...

Hij begint te zagen. Het zweet gutst van zijn voorhoofd. Hij veegt het met de achterkant van zijn hand af en trekt een vieze streep over zijn gezicht.

Tussen het zagen door hoort hij de commentator zeggen: 'Zeelie komt van de overkant. Hij is nu bij het wicket. En Loxton speelt defensief terug naar de bowler...'

Zeelie. De grote witte belofte, als verdachte. Hij heeft Gail Ferreira niet gevraagd of haar echtgenoot Zeelie had gekend. Hij was er vrijwel zeker van dat hij het antwoord wist.

Drie onverklaarbare moorden. Die niets met elkaar gemeen hebben.

Een huisvader, een homo en een gehandicapte. Een promiscue heteroseksueel, een conservatieve homoseksueel en een pornoverslaafde. Nuweland, Boston, Melkbosstrand. Gehuwd, ongehuwd, gehuwd. Zakenman, goudsmid, werkloze.

Er is geen verband.

Er is wel een verband - het naakte feit dat er geen verband is.

Een moordenaar die zonder patroon, zonder reden, zonder regelmaat, 's middags, in de vroege ochtend of midden in de nacht de trekker overhaalt en een leven wegmaait.

Hoe kiest hij zijn slachtoffers? Iene, miene mutte, tien pond...? Of ziet hij iemand op straat en achtervolgt hij die naar zijn huis omdat hij niets van zijn gezicht of zijn kleding moet hebben?

Het is al eerder gebeurd. Hier, en in het buitenland. Het maakt de media gek want alle mensen willen erover lezen. Het wekt een primitieve angst op: de dood zonder reden is het meest angstaanjagende lot. En de politie staat machteloos, want er is geen patroon. De beste brandstof voor de misdaadpreventiemachine is een aanwijsbaar patroon, zoals een vaste werkwijze of een begrijpelijk motief. Zoals seks. Of geldzucht. Maar als er geen aanwijsbaar patroon is, of zijn octaangehalte is te laag, dan komt de grote machine zuchtend tot stilstand. De raderen verroesten. Hij heeft moeite om weer op gang te komen.

En als de bestuurder bovendien hoofdinspecteur M.A.T. Joubert is...

Al wat hij nodig heeft is een klein spoortje dat niet als sneeuw voor de zon verdwijnt wanneer je er scherp naar kijkt. Eentje maar. Een kleintje.

Hij neemt een plank om hem in de logeerkamer te gaan passen. Voor hij de garage verlaat hoort hij hoe Zeelie van Loxton wint.

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 22

De eindredacteur van *The Weekend Argus* bladert de zaterdageditie door. Hij is op zoek naar zogenaamde vervolggerberichten voor de zondageditie, nieuws waaruit de laatste druppel bloed nog niet is geperst. Zodat hij zijn verslaggevers opdracht kan geven het te doen.

Hij bladert van achter naar voren, voorbij het bericht op pagina zes, een kleine kop over één kolom: VROUW VALT TE PLETTER IN SEEPUNT. Hij leest de bijzonderheden niet, hij kent ze. Hij heeft het werk van de nieuwe verslaggever nagekeken.

Een secretaresse uit Seepunt, Carina Oberholzer (32), is gisteravond aan haar verwondingen bezwiken na een val uit het raam van haar flat op de dertiende verdieping aan de Yatesweg.

Carina Oberholzer, een werkneemster van Petrogas in Rondebosch, bevond zich op het moment van de toedracht alleen in haar flat.

Volgens de politie is er geen kwaad opzet in het spel. 'Wij vermoeden dat het om een tragisch ongeval gaat.'

De eindredacteur bladert door naar pagina twee, waar wat aanvullende informatie over de Mausermoorden staat. Half verstopt op de weinig aantrekkelijke, slecht gezette pagina, prijkt de foto van hoofdinspecteur Mat Joubert over een halve kolom.

En er begint, zoals hij later tegen de verslaggeefster van *The Argus* zal zeggen, ergens een belletje te rinkelen. Hij pakt de hoorn op, toetst een intern nummer in en wacht tot er iemand opneemt.

'Hi, Brenda. Ik heb een dossier nodig, pronto. M.A.T. Joubert, hoofdinspecteur bij Berovingen en Moordzaken.' Hij bedankt haar en legt de hoorn neer. Acht minuten later wordt hem de map overhandigd. Hij schuift de telexen opzij, maakt de map open en bladert snel door de inhoud,

alsof hij iets zoekt. Dan zucht hij van opluchting en haalt er een licht vergeeld *Argus*-bericht uit en leest het.

Hij staat op en loopt met het bericht in de hand naar de misdaadverslaggeefster op de algemene redactie. 'Wist jij dat de vrouw van die kerel is omgekomen bij de uitoefening van haar plicht?' vraagt hij en geeft haar het bericht.

'Nee,' zegt Genoveva Cromwell, die ondanks haar naam een onopvallende, onaantrekkelijke vrouw is. Ze zet haar bril recht.

'Zou een leuk verhaal kunnen worden. Human interest perspectief. Twee jaar na de feiten, nog altijd op zoek naar gerechtigheid, nog altijd innerlijk verscheurd, dat soort shit.'

Het gezicht van Genoveva klaart op. 'Juist,' zegt ze. 'Misschien heeft hij een nieuwe vriendin.'

'Ga daar niet verheerlijkt zitten zwijmelen,' zegt de eindredacteur. 'Laten we het zo uitgebreid doen dat er voor de anderen niets overschiet. Praat met hem, met zijn baas, zijn vrienden, de burens. Duik in het archief, doe wat spitwerk.'

'Hij is een leuke man, weet je.'

'Ik heb hem nooit ontmoet.'

'Hij is leuk. Een beetje verlegen.'

'Haal die romantische grijns van je gezicht, schat, en schiet een beetje op.'

'Hij is knap ook, op een knuffelbeerachtige manier.'

'Jezus,' zegt hij, schudt het hoofd met afgrijzen en loopt terug naar zijn kantoor. Maar Genoveva hoort haar baas niet vloeken. Ze staart zonder iets te zien naar het plafond.

Joubert maakt zijn tweede foutje als hij bezig is een schroef door de strip heen in de muur te schroeven.

Met nog een kwartlengte te gaan, blokkeert die. Hij besluit hem te hulp te komen met een paar tikken van de hamer. Het is een foute beslissing omdat hij het gat eenvoudigweg niet diep genoeg heeft uitgeboord.

Als hij met de hamer op de schroef klopt, breekt die met plug en al af, en neemt een stevige brok pleisterwerk mee.

Hoewel hij niet van het kaliber Gerbrand Vos is, zegt Joubert iets wat zijn collega als muziek in de oren zou klinken. Emily, die in de keuken staat

te strijken, hoort het. Ze glimlacht en slaat haar hand voor haar mond.

Cloete van Voorlichting belt 's middags even na kwart over vijf.

Bart de Wit is bezig schaak te spelen met Bart jr. De onderbreking komt hem niet ongelegen, want hij is bezig te verliezen.

‘Excuseer dat ik u thuis stoor, commissaris, maar de mensen van de *Argus* hebben net gebeld. Ze willen een uitgebreid verhaal brengen over hoofdinspecteur Joubert. Omdat hij de moorden én de bankovervallen onderzoekt. Ze willen een interview met u, met de andere leden van het team, met hemzelf... over zijn vorige zaken... de hele handel.’

De eerste gedachte van De Wit is dat de krant iets te weten is gekomen.

Zoiets kan gebeuren, denkt hij. Krantenmensen duikelen op de meest onmogelijke plaatsen informatie op. En nu hebben ze de geur in hun neus te pakken.

‘Nee,’ zegt De Wit.

‘Commissaris?’

‘Nee, onder geen enkele voorwaarde. Over mijn lijk.’

Cloete is ontmoedigd. Hij wacht op een verklaring. Maar Bart de Wit zegt niets. Uiteindelijk zegt Cloete dat hij *The Argus* op de hoogte zal brengen en maakt een eind aan het gesprek. Waarom heeft hij in 's hemelsnaam deze baan aanvaard? Hij kan onmogelijk iedere officier en ieder lid van de media gelukkig maken.

Hij zucht en belt de verslaggeefster op.

Joubert heeft al vier strips tegen de muur vastgeschroefd.

Hij gaat een eindje achteruit staan en bekijkt het geheel. Het gat waar het pleisterwerk van de muur kwam, is niet om aan te zien. Hij ziet dat de strips niet allemaal loodrecht zitten. Zonder waterpas was zijn werk toch niet secuur genoeg.

Je bent bepaald geen handige Harry, denkt hij gelaten. Maar zodra de boeken erop staan, zie je de strips niet meer. Hij heeft plotseling een sigaret nodig. En een Castle. Nee, geen Castle. Een peer?

‘Wat is er toch met jou aan de hand?’ vraagt hij luidop.

‘Meneer?’ vraagt Emily vanuit de keuken.

Bart de Wit jr. wint makkelijk, want zijn vader is met zijn gedachten niet bij het schaakspel.

Zijn vaders gedachten werken in de hoogste versnelling. De grote vraag is of de krant weet van Jouberts therapie en van de smetten op zijn staat van dienst. En als ze het al weten, hoe zijn ze er dan aangekomen?

Het zijn hyena's, denkt hij. Ze blijven aan de botten knagen en bijten tot die breken en ze bij het sappige merg van het verhaal uitkomen, dat ze luidruchtig zullen opslurpen.

Of ze het nu weten of niet, er staat hem maar één ding te doen, en dat is hoofdinspecteur Joubert van het onderzoek af te halen. Maandagochtend.

Geen aangename taak, maar dat maakt deel uit van zijn werk als bevelvoerder. Soms moeten er offers worden gebracht opdat gerechtigheid zou kunnen geschieden.

Hij kan de zaak beter aan Gerbrand Vos geven.

Het is alsof er een last van zijn schouders valt. Hij voelt zich opgelucht. Hij concentreert zich opnieuw op het schaakbord.

‘Schaakmat, pa,’ zegt Bart jr. en wrijft met zijn vinger over zijn neus. Er zit geen moedervlek op.

Hij brengt Emily met de auto naar de bushalte bij het bureau Bellville en rijdt weer naar huis. Hij is fysiek moe, hij voelt zich vuil en bezweet en hij heeft honger. Hoe meer hij aan zijn honger denkt, hoe overweldigender die wordt.

Hij komt tot het besluit dat hij een stevige maaltijd heeft verdiend. Geen rotzooi. Hij zal naar een ordentelijk restaurant gaan. Een biefstuk eten, dik en bruinebakken en sappig, een filet die in zijn mond zal smelten, met...

Nee, hij zal het bij vis moeten houden. Vanwege zijn dieet. Zeetong. Een grote, dikke moot zeetong met citroen-en-botersaus. Nee, tong, zoals ze die in de Lobster Pot bereiden, met kaas en champignonsaus erop.

Het speeksel loopt hem in de mond. Zijn maag rommelt als een gek. Wanneer had hij voor het laatst zo'n reuzenhonger? Echte honger die wat lichthoofdig maakt, met die scherpe trek in de smaak van voedsel en het genot van de verzadiging? Hij kan het zich niet herinneren.

Hij neemt een bad en vertrekt naar het restaurant. Als hij plaatsneemt, weet hij dat het een foute beslissing was.

Niet de blikken die de grote man alleen aanstaren storen hem, maar het plotse besef, bij het zien van de paartjes die aan alle tafels zacht en intiem zitten te praten, dat hij als enige alleen is.

Hij werkt zijn zeetong haastig naar binnen, want hij wil weg. Hij rijdt naar huis. Bij de deur hoort hij de telefoon rinkelen. Hij loopt met zware passen haastig door de gang en neemt op.

‘Hallo? Hoofdinspecteur Joubert?’

Hij herkent de stem. ‘Hallo, dokter Nortier.’

‘Weet je nog dat ik het over die gezelligheidsgroep had?’

‘Ja.’

‘Morgenochtend gaan we naar een try-out van *De barbier* door Vrienden van de Opera. Om elf uur in het oefenlokaal van het orkest. Je bent van harte welkom.’

Haar stem zingt en danst over de elektronische snelweg die hen scheidt. Hij ziet haar gezicht voor zijn geestesoog.

‘Ik... hm...’

‘Je hoeft nu niet te antwoorden. Denk er rustig over na.’

‘Ik ben bezig boekenplanken te installeren...’

Ze klinkt verrast, geïmponeerd. ‘Ik wist niet dat houtbewerking een hobby van je is.’

‘Wel, hm...’

‘Goed, wel, misschien zie ik je morgen.’

‘Misschien,’ zegt hij, wenst haar goedenavond en legt neer.

Hij kijkt op zijn horloge. Het is halfacht. Wat betekent dat ook zij geen druk sociaal programma voor de boeg heeft op een zaterdagavond.

Het maakt dat hij zich beter voelt.

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 23

Oliver Nienaber leest de zondageditie van de *Weekend Argus*.

Hij zit rechtop in zijn bed. Zijn beeldschone blonde vrouw zit naast hem. Zij leest de magazine-bijlage van de krant. Het maakt deel uit van hun zondagochtendritueel. Behalve dat Oliver Nienaber de kranten sinds gisteren veel en veel aandachtiger leest. Zo komt het dat hij het bericht over Carina Oberholzer opmerkt.

Oliver Nienaber voelt opeens de behoefte op te staan. Hij wil bewegen, hij wil vluchten voor de zaken die bezig zijn te gebeuren. Het tijdstip is slecht gekozen, want hij staat op het punt zijn ideaal te verwezenlijken, zijn dromen waar te maken. Het gaat uitstekend met hem, met zijn gezin, met zijn bedrijf.

En nu die Mausermoorden en de dood van Carina Oberholzer.

Wij vermoeden dat het een tragisch ongeval was, zegt de politie in de krant. Hij is het er niet mee eens. Hij heeft een sterk vermoeden dat het geen ongeval was. Hoe het precies gebeurde, kan hij niet bedenken. Want het is moeilijk aan te nemen dat...

Hij voelt opnieuw de beklemming die als een grote vuist op zijn borst drukt.

Hij zal met MacDonald moeten praten. En met Coetzee.

Dan schiet het hem te binnen. MacDonald of Coetzee kunnen het 'ongeval' zijn. Mac is sterk genoeg om een vrouw als Carina Oberholzer met één hand uit haar venster te slingeren. Maar waarom zou hij...

Coetzee? Hoe staat het met Coetzee? Nee. Dit heeft geen zin.

Het heeft geen enkele zin. Hij staat doelgericht op.

'Wat nou, lieverd?' vraagt zijn vrouw en ze frons haar volmaakt gladde, roomblanke voorhoofd.

'Ik herinner me opeens dat ik iemand moet opbellen.'

‘Jij ontspant je ook nooit,’ zegt ze, veeleer bewonderend dan verwijtend, en kijkt opnieuw naar het blad voor haar.

Hij gaat naar de studeerkamer en belt het nummer van de MacDonald Fisheries. Er komt geen antwoord. Natuurlijk niet, het is zondag vandaag, oen, zegt hij bij zichzelf. Hij zal morgen naar Houtbaai rijden. Hij moet erover kunnen praten.

Het stemt hem onbehaaglijk. Het is vervelend. Het kan alles in het honderd laten lopen.

Margaret Wallace leest geen zondagskranten. Vooral nu niet, sinds de dood van haar man.

Maar haar blik valt vluchtig op de *Sunday Times* die haar moeder heeft gekocht. Er staat een bericht in over de Mausermoorden, met een wat nietige foto van Floris Ferreira erbij.

Ze gaat met een beker hete koffie op de schommelbank in de tuin zitten, waar de zomerzon op haar schijnt. De zon, de warmte, maken de pijn om een of andere reden lichter om dragen.

Waar heeft ze dat gezicht eerder gezien?

Denk goed na, zegt ze bij zichzelf. Denk systematisch. Begin bij Jimmy’s bedrijf. Denk goed na, want dit kan helpen om het geteisem te pakken dat Jimmy heeft vermoord. Misschien kan het ook haar grote verdriet lichter maken. Als ze maar te weten kan komen wie hem dit heeft aangedaan. En haar. En hen.

De planken zijn gezaagd. Hij legt ze op de dragers en plaatst de planken zo dat er pockets tussen kunnen.

Zijn gedachten zijn nog drukker in de weer.

De barbier?

Is dat de naam van een opera? Hij vermoedt van wel. Ergens worstelt een hersencel die uitgerekend die inlichting bevat met het duister.

Hoe belachelijk een mens toch kan zijn, grinnikt hij bij zichzelf.

Hij had kunnen vragen wat *De barbier* is. ‘Dokter Hanna, zou je deze domme politieman willen verduidelijken wat *De barbier* is, alsjeblieft.’ En tien tegen een zou hij ervan genoten hebben en het nu weten ook. Maar de mens is een raar dier. Hij wil niet dat iemand hem te vlug af is. Leeft in leugens, voorkomt tot elke prijs dat iemand hem te vlug af kan zijn.

Als het een opera is, wil hij er niet heen.

Dat is zondagmiddagmuziek. De uren die een pure foltering voor zijn ziel waren, op de middelbare school, toen de stilte in huis tastbaar was, een geluidloos lawaai, en hij de radio in zijn kamer zachtjes aanzette om zijn ouders niet te storen en een of andere dikke vrouw operamuziek gilde alsof ze werd aangerand - eerbaar of oneerbaar.

Eén plank is te kort afgezaagd.

Hoe heeft hij dat in 's hemelsnaam voor mekaar gekregen? Hij heeft ze allemaal zo zorgvuldig nagemeten. Het betekent ook dat er één te weinig is. Hij zal de klus vandaag niet kunnen afmaken.

Als hij gaat, zal hij Hanna Nortier zien.

Van haar vreemde schoonheid kunnen genieten.

Maar die anderen. Die andere gekken. Hij wil niet samen met een kudde hondsdolle schapen achter haar aan naar de opera. 'Hai, hier komt dokter Nortier met haar patiënten. Hallo dok. Zonde van die grote met zijn doffe ogen daar. Vast iemand met een oorlogstrauma.'

Opeens herinnert hij zich Griessel. Hij moet Bennie gaan... bezoeken is het juiste woord niet. Een kijkje nemen.

Dan kan hij net zo goed...

En hij besluit naar die verdomde operavoorstelling te gaan luisteren en daarna Bennie op te zoeken. Als dat mogelijk is.

Hanna Nortier staat met een frons op haar gezicht op de gang voor de repetitieruimte van het orkest.

Hij ziet haar. Ze draagt vrijetijdsleding. Zijn ingewanden trekken samen. Hij heeft een grijze broek aan en een zwart jasje met het embleem van de politiezwemclub op de borstzak. En een wit overhemd met wijnrode das. Ze lijkt tenger en kwetsbaar in haar lange, donkerblauwe rok, witte blouse en witte sandalen. Ze glimlacht als ze hem ziet, een vreemde gezichtsuitdrukking want haar frons verdwijnt niet, hij wedijvert met de glimlach.

'Er is niemand komen opdagen,' zegt ze, en kijkt langs hem heen naar de ingang.

'Zo,' zegt hij. Het is een mogelijkheid waarmee hij geen rekening heeft gehouden. Hij staat voor haar, ongemakkelijk. De blazer zit iets te krap om zijn schouders. Hij vouwt zijn handen voor zich. Hanna Nortier blijft naar

de ingang kijken, dan op haar horloge, een overdreven gebaar dat hij niet opmerkt.

‘Ze zullen zo beginnen.’ Maar ze blijft staan, ongemakkelijk.

Joubert weet niet wat hij moet zeggen. Hij kijkt naar de andere mensen die door de deur naar binnen gaan. Iedereen is informeel gekleed. Er valt geen enkele das te bespeuren. Hij voelt hoe de mensen hen aanstaren. *Belle en het Beest*.

Ze neemt een besluit. ‘Kom, laten we naar binnen gaan.’

Ze loopt voorop, de gang af en door de deur naar binnen. Het is een grote ruimte, zo groot als het zwembad waarin hij iedere ochtend zwemt.

De vloer is uit treden opgebouwd, als een klein amfitheater dat vanuit een laag middelpunt naar alle kanten oploopt. Op de treden staan stoelen, haast allemaal bezet. Onderaan in het midden staan een klavier, enkele stoelen en een aantal roestvrijstalen muziklessenaars.

Hij loopt achter haar aan, kijkt naar zijn zwarte schoenen. Hij ziet dat ze niet glimmen. Hij wenste dat hij ze kon verstoppen. Het lijkt wel of de ogen van de toehoorders samen met de zijne op zijn doffe schoenen zijn gevestigd. En op zijn das.

Eindelijk nemen ze plaats. Hij zit naast haar. Kijkt vluchtig in het rond. Niemand kijkt naar hem. De mensen praten met elkaar, ontspannen.

Zal hij haar zeggen dat hij niets van opera af weet? Voor zij erover begint en hij zich als een dwaas aanstelt? Misschien kon hij beter...

‘Nou ja,’ zegt ze en ze glimlacht naar hem. Zonder frons. Hij wenste dat ook hij zijn frustraties zo van zich af zou kunnen schudden, onmiddellijk en volledig. ‘Je bent de laatste die ik verwacht had, hoofdinspecteur Mat Joubert.’

Zeg het haar.

‘Ik...’

Een groep mensen komt binnengelopen. Het publiek applaudisseert geestdriftig. De nieuw aangekomenen gaan op de stoelen tegen de muur achter het klavier zitten. Eén man blijft staan. Het applaus sterft weg en de man glimlacht. Hij begint te praten.

Hij ziet eruit als iemand die Dries Wilson zeker wel aardig gevonden had, denkt Joubert.

De man praat over Rossini. Zijn stem klinkt niet luid maar Joubert kan hem duidelijk verstaan. Hij kijkt stiekem opzij naar Hanna Nortier. Ze hangt

aan die man zijn lippen.

Joubert haalt diep adem. Het is allemaal niet zo erg als hij gevreesd had.

De verteller praat met een laaiend enthousiasme. Joubert begint te luisteren.

‘En toen, op zijn zevenendertigste, schreef Rossini zijn laatste opera, *Wilhelm Teil*,’ zegt de man.

Aha, denkt Joubert. Het Grote Roofdier vreet ook aan het vlees van beroemdheden.

‘In de resterende veertig jaar van zijn leven schreef hij geen enkele opera meer - behalve als je het *Stabat Mater* op die manier wilt omschrijven. Was hij lui? Was hij moe? Of was de creatieve drang eenvoudigweg opgedroogd?’ vraagt de man en blijft even zwijgen. ‘We zullen het nooit weten.’

Niet het werk van het Grote Roofdier, dus, maar Rossini blijft zijn bloedbroeder. Behalve dat Joubert het van de componist heeft gewonnen. Hij is nog maar vierendertig en hij is al doodmoe. De scheppende kracht uitgeput. Zou het brein achter een grootse compositie als *De Staat versus Thomas Maasen* en een aangrijpend werk als *De zaak van de verkrachter in Oranjezicht* nooit meer een klassieke misdaad oplossen?

We zullen het nooit weten. Of toch?

De verteller praat over *De barbier van Sevilla*. Joubert brandt de volledige naam van de opera in zijn geheugen. Hij wil hem nooit meer vergeten. Als Hanna Nortier er ooit over wil praten, wil hij niet voor schut staan.

‘Vreemd genoeg heeft het Italiaanse publiek *De barbier* bij de première zo ongeveer van het toneel af gejouwd,’ zegt de verteller. ‘Wat een vernedering moet dat voor Rossini geweest zijn.’

Joubert glimlacht bij zichzelf. Ja, meneer, dat kan ik begrijpen. Vernedering, dat ken ik. Rossini is mijn broer. Met één verschil. De naam van mijn Barbier is Lara. En het publiek dat jouwt zit in mijn kop.

De man heeft het over het libretto. Joubert weet niet wat dat is. Hij luistert aandachtig naar ieder woord, komt tot de conclusie dat het om het verhaal gaat.

‘We hebben het voorrecht om de bekende Italiaanse tenor Andro Valenti in de rol van Figaro aan u te kunnen voorstellen,’ zegt de man met de zachte stem en draait zich om. Achter hem staat een andere man op. Het

publiek applaudisseert en Valenti maakt een buiging. ‘Andro zal nu zijn eerste aria, *Largo al factotum*, brengen. Die kennen jullie natuurlijk.’

Te oordelen naar het applaus is het duidelijk dat de toeschouwers de aria kennen en ervan houden.

Hij bekijkt de Italiaan. De man is niet lang, maar breed in de borstkas en de schouders. Hij staat er ontspannen bij, handen losjes langs zijn lichaam, de voeten wijd uit elkaar. Een jonge vrouw is aan het klavier gaan zitten. Ze knikken naar elkaar. De Italiaan glimlacht als de noten uit het klavier opklinken. Hij ademt diep in.

Joubert schrikt van de intensiteit van Valenti’s stem. Hij klinkt als een radio waarvan de volumeknop te ver openstaat wanneer je hem plots aanzet.

De stem van de Italiaan vult de ruimte. Hij zingt in zijn moedertaal en herhaalt voortdurend de naam Figaro. De muziek is licht en ritmisch, de melodie klinkt verbazend mooi in Jouberts oren. En Valenti zingt met overgave.

Joubert is geboeid door de houding van de man, zijn geestdrift, zijn zelfvertrouwen, de stem die de houten vloer onder Jouberts voeten laat trillen, het gemak waarmee hij zingt. Maar er is iets anders, iets waardoor hij zich schuldig voelt, dat een aanklacht tegen hem lijkt. Hij probeert het te bevatten, heeft moeite om zich uit de ban van de muziek te bevrijden.

De Italiaan geniet. Dit is zijn vak en hij is er goed in, hij weet dit en hij geniet zonder voorbehoud.

Hoe verschillend van hoofdinspecteur M.A.T. Joubert.

Het stemt hem achterdochtig. Heeft Hanna Nortier hem daarom hiermee naartoe genomen? Is dit een geheime, subtiele soort therapie?

De stem en de aangename uitbundigheid van de melodie dringen opnieuw tot hem door. Ze vervullen Joubert met een vreemd verlangen. Hij concentreert zich op de muziek, laat het verlangen in zijn onderbewustzijn groeien, zonder naam of vorm.

Het schiet hem te binnen net voor Valenti de aria voltooit. Hij wil ook opstaan en zingen, naast de Italiaan gaan staan en het uitbulderen, zodat ook hij de euforie kan voelen. Hij wil het leven in hem laten gloeien als een groot, brandend vuur. Hij wil zijn werk met de misprijzende overgave van de absolute vaardigheid doen. Hij verlangt naar geestdrift, naar drift, naar de schaarse ogenblikken van intensiteit die je voelt als het leven je toelacht.

Hij verlangt naar het leven. Hij baalt van de dood, is hem spuugzat. Hij verlangt o zo sterk naar het leven.

De toeschouwers applaudisseren. Mat Joubert ook. Luider dan de anderen.

Ze drinken koffie in een restaurant.

‘Vond je het mooi?’ vraagt zij.

‘Ik weet niets van opera.’

‘Je hoeft er niets vanaf te weten om ervan te genieten.’

‘Ik... euh...’ Hij is er zich sterk van bewust dat zij De Psycholoog is.

De Weger van Woorden. Hij laat het hoofd zakken en barst los. ‘Het was mooi, aan het begin. Maar daarna...’

‘Voel je je als een kind dat te veel snoepgoed heeft gegeten?’

Hij begrijpt haar niet onmiddellijk. Zij verduidelijkt. Eerst is het lekker, zoet, smakelijk. Daarna wordt het te veel.

‘Ja,’ zegt hij, verbaasd omdat zij het zo goed begrijpt.

‘Het is een overbelasting van de zintuigen. Je mag nog blij zijn dat het geen Wagner was.’

‘De naam komt me vaag bekend voor,’ zegt hij. ‘Heeft hij een strafblad?’ Hij verbaast zich over zijn poging tot humor, over de manier waarop hij met zijn onkunde en haar superioriteit omspringt.

Zij glimlacht. Hij vangt een glimp op van haar persoonlijkheid, want de lach is louter een trekje om haar mooie, tere mond. Haar ogen dragen de sporen van een frons. Er hangt een grote terughoudendheid over haar heen, alsof ze zich bewust is van iedere emotie en van de reactie van anderen op haar persoonlijkheid. Hij vraagt zich af of dit de prijs is die zij moet betalen voor de kennis in haar hoofd. Iedere gedachte wordt aan een alinea uit een handleiding getoetst.

‘Ik zal je een cd van *De barbier* lenen. Als je die beluistert en aan de muziek went en ze leert kennen, zul je er beter tegen kunnen.’

‘Ik heb geen cd-speler.’ Lara had van haar salaris de stereo-installatie gekocht die in zijn huiskamer staat. Het is een onbekend merk, een speciale aanbieding van de Lewis Stores, maar goed genoeg voor de Abba- en later de BZN-platen van Lara. Soms zette ze die overweldigend luid aan en danste ze in het donkere vertrek, alleen, terwijl hij op een stoel zat en toekeek en wist: als ze klaar is...

En terwijl hij bleef zitten en zich afvroeg of de burens niet zouden klagen over de luide muziek, kon hij nauwelijks wachten tot de energie in haar lichaam, uit de muziek geabsorbeerd, op hem zou worden ontketend. Later, na haar dood, heeft hij zich vragen gesteld over die ogenblikken waarop ze hem, vervuld met het ritme van de muziek, op hun tweepersoonsbed had bestegen en hem had laten galopperen als een oud, trouw rijpaard. Was de man in haar hoofd dezelfde man als die tussen haar dijen? Of was hij het middel waarmee zij haar fantasie uitleefde, haar zwartbruine haar over haar gezicht, haar ogen dicht, haar borsten glanzend van het liefdeszweet, haar onderlichaam onophoudelijk deinend als de zee, tot diepe geluiden het naderen van haar orgasme aankondigden, ritmisch, ritmisch, vlugger, vlugger, uhm, uhm, uhm en zij hijgde en klaarkwam, zich er niet van bewust dat hij zijn climax al had bereikt en dat hij met zijn verterende liefde, en dankbaarheid om zijn geluk, toekeek, iedere millimeter van haar ongelooflijk lenig lichaam in zijn geheugen opbergend.

Hanna Nortier heeft iets gezegd wat hij niet hoorde, en hij bloost bij de gedachte aan de beelden in zijn hoofd en omdat zijn mond lichtjes openhangt vanwege de intensiteit van de herinnering.

Ze merkt dat hij haar niet heeft gehoord. 'Ik zei dat ik het naar een cassette zal kopiëren. Je hebt toch een cassettespeler?'

'Ja,' zegt hij.

'En een televisietoestel.' Het is niet eens een vraag.

'Nee.' Hij wil haar niet vertellen dat hij het toestel aan de huishoudhulp heeft gegeven omdat hij iedere avond als een zombie voor het ding zat terwijl de ene Amerikaanse soap na de andere over het scherm liep en het ingeblikte gelach zijn zenuwen rauw schaafde en iedere stomme plot van ieder stom programma met een stomme moraal wel een bewerking van zijn eigen stomme leven leek.

'Dan heb je jezelf niet gezien, vrijdagavond.'

'Nee.'

Hij wil niet dat hun samen zijn een therapiesessie wordt.

Hij zit met een mooie vrouw in een restaurant. Heel anders dan gisteravond. Hij wil de schijn ophouden. Dat wat de anderen zien, een stel.

'De media slaan nou helemaal op hol,' zegt ze, en hij beseft dat ook zij probeert een professionele situatie te ontwijken.

'Ja, het lijkt alsof er weinig ander nieuws is.'

‘Heb je *Die Burger* gelezen?’ Hij kan alleen maar bedenken dat zij ten einde raad is - een man die niet eens een cd-speler of een televisietoestel bezit.

‘Die van gisteren, ja.’

‘Denk je dat het een en dezelfde persoon is? De moordenaar en de bankovervaller?’

Hij haalt diep adem, uit onzekerheid klaar om de deur in haar gezicht dicht te slaan, om een kort antwoord te geven uit vrees dat hij het niet zal kunnen motiveren, uit vrees dat hij een figuur zal slaan in de ogen van de kleine, mooie vrouw.

‘Ik betwijfel het,’ zegt hij en begint langzaam, voorzichtig te praten. Hij vertelt haar van de moorden, een voor een, van de verdachten en de intriges en de doodlopende straatjes. Hij vergeet zichzelf wanneer hij misdaadpatronen en het crimineel gedrag en zijn vroegere ervaringen toelicht.

Zijn monoloog wordt een bewijsvoering ten gunste van hemzelf, een pleidooi van de verdediging waaruit moet blijken dat hij het verdiende om deze zaken te mogen oplossen. Dat hij nog een reden van bestaan heeft.

Zij stelt vragen, daagt hem subtiel uit om zijn standpunten te verduidelijken, test met behoedzame vragen de waterdichtheid van zijn argumenten. Zijn ogen blijven op haar gezicht gevestigd, op de jukbeenderen die zo breekbaar lijken onder de lijkbleke huid, op de ogen die geschapen zijn om te fronsen, op de lijn van haar kin die onbeschrijfelijk volmaakt is.

‘Heb je gelezen wat ze over die vrouw in de bank schreven? Hoe dapper ze wel was? Een heldin? Daar klopt niets van. Ik denk dat ze gewoon bang was en de overvaller aan het schrikken bracht. De moordenaar zou niet geschrokken zijn. Hij zou geschoten hebben. Het is niet dezelfde persoon. Om iemand recht voor zijn raap met een pistool neer te schieten... Dat vergt een soort... afwezigheid. Soms zijn bankovervallers ook moordenaars. Maar deze is anders. Hij is een clown. Die vermomming, die aanspreking met “liefje”. Ik kan het gewoon niet geloven.’

‘Ga je met die criminoloog praten?’

Hij is te diep in gedachten verzonken om haar te begrijpen.

‘Degene die ze citeerden. Die zei dat de daden van een seriemoordenaar een revolte tegen de samenleving betekenen. Dr. Boshoff, geloof ik.’

Hij haalt zijn schouders op. Hij heeft het niet eens overwogen.

‘Denk je niet dat het zou helpen om de psyche van de moordenaar te leren kennen?’

Hij zou kunnen antwoorden dat de examenvragen om het tot hoofdagent en inspecteur en hoofdinspecteur te brengen met geen woord over de psyche repten. Hij weet alleen hoe hij vragen moet stellen, hoe hij in het spinnenweb van de duizenden wetsregels getallen moet zoeken en die optellen tot de som zin heeft, tot de balans klopt en hij een arrestatiebevel vraagt en met het gezicht van een beul op iemands deur klopt.

‘Ik weet het niet. Dat is jouw vakgebied.’

‘Het kan nooit kwaad. Zij beschikken over alle feiten en over de resultaten van wetenschappelijke onderzoeken. Het is leerstof voor de studenten. Het zou mooi zijn als het nog eens van pas zou komen.’

‘Misschien moet ik het maar doen,’ zegt hij, nog altijd onzeker.

Het is dezelfde verpleegster als de vorige keer. ‘Ik kom horen hoe brigadier Griessel het maakt,’ zegt hij hoffelijk en voorzichtig.

Haar ogen zijn groot achter de brillenglazen. ‘Hij heeft gisteravond zijn medicatie genomen.’ Het klinkt alsof ze hem vergeven heeft.

‘Kan ik hem zien?’

‘Hij slaapt. Hij zal niet beseffen dat u er bent.’

Hij aanvaardt haar uitleg. Hij bedankt haar en draait zich om. Dan staat hij stil. ‘Waarom wilde hij zijn medicatie eerst niet nemen?’

‘Hij zei dat hij die niet verdiende.’

Hij blijft staan, zwijgend, en kijkt haar aan terwijl de raderen in zijn hoofd langzaam draaien.

‘Is hij familie van u?’

‘Nee,’ zegt hij. ‘Alleen maar... een vriend.’

‘Soms zijn ze zo. Ze vechten al zo lang tegen de fles. Ze denken dat het een volgende keer makkelijker zal zijn om te onthouden hoe vreselijk de ontwenning was.’

‘Dank u,’ zegt hij zonder nadenken en loopt naar buiten.

Hij moet nog boeken op een plank zetten. En zijn schoenen. Hij wil ze poetsen. Vandaag nog.

Hoofdstuk 24

Vanochtend is hij niet alleen in het zwembad. De businessclub is herrezen, mogelijk omdat de mensen nu pas van vakantie terugkeren.

Hij zwemt verbeterd.

Verdomd dieet. Hij was uitgehongerd, gisteravond. Van het gesprek met Hanna Nortier, of had de fysieke inspanning voor de boekenkast zijn eetlust aangescherpt? Hij zal geen dikmakers eten, ook al snakt hij naar cervelaatworst en chips en toast met spek en eieren uit het café. Hij zal het overgewicht kwijtraken en Bart de Wit en de dokter en de diëtiste en nu ook de therapeute tonen dat...

Dus rookt hij. Alsof zijn maag iets binnenkrijgt via zijn longen. Voedsel of sigarettenrook. Hij heeft gisteravond Special Milds gerookt zonder dat het voldoening schonk, de ene na de andere tot zijn mond droog was en er een vieze smaak op zijn tong kleefde. Terwijl hij de vreemde relatie tussen De Rechercheur en De Psycholoog overdacht en hij zich afvroeg of hij bezig was verliefd te worden. Ben je opeens een seksuele wervelwind, Mat Joubert? Eerst een geil jong ding dat je niet eens in je bed wist te krijgen en hop, je bent al met de volgende bezig. Don Juan Joubert. Wat is er van je pijn en smart overgebleven? Denk je nu werkelijk dat je aan Lara Joubert kunt ontsnappen?

Hij had de spot met zichzelf gedreven, met het deel van zijn verstand dat als toeschouwer toekijkt hoe zijn leven voorbijgaat, en commentaar levert en lacht om de bezitter van een videorecorder en zijn stapel cassettes. Kom, laten we die voor je afspelen, Mat Joubert. Kijk, je overleden vrouwtje, Lara. Daar bij de spiegelkast, met een borstel die ze geërgerd door het haar trekt. Kijk hoe de biceps en de triceps onder haar gebruinde huid bij iedere haal samentrekken. Kijk hoe haar borsten wippen, haar blote borsten die je in de spiegel kunt zien, met kleine geërgerde trillingen die haar tepels doen

dansen. Hoor haar stem. Luister naar haar woorden: ‘Jezus, Mat, wij zitten ook ieder weekend thuis.’

En jij ligt daar, op het bed, met een boek op je borst. ‘Die muziek daar maakt me doof,’ roep je flauwtjes terug, ter verdediging. Kijk hoe ze zich naar je omdraait, kijk hoe levendig ze is. Kijk naar haar energie. Zó moet een mens leven. Met iedere vezel die voelt, die ervaart, die zich uit. ‘Ik zal alleen gaan. God sta me bij, Mat, ooit zal ik alleen gaan.’

Er zijn ook andere fragmenten. Vóór haar dood, na haar dood. Is de demon die het libretto van zijn dromen orkestreert dezelfde als de gekke scenarioschrijver in zijn kop?

Dus zwemt hij verbeteren, om voor de overdadig vele sigaretten te vluchten, en voor een vrees in zijn brein die hij niet begrijpt.

Hij zwemt meer baantjes dan ooit tevoren. En voelt zich wat beter.

Het forensisch verslag ligt op zijn bureau. Hij maakt het open. Mauser Broomhandle. De munitie is oud.

Zijn telefoon rinkelt. De Wit zoekt hem. Hij staat op, neemt het verslag mee. Voor het kantoor van De Wit staat Gerbrand Vos.

‘Ik wil eerst even met hoofdinspecteur Joubert praten,’ zegt De Wit tegen Vos. Hij houdt de deur voor Joubert open, loopt naar binnen en gaat zitten. Vos blijft buiten staan.

‘Je moet goed begrijpen, hoofdinspecteur, dat dit niet persoonlijk bedoeld is. Maar die Mauserzaak loopt uit de hand. De hoofdcommissaris komt om elf uur. Hij wil een volledig verslag. En de media. Die gaan vreselijk tekeer over die zaak. Het is mijn plicht om jou te beschermen.’

‘Commissaris?’

‘Ik ben bang dat iemand zal kletsen, hoofdinspecteur. Mensen zijn maar mensen, zelfs hier bij ons. Ik wil je van de zaak afhalen voor iemand het ontdekt.’

‘Wat ontdekt, commissaris?’

‘Dat je in therapie bent, hoofdinspecteur. De politie kan zich dit niet veroorloven. Kun jij je voorstellen hoe de kranten zullen reageren?’

De Wit zegt het alsof de behandeling een overtreding is waarvoor Joubert rechtstreeks aansprakelijk kan worden gesteld.

‘Ik begrijp het niet, commissaris.’

De zenuwachtige glimlach is terug. ‘Wat begrijp je niet, hoofdinspecteur?’

‘Hoe ze het te weten kunnen komen. Alleen u en ik en de therapeute zijn toch op de hoogte?’

De glimlach verdwijnt een ogenblik, verschijnt opnieuw. ‘De politie betaalt de therapeute, hoofdinspecteur. Er zijn administratieve medewerkers die archiveren, die dossiers moeten doorsturen... Begrijp me goed, dit is een voorzorgsmaatregel. Het is niet persoonlijk bedoeld.’

Joubert is totaal overrompeld. Hij verzamelt onvolkomenheden als tegenargumenten, probeert die te rangschikken. De Wit staat op. ‘Ik zal hoofdinspecteur Vos binnenroepen.’

Hij doet de deur open, roept Vos naar binnen, gaat weer zitten. Vos gaat naast Joubert zitten.

‘Hoofdinspecteur Joubert en ik zijn zo-even overeengekomen dat jij het onderzoek naar de Mausermoorden zult overnemen, hoofdinspecteur.’

De gedachten van Joubert tuimelen rond in zijn hoofd, op zoek naar een uitweg, door paniek overmand. Hij moet dit voorkomen. Het is een kwestie van overleven. Dit is zijn laatste kans. Maar hij kan geen enkel argument bedenken. Hij komt tot rust.

‘Nee, commissaris,’ zegt hij.

Vos en De Wit kijken hem aan.

‘Wij zijn dit niet overeengekomen, commissaris,’ zegt hij beheerst en precies.

De mond van De Wit gaat open en dicht.

‘Commissaris, de reden op grond waarvan u mij van het onderzoek wilt halen, is niet aanvaardbaar.’ Hij wendt zich tot Vos. ‘Ik ben in therapie, Vossie. Ik schaam me dood, maar misschien is het een goede zaak. De commissaris is bang dat de kranten erachter komen. Daarom wil hij me verstoppen. Maar ik ga door, commissaris, tot ik ambtelijk van mijn plicht word ontheven, via de gebruikelijke kanalen.’

‘Hoofdinspecteur...’ zegt De Wit, zijn gezicht geagiteerd. Hij vindt de passende woorden niet.

Vos glimlacht breed. ‘Die Mauserzaak is genoeg om een mens het hoofd op hol te laten brengen, commissaris. Ik wil hem niet hebben.’

‘Jullie...’ De Wit kijkt ongeloofig naar Vos, dan naar Joubert en weer naar Vos.

Een klop op de deur.

‘Nee, nu niet!’ schreeuwt De Wit. Zijn stem slaat net niet over.

Hij kijkt weer naar de officieren voor hem.

De klop op de deur is luider.

‘Nee, nu niet!’ gilt De Wit met duidelijke tekenen van histerie.

Hij schudt met het hoofd alsof hij in een spinnenweb is terechtgekomen.

Hij schudt met de moedervlekvinger naar Vos en Joubert. ‘Jullie zweren tegen mij samen.’ De vinger beeft. De stem ook.

De klop op de deur is opdringerig luid.

De Wit springt op. Zijn stoel valt om. Hij loopt naar de deur en trekt hem open. Hij ziet Gerrit Snyman staan.

‘Ben jij soms doof?’ De Wit is een sopraan.

‘Commissaris...’

‘Ik zei: nu niet.’ De Wit is bezig de deur dicht te doen.

‘Er is nog een moord gepleegd, commissaris,’ zegt Snyman snel, voor het hout het kozijn raakt. De deur komt tot stilstand. Ze kijken alledrie naar Snyman.

‘Ze zijn op zoek naar hoofdinspecteur Joubert, via de radio. Een man in Houtbaai, commissaris. Twee schoten. Twee 7,63-hulzen.’

Ze staren Snyman aan alsof ze verwachten dat hij zal zeggen dat het een grap is. De Wit herstelt zich langzaam, haast ongemerkt.

‘Dankjewel, agent,’ zegt hij met zijn gewone bandzaag-tenorstem. Snyman knikt en draait zich om. De Wit sluit de deur. Hij loopt langzaam terug naar zijn stoel, tilt hem op en zet hem overeind. Hij gaat zitten.

Joubert denkt na terwijl hij praat, zich uitsluitend bewust van het feit dat het Mauseronderzoek zijn reddingsboei is en dat hij De Wit de kans moet geven om het meningsverschil bij te leggen. ‘Commissaris, er is geen sprake van een samenzwering tegen u. Hoofdinspecteur Vos en ik wisten niet eens waarover u het wilde hebben. Maar ik verzoek u met aandrang uw beslissing te herroepen.’

Hij beseft dat dit niet toereikend is. Niet voor een man als De Wit. Hij weet dat het ogenblik is gekomen om zichzelf te redden, om zich aan een strohalm vast te klampen. ‘Commissaris, u hebt gelijk als u zegt dat mijn staat van dienst de voorbije jaren bedenkelijk was. Misschien hebt u ook gelijk als u zegt dat mijn instelling niet de juiste is. Ook in de Mauserzaak -

ik had me meer moeten inzetten. Maar ik geef u mijn woord. Vanaf nu ga ik ervoor. Maar u mag hem mij niet afnemen.'

Hij hoort zichzelf, weet dat hij haast smeekt. Het kan hem geen barst schelen.

De Wit kijkt hem aan. Zijn handen liggen op de tafel. De rechterhand gaat traag naar zijn gezicht. Joubert en Vos weten wat zijn bestemming is.

'Ik kan de media niet in bedwang houden als ze het ontdekken,' zegt hij als de vinger de moedervlek heeft bereikt. Joubert is dankbaar omdat de glimlach afwezig blijft.

'Dat weet ik, commissaris.'

'Als ze erachter komen, haalt de hoofdcommissaris jou eraf. Dat besef je toch?'

De Wit richt de moedervlekwijsvinger op Joubert. 'Je moet goed weten dat dit je laatste kans is.'

'Ja, commissaris.' Hij is dankbaar omdat De Wit de vredeskans aangrijpt. Hij weet dat de man het verloren aanzien nu wil herwinnen.

'Je zult in de gaten worden gehouden zoals geen enkele andere politieman ooit in de gaten is gehouden, hoofdinspecteur. Ik heb het nou even niet over de media, ik heb het over mezelf.'

'Ja, commissaris.'

'Eén misstap, hoofdinspecteur...'

De telefoon rinkelt. De ogen van De Wit zijn nog altijd waarschuwend op Joubert gericht. De glimlach is plotseling terug.

'Morgen, hoofdcommissaris.' Hij wuift met zijn hand om Joubert en Vos te beduiden dat ze kunnen gaan. De officieren staan op en trekken de deur achter zich dicht. Ze lopen door de gang.

'Bedankt, Vossie'.

'Het is een klerezooi.'

Ze lopen in stilte, met haastige pas, over de tegelvloer.

Vos staat stil voor de deur van zijn kantoor. 'Mag ik je één ding vragen, Mat?'

Joubert knikt.

'Hoe heb jij verdomme je schoenen opeens zo glanzend gekregen?'

Hij laat eerst het hele gebied afzetten - de tuin, het houten huisje, het zijpaadje en een deel van de straat.

Hij is verbaasd over de schoonheid van de omgeving. De straat is een streep tegen de hellingen van Karbonkelberg, de slingerende rij houten huisjes een ansichtkaart van Kaapse schoonheid. Het is geen plek voor de dood.

Hij heeft enkele manschappen in uniform van het plaatselijk bureau bij het tuinhek post laten vatten. Hun opdracht luidt dat voorlopig alleen de patholoog en de forensische eenheid de plaats van de misdaad mogen betreden.

De dikke hoofdagent Tony O'Grady had Joubert en Gerrit Snyman op het parkeerterrein van Berovingen en Moordzaken opgewacht. 'Mag ik mee, inspecteur? De zaak fascineert me. En het mag van hoofdinspecteur Vos.'

Nu staan ze met z'n drieën naar het lijk te kijken. Ze kunnen niet dichterbij komen, want het bloed heeft zich in een brede plas rond het lichaam verspreid. Maar ze zien dat Alexander MacDonald een forsgebouwde man was met dun rood haar, een rode baard en reusachtige handen en voeten. Tijdens zijn laatste ogenblikken droeg hij alleen maar een short. Ook in de dood blijft de omvang van zijn borstkas en bovenarmen indrukwekkend.

Ze zien ook dat de moord op Alexander MacDonald niet helemaal verliep zoals de vorige. Eén schot heeft hem in de hals geraakt, vanwaar het bloed op de muur is gegutst, over de schaarse zitkamermeubels en uiteindelijk over de vloer.

Het andere zit tussen zijn benen, ongeveer daar waar zijn geslachtsorgaan zich ooit bevond.

De mond van de dikke hoofdagent Tony O'Grady zit vol met zoetigheid. Het is zijn vluchtroute en zijn ondergang. Het is ook de oorsprong van zijn bijnaam, Noga. Hij stapt voorzichtig tussen de meanders van de bloedplas en zegt: 'Dit is nieuw, inspecteur, dit is nieuw.'

Joubert antwoordt niet. Hij kijkt rond in het vertrek, evalueert de ligging van het lijk.

'Waarschijnlijk niet per vergissing, dat schot tussen zijn ballen.' O'Grady bijt nog een stuk noga af. 'Zou hij daar eerst zijn geraakt? Moet verrekte pijnlijk zijn, niet, inspecteur?'

'Het lijkt alsof hij vlak bij de deur is neergeschoten. Eerst in de hals, denk ik. Kijk naar het bloed, hier op de muur. De halsslagader spuit op die

manier. Toen is hij gevallen. Daarna is het tweede schot afgevuurd.'

'Pal op zijn pik, de arme donder.'

Een geüniformeerde agent roept voorzichtig vanaf het kleine bordes. Joubert steekt zijn hoofd om de deur. 'Er is hier een stel mensen van Berovingen en Moordzaken, op zoek naar u, hoofdinspecteur,' zegt hij en wijst naar de straat. Joubert kijkt. Acht auto's zonder politiekenteken hebben de straat plotseling gevuld. De rechercheurs staan bij het tuinhek, als een rugbyploeg die voor een foto poseert. Hij loopt op hen af.

De enige kleurling onder de officieren van Berovingen en Moordzaken is inspecteur Leon Petersen. Hij is de woordvoerder van het groepje.

'De commissaris heeft ons gestuurd, hoofdinspecteur. Om u te helpen. Hij zegt dat de districtscommissaris hem heeft opgebeld en dat de brigadier hem heeft opgebeld... Iedereen lijkt opeens klaarwakker... Als u nog meer mensen nodig hebt, zal de brigadier rechercheurs van andere bureaus vorderen, vooral voor het loopwerk. Maar wij zijn alvast hier naartoe gekomen om u te helpen.'

'Bedankt, Leon.'

Het komt door de media, weet hij. Iedereen voelt de toenemende druk - van hoog tot laag. Er staan reputaties op het spel. Imago. De geur van bloed zal de media nou wel helemaal uit de bol doen gaan.

Hij legt uit dat hij het huis en de tuin wil schoonhouden tot de ploeg van het laboratorium opdaagt. Hij stuurt hen twee aan twee de straat op. Misschien hebben de bureaus iets gezien. Misschien weten ze iets over het slachtoffer.

De video-eenheid daagt als eerste op. Hij vraagt hen te wachten. Hij wenkt de hoofdagent in uniform naderbij. 'Waar is de vrouw die het lijk vond?'

'Achter in de overvalwagen, hoofdinspecteur,' zegt de hoofdagent.

'Achter in de overvalwagen?'

Alleen om zeker te zijn, hoofdinspecteur,' zegt de hoofdagent, zich bewust van Jouberts afkeurende blik.

'Breng haar onmiddellijk hier, alsjeblieft.'

Het is een zwarte vrouw, groot en rond. Haar lippen zijn stroef dichtgeknepen vanwege de behandeling die ze kreeg. Joubert houdt het tuinhek voor haar open. 'Het spijt me van het ongemak,' zegt hij.

Zij haalt de schouders op.

Hij loopt samen met haar om het huis heen, naar de achterdeur. Op de veranda staan een oude rustbank en enkele keukenstoelen van plastic en roestvrij staal.

‘Gaat u zitten, alstublieft,’ en hij roept Snyman en O’Grady. Als iedereen er is, vraagt hij haar naam.

‘Ik heb het niet gedaan.’

Dat weet hij, zegt hij. Maar hij moet de voorschriften inzake getuigenissen naleven.

Miriam Ngobeni, zegt ze.

Haar adres?

Het opvangkamp hier in Karbonkelberg.

Wat is er vanmorgen precies gebeurd?

Ze is zoals gewoonlijk komen werken, omstreeks halfacht. Maar de deur stond open en haar werkgever lag daar, te midden van al dat bloed. Ze is geschrokken en heeft zich omgedraaid en is naar de buurvrouw gerend.

Heeft ze iemand gezien? Iemand die verdacht leek?

Nee. Kan ze nou alsjeblieft gaan?

Als ze eerst nog enkele vragen zou willen beantwoorden, alstublieft.

Volgens de agenten in uniform is zijn naam MacDonald. Kent zij zijn voornaam?

Mac.

Weet zij waar hij zijn persoonlijke documenten bewaarde, zoals zijn identiteitskaart?

Niet in het huis. Waarschijnlijk op de boot.

De boot?

Een van de twee vissersboten die in de haven liggen. De vissersboten van MacDonald. Ze heeft ze nooit gezien, maar iedere dag moet zij met haar handen de visstank uit de kleren van MacDonald proberen te wassen, want hij heeft geen wasmachine. Je kunt zijn kleren zelfs geen dag in de wasmand laten liggen, de stank...

Woonde MacDonald alleen?

Zij denkt van wel. Op maandagochtend waren er soms sporen van feestjes. Lege flessen en sigarettenpeuken en drankvlekken en brandvlekken op tafels en stoelen en op de vloer en de vloerkleden. Soms was het bed in de grote slaapkamer... Maar verder weet zij niets af van een vaste vriendin.

Ze zag hem weinig. Meestal alleen op zondag, wanneer zij om haar geld kwam. En dan bleef ze bij de deur wachten.

Wat voor een man was hij?

Een blanke.

Wat bedoelt ze daarmee?

Hij deed moeilijk, dreigde en klaagde voortdurend dat hij haar te veel betaalde en dat ze drank en kleingeld uit zijn broekzakken jatte.

Ze mocht hem dus niet?

Niet zo erg. Maar blanken zijn nou eenmaal meestal zo.

Ze wordt bedankt voor de bereidwilligheid waarmee ze de vragen heeft beantwoord. Zal hij haar later naar huis laten brengen?

Liever niet.

Joubert legt haar uit hoe het onderzoek van het huis zal verlopen. Hij vraagt of ze bereid is te wachten tot ze klaar zijn. Hij bedoelt dat zij het huis moet doorzoeken om te kijken of er iets verdwenen is.

Moet ze weer in de overvalwagen gaan zitten?

Nee, ze kan hier wachten als ze wil.

Ze knikt instemmend.

Ze lopen naar het tuinhek. De pers is gearriveerd. Een horde. Joubert telt er in één oogopslag tien, hoofdzakelijk reporters en fotografen. De camera's flitsen. 'Hebt u al een verdachte?' roept een van hen. Het wordt een koor. Ze bestormen het tuinhek. De agenten houden hen in bedwang.

'De forensische ploeg is er, hoofdinspecteur,' zegt de agent bij het tuinhek.

'Bedankt. Zeg tegen je hoofdagent dat hij de pers op een afstand houdt, alsjeblieft.'

Hij stuurt O'Grady en Snyman naar de haven om een kijkje te nemen op de boten en met de bemanning te praten. Dan loopt hij naar binnen en geeft de forensische ploeg opdracht om het hele huis te doorzoeken en daarna de tuin. Ze kreunen. Hij zegt dat ze moeten opschieten omdat hij niemand het terrein laat betreden tot zij klaar zijn. Ze kreunen nog harder.

Hij gaat bij het raam staan en kijkt naar buiten. Het verschijnsel misdaadtoneel, denkt hij. Altijd en overal hetzelfde. In townships en in villawijken. Nieuwsgierige omstanders die halsreikend toekijken en achter hun hand gedempt met elkaar praten, alsof ze bang zijn dat ze het slachtoffer uit de dood zullen doen herrijzen. De gele voertuigen met

blauwe zwaailichten van de geüniformeerde politie. De ziekenwagen met het rood met witte zwaailicht. Soms, als er genoeg hysterie heerst, de pers - een beweeglijke, rumoerige massa, net een mobiele effectenbeurs. Soms staan de nabestaanden ook op het ereschavot van de dood, een klein groepje dat zich aan elkaar vastklampt en steun zoekt om de bittere beker aan zich voorbij te laten gaan.

Hij ziet hoe de patholoog zich een weg baant tussen de mensen bij het hek en zijn identificatiebewijs aan de agent toont. Dan loopt hij over het onverzorgde grasperk naar de deur en komt naar binnen.

Hij fluit tussen zijn tanden, merkt Joubert op.

‘Slordige boel,’ zegt professor Pagel. Hij ziet de tweede wond, in het kruis van Mac MacDonald. ‘En een nieuwe wending, zie ik.’

‘Ja,’ zegt Joubert en hij zucht. ‘Een nieuwe wending.’

Buiten zijn de fotograaf en het team met de politiehonden gearriveerd. Ze zullen moeten wachten. Ze zullen het niet prettig vinden, maar ze zullen moeten wachten. Hij steekt een sigaret op en loopt naar buiten. De radio op zijn heup laat zich plotseling luid horen. De Wit wil hem dringend spreken. Hij denkt dat hij weet waarom.

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 25

De districtscommissaris is een korte, gedrongen man met pikzwart haar dat hij met veel brillantine achterover heeft gekamd. Hij heeft ook een Charlie Chaplin-snorretje. Het hoofd van de rechercheurs is een brigadier, een grote man met kale kop. Het lijkt wel een Boerenuitgave van Laurel en Hardy. Met dit verschil dat Bart de Wit hun aanwezigheid helemaal niet grappig vindt. De glimlach is er, maar Joubert komt tot de conclusie dat het zonder de minste twijfel een teken van nervositeit is.

Ze zitten in het kantoor van de districtscommissaris. Het is groot en overdadig, met een donkere lambrisering tegen de muren, een groot bureau in de ene en een vergadertafel in de andere helft, een ronde tafel met tien stoelen. Ze zitten rond de tafel. Joubert is er al een keer geweest, meer dan drie jaar geleden, tijdens een medaille-uitreiking. Hij had er ook een gekregen. Het kantoor is hetzelfde gebleven, ziet hij. Maar hoeveel andere dingen zijn er niet veranderd.

De districtscommissaris wil weten of de nieuwste moord nieuwe sporen heeft opgeleverd. Joubert zet de omstandigheden uiteen, vertelt van het schot in de onderbuik.

‘Dat is nieuw,’ zegt de districtscommissaris.

‘Inderdaad,’ zegt De Wit met een grijns.

‘We hebben een tijdelijk onderzoeksbureau in Houtbaai opgericht, hoofdinspecteur. De manschappen zijn nog bezig met het loopwerk - de burens, de bemanning van de boten. We zijn op zoek naar eventuele familieleden en vrienden.’

‘En verder?’ vraagt de districtscommissaris.

De blik van De Wit is wanhopig op Joubert gericht. Ontspan je, Tweeneus, denkt hij. Ik heb de toestand onder controle.

‘Ik zou graag een aantal manschappen inzetten om de wapenhandelaars op het schiereiland te ondervragen, districtscommissaris.’

‘Is dat dan nog niet gebeurd?’

‘We hebben eerst de geregistreerde Mausers in de West-Kaap opgespoord, districtscommissaris. Het heeft niets opgeleverd. Nu zullen we de wapenhandelaars en de wapensmeden ondervragen. Misschien heeft iemand, ergens, een Broomhandle voor een onderhoudsbeurt afgegeven.’

‘Klinkt logisch,’ zegt de districtscommissaris.

‘Beslist,’ zegt de hoofdcommissaris.

‘Uiteraard,’ zegt De Wit.

‘Maar zal het helpen? Je moet je vergunning tonen als je een wapen voor een onderhoudsbeurt afgeeft.’

‘Winkeliers zijn ook maar mensen, districtscommissaris. Een paar rand zijn soms overtuigender dan voorschriften. Als we er genoeg druk achter zetten... Ook als ze de naam en het adres niet kennen, weten we toch hoe de persoon eruitziet.’

‘Dan zouden we alvast een persoonsbeschrijving hebben,’ zegt de districtscommissaris. Hij wendt zich tot de hoofdcommissaris. ‘Zorg jij ervoor dat hoofdinspecteur Joubert nog meer manschappen krijgt, Peet? Zo lang het nodig is.’

De hoofdcommissaris knikt geestdriftig.

‘Nog iets, districtscommissaris,’ zegt Joubert. ‘Het andere vuurwapen in de Ferreira-moord. We hebben het ballistisch verslag nog altijd niet. Als we weten om welk kaliber en merk het gaat, kunnen we de wapenhandelaars gelijk ook daarover ondervragen. Met een beetje geluk heeft iemand misschien allebei de vuurwapens voor een onderhoudsbeurt afgegeven.’

‘Je hebt het verslag over een uur, hoofdinspecteur. Geloof me.’

Joubert gelooft hem.

‘En als er wat dan ook niet vlug genoeg gaat naar je zin, laat het mij dan weten. Of als je nog meer manschappen nodig hebt. Begrepen?’

‘Bedankt, districtscommissaris.’

‘Verder nog iets?’

‘Ik zal de nabestaanden van de slachtoffers opnieuw opzoeken, districtscommissaris. Na de nieuwste moord herinneren ze zich misschien iets.’

‘Mooi. En verder?’

‘Ik wil een dokter in de criminologie opzoeken in Stellenbosch, districtscommissaris. Ik...’

‘Die man in *Die Burger*?’

‘Ja, districtscommissaris. Ik...’

‘Waarom?’

‘Ik zou tegen vanavond over een profiel willen beschikken, districtscommissaris. Met alles wat we weten. Het is niet veel, maar we moeten een gok wagen. De criminoloog kan misschien helpen met de samenstelling van het profiel. Ik zou het aan de media willen doorgeven. Misschien kent iemand een individu met een Mauser én een handwapen van een kleiner kaliber.’

‘Een schot in het duister.’

‘Inderdaad,’ zegt de hoofdcommissaris.

De Wit knikt en grijnst.

‘Ik wil er alleen zeker van zijn dat we al het mogelijke doen, districtscommissaris.’

‘Misschien werkt het.’

‘Best mogelijk,’ zegt de hoofdcommissaris.

De Wit knikt.

‘Hoe staat het met die bankovervaller?’

‘Districtscommissaris, ik ben ervan overtuigd dat de overvaller niets met de moorden te maken heeft.’

‘Vertel dat maar aan de kranten.’

‘Het enige wat we kunnen doen, is in ieder bijkantoor van de Premier Bank een politiemann laten posten - in burger, districtscommissaris. En hopen dat hij weer toeslaat. Maar de mankracht...’

‘Hoofdinspecteur, als we een beoordelingsfout maken en later zou blijken dat de overvaller de Mauserman was, verkopen jij en ik straks verzekeringen. Maar goed. Laat ieder bureau een paar mensen afstaan. Ik zal er met hoofdcommissaris Brown over praten. Jij moet het dan maar met de Premier Bank regelen.’

‘Bedankt, districtscommissaris.’

‘Is dit alles?’

‘Voorlopig wel, districtscommissaris.’

‘Waarom geen medium?’ vraagt De Wit.

De districtscommissaris, de hoofdcommissaris en de hoofdinspecteur keren zich om naar De Wit.

‘Een wat?’ vraagt de districtscommissaris namens hen allen.

‘Een medium. Een spiritistisch medium. De Engelsen noemen het een *psychic*!’

‘Je bedoelt een helderziende,’ zegt de hoofdcommissaris.

‘Meen je dat nou?’ vraagt de districtscommissaris ongelovig.

‘Districtscommissaris, in Engeland doen ze het vaak. Terwijl ik er was, hebben ze op die manier twee moordzaken opgelost. Eén ervan met een lijk dat ze niet konden vinden. De plek die de helderziende aanwees lag op nauwelijks vijfhonderd meter van de plaats waar ze het lijk uiteindelijk vonden.’

‘Maar we hebben hier geen helderzienden.’

‘We kunnen er een uit Engeland laten overkomen.’

‘Wil jij soms dat de minister van woede ontploft.’ De districtscommissaris beheerst zich. ‘Er is geen geld voor dat soort grappenmakerij, commissaris. Dat hoor je te weten.’

De glimlach van De Wit is een masker. ‘Het hoeft ons niets te kosten, districtscommissaris.’

‘Zo?’

‘Soms doen ze het gratis. Voor hen is het een slimme zet. Reclame.’

‘Hm. Ik weet het niet. Het klinkt mij als onzin in de oren.’

‘De pers zal er blij mee zijn,’ zegt Joubert. De anderen kijken naar hem. ‘Het geeft hen iets om over te schrijven, districtscommissaris. Het zal de druk op ons verlichten, zodat we kunnen voortmaken.’

Joubert ziet vluchtig dat De Wit verrast opkijkt.

‘Dat is waar,’ zegt de districtscommissaris. ‘Maar op één voorwaarde. Het mag ons geen cent kosten. En de helderziende zegt niet dat wij zijn hulp hebben ingeroepen.’

‘Haar,’ zegt De Wit.

‘Wat?’ vraagt de districtscommissaris.

‘De beste helderziende van Engeland is een vrouw, districtscommissaris.’

‘Asjemenou,’ zegt de districtscommissaris.

‘Waarachtig,’ zegt de hoofdcommissaris.

Joubert zegt niets.

De man in overall, met een dikke nek en een kaal, rond hoofd als een biljartbal, loopt tussen de rechercheurs en de geüniformeerden door, op

zoek naar iemand. Hij had nooit gedacht dat het zo druk kon worden in Houtbaai. Hij vraagt waar hij hoofdinspecteur Joubert van Berovingen en Moordzaken kan vinden. Daar in de voorraadkamer, luidt het antwoord. Daar is het onderzoeksbureau ondergebracht, zegt iemand.

Hij probeert via de deur binnen te komen. Het vertrek is gevuld met mensen en rook. In de hoek, aan een tafel, zit een lange man met haar dat te lang en te verwaaid is voor een rechercheur. Het klopt met de beschrijving die ze hem hebben gegeven. Hij loopt op hem af. De lange man heeft een sigaret in één hand en een pen in de andere. Hij praat met een dikke man tegenover hem.

‘Jullie moeten het schiereiland in sectoren opdelen, Noga. En geen enkele wapenhandel of wapensmederij overslaan, het maakt niet uit hoe klein. Nu is het alleen nog wachten op dat verdomde ballistisch rapport.’

‘Hier is het,’ zegt de man met het hoofd als een biljartbal en overhandigt Joubert een bruine envelop.

Joubert kijkt verbaasd op. ‘Bedankt,’ zegt hij. ‘Heeft de districtscommissaris jou gestuurd?’

‘Ja, hoofdinspecteur

Joubert kijkt op zijn horloge. ‘Hij is een man van zijn woord.’ Hij scheurt de envelop open en leest het verslag.

‘.22 Long Rifle. Te oordelen naar de merktekens op huls en patroon een Smith & Wesson Escort, het zogenaamde Model 61.’

‘Punt twee twee. Even zeldzaam als modder,’ zegt Noga.

‘Toch helpt het ons vooruit. Ze moeten het aan de handelaars vragen, Noga. Heeft iemand een Smith & Wesson gekocht en de Mauser misschien voor een beurt afgegeven. Of ,22-munitie gekocht. Of een Smith & Wesson én een Mauser voor onderhoud gebracht. Of alleen een Smith & Wesson...’

‘Oké. Oké. Ik snap het.’

‘Hoe dan ook, Noga, we zoeken een speld in een hooiberg. Het betekent dat ze niet gauw enkele vraagjes stellen en naar de volgende winkel lopen, maar dat de mensen grondig worden ondervraagd. Laat hen druk uitoefenen. Met inspecties dreigen. De Mauser is niet geregistreerd.’

‘Laat het maar aan mij over, inspecteur. We zullen je mannetje pakken.’

‘Vrouw,’ zegt de man met het hoofd als een biljartbal.

‘Wat zeg je?’ vraagt Joubert enigszins geïrriteerd.

‘Ik denk dat het een vrouw is, hoofdinspecteur.’

‘Zo?’

‘Model 61 is een vrouwenwapen, hoofdinspecteur.’

‘En wie ben jij, als ik vragen mag?’ vraagt Noga O’Grady.

‘Ik ben brigadier Giel de Villiers. Van het wapendepot, hoofdinspecteur. De districtscommissaris heeft me opgebeld om te vragen of ik het ballistisch rapport alvast kon uitpluizen en het dadelijk naar u te brengen.

Hij zei dat u alle mogelijke vragen kunt stellen, zo u wilt. Ik... euh... weet wel iets van vuurwapens af.’

Joubert kijkt naar de man tegenover hem, de ronde kop, de afwezigheid van een nek, de blauwe overall met smeervlekken erop. Als de districtscommissaris hem gestuurd heeft...

‘Wat weet jij over een .22, brigadier?’

Giel de Villiers sluit de ogen. ‘Smith & Wesson heeft de Escort voor de vrouwelijke markt ontworpen. Jaren zeventig. Korte greep, klein wapen. De mensen hadden het over het “Model 61”. Past makkelijk in een handtas. Semi-automatisch pistool, vijf kogels in het magazijn. Geen groot succes, vooral de eerste exemplaren scoorden laag wat betreft veiligheid. In de tweede reeks bouwde Smith & Wesson een veiligheidsmechanisme voor het magazijn in, dat was in ’70, maar de eigenaars moesten het pistool naar de fabriek terugsturen om het te laten aanpassen. Vier modellen tussen ’69 en ’71. Goede penetratiecapaciteit, beter dan die van de Baby Browning. Accuraat op korte afstand. Storingen zeldzaam, maar niet uitgesloten.’

Giel de Villiers doet zijn ogen open.

Joubert en O’Grady gapen hem aan.

‘Het betekent niet dat een man het ding niet kan gebruiken,’ zegt Joubert, nog altijd overdonderd.

De ogen gaan weer dicht. ‘Een korte greep, hoofdinspecteur. Heel kort. Klein wapen. Jouw vinger kan niet eens door de beugel van de trekker. Past niet in een mannenhand. Past niet bij een mannenego. Een man wil een groot vuurwapen - 9 mm, .45, Magnum. Volgens de statistieken wordt in zevenentachtig procent van de moorden met vuurwapens door mannen gepleegd, een groot pistool gebruikt. Vrouwen richten zelden schietpartijen aan, gewoonlijk uit zelfverdediging, gewoonlijk met een klein kaliber.’

De ogen gaan open, traag, zoals die van een reptiel.

De kaak van O’Grady is opgehouden te malen en zijn mond is halfopen gezakt. Joubert fronst de wenkbrauwen.

‘Maar de Mauser is wel een mannenwapen.’

‘Van de Broomhandle weet ik niets af, hoofdinspecteur. Alles wat vóór 1918 is gemaakt, interesseert mij niet,’ zegt De Villiers.

‘Is hoofdinspecteur Joubert hier?’ roept de aanvoerder van een groep geüniformeerden die is binnengekomen.

‘Hier,’ zegt Joubert en hij zucht. Het lijkt wel een gekkenhuis.

‘Wilt u nog iets weten, hoofdinspecteur?’

‘Dank je wel, brigadier. Niet nu. Ik weet waar ik je kan vinden als er nog iets is.’

De Villiers knikt, groet en maakt zich geruisloos uit de voeten.

‘Ziet eruit als een hagedis, praat als een computer,’ zegt O’Grady. ‘Die kerel is verdomme een genie.’

Joubert luistert niet. Zijn gedachten zijn gefrustreerd, in de war gebracht door de nieuwe informatie. ‘Niets in dit onderzoek heeft zin, Noga. Niets.’

Hij belt naar Stellenbosch en vraagt of hij dr. A.L. Boshoff kan spreken.

‘Anne Boshoff,’ antwoordt een vrouwenstem. Hij zucht zachtjes. Alweer een vrouwelijke doctor.

Hij stelt zich voor, vraagt of hij die middag mag langskomen, zegt dat het dringend is.

‘Ik zal me alvast voorbereiden,’ zegt ze.

Hij sluit de deur van het kantoor. ‘Zalig, die stilte,’ zegt inspecteur Leon Petersen.

O’Grady wist met zijn zakdoek zijn voorhoofd af. ‘Wat wij nodig hebben is een airco,’ zegt hij. Naast hem zit Gerrit Snyman met een blocnote.

‘Begin maar,’ zegt Joubert.

‘Zijn volledige naam is Alexander MacDonald, geboren in Humansdorp op 6 april 1952...

‘De reïncarnatie van Jan van Riebeeck,’ zegt O’Grady.

‘Ongehuwd, geen nabestaanden. Hij is de eigenaar van twee vissersboten, de High Road en de Low Road. Uit de paperassen blijkt dat hij de bank nog 110.000 rand schuldig is voor de Low Road. Hij heeft een contract met Good Hope Fisheries, levert uitsluitend aan hen. Hij is de schipper van de Low Road, Johannes Paulse die van de High Road. Paulse werkt al achttien jaar voor MacDonald. Hij zegt dat de man een goed hart

had, maar een vreselijk humeur. Toen we hem vroegen wie een motief zou kunnen hebben om hem te vermoorden, zei hij dat hij onmiddellijk tweehonderd namen kon noemen. Op zee dronk MacDonald nooit, maar zodra hij aan wal was... Hij heeft ook een strafblad. Rijden onder invloed, Houtbaai, '88; aanranding met het doel ernstig letsel toe te brengen, '89; vijftien aanklachten wegens rustverstoring sinds '79. Een veroordeling wegens opzettelijk vandalisme. Hij en een paar bemanningsleden hebben een kroeg in Simonstad net niet tot op de grond afgebroken. En hier komt een interessante. Een aanklacht wegens verkrachting door Eleanor Davis, twee jaar geleden. Ze heeft die weer ingetrokken. De rechercheur vermoedt dat MacDonald haar bedreigde, maar kon niets bewijzen.'

'Moeilijke man,' zegt Petersen.

'Een gesprek met Eleanor Davis kan interessant worden,' zegt Joubert.

'Waren we al van plan, hoofdinspecteur. Waren we al van plan.'

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 26

Hij rijdt naar Stellenbosch, te laat voor zijn afspraak met dokter Anne Boshoff.

De districtsmanager van de Premier Bank, in zijn luxe kantoor, had zich ongeduldig getoond. De overvaller was niet goed voor de zaken. Niet goed voor het imago van de bank. Al die negatieve publiciteit. Hij was ook niet onder de indruk van de plannen van de politie. Een politieman in burger in ieder bijkantoor? Wat als de politieman de overvaller liet schrikken? Hij zou kunnen schieten. De Premier Bank was niet van plan het leven van zijn klanten of zijn personeel in gevaar te brengen.

Joubert had geduldig uitgelegd dat de politie zich sterk van het gevaar bewust was en dat een confrontatie met de overvaller met de grootste omzichtigheid zou worden behandeld.

De districtsmanager had geantwoord dat hij iedere avond op de buis staaltjes van politieomzichtigheid te zien kreeg.

Joubert was zuchtend opgestaan en had gezegd dat hij het standpunt van de Premier Bank op de persconferentie zou meedelen.

De districtsmanager had ook gezocht en gezegd dat Joubert weer moest gaan zitten. Hij zou met het hoofdkantoor overleggen.

Het hoofdkantoor kon evenmin een besluit nemen. Ze wilden er eerst over vergaderen. Joubert had gezegd dat hij naar Stellenbosch moest. Hij had het nummer van dr. Boshoff achtergelaten. De bank moest hem maar op de hoogte brengen als de beslissing was gevallen.

Hij neemt de N2 en rijdt te snel. De grote witte Sierra houdt zijn gedachten bij het verkeer. Voorbij afslag R300 wordt het rustiger op de weg. Hij wil niet te veel aan het onderzoek denken, aan de poging van De Wit om hem te vervangen, aan de vergadering bij de districtscommissaris, aan de adrenaline van de achtervolging die als een oude, haast vergeten vriend de kop heeft opgestoken. Want hij weet niet of het allemaal de moeite loont.

Morgen of overmorgen is de opwindning voorbij. Dan is hij opnieuw alleen met zijn gedachten en herinneringen.

Hij dwingt zijn gedachten terug naar de afspraak die voor hem ligt. Wat zal hij tegen dr. Boshoff zeggen? Ik ben hier omdat mijn therapeute het mij heeft aanbevolen. Zij is een mooie, tengere vrouw met pijn in haar ogen en ik denk dat ik verliefd op haar ben omdat ik haar iets over mijn vader vertelde wat ik nog nooit aan iemand anders heb verteld. Omdat zij de eerste persoon sinds twee jaar is met wie ik kan praten zonder vrees voor het overdreven, gekunsteld medelijden van hen die zich er niet echt iets van aantrekken. Daarom ben ik hier, dr. Boshoff.

Nee, hij moet een profiel te pakken krijgen. Niet alleen voor de kranten, ook voor zichzelf. Hij kan niet op een schim blijven jagen. Hij heeft een gezicht nodig. Een mens met een zieke geest die andere mensen het leven beneemt.

Het kantoor van Anne Boshoff bevindt zich in een oud, gerestaureerd puntgevelhuis. Vooraan, in de keurige tuin, staat een bord: DEPARTEMENT CRIMINOLOGIE. UNIVERSITEIT VAN STELLENBOSCH. Hij stopt en Stapt uit. De middag is warm en windstil. Hij trekt zijn jasje uit en gooit het over zijn schouder. Hij trekt de Z88 in de leren holster aan zijn riem recht.

Twee mannelijke studenten lopen hem op de stoep voorbij. Ze kijken nieuwsgierig naar de politiewagen, naar hem en naar zijn vuurwapen. Ze zien dat hij het tuinhek openmaakt.

‘Ik wist wel dat het tentamen te moeilijk was,’ zegt een van hen. ‘Sluit ze maar allemaal op.’

Joubert grinnikt en loopt naar het koele bordes. De voordeur staat open. Hij loopt voorzichtig naar binnen. De hal ligt er verlaten bij. Hij ziet naambordjes op de deuren. Hij loopt door de gang. Helemaal achteraan vindt hij de deur van Anne Boshoff. Die staat open. Hij gluurdt naar binnen.

Ze zit voor een computer met haar rug naar hem toe. Hij ziet haar korte, zwarte haar, korter dan het zijne. Hij ziet haar nek, een deel van haar schouders.

Ze voelt zijn blik en draait zich om.

Hij ziet haar gezicht, haar voorhoofd breed, haar ogen ver uit elkaar, haar jukbeenderen haast oosters breed, haar mond breed en vol, haar kaak sterk. Zij bekijkt hem van top tot teen met ogen die donker glinsteren.

‘Ik ben Mat Joubert,’ zegt hij ongemakkelijk.

‘Aan de telefoon klinkt u als een oude man,’ zegt ze en ze laat haar draaistoel rechtsomkeert maken. Hij ziet dat haar lichaam vol is, haar jurk kort. Hij dwingt zich de blik af te wenden van haar mooie zongebruinde benen.

Hij staat tussen de deur en de vrouw. Ze staat op. Ze is lang, bijna zo lang als hij.

‘Laten we gaan zitten,’ zegt ze, en ze loopt naar een klein bureau in de hoek van het ruime vertrek. Hij kijkt vluchtig naar de sterke beenspieren die soepel onder haar huid bewegen. Dan kijkt hij om zich heen, naar de rest van het kantoor. Het is rommelig. Overal liggen stapels boeken. De boekenplank achter het bureau is overvol. Tegen de muur staat een racefiets. De enige stoel in het vertrek is die bij de computer. Tegen de muur onder het raam staan kartonnen dozen vol documenten. Zij gaat op een van de dozen zitten, haar lange benen voor zich uitgestrekt. Haar hand zonder ringen wijst naar een andere doos.

‘Doe alsof u thuis bent.’

Hij verschuift de Z88 tegen zijn heup en neemt plaats.

‘Is het waar dat mannen zulke grote schietijzers dragen omdat ze kleine lullen hebben?’

Hij kijkt naar haar. Haar mond is rood en groot en glimlacht.

‘Ik... euh..

‘U bent lekker groot en lang. Uw lichaam bedoel ik. Ik val op grote mannen. Kleine mannen hebben te veel minderwaardigheidscomplexen. Te weinig lichaam voor te veel hormonen.’

Hij is in de war. Hij kijkt naar het raam om die benen en die volle borsten niet te zien.

‘U lijkt wel een beer. Ik hou van beren. Ik denk dat iemands uiterlijk een grote invloed heeft op zijn persoonlijkheid. Denkt u ook niet?’

Haar ogen zijn op hem gericht, geconcentreerd als een wapen. Hij kijkt naar haar, dan weer weg. Hij heeft er niet het minste benul van wat hij moet zeggen.

‘Voelt u zich ongemakkelijk? Bent u een man die op meer subtiele vrouwen valt?’

‘Ik... euh...’

‘Bent u getrouwd, Mat Joubert?’

‘Nee, ik...’

‘Ik ook niet. Ik ben gescheiden. Een van die trieste gevallen waar het niet wilde werken. Hij was... hij is chirurg. We zijn goede vrienden. Zo, dit weet u ook weer.’

‘Zo.’ Hij weet dat hij de leiding van het gesprek moet nemen. Hij zal beslist zijn. ‘Ik...’

Ze valt hem in de rede. ‘Ik haat sociale spelletjes. Ik haat de gekunstelde manier waarop mensen met elkaar communiceren. De oppervlakkigheid. Ik vind dat een mens moet zeggen wat hij te zeggen heeft. Dat hij moet zeggen wat hij bedoelt. De meeste mensen houden er niet van. Vooral mannen. Ze willen altijd de leiding nemen. Ze willen het spelletje volgens hun regels spelen. Vooral het minnespel. Waarom doen alsof? Als ik een man sexy vind, zeg ik het hem. Als een man mij wil hebben, hoeft hij me niet eerst mee te nemen naar een duur restaurant en bloemen te sturen. Hij moet me pakken. Denkt u niet dat dat veel tijd uitspaart?’

Hij kijkt naar haar benen. ‘Ik ken een studente van zeventien in Monte Vista die het waarschijnlijk met u eens zou zijn,’ zegt hij en voelt zich een stuk beter.

‘Vertel me over haar. Is zij uw minnares? Valt u op jonge grieten? Ik ben tweeëndertig. Diskwalificeert dit mij?’

Hij kijkt naar haar gezicht. Zij heeft een intensiteit... ‘Zij is mijn minnares niet.’

‘Hoe komt het dat u zo teleurgesteld klinkt?’ Ze geeft hem de kans niet om te antwoorden. ‘Weet u, u bent totaal anders dan ik me had voorgesteld. Een rechercheur van Berovingen en Moordzaken. Ik had mij een keiharde, wereldwijze man met een litteken op zijn gezicht en kille blauwe ogen voorgesteld. En hier bent u dan. Een grote, verlegen beer. En afwezig. U lijkt afwezig, Mat Joubert. Bent u dat?’

‘Ik weet niet wat...’

‘Weet u dat een mens maar één keer leeft?’

‘Ja...’

‘Je moet ervoor gáán.’

‘Ik...’

‘Iedere dag, ieder ogenblik.’

Hij kijkt naar haar fiets. Er zitten veel raderen op. Ze is opeens stil. Hij tilt zijn jasje op en pakt zijn blocnote eruit. Hij kijkt voorzichtig naar haar.

Ze glimlacht. Ze trekt haar knieën tussen haar armen op.

‘Put ik u uit? Veel mensen zeggen dat ik hen uitput. Toch heb ik vrienden. Ik kan het bewijzen.’

Hij probeert te glimlachen. Zijn lippen kleven aan zijn tanden.

‘Wat wilt u van mij horen, Mat Joubert?’

‘Ik...’

‘De statistieken? Die kunnen helpen. Ik kan het plaatje voor u uittekenen. Maar het is een Amerikaans plaatje. Zij zijn specialisten op het gebied van seriemoorden. Wij volgen in hun voetsporen. Little America, dat is wat we zijn. Goed, wel. De cijfers kunnen helpen. Weet u hoe ze zijn toegenomen de afgelopen twintig jaar? Exponentieel. Dit is een aanklacht tegen de westerse beschaving, Mat Joubert.’ Ze kijkt hem recht aan terwijl ze praat, strak, doordringend.

‘Zijn...’

‘De statistieken zeggen dat uw moordenaar een man is. Een man van middelbare leeftijd met het juk van zijn afkomst op de schouders. Waarom een man? Omdat de meesten onder hen het zijn. Het zijn degenen die het er moeilijk mee hebben om de gevangenschap van de middenklasse te aanvaarden. We leven in een tijd waarin we onze zonen leren dat ze moeten presteren, beter zijn, rijk worden. Als die het niet aankunnen... Waarom middenklasse? Omdat dat de meerderheid is. Is het niet vreemd? In de vorige eeuw stamde het handjevol seriemoordenaars van de laagste klasse af. Slaven en prostituees en alle uitschot op aarde. Vandaag de dag komen ze uit de middenklasse. Soms lagere middenklasse, zoals Charles Starkweather; soms hogere middenklasse, zoals Ted Bundy. De achtergrond die ze torsen? Die kan verschillen. Weet u hoeveel seriemoordenaars geadopteerde kinderen zijn? Kallinger. Bianchi. Earle Nelson. Of buitenechtelijke kinderen. Sommige psychologen beweren nog altijd dat Ted Bundy die moorden pleegde omdat hij een buitenechtelijk kind was. David Berkowitz was een geadopteerd én een buitenechtelijk kind. En zovelen onder hen waren weeskinderen, of door de sociale dienst van hun ouders afgenomen, Fish. Kemper. Olson. Panzram. Bonin. En dan plegen ze moorden om een klein plaatsje in de samenleving te veroveren. Tragisch, niet.’

Hij noteert. Het houdt zijn blik en zijn handen bezig.

‘Maar weet u wat me verontrust, Mat Joubert? Het wapen en de slachtoffers. De Mauser is te opzichtig. Te macho. Een principeverklaring. Het verontrust me. Hier begint seks op een akelige manier de kop op te steken. Die lange loop. Ik heb het opgezocht. In het naslagwerk van Ian V. Hogg, Duitse pistolen en revolvers. Die lange loop is een fallussymbool. Een mannelijk symbool. We hebben hier een man met een probleem. En toch zijn de slachtoffers allemaal mannen. Het verontrust mij. Een man met een probleem die andere mannen overhoopschiet. Terwijl de slachtoffers geen homo’s zijn...’

‘Zij... Een van hen was een homo,’ roept hij uit.

‘Eén? Eentje maar? Weet u dat zeker, Mat Joubert? Heel zeker?’

‘Wallace was... promiscue, maar hetero. Wilson was homoseksueel. Van Ferreira weet ik het niet. Hij keek naar pornofilms, zegt zijn vrouw. En MacDonald, die van vanochtend. Hij was aangeklaagd wegens verkrachting. Maar de vrouw heeft de klacht ingetrokken.’

‘Ziet u wel dat u kunt praten,’ zegt ze gemaakt ernstig, plagerig. Hij vraagt zich af of die vrouw iets kan doen wat hem niet aan seks doet denken.

‘Het komt me voor dat het allemaal *closet queens* zijn, Mat Joubert. Heimelijke homo’s. Weet u hoeveel mannen hun homoseksualiteit onderdrukken met promiscuïteit? En dan die verkrachting. Misschien wilde hij zichzelf van zijn mannelijkheid overtuigen. Ik wed dat uw moordenaar homoseksueel zal blijken te zijn. Het sluit als een bus. De Mauser. De principeverklaring. Een seksuele principeverklaring. Van een homoseksuele man.’

‘Uit de middenklasse. Die geadopteerd werd.’ Hij fronst zoals zij daarnet fronste.

‘De hoofdinspecteur heeft gevoel voor humor,’ zegt ze tegen haar fiets. Zij kijkt weer naar hem. ‘Wat doet u vanavond? U bent te kostbaar om te laten ontsnappen.’

‘Doctor, het probleem is...’

‘Noem me alsjeblieft geen doctor. Het maakt niet uit hoe u mij noemt. Noem me sexy. Noem me alsjeblieft sexy. Maar geen doctor. Vindt u mij sexy? Waar komt uw naam vandaan? Mat. Een afkorting van Mattheus?’

‘Ja,’ zegt hij om tijd te besparen.

‘Ja, ik ben sexy, of ja, een afkorting van Mattheus?’

De telefoon rinkelt, ergens op haar bureau. Ze staat sierlijk op en zet één grote stap. Ze zoekt onder de boeken en documenten. Hij ziet hoe haar kuitspieren zich samentrekken en ontspannen en is verbaasd over hun perfectie.

‘Anne Boshoff,’ zegt ze geïrriteerd in de hoorn. ‘Ogenblikje.’ Ze steekt de hoorn naar hem uit. ‘Voor jou, Mattheus.’

Hij staat op, legt zijn schrijfgerei op de kartonnen doos en pakt de telefoon aan. Het is de districtmanager van de Premier Bank. Het hoofdkantoor heeft toestemming gegeven voor politieaanwezigheid in alle bijkantoren. Maar ze doen een dringend beroep op de politie om over het leven en de veiligheid van cliënten en personeel te waken. Joubert garandeert het hem. Hij neemt afscheid.

‘Mag ik je telefoon gebruiken?’ vraagt hij en kijkt om. Ze zit weer op de kartonnen doos, de benen gekruist, en bladert door zijn notitieboekje.

‘Je hebt een lelijk handschrift. De lange krullen van je y’s en j’s en g’s tonen aan dat je seksueel gefrustreerd bent. Ben je dat? Je gebruikt mijn telefoon al, Mattheus. Ga gerust je gang.’

Hij draait het nummer en probeert zich op het gesprek te concentreren. Hij tast naar een sigaret in zijn borstzak. Dan herinnert hij zich dat ze in zijn jasje zitten. Hij wil roken. Hij wil zijn handen iets te doen geven om zijn afschuwelijk ongemak en zijn onbeholpenheid te verbergen. De Wit antwoordt zoals de circulaire van de districtscommissaris het voorschrijft. ‘Berovingen en Moordzaken. Commissaris Bart de Wit. Goedemiddag.’

Hij zegt wat de bank beslist heeft. De Wit belooft een regeling te treffen met hoofdcommissaris Brown.

‘Waar ben je, hoofdinspecteur?’ vraagt De Wit.

‘In Stellenbosch, commissaris. Bij de criminee... criminoloog.’

‘Om 18.00 uur is er een persconferentie gepland. In het kantoor van de districtscommissaris. Zorg dat je op tijd bent.’

‘Goed, commissaris.’

Hij kijkt op zijn horloge. Hij zal zich moeten haasten.

‘Een freudiaanse verspreking, hoofdinspecteur?’ vraagt Anne Boshoff. Haar knieën zijn tegen elkaar geklemd, bijna kuis.

‘Nee, er is een persconferentie...’

‘Ik heb het over de crimineel waarnaar je daarnet bijna verwees. Zeg me, was dat Bart de Wit aan de telefoon?’

Hij knikt.

‘Ik ken hem. Hij was bij het departement van Unisa. Ik heb hem op een aantal congressen ontmoet. Goed voorbeeld van een klein mannetje. Zijn bijnaam was Kilroy. Kilroy the killjoy, de pretbederver. Hij lijkt ook op Kilroy, het mannetje dat over de muur gluurde. Kilroy was hier. Met die neus. Alleen heeft hij de hormonen niet. Op geen enkel congres heeft hij een poging tot flirten ondernomen. Zoiets stemt een vrouw tot nadenken.’

‘Kan ik mijn blocnote terugkrijgen?’

‘Zeg me, Mat, ben je werkelijk afwezig of is het alleen maar jouw manier om schurken en booswichten gerust te stellen?’ Ze geeft hem zijn blocnote. Hij pakt zijn jasje, haalt er een sigaret uit en steekt hem aan.

‘Weet je hoe slecht dat is voor je gezondheid?’

‘Het is een Special Mild.’

‘Zo. En daar krijg je geen kanker van.’

‘Doctor,’ zegt hij beslist, ‘het pistool waarmee Ferreira werd vermoord is een Smith & Wesson Model 61. Volgens een van onze Wapenexperts is dat een typisch vrouwenwapen.’

‘En?’

‘Dat klopt niet met uw theorie.’

‘Uw. Jij praat als een dominee. Noem mij Anne. En zeg jij en jou. Ik val op onbeschofte mannen. Het houdt me op mijn plaats. Natuurlijk klopt het wel met mijn theorie. Als je een Mauser hebt, heb je al een groot pistool, ook al is je lulletje klein.’

‘Je bent er zeker van dat het een man is?’

‘Natuurlijk ben ik er niet zeker van. Het kan een vrouw zijn. Het kan een lesbische chimpansee zijn. Ik kan alleen zeggen wat de wet van de gemiddelden is. Ik heb geen asbak. Je zult het raam moeten openen.’

‘Ik moet gaan.’

‘Ik zal je missen, Mattheus.’

Hij stopt zijn sigaretten, pen en blocnote in de zak van zijn jasje.

‘Bedankt voor uw... voor je tijd.’

‘Zie je wel? We maken vorderingen. Wacht, ik loop met je mee.’

Ze lopen stilzwijgend door de gang van het huis, over het bordes tot in het zonlicht. Hij ziet haar huid bruin en glanzend glinsteren, haar blote schouders, haar benen. Hij ziet haar achterwerk onder haar minirok bewegen.

Ze kijkt om, betrapt hem.

‘Zie ik je weer?’

‘Als er nog iets is...’

‘Ik zie je weer, Mattheus Joubert. Dat is een belofte.’

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 27

De persconferentie is naar de ingang van het politiehoofdkwartier verplaatst omdat er te veel belangstellenden zijn.

‘Je bent te laat,’ zegt Cloete van Voorlichting als hij Mat Joubert in de gaten krijgt. Hij kijkt bezorgd en paniekerig. ‘Er zijn twee televisieploegen uit het buitenland. En een van de SAUK. En een van M-net - ze maken een reportage voor Carte Blanche. Er zijn journalisten bij die ik nog nooit heb gezien.’ Dan rept hij zich om de districtscommissaris te melden dat Mat Joubert is aangekomen.

De pers staat in een halve cirkel opgesteld. De tv-spots schijnen op een kleine tafel. Erachter zit de districtscommissaris. Naast hem de brigadier en De Wit. De districtscommissaris wenkt Joubert. ‘Iets ontdekt?’

Hééft hij iets ontdekt? Hij heeft erover nagedacht, op weg naar Kaapstad. Maar dr. Anne Boshoff lag als een schaduw over zijn gedachten. Hij heeft zich afgevraagd of alle vrouwen met een dubbele f in hun naam op elkaar lijken. Bonnie Stoffberg. Anne Boshoff. Staat die extra f voor... Hij schudde zijn hoofd omdat hij niet in staat was om seks uit zijn gedachten te bannen. Nauwelijks verliefd op Hanna Nortier en hij wil al tussen de benen van een andere slimme doctor liggen. Hij lijkt wel een dekhengst. Van gewetensbezwaarde tot frontsoldaat in iets meer dan een week. Ja, districtscommissaris. Ik heb iets ontdekt. Waar ik niet goed mee kan omgaan.

‘Ik denk het wel, districtscommissaris.’

‘Mooi. Ik zal beginnen, en dan geef ik het woord aan jou.’

Nee. Hij is onvoorbereid. Hij kan niet zeggen dat ze een homo uit de middenklasse zoeken die misschien een geadopteerd of een buitenechtelijk kind is.

‘Dames en heren,’ zegt de districtscommissaris luid en de perslui grijpen naar camera’s en blocnotes. Er worden nog hellere lichten aangeknipt.

‘Dames en heren.’ Nog altijd geen stilte.

De motoren van de camera’s zoemen. Flitsers flitsen.

‘Dames en heren, bedankt voor het komen...’ Cloete is naar de districtscommissaris toe gerend en fluistert hem iets in het oor. De districtscommissaris lijkt geïrriteerd. Dan knikt hij.

‘Laat me beginnen met de vaststelling dat de Zuid-Afrikaanse politie alles in het werk stelt om de meedogenloze moordenaar te pakken die zonder aanwijsbare redenen mensen doodt. Wij nemen de zaak zeer ernstig en hebben er zoveel manschappen op gezet als mogelijk is. Ik kan u niet alles vertellen, omdat sommige zaken deel uitmaken van onze strategie om de betrokken persoon of personen te pakken. Wat ik u wel kan vertellen is dat de officier die het onderzoek leidt, hoofdinspecteur Mat Joubert, over alle manschappen beschikt die hij nodig heeft. Wij hebben reeds alle beschikbare manschappen van Berovingen en Moordzaken aan hem afgestaan. Indien nodig, zal hij er nog meer krijgen. Dit is de grootste klopjacht ooit, in Kaapstad. Wij zullen doorgaan tot de verantwoordelijke persoon of personen is of zijn aangehouden. Goed, wel. Dan geef ik nu het woord aan hoofdinspecteur Mat Joubert. Daarna zal ik eventuele vragen beantwoorden.’

Dan kondigt hij aan: ‘Hoofdinspecteur Joubert.’

Joubert loopt om de tafel heen. De perslui gonzen. De districtscommissaris staat op en biedt hem zijn stoel aan. De spots schijnen in zijn ogen. De camera’s klikken opnieuw. Hij kan niemand achter de lichten zien. Hij gaat zitten. De bos microfoons voor hem is intimiderend.

‘Goedemiddag,’ zegt hij en weet hoegenaamd niet wat hij zal zeggen.

De aanwezigen wachten af.

Begin bij vanochtend, denkt hij paniekerig. Hij heeft eerder in het openbaar gesproken, maar nooit voor zoveel mensen.

Zijn hart hamert in zijn borstkas. Zijn mond is droog. Hij ademt te snel.

‘Zoals u weet...’

Zijn hart klopt nog sneller.

‘... heeft de Mausermoordenaar vanmorgen voor de vierde keer toegeslagen.’

Zijn blocnote. Waar is zijn blocnote? Hij tast in zijn binnenzak. Daar zit het niet. Heeft hij hem bij Anne Boshoff achtergelaten? Zijn andere zak. Hij vindt het. De opluchting is van korte duur. Er hangt een gespannen stilte in

het vertrek. Iemand giechelt. Iemand kucht. Hij neemt het ding uit zijn zak en slaat het open. Hij ziet zijn hand beven.

‘Het slachtoffer... het slachtoffer is de heer Alexander MacDonald, eenenveertig jaar oud, woonachtig in Houtbaai.’

Iemand roept zijn naam. Hij doet alsof hij het niet hoort.

‘De misdadiger heeft een wapen gebruikt dat gelijkenissen vertoont met de vorige...’

‘Hoofdinspecteur Joubert.

Hij kijkt op, ziet alleen de spots. De stem komt hem bekend voor.

‘Wacht even,’ zegt de hoofdcommissaris naast hem. Joubert is in de war.

Dan ziet hij een gedaante tussen de lampen door naar voor komen, tot bij de tafel. Het is Petersen.

‘Excuus, hoofdinspecteur. Het spijt me. Maar we hebben iets gevonden. Nog maar net.’

De districtscommissaris komt erbij staan. ‘Wie voor de bliksem ben jij?’ vraagt hij op gedempte toon aan Petersen.

‘Inspecteur Petersen van Berovingen en Moordzaken, districtscommissaris.’

‘Ze hebben een spoor, districtscommissaris,’ zegt Joubert. Hij hoort dat het gegons van de persluis toeneemt.

‘Ik hoop dat het belangrijk is, inspecteur,’ zegt de districtscommissaris.

‘Inderdaad,’ beaamt de hoofdcommissaris.

‘Een van de burens, districtscommissaris,’ zegt Petersen fluisterend. ‘Hij heeft vanmorgen een wagen op de plaats van de misdaad gezien. Een nieuwe BMW uit de 500-reeks.’

‘En?’ zegt de districtscommissaris ongeduldig.

‘Het was nog vroeg, de man was op weg naar de bushalte. Toen zag hij een man uit de BMW stappen en het huis van MacDonald binnengaan. En minuten later scheurde de BMW opnieuw voorbij.’

‘Heeft hij de man gezien? Herkend?’ De districtscommissaris doet moeite om zijn stem gedempt te houden.

‘Vluchtig. Het ging te snel. Maar hij heeft de nummerplaat opgemerkt. Die is makkelijk te onthouden. CY 77.’

‘Bliksems,’ zegt de districtscommissaris. ‘Zoek uit van wie die is.’

‘Is al gebeurd, districtscommissaris. Daarom ben ik ook hier. Hoofdinspecteur Joubert moet met ons meekomen.’

‘Bliksems,’ zegt de districtscommissaris. Dan schraapt hij zijn keel.

‘Dames en heren. Stilte alstublieft. Dames en heren.’ Hij kan een speld horen vallen. ‘Onze inspanningen werden beloond.’

‘We hebben zojuist nieuwe informatie gekregen, heet van de naald. Ik meen te mogen zeggen dat het nu een kwestie van enkele uren is voor de verdachte gearresteerd zal zijn. We moeten hoofdinspecteur Mat Joubert verontschuldigen, hij zal het nieuwe spoor onderzoeken.’

Joubert komt overeind met de veerkracht van algehele opluchting. De perslui roepen vragen, maar Joubert loopt samen met Petersen in een wijde boog om hen heen, naar de deur.

‘Alstublieft, dames en heren,’ schreeuwt de districtscommissaris, ‘mag ik uw aandacht...’

Dan zijn Joubert en Petersen buiten.

‘Van wie is de BMW?’ vraagt Joubert.

‘Van Oliver Sigmund Nienaber.’

Hij is een ogenblik met stomheid geslagen. ‘Dé Oliver Nienaber?’

‘Hemzelf. Die van “Niemand knipt uw haar beter of goedkoper, dat belooft ik u”.’

‘Bliksems,’ zegt Joubert, en voelt zich net een districtscommissaris.

Het huis ligt hoog tegen de helling van Tygerberg aan, met uitzicht over Bellville en de Kaapse vlakte tot aan de Hottentots-Hollandberg. Het telt drie verdiepingen, een modern gebouw van witgeverfd beton en glas. Ze stoppen voor de garage met drie deuren.

‘Schatrijk geworden door de ijdelheid van vrouwen,’ zegt Petersen.

Ze lopen de trap naast de garage op. De voordeur is groot. Joubert drukt op de bel. Ze horen hem niet overgaan. Ze wachten.

Petersen kijkt om zich heen. ‘Alleen blanken kunnen hiermee zo rijk worden. Met het haar van mensen als ik kun je niets beginnen.’

De voordeur gaat open. Er verschijnt een zwarte vrouw in een keurig uniform.

‘Kan ik u helpen?’

Joubert toont het plastic kaartje met zijn foto, de politiepenning en zijn gegevens. ‘Wij zijn van de politie. We willen Oliver Nienaber spreken, alstublieft.’

Haar ogen worden groot. ‘Kom binnen, alstublieft,’ zegt ze en draait zich om. Ze lopen de hal in. Zij verdwijnt in de gang. Ze horen vrouwenstemmen terwijl ze de moderne kunstwerken aan de muur in ogenschouw nemen. Dan verschijnt een blonde vrouw. Ze herkennen haar. Mevrouw Antoinette Nienaber, geboren Antoinette van Zyl, ster van het witte doek in onsterfelijke films als *Een Roos voor Janie*, *Zeven soldaten* en *Oom Drieman temt een vrouw*. En vandaag de dag, zoals zoveel tijdschriften- en krantenartikelen almaar herhalen, nog steeds gelukkig getrouwd met de koning van de kapsalon, de grote baas van de keten Hair Today, Oliver Nienaber.

Ze is mooi genoeg om hun adem te doen stokken. Zij glimlacht vriendelijk. ‘Goedenavond. Wat kan ik voor u doen?’

Joubert kucht. ‘Mevrouw, ik ben hoofdinspecteur Joubert en dit is inspecteur Petersen. Wij zijn van de afdeling Berovingen en Moordzaken van de politie en we zouden graag de heer Nienaber spreken.’

Haar glimlach wordt breder. ‘Natuurlijk. Komt u binnen. Hij speelt snooker met zijn zoons.’ Ze gaat hen voor en Joubert bedenkt dat ze al in de veertig moet zijn, maar aan haar lichaam mankeert niets.

Ze staat stil in de deuopening van een grote ruimte. ‘Oliver, iemand wil jou spreken.’

Ze horen zijn stem. ‘Op dit uur?’

Zijn vrouw antwoordt niet.

‘Spelen jullie maar verder. Tobie, jij kan in mijn plaats spelen. We kunnen nog altijd winnen.’

‘Goed, pa.’

Oliver Nienaber komt naar buiten gelopen. Het bekende gezicht dat iedere dag levensgroot in de kranten prijkt, in een paginagrote advertentie. Met de vertrouwde woorden eronder: NIEMAND KNIPT UW HAAR BETER OF GOEDKOPER. DAT BELOOF IK U. En zijn flamboyante handtekening en het grote logo van Hair Today. En helemaal onderaan: NU OOK IN... George. Of Laingsburg. Of Oudtshoorn. Of Kimberley.

‘Goedenavond, heren,’ zegt hij joviaal. ‘Het spijt me. ’s Avonds knip ik geen haar.’

Ze glimlachen en steken hun hand uit om zijn groet te beantwoorden.

‘Ze zijn van de politie, schat,’ zegt Antoinette Nienaber zacht.

Ze stelt hen voor. ‘Gaan jullie alvast naar de studeerkamer, dan zorg ik voor een drankje. Thee? Koffie?’

Iedereen wil koffie. Nienaber gaat hen voor naar de studeerkamer.

Hij gaat niet achter zijn bureau zitten. Het vertrek is groot genoeg voor een bankstel. ‘Kom, gaat u rustig zitten. Ik krijg niet iedere dag bezoek van de politie.’

Joubert kijkt naar de ingelijste diploma’s, foto’s en krantenadvertenties aan de muur.

‘Zes jaar lang dezelfde advertentie. En hij doet het nog altijd,’ zegt Nienaber als hij Jouberts blik volgt.

‘Hoeveel salons bezit u al?’ vraagt Joubert.

‘De tweeënzestigste heeft vorige week zijn deuren geopend in Cradock. En nu gaan we naar Gauteng. Als ik een goede manager kan vinden. Wat denkt u? Zou het u wat lijken?’ Nienaber praat tegen Joubert, hij negeert Petersen. Hij lijkt ontspannen en rustig, maar Joubert weet dat dit niets te betekenen heeft.

‘Meneer Nienaber...’

‘Waarmee kan ik u helpen?’

‘Wij zijn van Berovingen en Moordzaken...’

‘Tjonge, klinkt ernstig.’

‘Komt de naam Alexander MacDonald u bekend voor?’

‘MacDonald? MacDonald? Weet u, ik ontmoet zóveel mensen...’

‘De heer MacDonald is de eigenaar van de MacDonald Fisheries, een kleine visserij met twee trawlers in Houtbaai. Een lange man. Rood haar,’ zegt Petersen.

‘Wat is zijn naam? Alexander? Waarom komt die mij vagelijk bekend voor?’ Nienaber staart naar het plafond en krabt achter zijn oor.

‘U hebt vandaag niemand met die naam bezocht?’

‘Niet dat ik weet.’

‘U bent de eigenaar van een nieuwe wijnrode BMW met de nummerplaat CY 77?’

‘Klopt.’ Nog altijd geen teken van bezorgdheid.

‘U hebt vandaag met uw wagen gereden?’

‘Ik gebruik hem iedere dag.’

‘Het voertuig is bij uw weten niet door iemand anders gebruikt vandaag?’

‘Nee... Zeg eens... wilt u me zeggen dat mijn wagen gestolen is?’

‘Wanneer hebt u uw wagen voor het laatst gezien, meneer Nienaber,’ vraagt Joubert.

‘Vanmiddag, toen ik naar huis kwam.’

‘Hoe laat bent u vanmorgen vertrokken?’

‘Zes uur? Ik denk om zes uur ongeveer... Ik wil altijd vroeg op kantoor zijn.’ Zijn gezicht begint tekenen van verontrusting te vertonen. ‘Willen jullie me eindelijk vertellen wat er aan de hand is?’

‘U was niet...’

‘Klop, klop,’ zegt Antoinette Nienaber bij de deur, een blad met koffiebekers in de handen.

Nienaber springt overeind. ‘Dankjewel, lieverd,’ zegt hij.

‘Niets te danken,’ glimlacht zij, nog even ontspannen als daarnet. ‘Is alles in orde, schat?’

‘Helemaal.’

‘Ik haal wat koekjes,’ zegt ze en loopt naar buiten. Nienaber houdt het dienblad voor de rechercheurs en zwijgt. Dan gaat hij zitten. ‘U móet me zeggen wat er aan de hand is.’

‘U was vanochtend tussen zes uur en halfzeven niet in Houtbaai?’

‘Nee, ik zei al...’

‘Denk goed na, meneer Nienaber,’ zegt Petersen.

‘Goeie genade, hoofdagent. Ik weet precies waar ik was.’

‘Inspecteur.’

‘Excuus. Inspecteur,’ zegt Nienaber met een zweem van irritatie in zijn stem.

‘Weet u iets af van de Mausermoorden die de afgelopen dagen in Kaapstad zijn gepleegd, meneer Nienaber?’

Hij haalt de schouders op. ‘Ja. Ik bedoel... ik lees de kranten. Er was iets op de televisie.’

‘Bezit u een Mauser Broomhandle, meneer Nienaber?’

‘Nee. Jullie denken toch zeker niet... Hoor eens. Wat is hier aan de hand?’

‘Hoe verklaart u dat uw wagen, een wijnrode BMW uit de 500-reeks met nummerplaat CY 77, vanochtend voor het huis van Alexander MacDonald is opgemerkt, het jongste slachtoffer van de Mausermoordenaar?’

Nienaber gaat rechtop zitten, komt net niet overeind. ‘Hoe verklaar ik dat... Nee, zeg. Jullie zijn van de politie. Jullie hebben toch wel gehoord van valse nummerplaten. Ik zei al dat ik vanmorgen iets over zessen op kantoor was.’

‘Kan iemand dat bevestigen?’

‘Dat ik op kantoor was? Nee. Dat is de reden waarom ik zo vroeg ga. Om alleen te zijn en in alle rust te kunnen werken.’

‘U was dus op het werk om zes uur,’ zegt Joubert.

‘Ja.’ Opluchting. Ze geloven hem.

‘En niet in Houtbaai,’ zegt Petersen.

‘Klopt.’

‘Dan hoeft u zich geen zorgen te maken, meneer Nienaber,’ zegt Joubert en ziet hoe de man tegenover hem in zijn stoel terugzakt.

‘Klopt,’ zegt Nienaber.

‘Maar wij willen u een gunst vragen.’

‘Ja?’ Achterdochtig.

Joubert geeft de waarheid een draaitje: ‘Het zou ons zeer vooruit helpen als we iedere twijfel konden uitsluiten. We geloven graag dat u niet in Houtbaai was, vandaag. Maar we hebben een ooggetuige die verklaart dat hij uw BMW heeft gezien en een man die hem bekend voorkwam. Zou u ons even naar Berovingen en Moordzaken willen vergezellen? We hebben een zogenaamde identificatiekamer. We verzamelen een aantal mensen van uw lengte en voorkomen. En de ooggetuige moet dan de persoon aanwijzen die hij meent gezien te hebben. Aangezien u onschuldig bent....’

Oliver Nienaber is bleek geworden.

‘Ik denk niet dat dat nodig is.’

‘Hoezo?’

‘Ik wil eerst mijn advocaat opbellen.’

Hoofdstuk 28

Oliver Nienaber vertelt zijn vrouw een leugentje om bestwil vóór hij met de rechercheurs naar het gebouw van Berovingen en Moordzaken aan de Kasselsvleiweg vertrekt. Hij zegt haar dat de politie zijn hulp nodig heeft. ‘Niets om je zorgen over te maken.’

Ze wachten in stilte tot de advocaat van Nienaber opdaagt, alle drie rond de tafel waarop alleen de schroeivlekken van sigaretten aan vergeten verhoren herinneren.

De advocaat komt haastig aangerend, een bijzonder kleine man van in de veertig met een reusachtig hoofd, dikke lippen en feitelijk geen kaak. Hij protesteert, zoals te doen gebruikelijk in zijn beroep, tegen de manier waarop zijn cliënt wordt behandeld, maar Nienaber legt hem het zwijgen op. ‘Ik ben vrijwillig hier naartoe gekomen, Phil.’

De advocaat gaat zitten, maakt de gespen van zijn dure aktetas los, haalt er een blocnote uit, neemt een vulpen uit de zak van zijn jasje en kijkt naar Joubert.

‘Ga verder,’ zegt de advocaat alsof het verhoor zijn ambtelijke goedkeuring wegdraagt.

Joubert zegt niets, hij trekt alleen de wenkbrauwen op.

‘Ik was vanmorgen in het huis van Alexander MacDonald, Phil, de kerel die door de Mausermoordenaar is vermoord.’

‘Jezus,’ zegt de advocaat en tuit zijn vlezige lippen.

Nienaber kijkt naar Joubert. ‘Hij belde me op. Vorige week. Dinsdag of woensdag, ik weet het niet meer precies. Hij wilde weten of ik geen salon in Houtbaai wilde openen. Hij had geld dat hij wilde beleggen. Hij wilde een gebouw in de hoofdstraat kopen of iets dergelijks. Maar hij zocht eerst een huurder. Toen zei ik...’

‘MacDonald?’ vraagt Petersen.

‘Ja,’ zegt Nienaber. ‘Ik heb niet goed...’

‘Alexander MacDonald? De visser? Lang met rood haar?’ Petersen klinkt sceptisch.

‘Wel... toen wist ik nog niet hoe hij eruitzag...’

‘Die man heeft een schuld van 110.000 rand bij de bank en hij belt u als een donderslag bij heldere hemel op om te vragen of u een salon wilt openen in een gebouw waarvan hij nog niet eens de eigenaar is?’

‘Als u me even de kans zou willen geven om mijn verhaal af te maken, inspecteur,’ zegt Nienaber, het ‘inspecteur’ met sarcasme overladen.

‘Wij luisteren,’ zegt Joubert.

‘Ik heb de man verteld dat dit zó niet werkt. Ik bedoel, ik had nog nooit van hem gehoord. En bovendien wil ik geen salon in Houtbaai openen. Ik zei nee. Maar de volgende dag belde hij opnieuw. Dezelfde stem, met een accent. Weet u, zoals die Welshman die de reportages over het Vier Landen-rugby op de radio doet.’

‘Vijf,’ zegt de advocaat.

‘Heu?’ zegt Nienaber.

‘Vijf Landen.’

‘Nee,’ zegt Nienaber. Hij houdt zijn vingers op, telt af. ‘Engeland, Wales, Schotland en Ierland.’

‘Jezus, Oliver, jij werkt te hard. Je vergeet Frankrijk.’

‘Maar Frankrijk...’

‘Alexander MacDonald,’ zegt Joubert en leunt voorover, zijn schouders breed over de tafel, zijn hoofd gebogen alsof hij hen zal bestormen, zijn stem diep, als het gegrom van een grote hond.

‘Sorry. Toen belde hij opnieuw. De volgende dag. Zelfde verhaal. Of ik een salon wil openen als hij het gebouw koopt.’

‘Welk gebouw?’ vraagt Joubert.

‘Weet ik veel.’

‘Hij moet toch de naam van het gebouw hebben genoemd.’

‘Natuurlijk. Marine Plaza of iets dergelijks. Ik ben het vergeten. Heb het niet eens opgeschreven. Op die manier doe ik geen zaken.’

‘En toen?’

‘Toen zei ik opnieuw nee. Ik hoorde niets meer van hem. Tot gisteravond. Toen belde hij me thuis op. Zelfde verhaal, over het gebouw en de salon. Toen zei ik: “Luister, ik heb geen belangstelling voor dat gebouw van u. Vanavond niet en nooit.” Toen zei hij: “Ik zal je ballen verpletteren.”

Precies zoals ik het zeg. En meer van die zaken. “Ik zal je... je penis afsnijden en hem in je oor stoppen. Precies zo...”

‘Wacht even, wacht even,’ zegt Petersen. ‘We hebben hier te doen met een zeeman, iemand die gezeten heeft wegens het opzettelijk toebrengen van schade aan eigendommen én wegens verkrachting, en die man heeft het over “een penis”?’

‘Hoor eens, inspecteur, ik ben vergeten welke woorden...’

‘U zei: “Precies zo.”’

‘Ik bedoelde niet, de precieze woorden...’

‘Mijne heren,’ zegt de advocaat verzoenend. ‘Mijne heren, jullie mogen van mijn cliënt niet verwachten dat hij zich de *ipsisimis verbis* van een telefoongesprek herinnert dat vierentwintig uur geleden plaatsvond terwijl jullie hem als een crimineel behandelen. Hij staat onder druk. Hij is ook maar een mens. Alstublieft.’

‘Hij is een leugenaar,’ zegt Petersen, staat op en keert Nienaber de rug toe.

‘Al goed. Hij verkocht smerige praat. Is het nodig dat ik al die viezigheid herhaal?’ Nienabers stem vormt een stralenkrans.

‘Doe uw best maar,’ zegt Joubert en leunt achterover. Hij vermoedt dat Petersen de rol van onverbiddelijke politieman wil spelen.

‘In ieder geval heeft hij een hele hoop smerige praat verkocht en heb ik de hoorn opgelegd. Toen, een halfuur later, belde hij opnieuw. Hij zei dat het hem speet dat hij zo tekeer was gegaan. Of ik alleen maar een keertje wilde komen kijken. Het gebouw was fantastisch. Hij zou een lage huur vragen. Een en al praatjes. Toen bedacht ik dat ik beter goedkoop van hem af kon komen. Naar zijn gebouw moest gaan kijken. Ik bedoel maar, dat is goedkoper dan een ander telefoonnummer te nemen. Toen zei ik dat ik geen tijd had. Toen vroeg hij waarom niet ’s morgens vroeg, voor het werk. Toen zei ik oké, kan het morgenochtend? Ik wilde de zaak zo vlug mogelijk achter de rug hebben. Ik wilde de man alleen maar kwijtraken. Toen hebben we om zes uur afgesproken. Bij hem thuis. We zouden met mijn auto naar het gebouw rijden. Hij zei dat zijn wagen te hard stonk, naar vis. Toen reed ik erheen, vanochtend. Maar ik was te laat, ik kon het adres eerst niet vinden. En toen ik aankwam, lag hij bij de deur en was er overal bloed, zijn bloed, en was hij doodgeschoten, recht in zijn... recht in zijn...

‘Penis,’ zegt Petersen en hij draait zich weer om naar Nienaber.

‘Klopt. In zijn penis.’

‘Jezus,’ zegt de advocaat.

‘U liegt,’ zegt Petersen.

‘Zoiets mag u niet zeggen,’ zegt Nienaber.

‘Ik zeg wat ik wil.’

‘Zoiets mag hij niet zeggen.’ Nienaber wendt zich tot de kleine advocaat.

‘Ik dring erop aan dat u mijn cliënt met respect behandelt.’

‘Met respect, Oliver, je liegt.’

‘Zo mag hij niet tegen mij praten,’ kermt Nienaber, en hij kijkt naar Joubert die met een dunne grijnslach achteroverleunt. Het toneel komt hem opeens onwerkelijk voor.

Maar Petersen is warmgelopen, want eerst heeft Nienaber hem genegeerd en daarna heeft hij hem met veel sarcasme ‘inspecteur’ genoemd. ‘Welles, Ollie. Jij liegt. En ik zal je betrappen. Ik zal je opsluiten. En de sleutel weggooien. En wat zal er dan van je mooie vrouwtje worden, Ollie? Hm? Terwijl jij zit te brommen, Ollie? Wie zal haar krabben als het jeukt, Ollie?’

‘Leon,’ zegt Joubert waarschuwend. Hij herinnert zich opeens de stembuiging. Die zondagmiddag in Mitchells Plain toen Petersen had uitgehaald naar het jonge bendelid...

‘Die blanke rijke stinkerd liegt, hoofdinspecteur,’ zegt Petersen, het wit van zijn ogen overheerst. Zijn handen beven.

‘Nee, nee,’ zegt de advocaat een zwaait met een afkeurende vinger in de lucht.

Nienaber is half overeind gekomen, zijn gezicht één en al emotie.

‘Hotnot,’ zegt hij, de charme van de krantenadvertentie als sneeuw voor de zon verdwenen. ‘Jij hotnot.’

De beweging waarmee Petersen over de advocaat heen springt en Nienaber een vuistslag op zijn wang verkoopt, is aalglad en bliksemsnel. Nienaber slaat met stoel en al achterover. Zijn hoofd komt met een doffe slag op de tegelvloer terecht. Dan rolt hij uit de stoel.

Joubert is al overeind nog voor de slag is toegebracht, maar het is te laat. Hij pakt Petersen bij zijn overhemd beet, trekt hem achteruit terwijl de advocaat zich over zijn cliënt buigt en beschermend zijn armen over hem heen spreidt.

‘Nee, nee, nee, nee,’ schreeuwt hij, het grote hoofd tussen de schouders, alsof hij nog meer slagen verwacht.

Petersen ademt uit en verslapt in Jouberts greep.

‘Oké, hoofdinspecteur. Ik zal hem niet meer slaan.’

‘Laat een ziekenwagen komen,’ zegt de advocaat vanaf de vloer, zijn armen nog altijd gestrekt om een aanval af te weren. ‘Ik denk dat hij dood is.’

Joubert knielt bij hen neer. ‘Laat me even kijken.’ De advocaat is bang, maar hij schuift toch een eindje op. Joubert ziet dat de kaak van Nienaber al bezig is op te zwellen en te verkleuren. Maar zijn borst gaat gezond op en neer. ‘Hem mankeert niets,’ zegt Joubert. ‘Hij is alleen flauwgevalen.’

‘Laat een ziekenwagen komen,’ zegt de advocaat. ‘En haal jullie bevelvoerder.’

Joubert weet wat dat betekent. En hij weet hoe het zal aflopen. De Wit zal de zaak aan Vossie overdragen. SALON-BARON VORDERT MILJOENEN VAN DE OVERHEID. De Wit moet de zaak nu wel aan Vossie geven. Hij kan niet anders. Joubert zucht en kromt zijn schouders. Petersen ziet het en begrijpt zijn houding.

‘Het spijt me, hoofdinspecteur.’

‘Wil iemand onmiddellijk een ziekenwagen laten komen! Nú!’ De advocaat beveelt en pleit tegelijkertijd.

‘Dat is niet nodig,’ zegt de stem op de vloer.

Ze staren alledrie naar Nienaber, die langzaam overeind komt.

‘We slepen ze voor het gerecht, Oliver,’ zegt de advocaat. ‘We zullen hen kaalplukken. Die daar...’ Zijn vinger wijst naar Leon Petersen. ‘...zal nooit meer werk vinden in dit land.’

‘Nee,’ zegt Nienaber.

Stilte.

‘Laat maar zitten,’ zegt Nienaber. ‘Laat maar zitten.’ Hij staat moeizaam op, legt zijn rechterhand voorzichtig op zijn gekneusde kaak. De advocaat helpt onmiddellijk, trekt Nienaber overeind, helpt hem de stoel rechtop te zetten, laat hem er voorzichtig in zakken.

‘Ze maken geen schijn van kans, Oliver. Dit was wangedrag van de ergste soort. Onder de nieuwe regering... Ze zullen allebei naar werk op zoek moeten gaan.’

‘Ik ben bereid het hierbij te laten, Phil.’

‘Jezus, Oliver.’

Nienaber kijkt op naar Joubert. ‘Zijn jullie bereid om het hierbij te laten?’

Joubert zegt niets. Zijn brein staat stil, hij houdt de adem in. Hij kijkt alleen naar Nienaber. Petersen kijkt naar de muur.

‘Kom, Phil, we gaan,’ zegt Nienaber en hij loopt naar de deur. De advocaat scharrelt zijn tas, zijn blocnote en zijn pen bij elkaar en draaft hem op zijn korte beentjes achterna. Nienaber trekt de deur open en loopt naar buiten. De advocaat volgt hem en knalt de deur achter zich dicht.

Petersen licht het hoofd op en masseert zijn pijnlijke hand. ‘Het spijt me, hoofdinspecteur.’

‘Al goed, Leon.’ Joubert gaat aan de tafel zitten en haalt zijn sigaretten te voorschijn. Hij steekt er een aan en blaast een dunne streep rook naar de zoldering.

‘Al goed. Ik geloof ook dat de blanke rijke stinkerd liegt.’

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 29

Ze drinken koffie in de kantine. Het is maandagavond, halfnegen. Ze zitten naast elkaar, ellebogen op de knieën, allebei hun handen rond de koffiebekers. Ze zijn alleen in de grote, lege kantine. De rijen goedkope stoelen van plastic en roestvrij staal langs de muren staan gediensig op de zitvlakkenstormloop van morgen te wachten.

‘Ik heb alles naar de kloten geholpen, hoofdinspecteur.’

‘Klopt, Leon.’ Hij neemt een slok van zijn koffie die veel te lang in de grote ketel heeft gezeten. ‘Je zult iets aan dat temperament van jou moeten doen.’

‘Ik weet het.’

Petersen staart naar de inhoud van zijn beker, de modderkleur, de damp die een doorzichtige sliert vormt. ‘God, Hoofdinspecteur. Net nu er zoveel problemen zijn... Mijn vrouw...’

Hij kijkt naar het plafond, alsof hij hulp zoekt. ‘Mijn vrouw wil me verlaten. Ze zegt dat ik nooit thuis ben. Ze zegt dat mijn dochters een vader nodig hebben. Ze zegt dat een stiefvader die af en toe thuis is, beter is dan een echte vader die ze nooit zien. En er is nooit geld, nergens voor. Jij werkt als een kaderlid en je wordt betaald als een tuinman, zegt zij. Mag ik u iets vertellen, hoofdinspecteur? Onder vier ogen?’ Hij kijkt naar Joubert, maar praat verder eer die kan antwoorden. ‘Weet u wanneer ik voor het laatst met mijn vrouw... u weet wel. Maanden geleden. En nou zegt Bart de Wit dat ik er flink tegenaan moet gaan, want kleurlingen moeten hoger op de ladder komen, bewijzen dat het niet alleen maar om positieve discriminatie draait. Nou vraag ik u, hoofdinspecteur, wat deed ik dan al die tijd? Ik ga er al jaren flink tegenaan, maar mijn loonstrookje is nog altijd op zoek naar positieve discriminatie. En niet alleen het mijne. Dat van ons allemaal. Blank, zwart, kleurling. Al die problemen, moord en doodslag en verkrachting, al die lange uren, en de klootzakken die je beschieten en de

rijke blanken die doen alsof je niet bestaat en je baas die zegt dat je er tegenaan moet gaan en de vakbond die zegt dat je je geen zorgen hoeft te maken, het komt allemaal wel goed, en je vrouw die zegt dat ze je wil verlaten...'

Petersen neemt een slok van zijn koffie.

'We zullen hem krijgen, Leon.'

'Nee, hoofdinspecteur. Ik heb alles naar de kloten geholpen.'

'Een tijdelijke tegenvaller.'

'Hoe moet het nu verder, hoofdinspecteur?'

Ze horen haastige voetstappen op de gang.

'Ik laat hem schaduwen.'

Ze kijken afwachtend naar de deur. Een hoofdagent steekt zijn hoofd naar binnen.

'Hoofdinspecteur, Gerrit Snyman aan de telefoon voor u. Hij wacht. U kunt in mijn kantoor opnemen.'

Joubert zet de koffiebeker op de grote tafel midden in de kantine en rent achter hem aan. Hij neemt de hoorn op. 'Gerrit?'

'Ik heb Eleanor Davis gevonden, hoofdinspecteur.' Opgewonden.

'Wie?'

'De vrouw die MacDonald wegens verkrachting heeft aangeklaagd.'

Joubert probeert het zich te herinneren. Snyman interpreteert de stilte correct.

'Twee jaar geleden, hoofdinspecteur. Ze heeft haar aanklacht ingetrokken.'

'Juist. Ja.'

'Ze is hostess in een club, hoofdinspecteur.'

'Zo.' De belangstelling neemt toe.

'En ze bezit een Smith & Wesson Escort, hoofdinspecteur.'

Zijn hart springt op.

'Ze zegt dat ze een alibi heeft, hoofdinspecteur, maar ik geloof dat ze liegt.'

'We komen eraan, Gerrit.'

'Goed, hoofdinspecteur.' Dan praat Snyman zachter, vertrouwelijk, verwonderd. 'Het is een bizarre vrouw, hoofdinspecteur. Een kleurlinge, maar haar haar is spierwit geverfd. En haar kleren zijn helemaal zwart. Haar laarzen, broek, overhemd, zelfs haar mantel...'

Een lange zwarte cape, zoals Batman. En zwarte laarzen en zwart haar.
De engel des doods. Hercules Jantjies. De dakloze. In het politiebureau
Tuine. Joubert herinnert het zich. *Ipsisimis verbis*, zoals de advocaat met de
dikke lippen zou zeggen. Zwart haar.

‘Gerrit,’ zegt hij haastig.

‘Hoofdinspecteur?’

‘Je zegt dat haar haar wit is.’

‘Als sneeuw, hoofdinspecteur.’

Misschien had Hercules Jantjies ondanks zijn methylalcoholroes toch
een deel van de waarheid te pakken.

‘Waar ben je?’

‘Charlies Little Devils. Escortagentschap. In Houtbaai.’

‘Blijf waar je bent. Leon en ik komen eraan.’

De duiveltjes zijn op het straatraam geschilderd. Er zijn er twee: grote, rode,
vrouwelijke duiveltjes met lange, slanke benen, dunne middeltjes en zware,
zwoele borsten. Boven hun guitig achterwerk zit een staart die in een
pijlpunt uitloopt. Onder het lange blonde haar groeien twee hoorntjes.
Daarboven, de naam: CHARLIE’S LITTLE DEVILS.

Snyman zit verlegen in het ontvangstgedeelte, op de punt van een ietwat
gehavende leunstoel, alsof hij snel wil kunnen opspringen. Joubert en
Petersen delen de bank. Die past bij de stoel waarin Eleanor Davis
achterover ligt. Haar benen, in een zwarte leren broek gehuld, hangen over
de leuning. Ze draagt zwarte laarzen die tot aan haar knieën reiken. Een
lange sigaret hangt tussen haar lippen. Achter de balie zit de eigenaar, een
jonge Griek met een lange, krullerige kuif en een opengeknoopt overhemd.
Hij concentreert zich op zijn pocketboek, maar Joubert weet dat hij de oren
spitst.

Eleanor ontkent dat zij ooit van een van de andere Mauser-slachtoffers
heeft gehoord.

‘Alleen MacDonald. En ik zeg maar: opgeruimd staat netjes.’

‘De verkrachting?’ vraagt Petersen.

‘Die MacDonald was een verdomd beest, maat, geloof mij nou maar,’
zegt ze en neemt de sigaret met haar lange zwartgelakte nagels uit haar
mond. Ze praat langzaam, ontspannen, onbezorgd.

‘Wat is er gebeurd?’

‘Op een avond belde hij voor een meisje. Voor één nacht, van vrijdag op zaterdag. Zei dat ie bruin brood wou. Dus bracht Mike mij met de combi. Mike ging mee naar binnen om het geld te innen en de plaats te bekijken. Toen vertrok hij. MacDonald pakte mij vast, en zei dat hij alleen liefde wilde. En ik wilde me nog omkeren, maar hij pakte me beet, scheurde mijn kleren aan flarden en nam me met geweld. Dat is niet hoe ik mijn beroep uitoefen. We moeten eerst onderhandelen. Niet zomaar beetpakken en hop. Maar hij was een beest, hij zei alleen dat hij al had betaald en nou dit wilde.’

‘En toen?’

‘En toen kreeg hij wat hij wilde.’

Ze wachten in stilte. Zij trekt aan haar sigaret, drukt hem met rustige, doelbewuste bewegingen half opgerookt in de asbak uit.

‘Toen hij klaar was belde ik Mike, zei hem dat hij me moest komen halen, maar dat ik eerst een aanklacht wilde indienen. Mike wilde eerst niet, maar ik hield vol. Ik diende een klacht in.’

‘Je hebt die later ingetrokken.’

‘Mike gaf me een bonus.’

‘En maandag heb je hem doodgeschoten.’

Ze glimlacht langzaam, haar tanden onregelmatig en geel.

‘Je bent grappig. Jij mag een keer langskomen voor een gratis nummertje.’

‘Je hebt een vuurwapen.’

‘Natuurlijk. In mijn beroep...’

‘Kunnen we het zien?’

Ze staat langzaam op, gooit de zwarte cape theatraal om haar schouders. ‘Wat is de bedoeling van die zwarte cape?’

‘Je moet je product altijd iets bijzonders geven.’

Met precieze stappen loopt ze naar de deur naast de ontvangstbalie. Ze maakt die open en laat hem openstaan. De drie rechercheurs kunnen binnenkijken in een vertrek waar vier vrouwen op stoelen zitten, één met een tijdschrift, één die haar lippen stift, en twee die met elkaar praten. Dan trekt Eleanor Davis de deur dicht, haar handtas in haar hand. Ze haalt er een pistool uit, klein en zwart, en geeft het aan Petersen.

Petersen draait het om in zijn handen. ‘Het is een Escort.’

Ze is weer gaan zitten, steekt nog een sigaret op, haalt de schouders op.

‘Ik ook, man, ik ook.’

‘Dat is het andere pistool van de Mausermoordenaar.’

‘Ik heb het niet gedaan, ik ben slecht, maar ik schiet niemand dood.’

‘Je zult met ons mee moeten komen.’

‘Ik ken mijn rechten. Ik heb een alibi.’

‘Denk jij dat de rechter jou op je woord zal geloven?’

‘Nee, maar hij zal een politieman op zijn woord geloven.’

‘Hoezo?’

‘Vraag Hatting, de hoofdagent aan de receptie van het bureau Houtbaai, welke avond in de week hij zijn bruin brood krijgt. Rondje van het huis. Van zonsondergang tot zonsopgang.’

Hatting is een man van middelbare leeftijd met een kalend hoofd dat hij probeert de verdoezelen door de overblijvende haren over de kale plek te kammen. Hij is in burger, omdat zijn wachtcommandant hem onverwachts heeft opgeroepen.

‘Ik zal mijn pensioen kwijtraken,’ zegt Hatting. Hij lijkt oud en bang en weerloos.

‘Het kan tussen ons blijven, hoofdagent,’ zegt Joubert, en kijkt naar Petersen, Snyman, en naar de wachtcommandant van Houtbaai. Ze knikken instemmend.

‘Mijn vrouw is overleden, hoofdinspecteur. Twaalf jaar geleden.’ Iedereen zwijgt. Hatting wrijft zijn handen over elkaar en kijkt naar de vloer, zijn gezicht vertrokken van spijt. ‘De kinderen vertrekken op zondagmiddag weer naar de kostschool. En de zondagavonden, hoofdinspecteur... Ach, God, de zondagavonden.’

Ze blijven zwijgen, ongemakkelijk. Maar Joubert moet zekerheid hebben.

‘Hoofdagent, weet je heel zeker dat Eleanor Davis bij je gebleven is tot maandagmorgen na zevenen?’

Hatting knikt alleen maar. Hij kan Joubert niet aankijken.

‘De hele nacht?’

Een knik. Dan opnieuw stilte.

‘Ik zal het niet meer doen,’ zegt Hatting, en hij begint te huilen.

De ogen van Griessel liggen diep in hun kassen, zijn huid blauwgeel zoals die van zwaar zieken, maar hij luistert naar ieder woord van Joubert. Hij snakt naar het gebruikelijke, de routine, het leven daarbuiten. Joubert zit op een ijzeren bed met een kale matras. Bennie zit met de benen opgetrokken op een ander bed. De kliniek is stil, net een grafkelder.

‘Snyman zal Nienaber vanaf morgen schaduwen. Louw lost hem ’s avonds af. Dat is alles wat we hebben, Bennie.’

‘Hij kan het niet geweest zijn.’ De stem van Griessel is vaag, alsof hij uit de verte spreekt.

‘Ik weet het niet, Bennie. Hij is kapper. Ik was...’ Hij moet eerst nadenken. Wanneer was hij bij Anne Boshoff? Vandaag? Het voelt aan als gisteren of eergisteren. Hij herinnert zich haar, en ook zijn ongemak. Hij wil om zichzelf lachen en het aan Bennie Griessel vertellen, maar hij glimlacht alleen verlegen.

‘Ik was vandaag bij een mooie vrouw, Bennie. Een doctor in de criminologie. Ze zegt dat de moordenaar homoseksueel kan zijn. Nienaber is getrouwd, maar hij is ook kapper...’

‘Mijn neef is ook kapper, in Daniëlskuil. En hij heeft met de vrouw van iedere boer in de wijde omtrek geneukt.’

‘Het is alles wat ik heb, Bennie. Want Nienaber liegt. Ik weet niet waarom of waarover, maar hij liegt. Hij is glad, Bennie. Zo glad als een aal.’

Joubert kijkt op zijn horloge. Het is halfelf. ‘De verpleegster heeft gezegd, vijftien minuten.’

‘Ik wil komen helpen, hoofdinspecteur.’

‘Kom als je weer beter bent.’ Hij staat op. ‘Nacht, Bennie.’

Joubert loopt door de zaal. De muren weerkaatsen zijn voetstappen. Hij is bijna bij de dubbele deur als hij Griessel hoort roepen.

‘Mat.’

Joubert staat stil, draait zich half om.

‘Waarom vraag je haar niet mee uit?’

Hij blijft in het halfduister staan en kijkt naar de gedaante op het bed. ‘Die criminologe. Vraag haar mee uit.’

‘Misschien, Bennie. Slaap lekker.’

Niet ver van zijn huis stopt hij voor een stopbord, met het raam open zodat de rook van zijn Special Mild naar buiten kan. Hij hoort de zware motor eer die vóór hem invoegt. De bestuurder, met een zwarte valhelm, kijkt recht voor zich uit. Achterop klampt iemand zich aan hem vast.

Joubert kijkt, nieuwsgierig, instinctief, en ziet de ogen van Yvonne Stoffberg door de smalle opening van de helm.

Dan trekt de motor op en rijdt voor zijn wagen uit. Joubert past de deeltjes van de puzzel in elkaar: de Kawasaki van Ginger Pretorius, omstreeks middernacht op een maandagavond, de ogen van Yvonne Stoffberg.

Er was iets in de manier waarop ze naar hem keek, iets in die frons, het plotse wegstijgen. Misschien is het zijn verbeelding, denkt hij terwijl hij het kruispunt oversteekt. Maar het leek of ze wat gegeneerd was. Het leek alsof ze wilde zeggen: 'Ik kan heus wel beter krijgen dan Ginger Pretorius.'

En opeens weet hij dat hij Griessels raad niet zal opvolgen. Hij zal Anne Boshoff niet mee uit vragen.

Want hij wil Hanna Nortier hebben.

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 30

Margaret Wallace wordt even over drieën wakker in het besef dat dinsdag de dag van de vuilnisdienst is - en dat ze de vuilnisbak zelf van de achterdeur naar de weg zal moeten slepen. Vroeg. Ze komen al voor zessen langs. Verleden week was haar zwager er nog om te helpen, maar nu staat ze er alleen voor. Zonder Jimmy. Morgen zal het twee weken geleden zijn. En er is zoveel te doen. Duizend en één dingen. Te veel.

Ze staat op, trekt haar ochtendjas aan en loopt naar de keuken, wetend dat de slaap de wijk heeft genomen.

Ze zet de ketel op, maakt de achterdeur open, pakt het handvat van de vuilnisbak en sleept hem naar het hek, een lange en moeizame tocht in het halfdonker van de tuin- en straatlichten. Maar het geeft haar voldoening. Ze zal moeten doorgaan, zelfredzaam zijn. Jimmy zou dit van haar hebben verwacht. En zij is het haar kinderen verschuldigd.

Bij het hek zet ze de vuilnisbak neer, klopt haar handen tegen elkaar af en loopt terug naar de keuken om koffie te zetten.

Ze herinnert zich opeens Floris Ferreira.

Zonder waarschuwing, zonder aanmoediging, biedt haar geheugen haar plotseling de informatie aan, halverwege hek en huis.

De man op de televisie. Het derde slachtoffer, Floris Ferreira. Ze weet weer waar ze het gezicht eerder heeft gezien. Het was op een avond, hier bij haar thuis. Zij was in de keuken bezig toen de deurbel ging. Jimmy was open gaan doen. Ze waren naar de studeerkamer gelopen zonder dat ze de man had gezien. Bij zijn vertrek, denkt ze nu, heeft ze hem door de zitkamer zien waggelen, lichtjes kreupel. Hij had opgekeken, recht in haar ogen, een man met een treurig gezicht als een grote, brave hond. Maar hij had haar niet gegroet, was blijven lopen, naar de deur.

Lang geleden. Vier jaar? Vijf?

Ze had Jimmy gevraagd wie die man was. 'Puur zakelijk, lieverd.'

Een of andere verklaring, vaag, verloren in de nevelen van zoveel mensen die kwamen en gingen, door haar huis liepen, zakenvrienden, vrienden van het ogenblik, cricketvrienden van Jimmy...

Maar Floris Ferreira was hier. En morgen zal ze de grote politieman met de ogen die niet zien, opbellen en het hem vertellen.

Misschien helpt het.

Hij zwemt al even na zessen, in het besef dat het een lange dag zal worden. Vast van plan om vroeg te beginnen. Hij telt de eerste twee baantjes en raakt dan verstrengeld in het zoeken naar oplossingen. Wat zal hij vandaag doen? Oliver Nienaber. Verdachte nummer één. Gerrit Snyman zit vast al voor het dure huis, klaar voor het eerste rondje volg-die-kapper. De autopsie. Even kijken of de patholoog het tijdstip van MacDonalds dood kan vaststellen. Hiermee zouden ze Nienaber kunnen vastpinnen... niettegenstaande de vuistslag van Petersen. Met de nabestaanden van de vorige slachtoffers over MacDonald gaan praten. Heeft iemand hem gekend? Waarvan? De bankovervallen. Bij brigadier Brown navragen of er al manschappen naar alle bijkantoren van de Premier Bank zijn gestuurd.

Nog twee dagen en hij ziet Hanna Nortier weer, denkt hij. Nog maar twee dagen.

Hij wil haar mee uit vragen. Waarheen? 'Een drankje in de kantine, doc?'

Ha. Een dineetje bij kaarslicht in een goed restaurant, misschien een in Seepunt met van die zware overgordijnen, of een van die nieuwe aan de Waterkant, waarover iedereen het heeft? Nee. Niet de eerste keer - dat zou te intiem zijn, te veel hij en zij.

Een film? Misschien. Welke? 'Rocky VII al gezien, doc?' Of een van die Europese met ondertiteling die ze in de zuidelijke voorsteden draaien? Nee, te veel blote borsten en schaamteloze seks. Ze zal een verkeerde indruk van hem krijgen.

Joubert beseft opeens dat hij onbewust verder heeft geteld en dat hij klaar is met zijn achtste baantje. Hij heeft zin in nog meer baantjes.

Hij kan het haast niet geloven. Acht baantjes. Krijg nou wat. Acht verrekte baantjes. Wie moest zo nodig stoppen met roken? Hij keert zoals hij het jaren geleden geleerd heeft, soepel, in één enkele beweging, zich met de voeten tegen de kant van het zwembad afzettend. Hij glijdt door het

water tot zijn zware lichaam opnieuw aan de oppervlakte komt. Hij strekt de armen en draait het hoofd om lucht binnen te krijgen, kantelt de borstkas voor de volgende armslag opwaarts, en de volgende. Links, rechts, links, ademen, links, rechts, links, ademen...

Hij zwemt nog vier baantjes, ritmisch, rustig, terwijl zijn hart diep in zijn borstkas klopt. Zijn voldoening neemt toe, tot hij aan het einde van de twaalfde baan weet dat het goed was en dat het genoeg is. Hij klimt moeiteloos uit het water en loopt druipend naar de kleedkamer. Het lange vertrek is op dit uur nog verlaten en de verleiding wordt opeens te groot. Hij buldert: 'Baaaaa!'

Eén klank, explosief, een echo in het gebouw. Het geluid dat in zijn oren weerklinkt is gênant, maar het gevoel omsluit hem als een mantel, ook als hij bij het politiebureau in Houtbaai uitstapt, voorbij de roepende perslui loopt, de treden opklimt en door de grote houten deur naar binnen loopt.

Het smelt weg als hij de districtcommissaris, het hoofd van de rechercheurs en De Wit ziet.

Ze groeten. De drie hogere officieren richten hun blik hoopvol op Joubert. Diens blik verradt niets. Ze lopen door naar de onderzoekskamer en sluiten de deur.

Joubert vertelt alles - tot vlak voor de vuistslag van Petersen. Dan begint hij te liegen. 'We moesten hem laten gaan.'

'Jullie moesten hem laten gaan,' zegt de districtcommissaris zonder intonatie, verbluft.

'We hebben aan de positie van de politie gedacht, districtscommissaris, in deze barre tijden. Ons imago staat ter discussie. Oliver Nienaber is een bekend gezicht. Als we hem opsluiten, moeten we genoeg bewijzen hebben. En die hebben we niet. En getuigen die hem op de plaats van de misdaad hebben gezien evenmin. De patholoog heeft nog niet eens bevestigd dat MacDonald omstreeks dat tijdstip is vermoord. We kunnen niet bewijzen dat Nienaber een Mauser bezit. Zijn verhaal... het zou waar kunnen zijn. Ons imago, districtscommissaris. Als wij nu de verkeerde man inrekenen...' Joubert hamert op het imago, hij weet dat het een sterk punt van zijn argumentatie is.

'Ja-a-a,' zegt de districtscommissaris nadenkend.

'Maar ik heb een team dat Nienaber schaduwt, districtscommissaris.'

‘Wat vertellen we aan de pers?’ vraagt de brigadier. ‘Na het dramatisch gedoe gisteravond op de persconferentie zijn het net hyena’s die bloed ruiken. *Die Burger* meldt zelfs dat er vandaag een arrestatie wordt verwacht.

‘Waar halen ze die shit vandaan?’

Er daalt een stilte neer in het vertrek.

‘Hebben we niets anders, hoofdinspecteur?’ vraagt de districtscommissaris, maar hij kent het antwoord.

‘We hebben vandaag veel vervolgonderzoek te doen, districtscommissaris. Misschien levert het iets op?’

‘We moeten positief klinken. Ik zal dan maar aankondigen dat we een doorbraak hebben en nieuwe sporen volgen. Het is toch ongeveer de waarheid.’

‘Het medium,’ doet De Wit voor het eerst zijn mond open. De anderen staren hem aan. ‘Ze arriveert vanavond. Mevrouw Jocelyn Lowe.’

‘Ook dat kunnen we niet aan de media vertellen, Bart.’ De brigadier klinkt geïrriteerd.

‘Ik weet het, hoofdcommissaris. Dat zullen we ook niet. Maar de dame heeft een public-relationsassistente en die zei dat zij vanmorgen al faxen heeft gestuurd naar alle plaatselijke kranten. Vanuit Londen.’ De Wit kijkt op zijn horloge. ‘Ik verzeker u dat ons gebrek aan succes vanavond geen hoofdpunt wordt in het nieuws.’

‘Ik hoop dat je gelijk hebt, Bart,’ zegt de districtscommissaris. ‘Kom, laten we de aagieren te woord staan.’

Terwijl de districtscommissaris de pers toespreekt, staat Joubert wat achteraf, zijn gedachten bij de zaken die nog moeten gebeuren. Af en toe vangt hij een vraag van de journalisten op. ‘Wanneer volgt er een arrestatie?’

‘Is er een verband tussen de moorden en de bankovervallen?’ Het gebruikelijke gedoe. Dan een nieuwe: ‘Weet u dat de zogenaamde veldmaarschalk van het leger van de Nieuwe Afrikaanse Boerenrepubliek heeft verklaard dat de Mauser een stem is die de Afrikaners oproept tot dienstbetoon aan hun natie?’

‘Nee,’ zegt de districtscommissaris.

De verslaggever bladert in zijn blocnote. ‘Ik citeer: “De Mauser is de stem van onze voorvaderen, de echo van hun bloed, voor de vrijheid

vergoten in twee oorlogen. Dit is het trompetgeschal voor de wederopstanding van een volk, een oorlogskreet uit een vergeten eeuw, toen de Afrikanertrots nog puur en echt was.”

De hele groep journalisten is stil. De districtscommissaris ook. Joubert kijkt naar zijn schoenen die blinken in het scherpe zonlicht.

‘Ik laat hoofdinspecteur Joubert die vraag beantwoorden,’ zegt de districtscommissaris.

Joubert kijkt op naar de afwachterende gezichten, één ogenblik met stomheid geslagen. In zijn wanhoop grijpt hij naar woorden, selecteert, verwerpt ze, kiest andere. Hij begint voorzichtig te praten. ‘We kunnen geen enkel motief uitsluiten. Om u de waarheid te zeggen, we hebben politieke motieven al vanaf het begin als een mogelijke drijfveer beschouwd. Maar ik moet u zeggen dat er tot nog toe geen reden is om aan te nemen dat welke politieke groepering dan ook bij de moorden betrokken is.’

‘Maar u sluit het niet helemaal uit?’ vraagt een radioreporter, de microfoon ver voor hem uitgestrekt.

‘In de huidige fase van het onderzoek sluiten we helemaal niets uit.’

De perslui begrijpen dat de geïmproviseerde persconferentie is afgelopen en vertrekken. De televisieploegen pakken hun uitrusting in, fotografen schroeven de flitsers van hun camera. Joubert loopt de trappen op naar de onderzoekskamer. Hij moet de patholoog te pakken krijgen.

Professor Pagel, de patholoog, doet zijn beklag over O’Grady. ‘De man heeft geen respect voor de dood, hoofdinspecteur. Ik wil u verzoeken om in het vervolg zelf aanwezig te zijn. Zijn galgenhumor is uiterst onprofessioneel.’

Joubert mompelt een excuus en vraagt dan naar het tijdstip van MacDonalds dood.

‘Het is moeilijk, hoofdinspecteur. U weet dat ik het niet precies kan zeggen.’ Altijd dezelfde academische voorzichtigheid, geslepen door duizend en één rechtbankzaken als getuige voor het Openbaar Ministerie. ‘Maar ik schat 06.00 uur, met een marge van zestig minuten in beide richtingen.’ Joubert wordt gered door een stem die hem naar de balie roept. Hij excuseert zich en rent weg. De agent steekt de hoorn naar hem uit. Hij pakt hem aan.

‘Joubert.’

‘Inspecteur, dit is Margaret Wallace.’

‘Morgen, mevrouw Wallace.’

‘Ik weet niet of dit van enige hulp kan zijn, maar ik denk dat Jimmy een van de andere slachtoffers kende.’

Hij hoort dat ze de verleden tijd gebruikt en weet dat ze door de Poort van de Nacht is gegaan en nu ook de textuur van het landschap aan de andere kant kent.

‘MacDonald?’ vraagt hij.

‘Nee, die andere. Uit Melkbos. Ferreira, geloof ik.’

En opeens klopt het hart van Joubert sneller, want dit is het eerste mogelijke verband. Naast de leugen van Oliver Nienaber, het eerste teken van een doorbraak. ‘Waar bent u?’

‘Thuis.’

‘Ik kom eraan.’

Margaret Wallace neemt hem mee naar een ontbijthoek naast het grote zwembad achter het huis, en laat hem plaatsnemen terwijl zij thee zet. Dan komt ze terug met een dienblad, kopjes en schoteltjes van fijn porselein en een bananenbrood dat vers gesneden en gesmeerd is. Ze zet het blad op de witte PVC-tafel. ‘Jimmy was dol op bananenbrood, weet u. Maar ik ben opgehouden het te bakken. Ik weet ook niet waarom. Zo gaat dat soms. Het leven gaat door, dingen als bananenbrood worden vergeten. Nu de kinderen groter worden, zorg je voor hun lievelingslekkernijen, hun behoeften.’

Ze schenkt thee in. Joubert hoort de vogels in de bomen, de vloeistof die in de kopjes klatert, ziet haar slanke handen met de fijne sproeten, de trouwring nog aan haar linker ringvinger.

‘En opeens, gisteren, wilde ik bananenbrood bakken. Vreemd, toch?’

Hij kijkt haar aan, ziet dat ze naar hem kijkt met haar twee verschillende ogen, maar hij kan geen antwoord verzinnen.

‘Wilt u ervan proeven?’

Hij knikt, maar voelt zich opeens schuldig. ‘Ik ben op dieet.’

Ze glimlacht. Haar tanden zijn recht en wit en hij merkt dat haar mond mooi is.

‘U? Is dat werkelijk nodig?’

‘Ja.’

‘Wat zegt uw vrouw ervan?’ Nog altijd geamuseerd.

‘Ik ben niet getrouwd.’ En dan, zonder reden: ‘Mijn vrouw is overleden.’

‘Ach, het spijt me zo.’ Er valt een stilte die de zon doet verbleken en de tuingeluiden dempt en die tussen hen op de tafel ligt als een tastbare scheiding. Ze zijn opeens vennoten, kameraden die de weg tot hier kennen maar die elkaar niet in de ogen willen kijken, te bang dat het bij de ander de pijn zal doen terugkomen.

Zwijgend schenken ze melk in de thee, roeren rinkelend. Ze begint over het bezoek van Floris Ferreira te vertellen, maar haar ogen blijven op het kopje en het schoteltje gericht, haar stem is vlak. Hij vraagt zich af hoe accuraat haar herinnering kan zijn na vier, vijf jaar, tot ze vertelt van de kreupele tred.

‘Hij heeft polio gehad.’

‘Vandaar...’

Hij vraagt of Floris Ferreira ooit nog is teruggekomen. Of ze zich niets anders herinnert. Of ze ooit van Alexander MacDonald heeft gehoord. Het antwoord is nee. Hij drinkt snel zijn thee op. Dan vraagt hij haar een foto van de overleden James J. Wallace. ‘Een recente, als het kan.’

‘Waarom?’

‘Om aan de nabestaanden van de andere slachtoffers te tonen.’

‘Denkt u dat het iets te betekenen heeft, dat Ferreira hier was?’

‘Ik zal het uitzoeken.’

Ze blijft een poosje weg, komt dan terug met een foto en geeft hem zonder er zelf naar te kijken. Hij stopt hem vlug in zijn zak en zegt dat hij moet opstappen. Ze loopt mee tot aan de deur en beantwoordt zijn afscheidsgroet met een glimlach, maar die is leeg.

Oom Zatopek houdt niet van het winkelcentrum in Tygervallei. Hij houdt niet van het Amerikaanse rivierbotenthema in het grote atrium, hij houdt niet van de mensenmassa, de harde muziek en de geur van ‘fastfood’ in zijn neusgaten. Hij wil terug naar zijn boerderij in de buurt van Malmesbury, maar zijn vrouw heeft met klem gevraagd hier te stoppen op de terugweg van de veiling. Woolworth’s heeft lingerie in de aanbieding en hun bh’s zijn de enige die ze kan dragen.

Daarom zit oom Zato, zoals ze hem noemen, in de Nissan pick-up te wachten op het parkeerterrein, tot het hem te binnen schiet dat hij nog maar

twee of drie rand contant geld heeft. Hij moet nog tanken en tabak kopen voor een van de arbeiders.

Oom Zato neemt zijn chequeboekje uit het dashboardkastje, doet de pick-up op slot, trekt zijn jasje recht en loopt naar het winkelcentrum. Hij weet dat er ergens een bijkantoor is. Hij loopt rustig, onverstoord - een vijfenzestigjarige met een tweedjasje, een blauw overhemd met korte mouwen, een beige short, lange beige kousen en bruine Grasshoppers. Hij loopt tussen de rijen auto's, door de automatische deuren tot aan het Premier Bank-bijkantoor. Aan een balie slaat hij zijn chequeboek open, schrijft een cheque uit, loopt naar de rij wachtende mensen en schuift aan tot hij aan de beurt is.

Hij schuift de cheque onder de ruit door en kijkt naar de bloedjonge bediende met haar lange zwarte haar en haar rode pruilmond.

‘Je mag me twintig-randbiljetten geven, liefje,’ zegt oom Zato verstrooid en hij stopt zijn hand in zijn tweedjasje om zijn portefeuille te nemen.

De bediende heeft alleen het laatste woord opgevangen en ziet de beweging om het jasje open te knopen en de hand die naar binnen glijdt.

Met een paniekerige voet trapt ze op de alarmknop en begint te gillen.

Agent Vusi Khumalo is overrompeld. Hij staat in burgerkledij bij het raam van de bank naar buiten te kijken, waar een mooie zwarte vrouw bezig is de tegelvloer van het winkelcentrum te dweilen. Hij hoort de gil en zijn hand gaat naar zijn riem, haalt er de Z88 uit, draait zich om, ziet de loketbediende en de man met de hand in zijn jasje.

Khumalo is een goede politieman. Hij kreeg zijn vuurdoop in de townships van Kaapstad tijdens de woelige dagen van 1994. Vorige maand is hij geslaagd voor zijn hoofdagtentamen. Khumalo weet wat hem te doen staat. Volgens het boekje moet je je gewicht over je twee gespreide benen verdelen, iets door de knieën gaan, het pistool met beide handen voor je uitstrekken, het oog achter het vizier, en luid schreeuwen met een bevelende, sterke stem. Boezem vertrouwen in, laat weten wie de leiding heeft.

‘Sta of ik schiet,’ roept zijn stem boven het irriterende alarm en het bange gegil van de omstanders uit, zijn wapen op het hoofd van oom Zato gericht.

De onschuld van de Swartlandse boer gaf de doorslag.

Indien oom Zato de bankovervaller was geweest, zou hij tien tegen één zijn blijven stilstaan, versteend.

Maar hij schrikt, draait zich razendsnel om, ziet de zwarte man met het pistool en wil instinctief zijn portefeuille in zijn handen vasthouden, veilig.

Om Zato haalt zijn portefeuille uit zijn binnenzak.

Khumalo verschuift de Z88 enkele centimeters en haalt de trekker over, in de vaste overtuiging dat de man met het tweedjasje een pistool te voorschijn wil halen.

De 9 mm-kogel dringt door oom Zato's sleutelbeen en rijt de onder' sleutelbeenader open. Hij valt achterover tegen de toonbank; zijn bloed gutst over het houten paneel. Hij heeft nog twee minuten te leven vóór er te veel bloed op de vloer is weggevoerd.

Tussen het gegil en de uitroepen van cliënten en bankpersoneel door hoort alleen Vusi Khumali, die naar voren is gelopen en zich over oom Zato buigt, de verdwaasde woorden: 'Wat doe jij nou?'

'U was van plan de bank te overvallen,' zegt Khumalo.

'Nee,' zegt oom Zato, maar een grote duisternis overvalt hem en hij kan niets meer verstaan.

'Ik denk dat we de bloeding beter kunnen stoppen,' zegt een kalme stem naast agent Khumalo. Hij kijkt om, ziet een blanke jongeman in een kort wit jasje.

'Ben je arts?' vraagt Khumalo en maakt plaats, zodat de jonge man met zijn hand bij oom Zato's schouder kan komen om de rode stroom te stelpen.

'Nee,' zegt hij. 'Ik ben medisch student,' en redt het leven van Zatopek Scholtz.

Hoofdstuk 31

Joubert en De Wit zitten in het luxe kantoor van de districtsmanager van de Premier Bank. Het uitzicht aan de noordkant, op de haven en Tafelbaai, is adembenemend. Geen van de drie mannen kijkt ernaar.

De districtsmanager van de Premier Bank staat voor Joubert en zwaait met zijn vinger: ‘Je had me omzichtigheid beloofd. Omzichtigheid. Omzichtigheid betekent blijkbaar dat een trouwe klant op de afdeling intensive care in Tygerbaai voor zijn leven vecht. Omzichtigheid betekent dat mijn directeur op een telefoontje van mij zit te wachten. Omzichtigheid betekent een telefoontje van de pers om de zeven minuten. Omzichtigheid betekent dat een bankovervaller ergens nog altijd met een bliksems pistool rondloopt, terwijl de omzichtige mensen van Berovingen en Moordzaken mij komen vertellen dat het hun spijt.’

Zweet loopt van zijn gezicht en zijn ronde kale kop glanst in de ingebouwde verlichting van het kantoor.

‘U moet begrijpen...’ zegt commissaris Bart de Wit en hij zwaait met een van zijn eigen vingers.

‘Nee, ik moet niets begrijpen. Jullie moeten begrijpen. En snel ook. Die dikke drol daar...’ De vinger van de districtsmanager wijst naar Joubert. ‘... heeft me verzekerd dat er niets zou gebeuren. Maar hij vergeet te vertellen dat jullie een bende kafferagenten met kanonnen in mijn bijkantoren plaatsen. Hij heeft...’

Joubert staat op, vlak voor de districtsmanager, zijn gezicht slechts centimeters verwijderd van de man zijn neus.

‘Luister,’ zegt Mat Joubert.

De districtsmanager deinst achteruit en zwijgt.

‘Luister goed,’ zegt Mat Joubert. ‘Als u met mij of met hém praat,’ hij wijst naar Bart de Wit, ‘dan praat u beleefd. En als u mijn manschappen ooit nog kafferagenten noemt, dan verbouw ik uw gezicht.’

De districtsmanager kijkt smekend naar De Wit. De Wit kijkt naar Joubert. Er ligt een dunne, verwarde glimlach om de lippen van de commissaris.

‘En bovendien,’ zegt Joubert, ‘ben ik niet meer zo dik. Ik volg een dieet.’ Hij gaat weer zitten.

Niemand zegt iets. De districtsmanager staart naar het vloerkleed. Hij zucht diep, loopt langzaam naar zijn stoel en gaat zitten.

‘Het spijt me. Het spijt me. De stress...’ Hij haalt een keurige witte zakdoek uit de borstzak van zijn jasje en wist zijn voorhoofd af. ‘De stress,’ zegt hij. Dan kijkt hij op. ‘Wat nu?’

‘Wij zullen agent Vusi Khumalo uiteraard schorsen en het voorval grondig onderzoeken,’ zegt Joubert. ‘En vanavond roepen we alle agenten bijeen die dienstdoen in de bijkantoren van de Premier Bank. We zullen hen opleiden. Veiligheid, voorzichtigheid, openbaar belang. We zullen hen een korte cursus geven die ze iedere ochtend met het bankpersoneel moeten doornemen. Crisisbeheer. Zelfbeheersing. Optreden tijdens een noodtoestand.’

De Wit knikt geestdriftig.

‘En vanaf morgen staat de hele operatie onder het bevel van een van de beste rechercheurs op het schiereiland,’ zegt Joubert.

De Wit en de districtmanager kijken hem afwachtend aan.

‘Zijn naam is Bennie Griessel.’

‘Nee, hoofdinspecteur. Ik bedoel, je reactie op zijn kwetsende en discriminerende taal keur ik goed. Maar Bennie Griessel?’ Ze lopen naar de auto van Joubert. De Wit glimlacht in het geheel niet.

‘Het spijt me, commissaris. Ik had dit vooraf met u moeten bespreken. Maar ik heb het nu pas bedacht. In die man zijn kantoor.’

‘Griessel ligt dronken in de kliniek,’ zegt De Wit.

‘Ik was gisteravond nog bij hem, commissaris. Hij staat droog. Hij heeft iets nodig, commissaris. We moeten hem bezighouden. Hij moet zijn zelfrespect terugkrijgen. Dat is de enige juiste manier.’

‘De juiste manier? Met al die stress?’

‘Bennie kan de stress aan, commissaris. Wat hij niet aankan, is de dood,’ zegt Joubert zacht.

Ze lopen in stilte naar de witte Sierra. Joubert houdt het portier aan de passagierskant open voor De Wit, loopt om de wagen heen en stapt in. Het is bloedheet in de auto. Ze draaien de raampjes open. Dan start Joubert de motor en rijden ze naar de N1.

Bart de Wit staart door de voorruit naar de weg. Zijn vinger wrijft zenuwachtig heen en weer over de moedervlek. Hij zegt niets. Joubert zucht en concentreert zich op het rijden.

Ze zijn al voorbij de afslag naar de N7 als De Wit naar Joubert kijkt. ‘We hebben de controle over deze toestand verloren, hoofdinspecteur. Zowel jij als ik. De hele zaak is een eigen leven gaan leiden. We kunnen alleen nog bidden. Want de waarheid is, hoofdinspecteur, dat mijn hoofd op het blok ligt. Er zijn veel ogen bij de politie die mij begluren. Tweeneus, noemen ze me. Tweeneus zal het niet halen. Hij heeft zijn post van zijn vriendjes in het ANC gekregen. Hij heeft hem niet verdiend. Alles wat ik wilde, was het bewijs te mogen leveren dat zij ernaast zitten.’

Dan zwijgt De Wit opnieuw tot ze de Kasselsvleiweg indraaien.

‘Je mag Bennie Griessel zijn kans geven, hoofdinspecteur.’

‘Bedankt, commissaris.’

‘Wie weet. Misschien kan iemand zijn voordeel doen met de hele rotzooi.’

Joubert doekt de tijdelijke researchkamer in Houtbaai op en verhuist het onderzoek weer naar het hoofdgebouw van Berovingen en Moordzaken. Hij stuurt mensen naar de moeder van Andries Wilson, naar Gail Ferreira en de werknemers van MacDonald om foto's van de slachtoffers te vragen. Hij laat de politiefotografen afdrukken maken. Dan roept hij zijn ploeg bijeen in de vergaderzaal. ‘Bedankt voor de inspanning die jullie leverden bij de ondervraging van alle wapenhandelaars en wapensmeden,’ begint hij zijn toespraak. ‘Jammer genoeg heeft het geen enkel spoor opgeleverd dat we kunnen volgen. Maar er is nog hoop.’ Hij kijkt naar hen, afwachting.

‘Er is de mogelijkheid dat de slachtoffers elkaar kenden.’ Enkele manschappen houden hun adem in.

‘Jullie worden in ploegen van twee opgedeeld. Ieder team krijgt een reeks foto's van alle slachtoffers. Leon Petersen en ik zullen de nabestaanden opzoeken. Jullie gaan naar de burens, collega's en kennissen.

Jullie kunnen beginnen met de namen op het aanplakbord, maar jullie moeten de lijst zelf aanvullen. Zoek nog meer contacten. Iedereen die in de buurt van een slachtoffer is geweest. Op het werk. Cafévrienden. Maakt niet uit wat.

We zoeken uit of er iemand is die weet of ze ooit contact met elkaar hadden.'

Hij laat zijn blik over hen heen glijden. Ze luisteren aandachtig, duidelijk opgewonden. 'Ik werk aan de Mauserzaak,' zullen ze vanavond tegen hun gezinsleden zeggen.

'Er is een nog moeilijker aspect,' vervolgt Joubert. 'Er kan sprake zijn van een homoseksuele connectie.'

Hier en daar klinkt een zacht gefluit en een gedempte uitroep op.

'Wat niet betekent dat jullie aan de eerste de beste bekende moeten vragen of die en die een mietje was.'

Ze lachen. Joubert tilt zijn hand op tot het weer stil is. Hij praat indringend.

'Als de pers hierachter komt, krijgen we een chaos. Ik wil dat de hoogste in rang van ieder team de verantwoordelijkheid op zich neemt. Stel jullie vragen voorzichtig. Héél voorzichtig. Er is geen bewijs. Maar we moeten het onderzoeken. Jullie zien ook hoe de kranten tekeergaan. De reputatie van de politie staat op het spel. Maar jullie moeten ook oog hebben voor de nabestaanden van de slachtoffers. Ze maken een moeilijke tijd door. Jullie mogen die niet nog moeilijker maken met tactloze vragen en loslippigheid. Zijn er vragen?'

'Is het waar dat Oliver Nienaber een verdachte is?' vraagt iemand achter in de zaal. Joubert schudt het hoofd. De tamtam heeft gewerkt.

'Niet meer,' zegt hij beslist. Dit vuurtje moet hij doven. 'Nog meer vragen?'

'Een krat bier voor het team dat de oplossing vindt?'

'Tien kratten,' zegt Joubert en hij krijgt een staande ovatie.

Hij en Petersen krijgen niets los uit de nabestaanden, hoelang en hoe ernstig die ook naar de foto's van de andere slachtoffers turen. Ieder van hen vertoont dezelfde reactie. Ze schudden het hoofd en zeggen: 'Het spijt me...'

's Middags zet hij Petersen weer bij Berovingen en Moordzaken af en rijdt naar de kliniek. De verpleegster verwijst hem naar een recreatiezaal op de derde verdieping. Wanneer hij naar binnen gaat ziet hij Bennie Griessel aan een tafel zitten samen met vijf anderen - drie mannen en twee vrouwen. Ze spelen een spelletje kaart.

'Ik verhoog de inzet met veertig,' zegt Griessel en hij gooit twee munten van twintig cent midden op de tafel.

'Krijg nou wat,' zegt een vrouw met vetting haar en een sigaret tussen de lippen. 'Jij zal wel een straat hebben.'

'Betaal, als je erachter wilt komen,' zegt Griessel geheimzinnig.

Joubert gaat achter hem staan. Niemand stoort zich aan de nieuwaangekomene.

'Ik verhoog met tien,' zegt een menselijk geraamte met waterige blauwe ogen en deponeert een tiencentstuk op de tafel.

'Ik pas,' zegt de oude vrouw naast hem. Ze legt haar kaarten neer. Twee vrouwen.

'Ik ook,' zegt de man met een tatoeage van rode en blauwe inkt van zijn schouder tot zijn pols - een sierlijke, vuurspuwende draak.

'Ik verhoog met nog eens veertig,' zegt Griessel.

'Te veel voor mij,' zegt het menselijk geraamte. 'Jij wint.'

Griessel staat op en buigt zich over de tafel om het kleingeld bijeen te harken.

'Laat zien wat je had,' zegt de vrouw met de sigaret.

'Dat hóef ik niet te doen,' zegt Griessel.

'Kom nou, wees sportief,' zegt de draak.

'Ik heb gebluft,' zegt Griessel terwijl hij het geld met een gekromde handpalm van de tafel laat glijden, zodat het rinkelend in zijn portemonnee valt. Dan legt hij zijn portemonnee neer en draait de vijf kaarten om.

'Niet eens een paar,' jammert de oude vrouw.

'Jij bent te slim voor een alcoholist,' zegt het geraamte.

'Hij is alleen maar een domme politieman,' zegt Joubert. 'En vanavond gaat hij opnieuw aan de slag.'

Griessel bedankt hem van de recreatiezaal tot op zijn kamer, maar Joubert blijft streng. Hij houdt een donderpreek van vijftien minuten, tot de hoofdagent de handen opsteekt. 'Ik heb dat allemaal al eerder gehoord! Van mijn vrouw, mijn broer, van Willie Theal. En het heeft niet geholpen, Mat.

Het moet hier van binnen goed zitten.’ Hij klopt op zijn borst. ‘Ik heb nagedacht, de afgelopen dagen. En ik weet dat ik het een week of twee zal volhouden. Dan gaat het weer dezelfde kant op, als ik er niets aan doe. Ik zal dezelfde therapeut als jij opzoeken. Als mijn kop oké is, kan ik van de drank afblijven. En ik wil er afblijven. Maar zij moet mij daarbij helpen.’

‘Goed, Bennie.’ Dan brengt hij Griessel op de hoogte van de jongste ontwikkelingen in de onderzoeken - de Mausermoorden en de Liefjes-overvaller - terwijl Griessel zijn spullen in een bruine papieren tas stopt.

Ze lopen naast elkaar door de gangen, naar de receptie.

‘En nou moet jij de bankovervallen van mij overnemen, Bennie. Vanavond nog. Jij moet met de mensen praten. Het is jouw team.’

Griessel zegt niets tot in de hal. ‘Ga je ons verlaten, Griessel?’ vraagt de verpleegster achter de balie.

‘Ja, zuster.’

‘Ben je bang, Griessel?’

‘Ja, zuster,’ zegt hij, en ondertekent zijn ontslagpapieren.

‘Goed zo, Griessel. Dat houdt een man droog.’ Dan kijkt zij naar Joubert. ‘Hou hem hier vandaan, zware jongen.’

‘Ja, zuster,’ zegt hij Griessel tam na. Dan lopen ze naast elkaar de trap af, naar de wagen.

De grote honger slaat opnieuw toe even na vieren in zijn kantoor, waar hij bezig is lijstjes en tabellen in verband met het onderzoek te bestuderen, op zoek naar nog andere mogelijkheden. Zijn honger is een plotse bewustwording die zijn concentratie verstoort - samentrekkende, rommelende ingewanden, een hand die beeft, een vreemde lichtheid in het hoofd en de wetenschap dat hij nu wil eten; aan een tafel wil zitten en gewapend met mes en vork een bord voedsel met geestdrift en overgave te lijf wil gaan: een dikke, sappige biefstuk, een gepofte aardappel met zure room, bloemkool rijkelijk met zure room overgoten, sperzieboontjes met tomaat en ui, gestampde pompoen waarin de boter zachtjes wegsmelt terwijl hij er zout en peper op strooit.

Zo scherp ziet hij het voedsel, zo sterk is de impuls om nu in zijn auto te stappen en naar een restaurant te rijden, dat hij al bij de deur is en zich met de hand op de deurpost fysiek moet dwingen om rechtsomkeert te maken. ‘Zware jongen,’ noemde de verpleegster hem. ‘Dikke drol,’ zei de

districtsmanager van de Premier Bank. Hij gaat achter zijn bureau zitten en steekt een Special Mild op. Zijn maag kreunt weer, een uitgerekte klank met veelvuldige crescendo's.

Hij zoekt het nummer van de diëtiste, vindt het in zijn agenda en belt haar op. Ze neemt na een keer overgaan op. Hij zegt wie hij is. 'Mijn dieet helpt niet.'

Ze bestookt hem met vragen tot ze genoeg weet. 'Nee, hoofdinspecteur, uw dieet zal pas helpen als u het ook volgt. U kunt het programma niet alleen 's ochtends en 's avonds naleven en er 's middags lak aan hebben. De lunch...'

'Ik lunch op het werk.'

'Maak uw lunch 's avonds zelf klaar. En neem hem mee.'

Hij zwijgt, schudt het hoofd om de onrechtvaardigheid van het leven.

'Lijnen is hard werken, hoofdinspecteur. Het is helemaal niet gemakkelijk.'

'Zeg dat wel,' zegt Joubert en hij zucht diep.

Er valt een lange stilte waarin alleen het statisch geluid van de telefoonlijn te horen is. Dan zegt de diëtiste eindelijk: 'U mag een keer in de week een overtreding begaan. Maar een slimme overtreding.'

'Een slimme overtreding,' zegt Joubert hoopvol.

'Ik stel voor dat u *Een nieuwe generatie* bij me komt halen.'

'Een wat?'

'*Kookboek voor een nieuwe generatie*. Van de Hartstichting. Daarmee kunt u de zaak slim beduvelen. Eén keer in de week.'

'*Kookboek voor een nieuwe generatie*,' zegt hij haar na en voelt zich een dwaas. De honger dreunt weer door zijn ingewanden.

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 32

Wij weten allemaal hoe te veel vet op het menselijk lichaam eruitziet, staat op pagina elf van het kookboek.

Dat is verdomme nog waar ook, denkt Joubert en schuifelt ongemakkelijk op de stoel in zijn keuken. Het boek ligt voor hem op de tafel, naast de ingrediënten van het recept dat de diëtiste heeft aanbevolen.

‘Waarin hebt u trek,’ had ze gevraagd terwijl ze hem het boek overhandigde.

‘Steak.’

‘U bent koppig.’

‘Ik ben hongerig,’ had hij beslist gezegd.

‘Probeer biefstuk van de haas met champignons. Op pagina 113. Maar lees eerst de inleiding, zodat u begrijpt wat kilojoules en onverzadigde vetten zijn. En eet een kleine portie. Het helpt niet als u het gezond klaarmaakt en er dan te veel van eet.’

Hij was bij de supermarkt gestopt en met het boek open op pagina 113 tussen de rekken gelopen tot hij alle ingrediënten had gevonden.

Wat u misschien niet weet, leest hij verder, is dat u behalve het zichtbare vet om het middel, op de dijen, rug, billen en borsten, ook inwendig vet opbouwt. Het vet zet zich gewoonlijk vast op de inwendige organen, vooral in het onderlijf en rond de ingewanden, de nieren en het hart.

Voor zijn geestesoog ziet hij zijn organen, elk ingepakt in zijn eigen geelwit vet, en hij gruwt.

DE HUIDPLOOITEST, luidt een van de titels. Een gemakkelijke en snelle manier om uw vet te meten bestaat erin een stevig stuk maagvel tussen duim en wijsvinger te knijpen. Als het meer dan 2,5 cm meet, bent u te dik - en kunt u er zeker van zijn dat het vet over uw hele lichaam verspreid zit.

Hij legt het boek op de tafel, leunt achterover, haalt zijn overhemd uit zijn broek en knijpt in zijn maagvel. Hij meet op het oog.

Bliksems. Zou dat waar zijn?

Hij staat op en zoekt zijn nieuwe duimstok. Hij vindt hem in de logeerkamer, waar de boeken op scheve planken gepakt staan. Hij loopt terug naar de keuken, gaat zitten, pakt het maagvel weer vast met de linkerhand en meet met de rechterhand.

Meer dan vier centimeter. En hij sjoemelt nog een beetje met de duimstok ook.

Hij slaat het kookboek geërgerd dicht.

Slimme overtredingen.

Hij kan ze zich niet veroorloven. Niet met een maagvel van vier centimeter. Niet met organen die in dikke lagen vet zijn gewikkeld.

Hij zucht, schuift het kookboek opzij en neemt zijn dieetlijst. 120 gram geroosterde vis. 250 ml aardappelpuree, tomaat met ui en sla. 1 eenheid vetstof.

Een eenheid vetstof. Hij zoekt onderaan op de lijst. Hij kan kiezen tussen een kleine hoeveelheid margarine, slasaus, mayonaise, pindakaas, avocado, kleine olijven, magere room of een reepje spek.

Hij kiest voor slasaus en gaat aan de slag.

‘Het verslag over de Escort van Eleanor Davis is er, hoofdinspecteur,’ zegt Snyman en geeft het vel papier aan Joubert.

‘Negatief,’ zegt hij, zonder te kijken.

‘Ja, hoofdinspecteur.’

Hij zucht. ‘Bedankt, Gerrit.’

Hij draait zich om. Tijd om te gaan luisteren naar de terugkeer van Bennie Griessel.

Joubert blijft onopvallend in de deuropening van de vergaderzaal van Berovingen en Moordzaken staan. Griessel moet niet denken dat hij toezicht komt houden.

Griessel staat op een stoel naast het televisietoestel en is bezig tweeënzeventig manschappen in uniform toe te spreken.

‘In de map vinden jullie foto’s die door de veiligheidscamera’s van de bank zijn gemaakt en een compositiefoto van hoe onze kunstenaar denkt dat de overvaller er in werkelijkheid uitziet. Het zijn louter richtlijnen. En het kan gevaarlijk worden, zoals we uit de gebeurtenissen hebben kunnen

opmaken. Confronteer in 's hemelsnaam niet iedere verdachte die vaag op de compositiefoto lijkt met een vuurwapen. Gebruik je verstand. Wees voorzichtig. Wees waakzaam, mensen,' zegt Griessel en hij glimlacht naar de gezichten voor hem.

Joubert merkt op dat de afgelopen week diepe sporen op het gezicht van Griessel hebben achtergelaten, en op zijn omvangrijke lichaam dat zichtbaar is geslonken. Maar zijn stem klinkt helder en enthousiast.

'De pers weet niet dat wij mensen naar ieder bijkantoor sturen. We hebben gezegd dat Khumalo er toevallig was omdat hij geld wilde halen. Het betekent dat de overvaller geen argwaan hoeft te krijgen. Maar hij is geen uilskuiken. Hij zal goed opletten voor hij een overval pleegt. Hij zal waakzamer zijn. Daarom moeten jullie ook waakzamer zijn. Ik weet dat nadenken niet gedekt wordt door een politiesalaris, maar doe het dan maar voor volk en vaderland. Denk na voor je ergens gaat staan als een politieman die in een plant is veranderd. Beweeg. Vul formulieren in. Doe alsof je geld wilt halen. Vraag inlichtingen aan de infobalie. Inspecteur Ben Brand van Veiligheid zal het zo dadelijk met jullie hebben over crisismanagement. Praat het door met het bankpersoneel. Zeg hun dat jullie onder één hoedje moeten spelen. Zeg dat ze jou als een klant moeten behandelen. Niets meer en niets minder...'

Joubert draait zich om en loopt door de gang, op weg naar huis. Griessel heeft zijn hulp niet nodig.

Oliver Nienaber zit achter het stuur van zijn wijnrode BMW te grinniken.

De politie denkt blijkbaar dat hij een dwaas is. Ze denken dat hij niet weet dat hij geschaduwd wordt. Hij was er gisteren al achter gekomen, toevallig, toen een witte Opel Kadett achter hem aan reed, op weg naar huis. De stommeling moest door rood licht rijden om bij te blijven. En even later had hij hem opnieuw opgemerkt, in de stille straten van Platteklouf. Vanmorgen vroeg zag hij een rode Sierra in de straat staan, vlak bij zijn huis.

Nu, om kwart voor zes 's ochtends, is het verkeer op de N1 niet druk genoeg voor een onopvallende achtervolging. Hij kan de rode Ford in het achteruitkijkspiegeltje zien, ver achter hem.

Ze verknoeien hun tijd, denkt hij. Hij is onschuldig. Hij is niet de jager, maar de prooi. En nou bieden ze hem zonder het te beseffen bescherming aan.

Zonder dat bruine inspecteurtje zouden ze zijn leugens geslikt hebben.

God, had hij even scherp moeten nadenken in de verhoorkamer. Maar dat is de reden waarom hij het ver geschopt heeft. Van haarstilisist tot miljonair, in zes, zeven jaar.

Dat verhaal over MacDonald die hem over een gebouw had gebeld. Het schoot hem zomaar te binnen, uit het niets. Nood breekt wet.

Nood. De hele maandag was een noodtoestand. Vanaf het moment dat hij MacDonald achter de deur van het armzalige houten huis had gevonden, met bloed tegen de muur en bloed op de grond en zijn hals en zijn ballen weggeschoten.

Hij wilde met hem praten. Hij wist niet hoe laat Mac zou gaan varen. Hij hoopte dat hij vroeg genoeg zou zijn. Hij was voor het huis gestopt, had het hek opengemaakt en was naar de voordeur gelopen. Maar de deur stond al open en toen zag hij hem liggen, Big Mac. Big Mac met de grootste penis die hij ooit had gezien. Dat herinnerde hij zich.

‘Mac, jij hebt een pik als een paal,’ zei Floris Ferreira. Wijlen Floris. De dode, kreupele gek.

‘Een penis,’ zegt Oliver Nienhaber hardop en hij lacht met een snurkgeluid. Het woord waar de inspecteur over gevallen was.

Stomme hotnot. Hij wrijft over zijn kaak. Het doet nog pijn. Maar het loonde de moeite. Hij was er voor een zacht prijsje van afgekomen.

‘Ik ben gevallen,’ had hij tegen zijn mooie vrouw gezegd.

‘Waar moest jij de politie bij helpen?’ had ze gevraagd.

Hij had razendsnel iets verzonnen. ‘O, het ging over een zwarte schoonmaker die nog voor ons heeft gewerkt. Ze klagen hem aan wegens ontucht met kinderen. Ze wilden weten of ik ooit iets gemerkt had.’

‘Konden ze dat hier niet vragen, schat?’

Hij had zijn schouders alleen maar opgehaald. ‘Maar ze zouden hun trappen wel eens mogen schoonmaken. Die zijn glad van al dat vuil. Ik ben uitgleden, met mijn gezicht tegen de deurpost.’

Vanmorgen was Antoinette haar foundation gaan halen om de blauwe plek op zijn gezicht te verbergen.

‘Zo, schat, dat ziet er veel beter uit.’

Hij slaat opnieuw af, richting Wynberg, rijdt naar Hoofweg. Net voor hij de parkeergarage van zijn kantoor binnenrijdt, kijkt hij opnieuw naar achteren, maar de Sierra is er niet meer. Toe maar, denkt hij, jullie gaan vast wel ergens staan waar ik jullie kan zien. Hij stopt op zijn parkeerplaats. GERESERVEERD VOOR DE DIRECTEUR VAN HAIR TODAY.

Hij draait aan het cijferslot van zijn aktetas en maakt hem open. Het Star-pistool ligt helemaal bovenop. Hij knipt de aktetas weer dicht, draait het cijferslot met een vinnige routinebeweging van zijn duim rond. Nu hij politiebescherming geniet, heeft hij het pistool niet meer nodig. Hij stapt uit, drukt op het knopje van de centrale vergrendeling op zijn contactsleutel en loopt naar de lift. De deur staat open. Hij loopt naar binnen. Hij kijkt op zijn horloge. Zes uur. Net op tijd. Zoals altijd. Met uitzondering van maandagochtend. Hij drukt op de knop van de zesde verdieping. De deuren schuiven geluidloos dicht.

Snyman parkeert tegenover het Servier-gebouw aan Hoofweg, zó dat hij de voordeur en de uitrit van de ondergrondse parkeergarage in de gaten kan houden. Hij maakt het trommeltje naast zich open en haalt er een thermosfles met koffie en een pakje boterhammen uit. Hij heeft nog geen honger, maar een bakje koffie zal smaken. Hij schroeft de beker van de fles af, schenkt er de dampende vloeistof in en neemt voorzichtig een slok.

De koffie verbrandt zijn lippen. Hij vloekt en blaast op het bruine oppervlak van zijn drankje.

Dan leunt hij achterover in de gemakkelijke stoel van de Sierra.

Het kan een lange dag worden.

Nienaber staat met gebogen hoofd in de lift, zoals gewoonlijk. Hij kijkt pas op als de deuren opengaan.

Hij ziet de beul onmiddellijk.

Voeten uit elkaar, armen gestrekt, het vuurwapen in beide handen op hem gericht.

Hij weet dat de beul hem heeft opgewacht, de lichtjes boven de liftdeuren in de gaten heeft gehouden. K voor kelderverdieping, B voor begane grond, 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Hij weet dat in een oogwenk.

Jij kunt razendsnel denken, Oliver Nienaber. Dat is de reden waarom je het zo ver hebt geschopt.

Hij weet ook dat de Star in zijn aktetas te ver weg is, nutteloos. Maar hij kan praten. Hij kan onderhandelen. Hij kan nadenken.

Hij licht zijn hand op in een stopgebaar.

‘Hé...’ zegt hij, maar dan is de kogel al door zijn handpalm gedrongen, op weg naar zijn brein.

Joubert zit die woensdagochtend om kwart voor zeven op het houten bankje in de kleedkamer van het zwembad. Zijn ellebogen rusten op zijn knieën, zijn hoofd hangt omlaag, water drupt op de cementvloer en hij weet dat hij zal moeten stoppen met roken.

Zijn longen staan in brand. Hij weet dat het de teerlaag is, de zwarte, kleverige neerslag in zijn longen die begint te smeulen als hij zwemt. Het maakt dat hij niet permanent over de drempel van het fit-zijn heen raakt. Hij voelt het wanneer hij zoals vanochtend na vijf, zes baantjes naar lucht moet happen. Hij kon met iedere armslag, met iedere ritmische trap van zijn benen hoe langer hoe scherper het beeld van de modderlaag in zijn binnenste zien, die tussen hem en de energiegevende zuurstof staat.

Mat Joubert, menselijk vuilnisvat. Vol vet en roet.

Ongeacht of het nu Special Mild is, ooit zal hij moeten stoppen. Bovendien smaakt het naar niets.

Hij neemt een besluit.

Hij staat opeens doelgericht op en loopt naar de haak waar zijn kleren aan hangen. Hij haalt het wit-met-grijze pakje en de aansteker uit de zak van zijn jasje, loopt naar de grote zwarte vuilnisemmer in de hoek, licht het deksel op en gooit met kracht zijn rookgerei erin.

De emmer was leeg. Hij staart naar het pakje en de aansteker die nu helemaal onderin liggen.

Ik ben er vanaf, denkt hij. Voor eeuwig.

Hij doet de vuilnisemmer plechtig dicht, draait zich langzaam om en loopt naar de douche.

Op weg naar Kasselsvleiweg ziet hij het aanplakbiljet van de *Cape Times*: MAUSER: ENGELSE HELDERZIENDE KOMT TE HULP.

De krantenverkoper houdt het blad zo dat Joubert de kop kan lezen, een reusachtig woord over de hele breedte van de voorpagina: HYSTERIE. De ondertitel luidt: BOER IN KRITIEKE TOESTAND NA SCHIETPARTIJ IN DE BANK.

Hij overweegt even om een krant te kopen, maar het licht springt op groen en hij rijdt door.

De Wit is een helderziende, denkt hij. Hysterie. Inderdaad.

‘Ik heb helemaal niets gehoord, hoofdinspecteur,’ zegt Snyman. ‘Ik hoorde het pas toen ze op de radio het adres doorgaven. Ik kon het niet geloven. Die rotzak schiet met een kanon en ik heb het niet gehoord.’

Ze staan in een kring rond het stoffelijk overschot van Oliver Sigmund Nienaber - Joubert, Snyman, Petersen, O’Grady, Bas Louw en twee agenten in uniform van het bureau Wynberg. Nienaber ligt in de deuropening van de lift, half over zijn aktetas heen, op zijn buik, een bebloede hand voor zich uitgestrekt. De deuren van de lift gaan traag, mechanisch en ritmisch open en dicht, botsen op het lichaam van Nienaber, gaan weer open, dicht...

‘Iemand moet de lift uitschakelen,’ zegt Joubert tegen een van de agenten.

‘Goed, hoofdinspecteur.’

‘De bewaker bij de voordeur heeft evenmin iets gehoord,’ zegt Snyman.

‘Waar is die vrouw gebleven?’ vraagt Joubert.

‘Zij werkt voor het computerbedrijf op de zesde verdieping, hoofdinspecteur. Ze hebben er een dokter bij geroepen. Ze is in shock. Ze zei dat ze de trap nam toen de lift niet wilde komen. Toen ze daar aankwam...’ Snyman wijst met zijn vinger naar de brandtrap die naast de liftschacht van boven naar beneden loopt. ‘Toen zag ze hem. Ze kende hem. Ze zei dat hij haar altijd vriendelijk groette.’

‘Niemand die iets gezien heeft?’

‘Ik denk dat de Mauser door de dienstingang achter naar binnen is gelopen, hoofdinspecteur. De bewaker zegt dat die voortdurend openstaat, omdat te veel mensen in het gebouw een sleutel hebben.’

‘Hoe weet je dat het de Mauser was?’

Snyman haalt een klein plastic zakje uit de borstzak van zijn overhemd. Er zitten twee kogelhulzen in.

‘Heeft iemand de deur op vingerafdrukken gecontroleerd?’

‘De mensen van het bureau, inspecteur,’ zegt O’Grady.

Een man en een vrouw van de video-eenheid komen de trap opgelopen.

‘Waarom werkt die verdomde lift niet,’ vraagt de man terwijl hij buiten adem de laatste treden opklimt.

Niemand antwoordt. De man ziet Nienaber in de lift liggen. De deuren gaan open en dicht, open en dicht.

‘O,’ zegt de man.

‘Ik kan niet geloven dat ik niets heb gehoord,’ zegt Snyman.

Joubert kijkt naar Petersen. ‘Je had gelijk, Leon. Nienaber loog.’

‘Maar nou zullen we nooit weten wat de waarheid was, hoofdinspecteur.’

‘We komen er wel achter.’

‘Waar blijven de fotografen? Ik wil hem omdraaien en kijken of hij er ook een in zijn pik heeft gekregen,’ zegt O’Grady.

‘Denk jij ook dat het de Mauser was?’ vraagt Louw.

‘Alweer een Mauser?’ vraagt Pagel, de patholoog, buiten adem, vanaf de trap.

‘Waarschijnlijk.’

De mobilfoon van Snyman kraakt. ‘Hoofdinspecteur Mat Joubert, hoofdinspecteur Mat Joubert, wilt u onmiddellijk telefoneren naar dr. Boshoff op de Universiteit van Stellenbosch. Hoofdinspecteur Mat Joubert, hoofdinspecteur...’

‘Is er een telefoontoestel in de buurt?’ vraagt hij.

‘In het kantoor van Nienaber, hier vlak om de hoek, hoofdinspecteur.’

Hij loopt door de gang. Anne Boshoff - wat wil ze van hem? Hij graait in zijn binnenzak, op zoek naar zijn agenda met haar telefoonnummer.

De kantoren van Nienaber zijn luxueus - een grote ontvangstruimte met dure meubelen in pastelkleuren, een dik tapijt, schilderijen aan een van de muren. De krantenadvertentie van Nienaber hangt vergroot en ingelijst onder een groot logo van het bedrijf.

Het einde van een tijdperk, denkt Joubert. Het Grote Roofdier laat zich niet afschrikken door succes, het laat zich niet van de wijs brengen door egoïsme en verwaandheid.

Hij vindt een telefoontoestel bij de receptie, bladert in zijn boekje tot bij het nummer van Anne Boshoff.

Ze neemt op en zegt haar naam.

‘Mat Joubert hier.’

‘Mattheus! Zo leuk je stem te horen. Maar je klinkt nog altijd oud. Leef je al, Mattheus? Wanneer kom je langs?’

‘Ik kreeg een boodschap...’

‘En zo razendsnel, ook. De doeltreffendheid van het staatsapparaat geeft me een gevoel van grote veiligheid. Het gaat over die helderziende, Matheus. Mevrouw Jocelyn Lowe. Ik hoop dat jij die “oude vriend” niet bent.’

‘Die “oude vriend”?’

‘Lees jij geen kranten?’

‘Ik ben bezig met een moordonderzoek, dokter Boshoff.’

‘Anne.’

‘Jouw gedoodverfde middenklasse-homoseksueel heeft vanochtend opnieuw toegeslagen, Anne.’ Hij beklemtoont haar naam, ietwat geërgerd, maar zij reageert niet.

Ze fluit. ‘Hij krijgt nou haast.’

‘Haast?’

‘Weet je dat jij voortdurend herhaalt wat ik zeg? Hij krijgt haast, ja. Er zijn nog maar net drie dagen verlopen sinds MacDonald, Mattheus. De tijdsruimte tussen iedere moord wordt korter. Even kijken...’ Joubert hoort papiergeritsel. ‘Een week tussen de eerste en de tweede. Nauwelijks, als je de dag van de eerste moord als dag één beschouwt. Dan vier dagen tot de derde. Nog vier dagen, dan MacDonald. En amper drie dagen tot vandaag. Maandag, dinsdag, woensdag. Of twee, als je maandag niet meetelt.’

‘Klopt.’

‘Hij is ziek, Mattheus. Doodziek. Hij raakt buiten zinnen. Hij moet hulp krijgen. Het verandert mijn analyse. Ik zal opnieuw in de literatuur moeten duiken. Zeg me, is het slachtoffer weer homoseksueel?’

‘Het is Oliver Nienaber.’

‘De koning van de kappers?’

‘Hijzelf.’

Zij fluit opnieuw. ‘Hij is niet homoseksueel, Mattheus.’

‘Hij was niet homoseksueel. Hoe weet je dat?’

‘Ik ken de mannen, Mattheus. En deze hier was niet homoseksueel. Dat kon je aan hem zien.’

‘Ik moet ervandoor.’

‘Ik wil eerst weten wat die helderziende bedoelt. Zij heeft volgens de *Times* gezegd...’ Weer papiergeritsel. ““Laten we gewoon zeggen dat ik een oude vriend kom helpen. Iemand die bij het onderzoek is betrokken.” Doelt ze op jou?’

‘Nee.’

‘Gelukkig maar... Uitkijken voor dat soort schepsels, Mattheus. Ze liegen alsof het gedrukt staat. Martin Reiser uit Californië heeft wetenschappelijk onderzoek naar hen gedaan. Doctor Martin Reiser. En moet je horen wat hij zegt: “Uiteindelijk zijn hun resultaten altijd ondermaats, altijd ondermaats...”’

Gerrit Snyman verschijnt in de deuropening, gehaast.

‘Ik moet er echt vandoor,’ zegt Joubert. ‘Maar ik waardeer...’

‘Geen woorden, Mattheus, maar daden,’ zegt Anne Boshoff en ze legt de hoorn neer.

Ze draaien Nienaber om. Zijn neus is een bloederige wond. Er zit een bloedvlek op zijn borst, een keurig gaatje door de designdas.

‘Noppes, de familiejuwelen bleven gespaard,’ zegt O’Grady teleurgesteld, en stopt nog een stuk noga in zijn mond.

‘Maar het is gegarandeerd de Mauser. Het is nog niet afgelopen.’

‘Klopt. Het is nog niet afgelopen. Niet voor de dikke dame heeft gezongen, zoals ze in de opera zeggen.’

En Mat Joubert weet opeens waar hij Hanna Nortier mee naartoe wil vragen.

‘De aktetas is op slot, hoofdinspecteur,’ zegt Snyman van op de vloer. ‘Laat forensisch eerst de vingerafdrukken registreren, dan kun je hem meenemen naar kantoor. Van Deventer kan er zijn schroevendraaiertjes op loslaten.’

‘Hij zal het heerlijk vinden,’ zegt O’Grady.

‘Gerrit, wij gaan naar de vrouw van Nienaber. Laat het ons weten als er iets is.’

‘Goed, hoofdinspecteur.’

Joubert neemt de trap, gevolgd door O’Grady, Petersen en Louw. Er is een lichtheid in zijn tred. Omdat hij weet waar hij Hanna Nortier mee naartoe wil vragen.

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 33

De bankovervaller was wel in zijn schik met de bijnamen die de pers hem gaf. Don Kameleon in de Engelstalige pers, en de Liefjes-overvaller, zoals *Die Burger* schrijft. Maar nu is hij ongelukkig. Ze denken dat hij de Mausermoordenaar is. En een onschuldige man ligt in het ziekenhuis, in de schouder geschoten door een agent die dacht dat hij met de Liefjes-overvaller te doen had.

Hij wilde niets met geweld - en al helemaal niet met doodslag - te maken hebben. Hij wilde al die publiciteit niet. Hij wilde alleen... Maar dat heeft geen enkel belang meer. Al wat nu nog telt, is dat hij de zaken rechtzet.

Daarom zal hij vanmorgen een andere bank beroven. De bijkantoren van de Premier worden hem te heet onder de voeten. Waarom was die agent in Tygervallei zo voortvarend? Hadden ze een valstrik voor hem gezet? Die grote hoofdinspecteur, die hij op de televisie heeft gezien. Hij lijkt wat verstrooid, maar hij is natuurlijk niet voor niets hoofdinspecteur.

Don Kameleon zal zich niet laten pakken. Hij zal de zaken alleen even rechtzetten. En zich gedeisd houden tot de toestand bekoeld is.

Vanochtend is hij een zakenman, een bebaarde, besnorde zakenman met een pikzwarte pruik, gekleed in een steen koolzwart op maat gemaakt pak, een wit overhemd en een blauw-met-oranje stropdas. Hij loopt door de deur van de BANKSA in Somerset-West naar binnen, ver van zijn vorige werkgebieden vandaan. Hij loopt recht op de loketbediende af, een kleine vrouw van middelbare leeftijd, en haalt een envelop uit zijn zak.

‘Morgen, mijn liefje,’ zegt hij zakelijk.

‘Morgen, meneer.’ De vrouw glimlacht naar hem. ‘Zulke woorden kunnen iemand achter de tralies doen belanden,’ zegt ze rustig en nietsvermoedend.

‘Hoezo?’

‘De man die de Premier Bank berooft. Wat kan ik voor u doen?’

‘Wat vindt u van die overvaller?’

‘Ze zeggen dat hij de Mausermoordenaar is. Ik hoop dat ze hem doodschieten voor hij nog iemand doodt.’

‘Ze liegen,’ zegt de overvaller driftig. ‘Hoort u me? Ze liegen.’

‘Meneer?’

Hij trekt de linkerkant van zijn jasje opzij. ‘Lijkt dit op een Mauser?’ De vrouw staart naar het zwarte pistool onder zijn riem, haar ogen opeens angstig.

‘Ik wil vijftig-randbiljetten. En vlug wat. En over het alarm hoef ik vast niets te zeggen.’

De vrouw knikt. ‘Rustig aan, meneer.’

‘Blijf zelf maar rustig.’

Ze neemt vijftig-randbiljetten uit haar geldlade en legt ze op de toonbank.

‘Stop ze in een banktas, klojo die je bent.’

Ze beeft van angst vanwege de scherpe klank in zijn stem. Maar ze doet wat hij zegt. Hij schuift de envelop naar haar toe. ‘Zorg ervoor dat de politie die krijgt. Hoofdinspecteur Mat Joubert.’

‘Goed, meneer.’

‘Welk parfum gebruikt u?’

‘Chanel.’

‘Ik walg ervan,’ zegt hij, neemt de tas en loopt naar de deur.

Joubert staart over de Kaapse vlakte tot de Hottentots-Hollandberg, maar hij geniet niet van het uitzicht door het raam van Oliver Nienabers studeerkamer. Hij is uitgeput door zijn gesprek met Antoinette Nienaber.

Ze waren eerst naar Berovingen en Moordzaken teruggeden, om het aan De Wit te melden. Dan naar het grote huis in de rijkeluisbuurt. Hadden aan de deur geklopt.

De mooie blonde vrouw was in elkaar gezakt - in elkaar gezakt en had gekrijst: ‘Nee, nee, nee, nee.’ Een onophoudelijk, hoog geluid dat door merg en been ging.

Joubert had zich gebukt en een hand op haar schouder gelegd, maar ze had die weggeslagen, haar gezicht vertrokken van de pijn. Ze was overeind gesprongen en had hem met haar handpalmen op zijn borst achteruit geduwd, tot over de drempel, en de deur in zijn gezicht dichtgeslagen.

Daar stonden ze dan. Hij, Petersen, Louw en O'Grady, met gebogen hoofd, terwijl ze naar de geluiden aan de andere kant van de deur luisterden.

'Zorg voor een dokter en een vrouwelijke agent,' had Joubert gezegd en opnieuw de deur geopend. 'Tony, kom mee.'

Hij was naar binnen gelopen, in de richting van de geluiden. Er stond een huishoudhulp in de gang.

'Ik bel de politie,' zei ze.

'Wij zijn de politie.'

De zwarte vrouw zei iets in Xhosa wat hij niet kon verstaan.

'De heer Nienaber is dood,' zei hij.

Ze had in haar eigen taal de goden aangeropen.

'Help ons met haar.' Hij had in de richting van de geluiden gewezen.

Ze hadden haar op de vloer in de slaapkamer gevonden, een ingelijste foto tegen haar borst gedrukt. Ze had hen niet horen binnenkomen. Ze was zich niet bewust van hun aanwezigheid, bleef klanken uitstoten - niet de verscheurende snikken van de rouw, maar het gekerm van de waanzin.

Ze waren bij haar gebleven totdat de arts en de politieagente waren komen opdagen. Ze stonden daar in de slaapkamer van de Nienabers, naast het grote tweepersoonsbed, probeerden niets te horen of te zien, tot de lange, magere dokter het heft in handen nam, zijn zwarte tas openmaakte en een spuit en flesjes te voorschijn haalde. Hij probeerde eerst met haar te praten, maar Joubert zag dat ze hem niet kon horen. Toen had hij haar een injectie toegediend.

Nu staat Joubert bij het raam in de studeerkamer en voelt zich schuldig - het enige waaraan hij kan denken is dat hij wil roken, de rijke, volle geur van een Winston diep wil inhaleren om de boodschap die hij bracht en de afgrond waarin Antoinette Nienaber is gestort, te vergeten.

'Gedane zaken, hoofdinspecteur,' zegt O'Grady bij de deur.

Joubert draait zich om en vraagt zich af hoe lang de man daar al staat.

'Ja,' zegt hij.

'Het hoort bij het werk.'

'En wat voor werk.'

O'Grady doet er het zwijgen toe en tast in zijn zak naar noga. Hij diept een nieuwe reep op, scheurt de wikkel bedreven open.

'Het enige waarvoor ik deug, hoofdinspecteur.'

Joubert kijkt weer uit het raam, herkauwt de woorden van de dikke hoofdagent.

Hoe ging hij ermee om, vroeger? Hoe kon hij de doodsmantel zo moeiteloos om zijn schouders dragen, toen? Hoe kon hij toen de engel des doods zijn zonder dat het hem vanbinnen opvrat als kanker? Was hij te jong? Te dom?

Nee.

Het was louter onwetendheid. De dood had geen hoofdletters, het was gewoon iets wat de dierbaren van anderen overkwam. Een fenomeen, een normale afwijking, een bron van opwinding, het begin van de jacht, het trompetgeschal waarmee de cavalerie te hulp wordt geroepen. Wees niet bang, Mat Joubert komt eraan - de grote gelijkmaker, de sterke arm van de wet, de hersteller van het evenwicht op de balans van vrouwe Justitia.

En toen was er de dood van Lara Joubert en proefde hij het voor het eerst op het gehemelte van zijn ziel.

Het enige waarvoor ik deug.

‘Ik zal de studeerkamer doorzoeken, Tony.’

‘Ik neem de slaapkamer, hoofdinspecteur. De inspecteur is bezig de hulp te ondervragen. Ik zal Bas vragen om u een handje toe te steken.’

‘Bedankt.’

O’Grady verdwijnt. Joubert keert zich om en loopt naar het bureau. Hij gaat in de leunstoel zitten, kijkt naar de onderlegger en de pennenbak. De onderlegger is een maandkalender met vakjes om afspraken in te vullen, maar er staat niets op. Opzij staat een telefoontoestel. Ernaast ligt een nieuwe telefoongids van Kaapstad met daarop twee kleinere boeken. Hij bekijkt de boeken.

Seven habits of highly successful people.

Misschien moet hij dat een keer lezen.

Bottom-up marketing.

De boeken van Oliver Nienaber. Nienabers sleutels tot succes en rijkdom. Hij trekt de telefoongids naar zich toe. Heeft Nienaber hier, in deze stoel, gezeten en gelezen? Heeft hij die gids gebruikt om het nummer van Alexander MacDonald op te zoeken, een afspraak te maken? Hij slaat de gids open, bladert naar de M, zoekt MacDonald. MacDonald Fisheries is onderstreept. Zijn hart klopt sneller. F? Hij vindt het nummer van Ferreira, maar het is niet onderstreept.

Teleurstelling.

W voor Wallace. Geen onderstreping. Wilson A.? Geen onderstreping.

Sprak Nienaber de waarheid over MacDonald? Joubert slaat de gids dicht en begint vooraan bij de A. Hij bladert met zijn middelvinger, vlug, maakt hem af en toe nat.

Bas Louw komt naar binnen. 'Kan ik u helpen, hoofdinspecteur?'

Joubert kijkt op. 'Ja.' Hij wil een bureaulade opentrekken, maar die is op slot.

'We moeten de laden doorzoeken, Bas. Vraag aan de huishoudhulp of zij weet waar de sleutels zijn.'

Als Louw weer naar buiten is gelopen, bladert Joubert verder. De eerste naam die onderstreept is, is Oberholzer C.A., 1314 Neptunes View, Yates Road, Sea Point. En het nummer. Hij staart ernaar. Waarom? Wanneer? Hij bladert door, voorbij MacDonald Fisheries. Hij trekt het telefoontoestel met een beklemd gevoel naar zich toe. Hij draait het nummer.

Een langgerekte toon.

Hij zoekt het nummer van inlichtingen, belt op en vraagt om het nummer te controleren. Ze zeggen dat ze hem zullen terugbellen. Hij bladert verder, tot bij de Z, maar vindt niets.

Louw komt weer binnengelopen. 'De vrouw zegt dat Nienaber de sleutels heeft, hoofdinspecteur.'

'Probeer Snyman te vinden. Hij moet ze hebben.'

Louw loopt naar het telefoontoestel.

'Nee, gebruik die in de auto. Ik verwacht een dringend gesprek.'

Louw knikt en loopt naar buiten. Joubert staat op, dreuntelt naar het raam. Hij kijkt opnieuw naar de krantenadvertentie aan de muur. Die glimlach, dat keurig gekamde haar, dat eerlijke gezicht.

'Wat wist jij, Oliver?'

Hij kijkt naar de diploma's aan de muur. ACADEMY OF HAIR DESIGN; GOLDEN SCISSORS AWARD; CAPE COMMERCIAL BUSINESS SCHOOL. - Hierbij wordt het certificaat verleend aan O.S. Nienaber voor de voltooiing van de cursus kleinbedrijfmanagement; JUNIOR ZAKENMAN VAN HET JAAR. En het registratiecertificaat van Hair Today.

De telefoon rinkelt. Joubert zet twee grote passen en neemt de hoorn op.

'Het nummer is afgesloten, meneer. Sinds vanmorgen.'

Hij legt de hoorn neer en steekt zijn hand in zijn zak, op zoek naar een sigaret. Hij herinnert zich dat hij gestopt is met roken. Is dit het goede moment wel? Hij heeft echter geen tijd om erover te tobben. Hij rent naar de slaapkamer, waar hij O'Grady op zijn knieën voor een nachtkastje vindt.

‘Ik ga naar Seepunt. Ik zal via de radio vragen of ze jullie met een andere wagen ophalen.’

De oude vrouw die de deur van de flat voor hem opende, praat rustig over de dood van haar dochter. Naast haar in de woonkamer op nummer 1314, Neptune's View, zit haar grijsharige echtgenoot mager en stil naar de vloer te staren. Ze zijn allebei deftig in het zwart gekleed.

‘De dienst was vanochtend. In de kerk van Seepunt. Maar hoewel de dominee daar haar kende, was er in feite weinig volk. Vijf of zes mensen maar hebben de dienst bijgewoond. Niettemin is haar baas meegegaan naar het crematorium. Dat gaat zo, in de stad. Onze burens waren er ook, maar die zijn alweer vertrokken. Wij hebben een boerderij in de buurt van Keimoes, hoofdinspecteur. Onze zoon studeert in Amerika. Hij is onderweg, maar hij komt te laat voor de dienst.’

‘Ik moet jammer genoeg enkele vragen stellen, mevrouw.’

‘Ik dacht dat de politie klaar was met het onderzoek,’ zegt haar man. ‘Ze denken dat het een ongeluk was.’

‘Waarschijnlijk het plaatselijk politiebureau, meneer. Ik ben van Berovingen en Moordzaken.’

‘Ze is gevallen. Door het venster.’ Rina Oberholzer wijst naar een vertrek dat aan de huiskamer grenst.

‘Denkt u dat ze zich vergist hebben, die andere politiemannen?’ vraagt haar man.

Waar moet hij zijn verhaal beginnen? Bij een onderstreepte naam in een telefoongids...

‘Ik weet het niet, meneer Oberholzer. Ik onderzoek een andere zaak. Ik... Haar naam... Misschien is er geen verband.’

‘Er is zoveel onheil in de wereld.’

‘Wat voor werk deed ze, mevrouw?’

‘Secretaresse, bij Petrogas. Al vier jaar lang. In het dorp is er geen werk voor jonge mensen, hoofdinspecteur. Ze trekken allemaal naar de stad,

achter werk aan. We hebben ons altijd zorgen gemaakt. Het is zo'n grote stad. Maar we dachten dat het beter was dan Johannesburg.'

'Kende u haar vrienden?'

'Carrie was een sociaal type, hoofdinspecteur. Ze had er zoveel. Haar brieven stonden altijd vol namen. Maar waar waren ze vanmorgen? Zo gaat dat in de stad. Het is allemaal schijn.'

'Oliver Nienaber?'

Ze schudden het hoofd.

'Alexander MacDonald?'

Nee. Ze weten het niet. Er waren zoveel namen.

Andries Wilson? Floris Ferreira? James Wallace?

Ze reageren niet.

'Wie zijn die mensen, hoofdinspecteur?' vraagt Carina Oberholzers vader.

'Ze zijn bij die andere zaak betrokken. Had zij... een vriend?' vraagt hij snel, voor ze hem kunnen uitvragen.

De man en de vrouw kijken elkaar aan.

'Ja. Een Portugees.' De stem van de man klinkt afkeurend. 'Een rooms-katholiek.'

'Weet u waar ik hem kan vinden?'

'Op het werk, waarschijnlijk. Hij heeft een restaurant in de haven.'

'Zo'n fish-and-chipszaak.'

Rina Oberholzer pakt de hand van haar man. 'Da Costa,' zegt ze alsof de woorden moeilijk om uit te spreken zijn. 'Julio da Costa.'

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 34

Ze houden overleg in de vergaderzaal, het voltallige team van Joubert, Griessel en enkele van zijn manschappen, De Wit, Vos en de hoofdcommissaris.

‘Geachte hoofdinspecteur Joubert,’ leest Joubert hardop voor uit de brief van de bankovervaller. ‘Ik wil u er hierbij van in kennis stellen dat ik niet de Mausermoordenaar ben. Ik stel u er ook van in kennis dat ik geen enkele overval meer zal plegen in de Premier of welke andere bank dan ook tot u de moordenaar hebt opgepakt. Het spijt me van de boer, Scholtz, die neergeschoten is, maar in feite heb ik er niets mee te maken. Uw Liefjesovervaller. (Don Kameleon).’

Joubert draait het blad om en toont het aan de anderen. ‘Getypt.’ zegt hij.

‘Typemachine. Geen computeruitdraai. Geen vingerafdrukken,’ zegt Griessel.

‘Stomme kloothommel,’ zegt Vos. ‘Hij is nog trots op zijn koosnaampjes ook.’

‘Geloven jullie hem?’ vraagt de hoofdcommissaris.

Griessel klinkt beslist. ‘Ja, hoofdcommissaris. Hij en de Mauser, onmogelijk. Te verschillend,

‘Ik ben het met je eens,’ zegt de hoofdcommissaris. ‘Wat denk je nu te doen?’

‘Ik zal hem oppakken, hoofdcommissaris,’ zegt Griessel.

‘Jouw optimisme bevalt me wel.

‘Ik heb een voorgevoel, hoofdcommissaris. Griessel haalt een stel foto’s uit zijn map en staat op. ‘Wanneer we de foto’s bekijken, is er één ding altijd hetzelfde,’ zegt hij en prikt ze met punaises op een mededelingenbord vast.

‘Goed kijken,’ zegt hij. ‘Goed kijken, ook ik heb er in het begin overheen gekeken.’ Hij zet een stap achteruit zodat iedereen de foto’s kan

zien. ‘Eén ding is altijd hetzelfde.’

Ze knippen hun ogen tot spleetjes om beter te kunnen zien.

‘Mij lijken ze allemaal heel verschillend,’ zegt De Wit pessimistisch. ‘Briljant, commissaris. Dit is waar ik al die tijd overheen heb gekeken. Ze lijken allemaal verschillend. Het lijkt alsof het niet om dezelfde persoon gaat. Behalve wanneer je scherp toekijkt. De neus. Kijk naar de neus. Kijk goed. Er zit een kleine krul in, hier, op de punt. Op afstand kunnen jullie het waarschijnlijk beter zien, want de foto’s zijn niet van goede kwaliteit. Dezelfde man, die er iedere keer heel verschillend uit ziet. En precies daarop zal ik hem pakken.’

‘Zo?’ zegt De Wit, bang dat hij voor paal zal staan als Griessel onzin uitkraamt in het bijzijn van de hoofdcommissaris.

‘Hij is een professional, commissaris. Niet wat betreft bankovervallen, maar wat betreft vermommingsen. Hij weet bijzonder goed hoe hij met pruiken en snorren moet omspringen. Kijk naar die foto waar hij een bejaarde man is. Verrek, hij lijkt inderdaad op een bejaarde man. Kijk naar de rimpels. De kleren. Alsof hij in een film speelt. Alles zit precies goed. Het is te goed om uitsluitend voor de veiligheidscamera’s bedoeld te zijn. Die kerel is een professional. Hij geniet ervan. Hij ként dit.’

Griessel draait zich om naar zijn gehoor.

‘Dit is zijn job, zijn vakgebied.’

‘Ahaaa,’ zegt de hoofdcommissaris.

De Wit wrijft vergenoegd over zijn moedervlek.

‘Knap werk, Bennie,’ zegt Joubert.

‘Ik weet het. Maar het is nog niet alles.’

Ze hangen aan zijn lippen.

‘Hij heeft iets met Premier. Hoe komt het dat hij uitgerekend hun kantoren overvalt? Ik heb het nou even niet over de laatste keer. Die telt niet mee, want nou knijpt ie hem. Ik heb het over de vorige keren. Een slimme vogel als hij zal het niet bij de kantoren van één bank laten. Nee, er moet afwisseling zijn, want je beseft natuurlijk dat alle duivels je op de hielen zullen zitten als je het bij de kantoren van die ene bank laat. Je hoeft geen Einstein te zijn om te weten dat de politie een valstrik zal spannen, tenzij je ook in andere banken dolt. Hij slaat toe in de Premier Bank, omdat hij wrok tegen die bank koestert.’

‘Nattevingerwerk,’ zegt de hoofdcommissaris.

‘Ik weet het, hoofdcommissaris. Het is een theorie. Maar u moet erkennen dat er iets in zit.’

‘De hele verdomde wereld koestert wrok tegen de banken,’ zegt Vos.

‘Juist,’ kaatst Griessel de bal terug. ‘Maar hoeveel professionele grimeurs uit Kaapstad?’

Ze denken in stilte na.

‘Jij bent op zoek naar grimeurs,’ zegt De Wit met een grijnslach.

‘Eén voor één, commissaris. Om de waarheid te zeggen ben ik al gaan rondbellen. Ze zeggen dat ik bij de Kunstacademie moet beginnen. Dan de filmstudio’s. Ze zijn met z’n twaalf, hooguit met dertien. Er zijn enkele freelancers, maar in het vak kent iedereen iedereen.’

‘Pientere kerel,’ zegt de hoofdcommissaris.

‘Ik vraag dus om mij te willen verontschuldigen. Samen met mijn team.’

‘Gaarne, hoofdagent.’

Griessel loopt voor hen uit en Joubert ziet dat zijn schouders recht zijn.

Het enige waar ik voor deug.

‘Hoofdinspecteur?’

Alle ogen zijn op Joubert gericht.

Joubert legt de bruine mappen voor zich recht, neemt zijn blocnote en bladert het door. Hij schraapt zijn keel.

‘Ik meen dat we vorderingen maken,’ zegt hij en weet niet of hij het zelf wel gelooft. ‘Er is nieuwe informatie, maar we weten nog niet hoe alles in elkaar past.’ Hij vindt zijn jongste aantekeningen, haastig neergeschreven net voor de onverwachts bijeengeroepen vergadering. ‘Maar laat ik bij het begin beginnen. Tussen vier van de slachtoffers is al twee aan twee een verband gelegd. James Wallace kende blijkbaar Floris Ferreira. De vrouw van Wallace weet zeker dat Ferreira haar man op een avond thuis kwam opzoeken, maar de vrouw van Ferreira weet hier niets van af. We weten niet wat hij er is gaan doen. We weten ook met zekerheid dat MacDonald Nienaber kende. Nienaber zelf erkende dat hij op de plaats van de misdaad was, maar...’

‘Waarom hoor ik dit nu pas?’ vraagt de hoofdcommissaris.

Petersen zakt onderuit in zijn stoel. De mond van De Wit gaat open en dicht. ‘Ik...’

‘De advocaat van Nienaber was bij het verhoor aanwezig, hoofdcommissaris. We moesten volgens het boekje te werk gaan. En er was

te weinig bewijsmateriaal. Hij was een bekende, invloedrijke man...' Joubert probeert wanhopig dekking te vinden.

'Jullie hadden dit aan mij moeten melden.'

'Inderdaad, hoofdcommissaris. Het is mijn schuld. Maar we kozen voor een voorzichtige aanpak, omdat we hem wilden schaduwen. We meenden dat hij een verdachte was. We wilden nagaan of we een verband konden leggen met de anderen. Maar omdat niemand van de nabestaanden iets kon bevestigen...'

'Jullie hadden dit aan mij moeten melden.'

'Je zegt dat er nieuwe informatie is,' zegt De Wit hoopvol.

Joubert kijkt hem dankbaar aan. 'Juist, commissaris. Toevallig zagen we in de telefoongids van Nienaber dat hij enkele namen had onderstreept. Die van MacDonald. Een die van Carina Oberholzer... Zij is afgelopen vrijdag uit het venster van haar flat op de twaalfde verdieping gevallen. De patholoog zegt dat er geen andere letsels of schietwonden waren. De rechercheurs van Seepunt vonden geen sporen van een worsteling. Toch geloof ik niet dat het louter toeval was. Ferreira is vrijdag vermoord. MacDonald maandag, waarbij Nienaber in de buurt was. De timing... Haar baas - zij was secretaresse bij Petrogas - zei dat ze vrijdag vrolijk en opgewekt was, zoals iedere dag. Haar vriend heeft een restaurant aan de Waterkant. Hij zei dat hij die middag nog met haar had gepraat en dat ze rond de klok van negen naar het restaurant zou komen om tijdens het piekuur te helpen. Later begon hij zich zorgen te maken. Hij probeerde nog op te bellen, zo rond de klok van tien, maar hij kreeg geen antwoord. Hij kon pas naar haar toegaan na sluitingstijd, maar toen was ze al dood.'

'Dus heeft hij een alibi,' zegt Vos.

'Ja,' zegt Joubert. 'En hij had het hard nodig. Carina Oberholzer was zijn liefje. De gozer is getrouwd. En hij zegt dat Oberholzer het wist.'

Hoofdagente Karel van Deventer dankt zijn overplaatsing naar Berovingen en Moordzaken aan het feit dat hij de beste inbraakresearcher in Kaapstad is.

Hij weet of een inbreker een professional of een amateur is, gewoon door naar de beschadigingen, of het gebrek hieraan, op het slot van een voordeur te kijken.

Zoals waarzeggers theebladeren in een kopje lezen, kon Van Deventer het toneel van een inbraak overzien en soms de naam en het strafblad van de overtreder afratelen door te kijken naar de manier waarop de laden waren opengetrokken, of hoe de sigarettenpeuken van de inbreker in de asbak lagen gerangschikt.

Hij heeft zijn meesterschap verworven door zijn brandende nieuwsgierigheid, hard werk en studie - niet alleen voor de ambtelijke politie-examens, ook aan de Universiteit van de Straat. Door arrestanten te ondervragen, door hen vriendelijk maar dringend te verzoeken hem te wijzen hoe ze het alarm hebben afgekoppeld, hoe ze het mechanisme van een slot hebben ontregeld.

En door de jaren heen verzamelde hij een set inbraakgereedschap dat hem tot een legende maakt.

Als je bij Berovingen en Moordzaken werkt en de kinderen hebben de huisdeursleutels door het toilet gespoeld, dan roep je er geen slotenmaker bij - je laat Karel van Deventer komen. Als je de wet zo'n beetje wilt omzeilen en de woon- en werkplaats van een verdachte wilt doorzoeken zonder huiszoekingsbevel (of sleutels), dan bel je Van Deventer op.

Als je een aktetas vindt die op slot zit en de combinatie samen met Nienaber naar de eeuwige jachtvelden is verhuisd, dan vraag je Van Deventer om met zijn schroevendraaiertjes langs te komen.

Van Deventer was bezig een satanische moord in Durban te onderzoeken toen agent Snyman hem opbelde.

'Leg de tas op mijn bureau, vanmiddag kom ik langs,' had Van Deventer gezegd.

Hij had woord gehouden en was onmiddellijk aan de slag gegaan toen hij weer op kantoor kwam. Hij had het zwarte leren gereedschapstasje uit de binnenzak van zijn jasje opgediept, de juiste schroevendraaier gekozen. Precies vierenvijftig seconden nadat hij het eerste instrument uit het tasje had genomen, waren de slotjes van de aktetas geopend.

Van Deventers beloning is dat hij de inhoud van de tas mag bekijken. Hij licht de flap op, ziet de Star 9mm en weet dat hij van de tas moet afblijven, omdat het een moordwapen kan zijn. Met een moordwapen sol je niet, tenzij je in de VUT wilt.

Hij belt Snyman op maar krijgt geen antwoord. Hij belt Mat Joubert op, maar die is evenmin op kantoor. Van Deventer doet wat de boeken zeggen dat je met een potentieel moordwapen moet doen. Hij loopt naar Mavis Petersen aan de ontvangstbalie van Berovingen en Moordzaken, laat de tas registreren, loopt naar de kluis en bergt hem op. Hij vraagt Mavis om Joubert en Snyman ervan te verwittigen dat het ding opengemaakt is.

Hij weet niet dat de Star geen moordwapen is. Hij weet evenmin dat onder het pistool, tussen andere documenten, een lijstje met namen ligt te wachten tot het wordt gevonden. Hij weet niet dat de naam van de Mausermoordenaar op het lijstje voorkomt.

Maar Karel van Deventer is dan ook geen helderziende, ook al kan hij asbakken lezen alsof het theebladeren zijn.

‘Nee, ik lees geen theebladeren,’ zegt mevrouw Jocelyn Lowe en ze glimlacht.

Ze staat op het parkeerterrein van het hotel in Nuweland waar James J. Wallace zijn laatste levenslicht aanschouwde. Ze staat te midden van een grote menigte perslui. De SAUK is er, M-Net en een freelance-team dat hoopt iets aan Sky News of CNN te kunnen verkopen.

Er is een ploeg van BBC2 en mensen van Thames. De kranten zijn er - de plaatselijke in al hun verscheidenheid - maar ook de buitenlandse. Vooral de Britse roddelpers is sterk vertegenwoordigd.

Mat Joubert, Noga O’Grady en Louw staan wat achteraf. Louws mond hangt halfopen van verbazing om dit alles. Joubert kijkt naar de grond. Hij wil hier niet zijn. Hij wil zich met andere dingen bezighouden. Zoals Hanna Nortier opbellen: Hai, dok, lijkt het jou wat om vrijdagavond een ommetje te maken naar *De barbier*? Maar hij moet hier blijven om zijn bewijsstukken terug te krijgen. Mevrouw Lowe heeft een persoonlijk onderhoud met de hoofdcommissaris gehad en de hoofdcommissaris heeft Joubert persoonlijk verzocht haar te helpen.

Joubert kan begrijpen waarom De Wit zo graag wilde dat mevrouw zou komen. En hij kan begrijpen waarom de hoofdcommissaris haar zo graag wil helpen.

Zij is een mooie vrouw van ergens in de veertig, lang en trots en aantrekkelijk, met een grote waardigheid en een bijbehorende borstomvang.

‘Zigeuners lezen theebladeren en handen,’ zegt zij. ‘Ik ben een helderziende. Helderzienden lezen niet. Zij voelen,’ zegt ze met haar mooie Oxford-Engels accent. ‘Ik heb een aantal kledingstukken gekregen die het slachtoffer droeg. Ik zal nu proberen de trillingen op te vangen van het tragisch incident dat zich hier afspeelde.’

‘Dat zich hier afspeelde,’ aapt O’Grady haar accent na. ‘Dat mens is een charlatan. Maar ze bespeelt hen als een viool.’

Joubert antwoordt niet omdat hij niet zeker weet wat ‘charlatan’ betekent.

‘Ik voel een sterke aanwezigheid. Er zijn verbazend getalenteerde mensen op het terrein. Maar ik moet u verzoeken weg te gaan. Ik heb ruimte en stilte nodig om te kunnen werken.’

De perslui vallen stil.

‘Zou u daar willen wachten, alstublieft.’ Haar elegante, beringde vinger wijst naar de rand van het parkeerterrein. ‘En alstublieft, heren fotografen, geen flitslampen terwijl ik me concentreer. Na afloop hebben we een zee van tijd voor foto’s.’

De hele mediaploeg beweegt zich onderdanig in de aangewezen richting, de televisiecamera's voorop om de statieven en de Sony-camera's bijtijds op te stellen voor ze begint.

Ze wacht geduldig, keert hen de rug toe en gaat bij de vlek staan die Joubert haar verlegen heeft aangewezen. De bloedvlek waar Jimmy Wallace heeft gelegen is nu dof en zwart, zoals de talrijke olievlekken op het asfalt.

Ze haalt het bebloede witte overhemd van Wallace uit een plastic tas, houdt het in haar handen, sluit theatraal de ogen en drukt het kledingstuk tegen haar borst. Haar lichaam verstijft en ze blijft onbeweeglijk staan.

Joubert hoort een onaards geluid - een diepe, eentonige klank. Hij beseft dat die uit de mond van de vrouw komt. ‘Mmmmmmm...’ Eén enkele, onmuzikale noot. Die houdt aan en aan terwijl zij doodstil staat, met rechte rug, de achtersteven keurig in een stemmige maar modieuze rok gehuld.

‘Mmmmmmmmmmmmm.

Joubert vraagt zich af of De Wit haar intiem heeft gekend.

Een oude vriend, had Anne Boshoff uit de *Cape Times* voorgelezen.

Het zou een grappig stel zijn, denkt hij. De lange, sensuele vrouw en de kleine, lelijke man.

Nee, Anne Boshoff zei dat De Wit nooit naar wie dan ook had gelonkt, tijdens een congres.

'Mmmmmmmmmmm

Hij heeft het er moeilijk mee om het beeld uit zijn hoofd te zetten: mevrouw die naakt op haar rug ligt, in haar spookachtige kamer met spinrag op de kandelaars en een zwarte kat voor de kachel. Bart de Wit die grijnslachend met haar borsten stoeit terwijl mevrouw een onderaards geluid uitstoot.

‘Mmmmmmmmmmm

Waarom denkt hij alweer aan seks? Zijn maag trekt plotseling samen. Is het in afwachting van een avondje uit met zijn therapeute? Hoopt hij onbewust dat hij de gelegenheid krijgt om het tengere lichaam van de vrouw met zijn zware handen te strelen, haar kleine, kleine borsten met zijn vingers te omvatten en haar langzaam maar zeker klaar te maken voor de liefde? Haar te zoenen, zachtjes, op de mooie mond zonder lippenstift, zijn handen naar haar schouders te laten glijden, haar voorzichtig te bestijgen...

Mevrouw Jocelyn Lowe ademt hoorbaar uit. Ze laat vermoeid de schouders zakken, haar handen, met het hemd erin, vallen van haar borst en ze buigt het hoofd. Zo blijft ze staan terwijl de seconden wegtikken en de medialui onzeker beginnen te schuifelen. Dan keert ze zich doelgericht om en loopt op hen af.

‘Niet genoeg,’ zegt ze moe en gelaten. ‘We zullen moeten doorgaan.’

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 35

Het konvooi trekt naar alle plaatsen waar een moord is gepleegd. Voorop mevrouw en haar zwarte chauffeur in een Mercedes-Benz, dan de rechercheurs in hun Sierra en daarachter een konvooi persauto's - minibussen voor de tv-ploegen, personenwagens voor de schrijvende pers.

Terwijl mevrouw de vibraties van Floris Ferreira's laatste ogenblikken probeert op te vangen, gaat Joubert op zoek naar een telefooncel bij het woonwagenpark Het oude Schip. Hij zoekt het nummer van de theaterwinkel in de gehavende gids, werpt muntstukken in en belt op. Ze zeggen dat er inderdaad een voorstelling van *De barbier* is op vrijdagavond. En op zaterdag, en aanstaande woensdag, vrijdag en zaterdag.

Hij vraagt of er nog plaatsen zijn voor komende vrijdagavond.

Het hangt ervan af of hij goedkope dan wel dure plaatsen wil.

'Alleen de beste,' zegt hij.

'Daar zijn er nog veel van, meneer. Als u even het nummer van uw creditcard geeft...'

Hij twijfelt even. Wat als Hanna Nortier niet met hem uit wil. Hij ziet zich al met Bennie Griessel tussen de operagangers zitten, twee stompzinnige politiemannen die naar sopranen en libretto's en tutti quanti zitten te luisteren. Maar dan besluit hij positief te denken. Wie niet waagt...

Hij reserveert twee plaatsen, hangt de hoorn op en rijdt naar het strand waar mevrouw nog altijd mmmm-t.

Als ze eindelijk klaar is, loopt ze weer naar de persmensen.

'Ik heb interessante waarnemingen gedaan, maar ik moet mijn gedachten ordenen. Dat kan gebeuren terwijl we naar het hotel terugkeren. Zullen we de persconferentie om 6 uur houden?'

De perslui mompelen, maar ze hebben geduld. Ze beginnen in te pakken en naar de wagens te lopen die keurig achter elkaar op het grindterrein naast het strand staan.

‘De grootste oplichtster ter wereld,’ zegt O’Grady op weg naar de auto. Joubert zegt niets. Hij houdt de kledingstukken vast die mevrouw voor haar werk nodig had en hij heeft trek in een sigaret. Zijn hoofd voelt alsof... Zijn oren suizen. God, hij kan zijn trek in een sigaret nu ook al horen.

‘Dat wil ik meemaken,’ zegt Bas Louw. ‘Mag ik de persconferentie bijwonen, hoofdinspecteur?’

‘Ja.’

‘Ik wil weten wat ze zal zeggen. Ik wil weten of zij weet dat Wilson een flikker was. En of ze weet dat Wallace een rokkenjager was.’

Achter hem loopt de magere verslaggeefster van *The Argus*. Zij hoort wat hij zegt. Haar geoefende oren zijn gespitst, maar Louw doet er het zwijgen toe. Ze kijkt of iemand anders van de pers het gehoord kan hebben, maar ziet dat ze niet dicht genoeg in de buurt waren.

‘Wil iemand een lift naar het hotel?’ vraagt ze luid genoeg opdat Louw haar zal horen.

‘Gaat u naar kantoor, hoofdinspecteur?’ vraagt Louw.

‘Naar Nienabers huis,’ antwoordt Joubert.

‘Kan ik dan met u meerijden?’ vraagt Louw aan de verslaggeefster.

‘Natuurlijk,’ zegt zij.

‘De kinderen zijn bij de burens, hoofdinspecteur. Ik heb met de oudste zoon gepraat. Hij zegt dat de broer van zijn vader uit Oudtshoorn onderweg is. De burens hebben hem opgebeld. Het ziekenhuis zegt dat mevrouw Nienaber nog onder verdoving is,’ zegt Snyman.

‘En zijn bureau?’

‘Alleen die documenten daar, hoofdinspecteur.’ Hij wijst naar een keurige stapel op de vloer. ‘Niets belangrijks. De gewone spullen. Trouwboekje, doopaktes, de schoolrapporten van de kinderen, foto’s...’

‘Goed gewerkt.’

‘En nu, hoofdinspecteur?’

‘Heb je het met de zoon over de andere namen gehad?’

‘Hij heeft nog nooit van hen gehoord.’

‘Oberholzer?’

‘Ook niet, hoofdinspecteur.’

‘We beginnen weer van voor af aan, Gerrit. Ik zal mevrouw Wallace en mevrouw Ferreira opbellen. Probeer jij de moeder van Wilson en zijn

collega's te vinden. Vraag naar Nienaber.'

Snyman knikt en keert zich om, maar Joubert ziet dat de agent niet in zijn verband-theorie gelooft. Dan loopt Joubert naar de studeerkamer van Nienaber, gaat opnieuw achter het bureau zitten en haalt zijn agenda te voorschijn. Dr. Hanna Nortier. Morgen ziet hij haar weer. Maar dan in functie. Nu is het persoonlijk. Hij draait het nummer.

'Hallo, ik ben er jammer genoeg niet. Laat een boodschap achter na de piep. Dank je wel en tot ziens.' Er volgt een pieptoon. Hij zegt niets. Ze is vast met iemand bezig. Hij verbreekt de verbinding, belt opnieuw.

'Hallo, ik ben er jammer genoeg...' Hij vindt dat ze een mooie stem heeft. Ze zegt het alsof het haar werkelijk spijt dat ze de oproep niet kan beantwoorden. Met die mooie, zachte stem van haar. Hij kan haar mond zien bewegen, die mooie mond in het mooie, hoekige gezicht, de neus lang en puntig. Klinkt ze vermoeid? Het tengere lichaam dat de zware last van zoveel anderen moet dragen. Hij zou haar zo graag helpen om zich te ontspannen. Hij zou alles makkelijker voor haar willen maken...

Hij legt de hoorn zachtjes neer.

Je bent verliefd, ouwe dwaas.

Hij steekt een hand uit naar de zak van zijn jasje, zoekt een sigaret. Dan herinnert hij het zich.

Je timing is slecht, denkt hij en ziet hoe zijn handen beven.

Oh, mijn God, hij verlangt wanhopig naar een sigaret.

Rook alleen minder. Vier per dag. Of drie. Drie is net goed. Drie sigaretten per dag kan waarachtig niemand schaden. Een bij zijn koffie... Nee, niet voor hij gezwommen heeft. De eerste op kantoor. Zeg maar, om een uur of negen. En een nadat hij zijn magere lunch heeft gebruikt. En een 's avonds, thuis, samen met een boek en een borreltje. Hij mag geen bier meer drinken, daar word je vet van. Whisky. Hij kan leren whisky te drinken.

'Wat wil je drinken, Mat,' zal Hanna Nortier vrijdagavond vragen nadat ze hem heeft binnengevraagd in haar huis of haar flat en ze in gemakkelijke leunstoelen zitten en zij een of andere opera in haar cd-speler heeft gedaan, zachtjes, en er alleen licht brandt onder de fraaie lampenkap in de hoek zodat het halfduister is.

Whisky, zal hij zeggen. Voor mij graag een whisky, Hanna.

Hanna.

Hij heeft haar naam nog nooit hardop gezegd.

‘Hanna.’

Ze zal instemmend knikken, want whisky is de drank van gecultiveerde operabezoekers, en ze zal opstaan en in de keuken verdwijnen om iets voor hen in te schenken, en hij zal achteroverleunen en de handen achter het hoofd vouwen en intelligente opmerkingen bedenken over de opera en het libretto en zijn bloedbroeder Rossini tot ze terugkomt en hem de whisky geeft en weer in de luie stoel gaat zitten, haar benen onder zich gevouwen, ontspannen, de bruine ogen onder de zware wenkbrauwen op hem gericht. Ze zullen praten tot hij zich later, wanneer de sfeer en het gevoel goed zitten, ontspannen vooroverbuigt om haar op de mond te kussen, lichtjes, alleen om de kust te verkennen. Dan zal hij weer achteroverleunen om later...

Hij draait opnieuw het nummer, vervuld met medeleven voor Hanna Nortier en haar drukke dagen en de droom die hij droomt over haar en hem.

‘Hallo, ik ben er jammer genoeg niet. Laat een boodschap achter na de piep. Dank je wel en tot ziens.’

‘Mat Joubert hier,’ zegt hij zacht na de piep. ‘Ik wil graag... Ik...’ Daarnet wist hij precies wat hij zou zeggen, maar nu komt hij niet uit zijn woorden. ‘De barbier... Ik heb twee kaartjes voor vrijdagavond... misschien wil je wel met me meegaan. Je kunt me later thuis opbellen, want ik heb hier nog wat werk en ik moet nog naar huis rijden en...’

Hij vraagt zich opeens af hoeveel ruimte er op de cassette is, hoe lang de boodschap mag zijn, en eindigt snel met ‘Dankjewel’. Hij legt de hoorn neer, tast weer in zijn zak, besluit dat drie sigaretten per dag niet overdreven is en zoekt het nummer van Margaret Wallace op.

Haar zoon neemt op en gaat haar halen. Hij vraagt of haar overleden man Oliver Nienaber kende.

‘De haarstilist?’

‘Ja.’

‘Ja. Die kende hij.’

Joubert schuift naar voren in de stoel van de overleden man.

‘Hoe?’

‘Ze zaten allebei in de finale voor de verkiezing tot middenstander van het jaar. Nienaber heeft gewonnen.’

Joubert kijkt op naar de diploma’s. Hij vindt wat hij zoekt.

‘We zaten naast hen op de uitreiking. Wanneer was het ook weer... twee, nee, drie jaar geleden. Zijn echtgenote is zo’n mooie vrouw. Wij konden goed met elkaar opschieten.’

‘Hadden ze ooit nog contact?’

‘Nee, ik geloof het niet. Ik denk dat Jimmy de man niet zo graag mocht. Er heerste... een zekere spanning aan tafel. Maar in zekere zin waren ze rivalen, natuurlijk.’

Margaret Wallace zwijgt even. ‘Zeg niet dat hij ook...’

‘Jawel,’ zegt Joubert met meelevende omzichtigheid. ‘Hij is vanmorgen neergeschoten.’

Hij hoort haar zuchten. ‘Mijn God,’ zegt ze gelaten.

‘Het spijt me,’ zegt hij en hij weet niet waarom.

‘Wat betekent dit, hoofdinspecteur? Dat Jimmy zowel Ferreira als Nienaber kende? Wat betekent het?’

‘Dat probeer ik uit te zoeken.’

‘Het moet iets te betekenen hebben.’

‘Ja. Wel... u weet dus niet of er nog enig contact was?’

‘Dat geloof ik niet. Jimmy heeft nooit meer over hem gepraat, daarna.’

‘Dank u wel, mevrouw Wallace.’

‘Hoofdinspecteur...’ Ze is onzeker, voorzichtig.

‘Hoe lang heeft het geduurd eer u... Ik bedoel, hoeveel tijd, nadat uw... nadat uw vrouw was gestorven...’

Hij denkt na. Hij kan het haar niet zeggen. Hij kan haar niet het slechte nieuws brengen dat het meer dan twee jaar geleden is en dat hij nog altijd vastzit in het web van Lara’s dood. Hij moet liegen, hij moet de vrouw met de ongelijke ogen hoop geven.

‘Ongeveer twee jaar.’

‘Lieve hemel,’ zegt zij. ‘Twee jaar.’

Griessel weet dadelijk dat de grimeur van de drama-afdeling bij de Kunstacademie de Liefjes-overvaller niet kan zijn, omdat het een vrouw is, een interessante, maar geen knappe vrouw. Haar haar is kortgeknipt en donkerbruin, haar gezicht fijnbesneden en intelligent. Ze rookt een lange sigaret en praat met haar slanke handen.

‘Wat jij zoekt is een filmgrimeur,’ zegt ze met een diepe stem. Zij wijst naar de rijen foto’s van acteurs en actrices aan de muur. ‘Die zijn genomen

tijdens producties en repetities. Kijk naar de grime, die is zwaar. Kijk naar die ogen, die monden. De kleren. Voor het toneel moet je anders grimeren. Sterk, want de mensen op de achterste rij moeten ook iets kunnen zien. Het is waar, sommige zaken zijn eender.' Ze drukt met haar vinger op een van Griessels foto's op de lage tafel. 'Ik zal hem ook oud laten lijken, maar mijn lijnen zullen meer uitgesproken zijn. Deze hier zijn met latex aangebracht. Ik zal de mijne in potlood doen. Misschien een kleine hoeveelheid latex voor een onderkin of zo. Die kerel is bij de film. Dat kun je zien. Kijk hier.' Ze wijst naar de Elvis-foto. 'Je ziet dat de wangen dikker zijn. Daardoor lijkt zijn kaak sterker. Ze doen het met rubber, brengen strookjes rubber aan tussen de kiezen. Als je dit op het podium doet, kan de man niet praten. En op het podium moeten ze kunnen praten, zó dat de toeschouwers op de achterste rij het ook kunnen horen. En zien. In de film nemen ze de stemmen achteraf op. En dat daar. Dat is geen theaterbaard. Een theaterbaard of -pruik kost een kwart van degene die ze in de film gebruiken, want het publiek ziet ze niet van dichtbij. Als je naast een acteur met een theaterpruik staat, zie je dat het een pruik is. Hetzelfde geldt voor een baard en een snor.'

De sigaret is al opgerookt en ze steekt een nieuwe op.

'Zijn erbij die voor het theater én de film werken?'

'Nee... Misschien. Maar ik ken er geen. De theaterwereld is klein. We zijn met z'n vijven, ongeveer. En ik ken er niet één die ook voor de film heeft gewerkt. Dat kun je niet als freelancer doen, het is een kunst op zich.'

'Hoeveel filmgrimeurs zijn er?'

'In Kaapstad? Ik zou het niet weten. Vier, vijf jaar geleden, geen enkele. Nu is het "in" om in Kaapstad te komen verhongeren als je artistiekerig bent. Maar ik weet niet hoeveel het er zijn. Tien, vijftien? Vast niet meer dan twintig.'

'Hebben ze een bond of iets dergelijks?'

Ze lacht en hij ziet dat haar tanden gelig zijn van het roken, maar het maakt haar niet minder aantrekkelijk. 'Nee.'

'Waar moet ik dan beginnen te zoeken?'

'Ik ken iemand die zijn eigen productiehuis heeft. Ik zal je zijn telefoonnummer geven.'

'Productiehuis?'

‘Die films maakt. Ze noemen zichzelf productiehuizen. Het zijn gewoonlijk maar twee man en een paardenkop met een klein bedrijfje. Ze huren cameramannen in en grimeurs en artiesten en belichtings- en geluidstechnici en zo. Hij zal vast hun telefoonnummer hebben.’

‘Hoeveel verdient een grimeur?’

‘In Hollywood zijn ze vast rijk. Maar hier bij ons... Het leven van een freelancer is hard.’

‘Misschien dat hij daarom banken berooft,’ zegt Griessel en begint zijn foto’s bij elkaar te rapen.

‘Ben je getrouwd?’ vraagt de grimeur en dooft haar sigaret.

‘Gescheiden,’ zegt Griessel.

‘Ben je met iemand?’

‘Nee. Maar ik wil mijn vrouw terug. En mijn kinderen.’

‘Wat jammer,’ zegt de grimeur en steekt nog een sigaret op. ‘Ik haal vlug dat nummer voor je.’

‘Bedankt voor uw komst, dames en heren. We hebben een zware dag achter de rug en ik zal proberen niet te veel van uw tijd in beslag te nemen. Maar geef me een paar minuten om iets te verduidelijken.’

Mevrouw Jocelyn Lowe staat op een podium in een van de vergaderzalen in het Cape Sun Hotel. Voor haar zitten vierenzestig vertegenwoordigers van de pers en één lid van Berovingen en Moordzaken.

‘Ik heb niet om mijn gave gevraagd. Ik heb die van God gekregen. Wanneer mij gevraagd wordt de politie bij een onderzoek te helpen, vraag ik daar geen geld voor. Het is mijn manier om dank te zeggen, om een kleine bijdrage te leveren. Aan de andere kant gelooft niet iedereen dat mijn krachten reëel zijn. Er zijn sceptici onder u. Alles wat ik vraag is een eerlijke kans. Trek geen conclusies voor de zaak afgerond is. Alleen dan zullen we weten of ik werkelijk van nut was.’

Louw trekt zijn neus op. Dan zal het geen belang meer hebben, Ziener, denkt hij. Hij heeft op weg van Melkbos naar hier leuk gepraat over mevrouw Lowe met de Engelstalige verslaggeefster. De verslaggeefster denkt dat zij een oplichtster is. En Bas Louw was het met haar eens. Want de verslaggeefster is niet mooi, maar haar kontje zit lekker strak in haar jeans en als hij zijn kaarten goed speelt, zou hij wel eens kunnen scoren vanavond.

‘Laten we nu tot de kern van de zaak komen.’

Enkele persmensen applaudisseren sarcastisch, maar mevrouw blijft waardig glimlachen.

‘Ik kan u vertellen dat het niet eenvoudig was. In sommige gevallen had het tragisch incident ongeveer twee weken geleden plaats. De tijd laat de aura jammer genoeg afnemen. Het is als het geluid dat door de ruimte reist. Hoe verder je er vandaan bent, hoe zwakker het klinkt. Bovendien, wanneer een moord plaatsvindt op een openbare plek, zoals een parkeerterrein, een strand of een lift, krijg je een heleboel verwarrende vibraties.

Om de analogie met het geluid door te trekken: het lijkt op een mengelmoes van stemmen die door elkaar praten. Het is moeilijk om er slechts één uit te pikken.’

Ze is al bezig smoesjes te verzinnen, denkt Louw. De perslui mompelen minutenlang, alsof ze het met hem eens zijn.

‘Ik zie dat jullie denken dat ik al bezig ben smoesjes te verzinnen...’

Jezus, denkt Louw. Ze kan gedachtenlezen.

‘... maar nogmaals, bewaar uw vooroordelen voor later, want ik heb genoeg opgevangen om een duidelijk beeld te kunnen vormen.’

Het is opeens zo stil in het vertrek dat alleen het geluid van de airco en de zoemende Sony Betacams te horen zijn.

‘Eerst en vooral heb ik veel haat en angst gevoeld. Zelfs op het parkeerterrein in Nuweland waren de haat en de angst nog duidelijk te voelen...’ De perslui krabbelen koortsig. ‘De haat moet door de jaren heen zijn opgebouwd om zó sterk over te komen, dat kan ik u wel vertellen. De angst gaat terug tot de nevelen van de oertijd. Ik zie...’ Mevrouw Jocelyn Lowe sluit de ogen en houdt de handen op, in een gebaar van weerloosheid. ‘...een figuur die verteerd wordt, gedreven, overmand. De patronen zijn niet rationeel, het gezond verstand nog louter een schaduw... De gedaante beweegt zich in de schemering, groot en indrukwekkend, een roofdier dat dorst naar wraak. De figuur beweegt zich in een zwak verlichte poel van spookachtig licht. Het beeld van een hoed verschijnt, een breedgerande hoed. Gelaatstrekken komen langzaam te voorschijn, afgestompt, vertrokken, de ogen bakens van haat. Een baard, denk ik. Ik voel een baard, licht van kleur, zandkleurig misschien, die welig tiert op kin en wangen, tot op de jas. Zijn handen... Ze zijn reusachtig groot, vervormd door de arbeid van vele generaties op onvruchtbaar land. Hij houdt een vreemd vuurwapen

in zijn hand, en wacht, speurt, zonder onderscheid naar hen die... Een roofdier, een krijger, een atavistische terugkeer naar een voorbije tijd, een geestesverschijning. Maar hij is van vlees en bloed, zijn haat is reëel, zijn angsten...'

Ze opent de ogen, blijft een ogenblik lang onbeweeglijk zitten, neemt dan het glas van de kathedraal en drinkt een slok water.

'U moet me geloven, het is ontzettend vermoeiend.' Nog een slok. Dan, kalm, zonder die theatrale toon, maar zacht, net luid genoeg opdat haar stem tot in de hoeken van het doodstille vertrek zou reiken: 'Ik heb redenen om aan te nemen dat er een politiek motief achter de moorden zit. Niet de politiek zoals u en ik die kennen, dames en heren, maar de politiek van iemand die geestesgestoord is. Ja, ik heb een man gevoeld. Maar een vreemde man, een bijzonder vreemd schepsel. Een man die zijn afkomst als een juk op zijn schouders draagt, die het gewicht van een natie torst.'

'Zegt u nu dat het een Afrikaner is?' De verslaggever van de *Weekly Mail* kan zich niet langer bedwingen.

Ze glimlacht even. 'Ik heb hem niet horen praten, meneer.' De persluiden gedempt, een uitlaatklep voor de spanning die in het vertrek is opgebouwd.

'Maar u zei dat zijn baard zandkleurig is. Dus is het een blanke.'

'Een blanke? Ja. Dat kan ik wel zeggen.'

'En hij draagt een hoed?'

'Ja.'

De vragen volgen elkaar op, in koor. Mevrouw steekt haar linkerhand op. De edelstenen in haar ringen schitteren. 'Alstublieft. Ik ben bijna klaar. Nog even geduld.'

Het wordt opnieuw stil.

'Ik voelde een hoed. Maar het betekent niet dat hij die iedere keer draagt wanneer hij de trekker overhaalt. Ik heb ook een lange dikke jas gevoeld. Maar nogmaals, het is alleen een vibratie, het kan betekenen dat hij van dit soort kledingstukken houdt. En er is nog iets anders. Hij woont niet in deze stad. Hij haat deze stad. Zijn thuis is niet hier. Als ze zijn thuis willen vinden, moeten ze ergens anders zoeken. Waar de vlaktes weids zijn en het zonlicht sterk. Ze moeten een plaats zoeken waar je geen bergen kunt zien, waar de rivieren droogstaan. Daar is zijn thuis. Daar heeft hij zijn haat en

zijn angst gekoesterd. Daar vond hij de duivelse energie die hem noodzaakte te doden.'

En op dit hoogtepunt aanbeland sluit mevrouw haar toespraak af.

'Ik zal gaarne uw vragen beantwoorden, nu. Maar denk erom: ik heb u alles gezegd wat ik weet.'

Handen worden opgestoken, er worden vragen gesteld.

De verslaggeefster van *The Argus* draait zich om naar Louw en glimlacht. 'Wat denk jij? Als politieman?'

'Ik denk dat ze zit te ouwehoeren,' zegt Louw eerlijk, en heeft onmiddellijk spijt van het woord. Sommige vrouwen houden er niet van en hij wil zijn kansen niet vergooien.

'Ik ook,' zegt de verslaggeefster en ze glimlacht. 'Zal ik je op een biertje trakteren?'

'Nee,' zegt Louw. 'Ik trakteer.'

Het avondeten van Joubert bestaat uit een kipgerecht: 60 gram kip (zonder vel), 60 ml vetarme saus, 125 ml zilvervliesrijst, 125 ml gemengde groenten, zoveel gekookte (smaakloze) bloemkool als hij wil en één verdomde veteenheid.

En daarna een geurige Winston en een glaasje whisky.

Zijn leven, afgemeten.

Maar hij kijkt uit naar de sigaret en het drankje. Ze maken dat zijn sobere avondmaal de moeite loont. Ze zijn z'n beloning.

Nadat hij Gail Ferreira had opgebeld en ze zijn vragen negatief had beantwoord, was hij recht naar een drankwinkel gereden om een fles whisky te kopen. Glenfiddich, omdat het de duurste was en hij ordentelijke whisky wil drinken, niet van die goedkope rotzooi met Schotse namen die in de aanbieding op de rekken prijken. Daarna naar een kroeg voor een pakje Winstons dat nu ongeopend en beloftevol op de tafel ligt en wacht. O, wat zal dit lekker zijn. O, die eerste trek, die nog naar lucifers smaakt (want natuurlijk moest hij zijn aansteker vanmorgen zo nodig samen met de Special Milds weggooien) en die hij diep zal inhaleren...

De telefoon rinkelt. Hij loopt door de gang, slikt haastig een stuk bloemkool door.

'Joubert.'

‘Met Hanna Nortier.’ Dit keer klinkt er onmiskenbaar vermoeidheid in haar stem en hij wil haar geruststellen en zeggen dat alles vast goed komt. ‘Ik weet niet of dit wel een goed idee is,’ zegt zij en hij heeft opeens vreselijk spijt van zijn uitnodiging.

Hij weet niet wat te zeggen.

‘Je bent een patiënt.’

Hoe kon hij het vergeten? Hoe kon hij haar in deze situatie brengen? Hij bedenkt een eerbare manier om haar te laten ontsnappen.

‘Maar ik heb het nodig om er eens uit te zijn,’ zegt ze alsof ze in zichzelf praat. ‘Kan ik je mijn antwoord morgen geven?’

‘Ja.

‘Dank je, Mat,’ zegt ze en ze hangt op.

Hij loopt terug naar de keuken.

De verslaggeefster is een uitgekookte tante. Ze wacht tot ze aan hun vijfde biertje zijn begonnen in de damesbar van het Cape Sun Hotel. ‘Ik hoor dat Wallace een rokkenjager was.’ Het is geen vraag, maar een vaststelling. Haar Engels accent klinkt nu duidelijk door in haar Afrikaans, want ook al kan ze heel wat verstouwen, het is niet makkelijk om de politieman bij te houden.

‘Jullie weten ook alles,’ zegt Louw vol bewondering.

Het is niet wat ze wilde horen. ‘Ik weet er niet zoveel van af.’

‘Het klopt. Hij was er altijd klaar voor, tot op het laatst. Hij was met een blondine in het hotel, en toen hij vertrok hebben ze hem neergeschoten.’

‘Maar hij was getrouwd.’

‘Dat hield hem niet bij die blondine weg.’ Louw beseft opeens met wie hij zit te praten. ‘Je zult niet... Je zult me niet citeren, hoop ik?’

‘Mijn lippen zijn verzegeld,’ zegt ze en ze glimlacht.

Hij zal vanavond zijn doel bereiken, denkt Louw. ‘Zij kwam uit Johannesburg. Deed in computers. En toen pakte Wallace haar in, zomaar tijdens de lunch. Van der Merwe. Ik moet haar naam hier ergens hebben.’ Hij haalt een blocnote uit zijn zak, bladert erin, drinkt een slok bier, bladert verder. ‘Elizabeth van der Merwe. Maar ze is de dader niet. Dat kon ik dadelijk zien.’

Hij drinkt zijn glas leeg. ‘Nog een biertje?’

‘Waarom niet?’

‘De nacht is nog jong.’ En ze kijkt betekenisvol naar Bas Louw.

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 36

Nienaber kende MacDonald en hij kende Wallace. Wallace kende Ferreira.

Maar Oberholzer. En Wilson die nergens in past.

Hij heeft gisteravond, tussen zijn zwaarmoedigheid om Hanna Nortier door, zitten tobben, de gegevens van alle kanten bekeken. Nu, in het zwembad, willen de puzzelstukken nog altijd niet in elkaar passen.

Het kent dit gevoel: de wetenschap dat dit alles iets betekent, maar dat hij nog niet genoeg heeft om een conclusie te trekken, om de inlichtingen zo naast elkaar te leggen dat hij een theorie kan formuleren. Het is frustrerend, want hij weet niet waar hij verder nog moet zoeken. Misschien ligt het antwoord al kant en klaar voor hem. Soms vergt het alleen een nieuwe invalshoek, een andere benadering.

Hij heeft alles uitgeprobeerd, vorige nacht.

De eigenaar van een verzendingsdienst. Een juwelier. Een werkloze timmerman. Een visser. Een kapper.

Nuweland, Bellville, Melkbos, Houtbaai, Wynberg.

Veertig, dertig, in de vijftig, veertig, veertig.

Succes, middelmatig, mislukking, middelmatig succes.

Een rokkenjager. Een homo. Een pornokijker. Een verkrachter. Of Nienaber trouw was, weet hij niet.

Oberholzer. Is zij erbij betrokken? Werkelijk? Ze had een verhouding met een getrouwde man. Had ze vroeger een relatie met Nienaber? Hij maakt aantekeningen in zijn hoofd terwijl zijn armen hem door het water trekken. Bel het ziekenhuis op. Misschien kan hij vanochtend met mevrouw Nienaber praten. Praat met de baas van Oberholzer. Waar werkte ze vroeger? Bel weer die harige Walter Schutte bij Wallace Quickmail op. Heeft hij ooit van Carina Oberholzer gehoord?

Waarover zal dr. Hanna Nortier het vanmiddag willen hebben?

God, hij moet niet weer gaan zitten janken.

Hij moet haar uit de buurt van Lara Joubert houden. Hij kan daar niet vandaag over praten en morgen met haar naar de opera gaan.

Ze zal hem openbreken. Hem uitpersen als een citroen. Hij weet het. Ze is te pienter voor hem.

Misschien kan hij beter niet gaan. Misschien moet hij opbellen en zeggen dat de Mauserzaak nu te kritiek is en dat hij niet kan komen. Volgende week donderdag zal hij weer present zijn, maar kunnen ze ondertussen naar de opera?

Hij klimt moeiteloos uit het water, onbewust van zijn rustige ademhaling en de lange afstand die hij in het zwembad aflegde terwijl hij met oplossingen worstelde. Hij kleedt zich aan en rijdt naar de Kasselsvleiweg, voorbij biljetten van kranten die schreeuwen: BOERENOORLOG III, ZEGT ENGELS MEDIUM. En: MAUSER KNIPT BEKENDE KAPPER.

Hij ziet het, maar zijn gedachten zijn te druk in de weer om erbij stil te staan.

Anne Boshoff zei dat de moordenaar buiten zinnen is. En hij kan niets doen om hem te stoppen. Wanneer zal hij weer toeslaan?

Laat op de middag. Laat in de avond. Vroeg in de ochtend. Vroeg in de ochtend. Vroeg in de ochtend.

De vóór en na kantooruren-moordenaar. Wat doe jij overdag, hond? Of zijn de gangen van je slachtoffers tijdens kantooruren niet voorspelbaar?

Zo rijdt hij langs de gewone weg, zoals iedere ochtend, op de automatische piloot, zonder aan zijn route te denken, onbewust van de grote doorbraak die hem in de aktetas wacht.

‘Hoofdagente van Deventer zei dat hij uw tas in de kluis heeft opgeborgen,’ zegt Mavis Petersen als hij binnenkomt.

Hij bedankt haar, vraagt haar de tas te halen, ondertekent het ontvangstbewijs en neemt hem mee naar zijn kantoor. Hij zet hem op zijn tafel neer, haalt het pakje Winstons te voorschijn, legt het ernaast, staat op en haalt een grote beker bittere koffie in de kantine. Dan komt hij terug, zakt op zijn stoel neer, steekt een Winston aan en inhaleert diep.

Lekker.

Hij neemt een slok van de sterke oploskoffie, trekt weer aan de sigaret.

GENUINE BUFFALO LEATHER, staat er op de tas.

Hij maakt hem open. Het pistool ligt er nog, met de veiligheidspal erop.

Hij haalt zijn blocnote te voorschijn en schrijft: Antoinette Nienaber?

Droeg hij altijd een pistool bij zich? Kende hij Oberholzer? Ferreira? Wilson? Was hij trouw?????

Hij legt de pen en het boekje neer, tilt het pistool op, ruikt aan de loop. Lang geleden afgevuurd. Lang geleden schoongemaakt. Waarom droeg je een pistool bij je, Oliver? Hij legt het pistool opzij, neemt zijn sigaret, trekt eraan.

Een zwart notitieboekje met gouden versterkingen rond de vier hoeken van de kaft. Agenda én notitieboek. Hij bladert tot bij de dag van de eerste moord. 2 januari. Niets belangrijks. Hij bladert verder. 3, 4, 5 januari. 6, 7, 8. Afspraken met onbekenden. Ollie is jarig. Een van de zonen. 9, 10, 11.

Dan ziet Joubert het lijstje.

Mac McDonald. Fout gespeeld. Carina Oberholzer. Jackie Coetzee. Blanco regel. Hester Clarke.

Joubert vergeet de sigaret tussen zijn vingers. Hij leest het lijstje opnieuw. Dan staat hij op en loopt naar de deur.

‘Noga!’ schreeuwt hij door de gang, bulderend, indringend. ‘Snyman, Bas!’ Er klinkt een nieuwe toon in zijn stem. Hij schreeuwt opnieuw, nog luider.

Hij is ziek, Mattheus. Heel erg ziek. Hij is buiten zinnen.

De woorden van Anne Boshoff drijven hem voort. Hij zal die rotzak tegenhouden. Hij zal ervoor zorgen dat Jackie Coetzee en Hester Clarke niet óók dossiers krijgen. Hij is als een drenkeling mét een reddingsgordel, een wandelaar in de woestijn die de luchtspiegeling van een oase ziet. Hij is een krijgsheer - en de oorlog is in alle hevigheid losgebarsten.

De vergaderzaal is een mierennest. Joubert zit tegen de muur. Naast hem zit O’Grady. Ze delen de namenlijst uit. De versterking die uit de andere politiebureaus is opgeroepen wordt in teams van twee personen opgedeeld. De opdracht luidt de juiste Coetzee en Clarke op te sporen. Het enige hulpmiddel is de namenlijst en foto’s van de Mauserslachtoffers. En van Carina Oberholzer.

‘Er staan vierenvijftig J. Coetzees in de verrekte telefoongids,’ had O’Grady geklaagd toen ze spoedberaad hielden in het kantoor van Joubert en hij uit de gids had opgekeken.

‘En er zijn honderden Clarkes met een e op het eind,’ zei Snyman.

‘Hij heeft MacDonald fout gespeld,’ zei Joubert. ‘We zullen de Clarks zonder e er ook bij moeten nemen.’

‘Dat zijn er nog eens honderd,’ had Snyman wanhopig geantwoord.

‘Dat maakt niets uit,’ zei Joubert. ‘We lossen de zaak vandaag op,’ klonk het heel beslist.

De Wit was binnengekomen. Joubert had hem over de stand van zaken ingelicht en versterking gevraagd. De Wit was ongegeneerd opgewonden naar zijn kantoor gerend om de hoofdcommissaris en de districtscommissaris op te bellen.

Louw kwam te laat, met een drankkegel en een tevreden uitdrukking op zijn gezicht. Joubert had hem opdracht gegeven om de nabestaanden over de nieuwe namen te ondervragen. Toen waren ze naar de vergaderzaal gelopen om alvast de beschikbare manschappen van Berovingen en Moordzaken op het spoor van de J. Coetzees en de H. Clarkes te zetten. Al weet Joubert dat initialen weinig betekenen. ‘Jackie’ kan een afkorting van Jakobus of Jacobus of Jakob of Jacob zijn, het kan een tweede voornaam zijn, maar het kan ook om een bijnaam gaan. Ze moeten hoe dan ook ergens beginnen.

‘Laat hen naar de foto’s kijken. Lees de namen hardop. Hou hen in de gaten, want ze kunnen liegen,’ luidt de opdracht die hij aan ieder team geeft. Nienaber loog over MacDonald en Wallace, en nu is hij dood. Waarom heeft Nienaber gelogen? Waarom het pistool? Had hij altijd al een pistool gedragen?

Snyman had met koortsachtige haast de namenlijst en de foto’s gefotokopieerd, aangevuurd door de toon van de hoofdinspecteur.

En nu stromen de andere rechercheurs binnen - uit de Paarl en Vishoek, uit Table View en Stellenbosch, sommigen nors omdat ze bezig waren met andere belangrijke zaken, sommigen dankbaar om de afwisseling en de kans om aan de Mausermoorden mee te mogen werken.

‘Bel het ziekenhuis op. Vraag of de vrouw van Nienaber al verhoord mag worden,’ zegt Joubert tegen Gerrit Snyman wanneer de laatste fotokopieën zijn uitgedeeld.

Snyman haast zich. Joubert en O’Grady delen nog opdrachten uit.

‘De dokter zegt dat ze bij bewustzijn is, maar dat ze nog geen bezoek mag hebben,’ zegt Snyman wanneer hij terugkomt.

‘Dat zullen we wel eens zien,’ zegt Joubert. ‘Blijf hier. Ik ga naar het ziekenhuis.’

In Kraaifontein, op een braakliggend terrein tussen de Eben Dönges-middelbare school en de spoorbaan, staat een grote witte tent. Boven de ingang van de tent staat op een spandoek te lezen: TABERNAKEL VAN DE VERLOSSER. DIENSTEN: WOENS. 19.00, VRIJ. 19.00, ZON. 09.00, 11.00, 19.00.

Naast de grote tent staat een Sprite Alpine bouwjaar 1979 met een tent ervoor. Op de bank van de woonwagen die tot een tweepersoonsbed kan worden uitgetrokken, zit pastoor Paulus Jacobus Coetzee. Hij is bezig de dienst van morgenavond voor te bereiden.

Dominee Coetzee is zich er niet van bewust dat hij door meer dan tachtig rechercheurs op het Kaapse schiereiland wordt gezocht, want hij bezit geen televisietoestel en leest geen kranten. ‘Machten van de boze’, noemt hij de media steeds weer in zijn opruiende preken.

Hij is in zijn werk verdiept, hoort de zinnen al die hij van zijn vurenhouten kansel zal slingeren, hoort de refreinen van De Boodschap al die in de luidsprekers zullen weergalmen.

Want uit het hart wellen slechte gedachten op: moord, overspel, onkuisheid, diefstal, valse getuigenis, kwaadsprekerij.

‘Hoofddagent, hier is de inlichting die u hebt gevraagd,’ zegt de secretaresse van de districtsmanager bij de Premier Bank.

Griessel zit in zijn kantoor, klaar om te noteren.

‘Ik luister,’ zegt hij.

‘Van de veertien namen die u ons hebt gegeven, zijn er vijf met een rekening bij Premier. Carstens, Geldenhuys, Milos, Rademann en Stewart.’

‘Ja,’ zegt hij als hij klaar is met schrijven.

‘Carstens en Rademann zijn vrouwen. Van de drie overblijvende mannen zijn er twee probleemcliënten.’

‘Ja.’

‘Milos en Stewart. Milos staat 45.000 rand in het rood, met zestien gevallen van wanbetaling in de afgelopen vierentwintig maanden.’

Griessel fluit.

‘Zijn rekening-courant is geblokkeerd en hij heeft geen andere rekening bij ons. Er zijn gerechtelijke stappen ondernomen om de uitstaande schuld te vorderen. De auto van Stewart is twee maanden geleden verbeurd verklaard nadat hij zes maanden achtereen verzuimde de afbetaling van 980,76 rand over te maken. Zijn chequeboek en zijn creditcard zijn nu ook geblokkeerd. Hij heeft nog wel een spaarrekening bij ons. Het saldo bedraagt 543,80 rand.’

Griessel schrijft.

‘Hoofdagent,’ zegt de vrouw met een liefvallige stem.

‘Ja.’

‘Mijn baas heeft gevraagd om het u nog eens op het hart te drukken: die informatie is absoluut vertrouwelijk.’

‘Absoluut,’ zegt Griessel en hij grinnikt.

‘Ik heb begrip voor uw standpunt, dokter, maar u moet ook het mijne begrijpen. Daarbuiten loopt een man met een Mauser rond die volgens de criminologen totaal buiten zinnen is. En hierbinnen ligt een vrouw die mij kan helpen om nog meer bloedvergieten te voorkomen.’ Joubert is trots op zijn woordkeuze.

‘U begrijpt het niet, hoofdinspecteur. Haar toestand is... Het is kantje boord. Mijn enige verantwoordelijkheid geldt haar.’

Hij speelt zijn troefkaart uit. ‘Dokter, ik kan een bevelschrift bij de rechtbank halen.’

‘Hoofdinspecteur, het hof zal mij ook moeten aanhoren.’

Schaak. Ze staan tegenover elkaar in de gang van de privé-kliniek. De dokter is kort van gestalte en mager, met donkere kringen onder de ogen.

‘Ik zal haar eerst moeten vragen of ze u wil ontvangen.’ Capitulatie.

‘Ik zou het oprecht waarderen.’

Joubert wacht terwijl de arts de deur openmaakt en verdwijnt. Hij stopt zijn handen in zijn broekzakken, haalt ze er weer uit. Hij is ongeduldig. Hij heeft geen tijd. Hij draait zich om, loopt over het dikke kleed, draait zich weer om. Hij ijsbeert.

De dokter komt terug. ‘Ze zegt dat ze bij u in het krijt staat.’

‘Bedankt, dokter.’

‘Vijf minuten, hoofdinspecteur. En behandel haar met zachtheid.’

Hij maakt de deur voor Joubert open. Antoinette Nienaber ziet er slecht uit. De groeven rond haar mond zijn geprononceerd. Haar ogen liggen diep in de kassen, haar gezicht is een spookachtige kopie van een doodshoofd. Ze ligt met het hoofd diep in de kussens, het bovenlichaam een eindje opgelicht. Er loopt een infuus van haar arm naar de plastic zak boven haar. Ze draagt poederblauw nachtgoed. Het blonde haar ligt levenloos op het hoofdkussen.

Hij loopt naar het bed.

‘Het spijt me...’ zegt hij ongemakkelijk.

‘Mij ook.’ Haar stem komt van ver. Hij ziet de sporen van een kalmeermiddel in haar ogen die onscherp naar hem staren.

‘Ik heb maar enkele vragen. U moet het zeggen als het u te veel wordt.’

Ze knikt alleen maar.

‘Weet u of uw man Floris Ferreira of Andries Wilson kende?’

Het duurt een poosje voor ze het hoofd schudt. Nee.

‘Carina Obberholzer?’

Nee.

‘Jackie Coetzee?’

Nee.

‘Hester Clarke?’

Dit keer zégt ze het ook.

‘Droeg uw man altijd een pistool in zijn aktetas met zich mee?’

Haar ogen gaan dicht. De ogenblikken tikken stil voorbij. In de gang klinken voetstappen. Heeft ze hem gehoord?

De ogen gaan weer open. ‘Nee,’ zegt ze en er vormt zich een druppel onder haar oog die langs de bleke wang rolt, op de blauwe kraag van haar nachtjapon valt, een ogenblik blijft liggen en dan in de stof verdwijnt.

Hij is in tweestrijd. Hij heeft de neiging haar te vragen of Oliver Nienaber trouw was, maar hij weet dat ze het niet aankan, nu niet. Misschien een eufemisme? Waren ze gelukkig getrouwd? Hij ziet haar voor zich, de blik afwachtend, als een reebok voor de loop van een geweer.

‘Dank u wel, mevrouw Nienaber,’ zegt hij. ‘Ik hoop dat u... Ik wens u sterkte toe.’

Dank u wel. Haar lippen vormen het woord, maar er komt geen geluid uit. Ze wendt het hoofd af, naar het raam.

Joubert is weer op kantoor, de telefoon tegen zijn oor.

Julio da Costa zei dat Carina Oberholzer misschien namen als Jackie Coetzee en Hester Clarke genoemd had, maar dat hij het zich niet kon herinneren. ‘Ze praatte voortdurend, hoofdinspecteur. Altijd, eigenlijk. En ze lachte vaak. Ze was erg levendig. Ze hield van pret en vrolijkheid, van feestjes en mensen. Haar werk was alleen maar iets wat ze moest doen om geld te verdienen en de dag door te brengen. Ze was een nachtmens. Zo hebben we elkaar trouwens ontmoet. Op een vrijdagavond na twaalfen kwam ze hier binnenlopen, met een stel vriendinnen.’

‘En toen?’

‘Godsamme, hoofdinspecteur, die dingen gebeuren. Een man kan niet alleen maar werken. En u weet hoe het is met een vrouw in huis.’

Joubert zegt niets. Want hij weet het niet meer.

‘Geen enkele wet verbiedt het. En bovendien was het haar eerste keer niet.’

‘Hoe weet u dat?’

‘Zoiets weet je altijd, hoofdinspecteur. Als u haar gehad zou hebben, zou u weten wat ik bedoel. Hete meid.’

‘Heeft ze er ooit over gepraat?’

‘Al wat ze ooit zei, was dat ze haar leven niet zomaar voorbij wilde laten gaan. Ze wilde léven.’

Joubert beëindigt het gesprek.

Carina Oberholzer uit Keimoes. Die gelachen en gepraat had en haar korte leven volop geleefd had. Het gewillige boerenmeisje, de maîtresse van een rooms-katholieke Portugees en van wie weet wie nog meer. Heeft niemand haar dan goed genoeg gekend om te weten wat zij wist?

Hij draait het nummer van haar ouders en wacht. De telefoon gaat lang over. Een vrouw neemt op. De huishoudhulp.

‘Ze zijn er niet, meneer. Ze zijn hun zoon in Johannesburg gaan afhalen.’

Hij haalt de tupperwaredoos uit zijn lade en maakt hem open. 60 gram vetarme kaas. Vier rijstkoekjes. Tomaat, avocado en slablaadjes met een scheutje vetarme slasaus. Hij zal nog verrekken van de honger. Maar er is de Winston die wacht, het lichtpuntje van zijn dag, zijn grootste genot.

Iemand komt door de gang aangerend.

Ze hebben iemand gevonden, beseft hij.

Het is Louw. ‘Hij heeft op Jackie Coetzee geschoten, hoofdinspecteur. Nog geen een uur geleden. En iemand heeft hem gezien.’

De twee schooljongens zitten in groep acht. Ze willen dolgraag het lijk zien, maar daar wil de politie niets van weten. De jongens moeten aan de kant blijven staan, tussen de touwen die een grote tent overeind houden, en toekijken hoe het ene politievoertuig na het andere opdaagt. Maar dat is altijd beter dan de twee uur biologie die ze mislopen.

Een van de rechercheurs die als eersten arriveerden, komt op hen toegelopen samen met een andere man, een lange.

‘Dit zijn ze, hoofdinspecteur.’

‘Bedankt,’ zegt de lange. Hij steekt een reusachtige hand uit. ‘Mat Joubert,’ zegt hij.

‘Ik ben Karel, meneer.’

‘Neville,’ zegt de andere. Hij schudt hun de hand.

‘Jullie zullen het mij nog eens moeten vertellen.’

Hadden ze hem de dag ervoor niet op de televisie gezien?

Hij haalt de schouders op. ‘Best mogelijk.’

‘Dan gaat het over het Mauserverhaal, niet?’

‘Wij denken van wel.’

‘Jezus, meneer, hij schiet er gewoon op los, niet?’ Diepe bewondering. ‘We zullen hem grijpen.’

‘We hebben alleen maar zijn auto gezien, meneer,’ zegt Karel. ‘We hebben de schoten gehoord. We waren daar achter bij die tractorloods toen we de schoten hoorden, maar er reed een trein voorbij en we wisten het niet zeker. Toen zijn we hier naartoe gelopen om een kijkje te nemen. En toen zagen we de auto.’

‘Wat voor auto?’

‘Dat is een beetje een probleem, meneer.’

‘Jij bent het die de ene auto niet uit de andere kan houden,’ zegt Neville.

‘Nou. Jij moet je ogen laten testen.’

‘Hé,’ zegt Neville, maar zonder agressie, alsof hun gekibbel een vast ritueel is.

‘Het was een Uno, een witte. Ik denk een Fire, maar ik weet het niet zeker. Geen turbo, want turbo’s hebben ventilatiegaten en een rooster op de motorkap.’

‘Het was een Golf, meneer. Een witte. Ik ken de achterkant van een Golf, want mijn broer heeft er ook een. Hij is ook bij de politie, meneer, in Natal. Ze schieten daar op Zoeloes.’

‘Hé,’ zegt Karel. ‘Ze zullen je opsluiten.’

‘Jij weet zeker dat het een Uno was.’

‘Ja, meneer.’

‘En jij weet zeker dat het een Golf was.’

‘Ja, meneer.’

‘Nummerplaat?’

‘We kwamen te laat, meneer. We hebben nog net zijn achterkant gezien toen hij wegreed.’

Joubert meet de afstand tussen de omheining van het schoolplein en de weg waarlangs de auto is weggereden. ‘Jullie hebben niet gezien hoe hij eruitzag?’

‘Nee, meneer.’

‘Nou ja, jongens. Hartelijk bedankt. Als jullie tot overeenstemming komen over het merk, laat het me dan weten. Jullie kunnen me bij Berovingen en Moordzaken vinden.’

‘Goed, meneer.’

Hij wil naar de woonwagen lopen, maar Karel neemt opnieuw het woord.

‘Mogen we het lijk echt niet zien?’

Hij verbergt een glimlach en schudt het hoofd. ‘Onmogelijk.’

‘Lekker veel bloed, meneer?’

‘Vreselijk.’

‘En de kogelgaten, meneer?’

‘Zo groot als wieldoppen,’ liegt hij schaamteloos.

‘Sjonge,’ zegt Karel.

‘Jezus,’ zegt Neville. ‘Die Mauser is een kanon.’ En ze lopen diep onder de indruk weg, met informatie die in hun wereld een fortuin waard is.

Hoofdsuk 37

Een van de extra ploegen heeft het lijk gevonden. ‘We zijn hem waarschijnlijk nét misgelopen, hoofdinspecteur. Het bloed was niet eens gestold.’ Het lijk ligt in de woonwagen, achterovergeslagen door het eerste schot dat de schedel van Coetzee boven het linkeroor openscheurde. Het tweede schot heeft het hart doorboord, zoals de vorige keren, MacDonald uitgezonderd.

Had hij gisteren maar in de aktetas gekeken. Maar hoe kon hij het weten? Hij loopt naar de Sierra, roept O’Grady via de radio op. Hij moet de ploegen die Coetzee opsporen terugroepen. De hele operatie moet nu op Clarke worden toegespitst. Hij moet ten minste één leven zien te redden.

‘Er staat een adres op een telefoonrekening, hoofdinspecteur,’ roept Louw vanuit de woonwagen. ‘In Durbanville.’

Het staat tenminste vast dat er een verband is, denkt Joubert. Ze weten nu met zekerheid dat het lijstje van Nienaber iets betekent. En er schiet nog maar één naam over.

Hij roept Louw en ze rijden naar Durbanville, naar een bouwvallig huis bij het dorpscentrum. Het gras is lang en slordig, de bloemperken overwoekerd door onkruid.

‘Ik hoop dat hij een betere predikant dan tuinier was,’ zegt Louw. Hij heeft de sleutelbos meegebracht die aan het slot van de woonwagen hing en probeert of een van de sleutels op de voordeur past.

Ze lopen naar binnen. Er staan geen meubels in de woonkamer, alleen een telefoontoestel midden op de vloer. In de keuken staan vuile borden in de gootsteen. Een oude koelkast rammelt in de hoek.

De gang is leeg, zonder vloerkleed. De eerste slaapkamer ook. In de tweede staan alleen een eenpersoonsbed en een nachtkastje zonder laden.

Op de grond ligt een stapel boeken. Joubert tilt er één op. *Prijs Zijn naam*. Het tweede is ook religieus. Het volgende ook.

Op het nachtkastje ligt een opengescheurde envelop. Hij pakt hem, haalt de inhoud eruit.

SMUTS, KEMP EN BREEDT. ADVOCATEN EN NOTARISSEN.

Geachte heer Coetzee,

Volgens onze cliënte, mevrouw Ingrid Johanna Coetzee, hebt u de achterstallige alimentatie die haar krachtens de akte van echtscheiding is toegekend, nog altijd niet...

Griessel volgt het warme spoor van George Michael Stewart.

Hij vindt niemand in diens huis in Oranjezicht, maar de beheerder zegt dat de verdachte als parttime kelner bij Christie's werkt, een restaurant in de Langstraat.

Hij vindt geen parkeerplaats, zet de auto uiteindelijk op een laadzone in Waal en loopt de hoek om. Het restaurant zit vol voor de lunch. Het zijn alleen maar yuppies die je ziet. Hij wordt bij de deur begroet door een lange, gedistingeerde man die hem snel naar een tafel achterin begeleidt, naast de deur naar de keuken, en die hem een menukaart in zijn handen stopt.

Griessel neemt plaats en voelt hoe de mensen naar hem kijken. Hij hoort hier niet thuis. Hij kijkt schuchter naar de gerechten op het menu en stelt vast dat hij zich niet veel zal kunnen veroorloven. Hij kiest voor pompoensoep en kijkt weer op. Er zijn maar twee kelners, allebei blanken - de gedistingeerde die hem naar zijn tafel heeft gebracht en een andere, van gemiddelde lengte en bouw. Ze zijn allebei eender gekleed: in een zwarte broek, een wit overhemd en een zwart vlinderdasje. Ze hebben allebei kort zwart haar en zijn gladgeschoren. Allebei hun neuzen lijken op die van de bankovervaller.

De heer Doorsnee komt op hem toegelopen, blocnote en pen in de hand.

‘Zal ik u iets over onze speciale aanbiedingen vertellen, meneer?’ vraagt hij werktuigelijk, zonder Griessel te zien.

‘Wat is uw naam?’

‘Michael Stewart,’ zegt de man en hij bekijkt zijn klant aandachtiger.

‘Ik wil graag de pompoensoep.’

‘Ja.’ Hij noteert. ‘En daarna?’

‘Dat is alles, dank u, meneer Stewart.’

‘Tot uw dienst.’

De man gaat er haastig vandoor richting keuken.

Hij spreekt Engels, denkt Griessel. De bankovervaller sprak Afrikaans. Een rookgordijn?

Hij leunt voorover, zijn ellebogen op de tafel, zijn handen onder zijn kin. Hij kijkt naar de mensen rondom hem. Veelal mannen, hier en daar een vrouw. Het gerechtshof en het parlement zijn in de buurt, weet hij. Allemaal belangrijke mensen, met BMW's en Jetta's en GSM's. Aan de tafel naast hem drinkt een man vergenoegd een glas bier, het glas hoog opgetild, de adamsappel op en neer gaand, tot het laatste schuim uit het glas glijdt en hij het weer op de tafel zet, zijn mond aan een servet afveegt.

Griessel beeldt zich de warme gloed in die de drank in de maag van die man zal brengen, hoe die zich zal verspreiden, door zijn lichaam, naar zijn hoofd, warm en ontspannend en aangenaam - een tinteling, een stroom van genot, een gladstrijker van scherpe hoeken en kanten.

Hij wendt de blik af naar het peper-en-zoutstel op de tafel, steekt zijn hand uit, tilt het op. Zijn handen beginnen te zweten.

George Michael Stewart is nog altijd niet uit de keuken te voorschijn gekomen, beseft hij opeens. Hij bespeurt onraad.

Hij tast naar de Z88 aan zijn riem. Hij had de naam van de man niet mogen vragen. Hij kijkt naar de keukendeur. Hoelang zit hij hier al? Vijf minuten. Alleen de heer Distinctie rent haastig tussen de tafels door, neemt hier een lege wijnfles weg, vraagt daar of het smaakt.

Waar is Stewart?

Minuten gaan voorbij waarin zijn onrust toeneemt. Als de man lont heeft geroken en via de keukendeur ontsnapte, kan hij nu al bij het spoorwegstation zijn, beseft Griessel.

Een bord soep kan niet zoveel tijd in beslag nemen.

Hij neemt opeens een beslissing, staat op met de hand op de kolf van zijn vuurwapen, loopt haastig naar de keukendeur, een metalen deur die soepel zwaait. Met de rug tegen de deur en het pistool in de handen slaat hij de

deur keihard open en loopt tegen George Michael Stewart op die een bord goudgele soep voor zich uit draagt. De warme vloeistof loopt over het overhemd en de das van Griessel. Stewart steigert achterover, valt en komt op zijn billen terecht. Hij kijkt met grote ogen naar de vierkante gedaante die met een pistool voor hem staat.

‘Zo slecht is de bediening nu ook weer niet!’ zegt hij benauwd.

Advocaat Kemp, keurig gekleed in een donkergrijs pak en een modieuze stropdas, is even lang als Mat Joubert. Hij zit op de rand van het rommelige bureau, met Joubert en Louw op de stoelen voor hem. De advocaat is bezig naar Oost-Londen te bellen, want daar woont zijn cliënte, mevrouw Ingrid Johanna Coetzee, tegenwoordig.

Hij was dadelijk bereid om de rechercheurs te helpen. Hij is een gehaaste, efficiënte man met een diepe stem en haar dat pijnlijk netjes geknipt en gekamd is.

Joubert kijkt opnieuw naar de kleren van de man - het jasje met twee rijen knopen, de fijne streep in de stof.

Joubert heeft geen kleren om morgenavond naar de opera te gaan. Hij zal ook zo’n pak moeten kopen. Hij zal zijn haar moeten laten knippen. Als Hanna Nortier vanmiddag zegt dat ze meegaat. Als hij vanmiddag tenminste nog bij Hanna Nortier terechtkomt.

‘Ik begrijp het,’ zegt de advocaat in de hoorn. ‘Ik begrijp het. Goed. Bedankt. Tot ziens.’ Hij legt de hoorn neer. ‘Ze is met vakantie. Gaan duiken. Ik wist niet eens dat ze kon duiken. Zo’n klein, onbeduidend vrouwtje.’

De advocaat loopt naar de stoel met de hoge rug achter zijn bureau. ‘Ik wilde liever niets over de dood van haar man zeggen.’ Hij schrijft iets op een grote blocnote voor hem, scheurt het blad eraf en geeft het aan Joubert. ‘Hier werkt ze. Op de boekhouding. Ze zeggen dat ze pas maandag weer op kantoor zal zijn.’

‘Je zult het vliegtuig moeten nemen,’ zegt Joubert tegen Louw. Dan kijkt hij naar de advocaat. ‘Waarom zijn ze gescheiden?’

‘Zijn godsdienst,’ zegt de advocaat. ‘Ze kon het niet meer harden. Hij was vroeger televisietechnicus of iets dergelijks. Hij werkte voor een reparateur hier in Bellville, maar toen zag hij plots het licht en verloor hij zijn werk, omdat hij hele dagen in de kerk zat, een van die charismatische

toestanden waar ze iedere avond van de week halleluja en amen zingen en handjeklappen. Zij kon het niet meer aan. Gelukkig hadden ze geen kinderen. Eerst wilde hij niet scheiden. Tegen de wet en het geloof. Maar we hebben hem achter zijn gat gezeten. En de alimentatie... Zij had nooit gewerkt. Hij wilde dat zij de huishouding deed, moeder de vrouw was. Hij had ze in feite nooit allemaal op een rijtje...'

'Toen is hij met zijn eigen kerk begonnen.'

'Dat was na de echtscheiding. Ik weet er niet zoveel van, alleen wat zij me aan de telefoon vertelde. Ze kon niet geloven dat hij opeens kon preken, hij was altijd al een stille, futloze man. Nou ja, als iemand het licht ziet... Hij is blijkbaar in onmin geraakt met die andere kerk en is voor zichzelf begonnen. Er valt poen mee te verdienen, weet u.'

'Die zaak waar hij werkte?'

'Dat weet ik niet. Dat zult u aan haar moeten vragen.'

'Zeer bedankt.' Joubert staat op, Louw ook.

'Tot uw dienst. Ik help het gerecht graag waar ik kan. Zult u de Mauserman te pakken nemen?'

'Het is een kwestie van uren.'

Bij de deur draait Joubert zich om. 'Als ik vragen mag: waar koopt u uw kleren?'

'Queenspark,' glimlacht de advocaat. 'Maar ik moet iets opbiechten. Mijn vrouw koopt ze. Ik heb daar geen verstand van.'

Christie's is helemaal leeggelopen. Griessel zit aan de tafel, zijn das en overhemd weer redelijk schoon, maar nat van al dat vegen met vaatdoeken. Stewart zit tegenover hem. Ze roken de Gunstons van Stewart.

'Ik overval geen banken,' zegt Stewart. Zijn Afrikaans is redelijk, maar hij heeft een accent.

'Kunt u dat bewijzen?'

'Vraag maar aan Steve.' Hij wijst met zijn sigaret naar de andere man met vlinderdasje, die samen met een aantal zwarte vrouwen nog bezig is tafels af te ruimen. 'Ik ben hier iedere dag van tien uur 's ochtends tot twaalf uur 's nachts.'

'Mijn broer kan ook zo goed liegen.'

'Shit, de zaak is van Steve. Hij heeft het geld. Waarom zou hij liegen?'

'Hoe komt het dat u hier werkt?'

‘Omdat er niet genoeg werk is voor grimeurs, in Kaapstad. Ik had hier nooit naartoe moeten komen.’

‘Waarom hebt u het dan gedaan?’

‘Achter een vrouw aan. En vanwege de berg en de zee en de sfeer. Ze heeft me ondertussen verlaten, omdat ik geen geld had. Ik heb schulden bij de bank en grimeerjobs zijn zeldzaam. De laatste is alweer twee maanden geleden. Een Franse ploeg die een reclamespot kwam maken. En mijn auto betaal ik nog altijd af, ook al staat hij op de schroothoop...’

Griessel haalt een foto uit zijn zak. Elvis. ‘Kent u hem?’

Stewart kijkt. ‘Hij is...’ hij zoekt het woord. ‘Nonchalant.’

‘Zo?’

‘Kijk naar de bakkebaarden. Je ziet de lijn. Misschien omdat hij zichzelf grimeert. Misschien is dat moeilijker. Ik heb het nooit geprobeerd.’

‘Kent u hem?’

‘Nee.’

‘Ooit gehoord van ene Janek Milos?’

‘Mmmm...’

‘U kent hem niet.’ Griessel vraagt het niet. Hij stelt vast. Teleurgesteld, want hij had gehoopt dat het Stewart zou zijn. Janek Milos klinkt niet alsof het om een boerenzoon gaat die Afrikaans spreekt en die banken hoffelijk overvalt en de bankbedienden ‘liefje’ noemt. Zijn mooie theorie is bezig in duigen te vallen.

De rechercheurs komen terug voor nog meer adressen en Joubert voelt hoe de moed hem in de schoenen zinkt met ieder team dat de vergaderzaal binnenstapt na alweer een vruchteloze poging. Ze trekken nu alle Clarks zonder e na, met R en S als voorletters, nog altijd zonder resultaat.

Hij kijkt op zijn horloge. Zijn afspraak met Hanna Nortier komt hoe langer hoe dichterbij. En hij heeft nog altijd geen smoes verzonnen.

Louw is afscheid komen nemen. Hij had een plaats kunnen krijgen op het vliegtuig van halfzeven naar Port Elizabeth en Oost-Londen. Ze hebben nog eens de mogelijke vragen doorgelopen waar Joubert een antwoord op wil krijgen. Louw vertrekt, met wallen onder de ogen vanwege zijn kater.

Er komen nog twee rechercheurs binnen, hoofdschuddend.

‘Hoofdinspecteur, telefoon,’ roept Mavis vanaf de deur.

Hij staat op en loopt haastig naar de receptie. ‘Joubert.’

‘Met Bertus Botha, hoofdingspecteur. Wij hebben ene Hester Clarke gevonden. Maar ze is gestorven. Aan kanker. Begin december.’

‘Waar bel je vandaan?’

‘Het huis van haar zuster, hoofdingspecteur. In Vishoek. Ze was ongehuwd. Drieënvijftig jaar oud. Een kunstenaars. Ze ontwierp kerstkaarten en dat soort dingen voor een uitgeverij in Maitland, maar ze werkte thuis. Heeft ruggenmergkanker gekregen. De zuster zegt dat het van al dat zitten kwam, al zeiden de dokters iets anders. Alles wat ze over de Mausermoorden weet, heeft ze van de televisie en uit de krant, zegt ze.’

‘Dat weet ze heel zeker?’

‘Ja, hoofdingspecteur. We hebben haar de foto’s laten zien.’

‘En haar zuster heeft nooit contact gehad met Oliver Nienaber?’ Hij hoopt, wanhopig, want er kunnen niet zoveel Hester Clarkes in Kaapstad rondlopen en hij is ten einde raad, want hij móet de zaak rond zien te krijgen.

Het brein van Joubert onderzoekt nog andere mogelijkheden.

‘De dokter die de zuster behandelde - vraag haar zijn naam. Ik blijf wachten.’

Hij hoort hoe Botha de hoorn neerlegt en op de achtergrond praat. Dan komt Botha met de inlichting terug. Joubert noteert. Groote Schuur. Hij bedankt Botha en kijkt weer op zijn horloge. Hij heeft nog net de tijd om naar het ziekenhuis te rijden en daarna naar zijn therapeute.

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 38

De arts herinnert zich het geval Hester Clarke nog precies. ‘Ze klaagde nooit over pijn. Sterke vrouw, want het moet erg pijnlijk zijn geweest, vooral de laatste maanden.’

Wanneer had hij de diagnose gesteld?

Drie, vier jaar geleden al. Ze hadden alles geprobeerd.

Haar geestestoestand?

Sterke vrouw, dat is alles wat hij kan zeggen.

Joubert was blijven vissen, in de hoop ergens iets op te graven wat een nieuw licht op de zaak werpt. Maar in feite weet hij dat het een doodlopend spoor is.

Hij is naar de stad teruggeden, heeft via de radio met O’Grady gepraat.

Nog geen nieuws over Hester Clarke, zei O’Grady. De meeste teams waren al terug. Maar de woonwagen van dominee Jackie Coetzee begon interessant te worden. Onder de bank hebben ze 40.000 rand gevonden. Contant. En bankdocumenten die aantonen dat de kerk er warmpjes bij zit. Een missiefonds van 100.000 rand. En documenten over de kerk. Ledenlijsten, diakens, ouderlingen...

Breng ze mee naar kantoor, had Joubert gezegd. En laat Bertus Botha opnieuw naar de zuster van Hester Clarke gaan. Zoek uit tot welke kerk ze behoorden. En bel de familie van de andere slachtoffers weer op. Hoor de kinderen van Nienaber uit. Wat weten die van het Tabernakel van de Verlosser.

Terwijl hij rijdt overvalt hem een optimistisch gevoel. Iedere zaak, ieder dossier is als een bergbeklimming. Soms is de weg makkelijk en raak je vlug op de top, waar je het arrestatiebevel overhandigt: een keurig pakketje van motief en bewijsvoering, oorzaak en gevolg. Maar soms is de rots, zoals deze, glibberig en glad, zonder scheuren waar je handen en voeten

in kunt wurmen. Je klimt en glijdt, klimt en glijdt zonder vorderingen te maken, zonder pad naar boven.

Maar nu neemt de zaak een wending. Eindelijk iets waarvoor iemand een moord zou kunnen plegen. De hersenen en de organen van zes mensen de eeuwigheid in schieten.

Geld.

De wortel van alle kwaad. De drijfkracht, de aanzet tot stelen, schieten, slaan, hakken en in brand steken.

De adrenaline vloeit vrijelijk wanneer hij de wachtkamer binnenloopt en op een stoel neerploft. Ze zijn hem op het spoor. Ze zijn nu heel dichtbij. Vandaag nog is de zaak opgelost.

Hanna Nortier maakt de deur open en er ligt een glimlach op haar gezicht.

‘Kom erin, hoofdinspecteur Mat Joubert.’ Haar stem heeft iets vrolijks, en zijn hart juicht, want hij weet nu dat ze met hem naar de opera zal gaan. Hij loopt naar binnen en gaat zitten.

‘We zullen eerst over morgenavond praten,’ zegt ze terwijl ze zijn dossier openslaat. ‘Dan hebben we dat alvast achter de rug. Ik mag niet met je uitgaan. Ethisch fout. Het is onrechtvaardig tegenover jou, maar we hebben hier nog veel werk voor de boeg. Ik kan dit op geen enkele manier verantwoorden.’

Hij kijkt haar aan terwijl hij de grootste moeite doet om de teleurstelling niet van zijn gezicht te laten aflezen.

‘Maar er is ook de andere kant van de medaille. Ik ben geveleid omdat je mij uitvraagt. Ik kan me niet eens herinneren wanneer ik voor het laatst met een lange, sterke man waar dan ook ben geweest. Ik wil dolgraag *De barbier* zien. Ik wil onder de mensen komen. Ik wil de sleur doorbreken. Bovendien denk ik dat ik mijn professionele en mijn privé-leven uit elkaar kan houden en dit moet kunnen doen. Maar niet ten koste van jou.’

Ze praat snel, indringend. Deze Hanna Nortier had hij nog niet gezien, met handen die sierlijk dansen om haar woorden te onderstrepen, haar pupillen zwart en groot, haar schoonheid zo volmaakt dat hij de blik niet kan afwenden.

‘Ben jij in staat om de therapie en een persoonlijk samenzijn uit elkaar te houden, Mat?’

Niet te snel, vermaant hij zich. Niet te gretig.

‘Ik denk het wel.’ Kalm, effen, nadenkend.

‘Je moet het zeker weten.’

‘Ik weet het zeker.’ Te snel.

‘Als je van gedachte verandert, kun je mij morgen nog opbellen.’

Zouden ze samen gaan?

‘Ik zal mijn huisadres voor je opschrijven. Hoe laat begint de opera? Om acht uur?’

‘Ja.’

‘Ik zal om halfacht klaarstaan.’

‘Dank je.’ Waarom bedankt hij haar? Omdat hij zo ontzettend dankbaar is, zijn maagspieren trekken samen, een voorvertoning.

‘Hoe gaat het met je onderzoek?’

‘Goed, heel goed. We zijn nu heel dicht bij de oplossing.’

‘Vertel.’

‘Er is nog een moord gepleegd, vanochtend. Een dominee in een kerkent in Kraaifontein. Ze... we hebben geld gevonden in zijn woonwagen. Ik denk dat dit het motief zou kunnen zijn. En dan is het een kwestie van tijd.’

‘Ik ben blij voor je,’ zegt ze gemeend en schuift de map weg. Haar woorden krijgen een andere tempo. Ze kijkt recht voor zich uit. ‘Ik wil dat je me over die disciplinaire maatregelen vertelt.’

Het was vier maanden na de dood van Lara Joubert, maar dat zegt hij niet. Laat haar het zelf uitzoeken.

Ze is te haastig van privé naar professioneel overgeschakeld. Hij was er niet klaar voor. Hij had een zachtere landing verwacht en nu moet hij terugdenken, deuren openmaken en stemmen horen, zich de zwartgalligheid van zijn gemoed herinneren, de duisternis, het perfecte nachtzwart, pikzwart, het reuzengewicht, de stroperige koortsdroom, terwijl zijn hart daarnet nog zo licht was, een vogel in de vlucht.

Hij sluit de ogen.

Hij gaat schoorvoetend op zoek naar de beelden in zijn hoofd.

Hij had in bed gelegen. Het was winter.

De beelden verschijnen. Traag. Moeizaam vloeien ze terug, rommelig, door elkaar. Het was midden in de nacht, hij lag in bed, herinnert hij zich, ja, nu weet hij het weer, hij herinnert zich zelfs de smaak in zijn mond, de dekens, de droomwereld, hij zoekt zijn vrouw in het dodenrijk haar lach,

haar orgastisch gekreun, uhm uhm uhm, een telefoon rinkelt en er wordt gevraagd of hoofdinspecteur Joubert naar Parow komt, koud en nat, een noordwester...

Een huis met muren van beton, een paadje tussen de borders door en een fonteintje midden op het grasperk; de blauwe zwaailichten draaien de straat in; de burens in kamerjas die er staan en staren; de agenten in uniform die zeggen dat de man binnen is; hij heeft zijn vrouw doodgeschoten en wil niet naar buiten komen; de burens hebben de schoten gehoord en zijn gaan aankloppen en toen schoot hij op hen en tierde en schold hij hen allemaal de verdoemenis in; de wang van de buurman die bloedt omdat glasscherven van de ruit in de voorkamer die hebben opengehaald.

Hij was voor de deur gaan staan; de hoofdagent van Berovingen en Moordzaken had geroepen, nee, hoofdinspecteur, niet voor de deur, volgens het boekje moet je tegen de muur gaan staan, maar het boekje van Joubert lag toen onder een laag stof. Ik ben ongewapend, ik kom naar binnen en leg mijn dienstpistool op de lestenen drempel, maak de deur open en stap naar binnen; nee, hoofdinspecteur, mijn god, hij is hardstikke gek geworden.

Hij had de deur achter zich gesloten; de wind hoorbaar rond alle hoeken van het huis.

‘Ben je gek geworden?’ De grote .357 Magnum op hem gericht; de man in de donkere gang raakt buiten zinnen, doodsbang. ‘Ik schiet ze allemaal overhoop.’ Zijn eigen ogen knipperen niet, hij wacht tot het lood zijn kop binnendringt en het doek laat vallen. ‘Je bent gek, lazer op.’ Het speeksel spat om de mond van de man, zijn ogen zijn die van een dier; de grote revolver beeft. Hijzelf beweegt niet, staat er alleen maar, kijkt toe, ongeïnteresseerd.

‘Waar is ze?’ Zijn eigen stem, zonder enige emotie.

‘In de keuken. De slet. Ze is dood, de slet. Ik heb haar kapotgeschoten. Jullie kunnen allemaal verrekken.’ Het wapen werd met een ruk weer secuur op hem gericht; de hortende ademhaling van de man; zijn lichaam dat beefde.

‘Waarom?’

Een geluid - een snik, een kreet en walging, alles door elkaar; de revolver zakt enkele millimeters; de ogen van de man gaan dicht en weer open.

‘Van kant gemaakt...’

De wind en de regenvlagen op de ramen, op het zinken dak; licht dat over de muren glijdt, de schaduwen van struiken die dansen in de wind.

Het lichaam van de man valt tegen de muur, de revolver nog opgericht, zijn schouder tegen de muur; opnieuw dat geluid, nog eens, een uitgerekt gekerm; de man zakt op de vloer neer, zijn benen gebogen, met nietsziende ogen; ineenkrimpand, half zittend, half gehurkt, arm op de knie; de hand laat het vuurwapen los, een geluid als de wind, even mistroostig als zijn eigen ziel.

De ademhaling wordt rustiger.

‘Wat kon ik anders doen?’

Huilt. ‘Wat kon ik anders doen? Ze zei dat ze me niet meer wilde hebben. Wat kon ik anders doen?’

De schouders schokken krampachtig.

‘Ze was van mij.’ Als een kind. Een hoge huilstem.

Een stilte die duurt.

‘Zij zei tegen hem: “Ik ben de jouwe.” En ik stond hier - dat wist ze niet en ik hoorde wat ze zei. “Helemaal de jouwe.”’ De laatste woorden waren opnieuw een kreet; de stem versprong een octaaf, vol onbegrip.

“Je weet wel, net als gisteravond,” zei ze. En ik sla haar en zij rent. Eerst naar de badkamer.’

Hij kijkt smekend op. ‘Ik weet niet eens wie hij was.’ Hij krijgt geen reactie.

‘Wat kon ik anders doen?’

In de gang. Hij staat. De man zit tegen de muur, de revolver hangt tegen zijn kuit; buiten roept iemand: hoofdinspecteur, hoofdinspecteur; weer stilte, alleen de wind en de regen en de snikken, zacht en regelmatig nu; de ogen van de man op het vuurwapen.

De bewustwording van een mogelijkheid, een uitweg, verlichting; een afweging, de taxatie van de gevolgen, van de toekomst.

Een langzame beslissing. ‘Zou je naar buiten willen gaan?’

Ja, want hij kent dit verlangen, dit besluit; hij kent die duisternis, draait zich om, de deur is dicht, hij maakt hem open; geschreeuw daarbuiten: trek die deur dicht; hoofdinspecteur, God, je bent oké, wat doet die klootzak nou; binnen klinkt het schot; hij schrikt niet, blijft met gebogen hoofd staan tot ze beseffen wat er gebeurd is en hem voorbijhollen, naar binnen.

‘Het vonnis werd opgeschort.’

Hij kijkt naar Hanna Nortier, zonder schroom, recht. Ze wilde toch vragen stellen? Ze wilde toch weten? Ze wilde toch de ziel van Mat Joubert bevaren als een onbekende zee, de Dodenkust in kaart brengen, de bakens beschrijven, benoemen? Vraag maar, dokter. Vraag maar. Ik zal je vertellen hoe ik die nacht, toen ik weer thuiskwam, mijn hersenen bijna met mijn dienstpistool over het vloerkleed had laten spatten. Ik had de verlossing van mijn vriend in Parow gezien en gevoeld, ik kon hem aanraken, met mijn dienstpistool in mijn hand, mijn duim op de veiligheidspal, op weg naar Lara.

Willie Theal had op de deur gebonsd. Mat, jongen. Jongen toch. De magere arm om zijn schouders. Ze staan op de veranda, zijn hoofd op Theals borst, het pistool op de grond gericht, het ogenblik voorbij, de intensiteit weg.

Vraag maar, dokter.

Hanna Nortier ontwijkt zijn blik, schrijft iets op in dat rotdossier dat hij wil vastgrijpen, hardop lezen. Laat me even kijken wat de pientere dokter denkt...

‘En de petitie?’ Ze praat weer zacht, zoals de vorige keren, haar vrolijkheid verdwenen, verdreven door de donderwolk Mat Joubert, de enige intelligente donderwolk ter wereld, die schaduwen werpt waar hij wil, die de zon doet verdwijnen, de lach verjaagt.

‘Ze vonden dat mijn straf te licht was. Van der Vyver, de hoofdagent in Parow, zei dat ik opnieuw levens in gevaar kon brengen. Hij overlegde met de anderen. Hij had gelijk. Ze zijn naar Theal gestapt. Mijn bevelvoerder. Maar Theal zei dat het wel goed zou komen, dat ze overhaast waren. Toen hebben ze een petitie ingediend, tot bij de adjunct-districtscommissaris, die mijn vader nog had gekend. Die heeft de zaak gesloten. Hij zei dat loyaliteit de politie bij elkaar houdt. Mijn vader. Vanuit het graf gaf hij wat hij me in het leven niet kon geven. Is het niet ironisch, Hanna?’

Hij gebruikt haar naam voor het eerst, zonder enig respect. Ze had het daarbij kunnen laten, vandaag. Ze had vandaag over andere dingen kunnen praten, over koetjes en kalfjes, want hij is bezig overeind te krabbelen. Ik ben bezig overeind te krabbelen, Hanna, en nu kom jij in mijn hoofd rotzooien. Ik zal me beheersen, ik zweer het je, morgenavond is mijn hoofd weer in orde...

Ze snuit haar neus en dan pas ziet hij dat haar ogen vochtig zijn. Hij komt half overeind uit zijn diepe stoel.

‘Het leven is ironisch,’ zegt ze, haar stem beheerst. ‘Het is genoeg voor vandaag.’

Hij weet dat hij haar geraakt heeft en vraagt zich af hoe, en wat dat te betekenen heeft.

Janek Milos maakt de deur open en Bennie Griessel weet dat hij zijn man gevonden heeft

‘Het is j  uw neus,’ zegt Griessel.

De man draait zich om en rent het huis in. Griessel vloekt en gaat hem achterna in de hoop dat hij hem vlug te pakken krijgt, want na zo’n honderd meter is hij uitgeteld.

Milos gooit deuren dicht zover als hij kan lopen, maar de achterdeur is op slot en in zijn koortsachtige haast kan hij de sleutel niet omdraaien. Griessel duwt hem een schouder in de rug, pint hem vast tegen de deur. Hout versplintert, de adem ploft uit de mond van de man. Griessel is boven op hem, zijn knieën in de rug van de man. Hij duwt hem op de grond, trekt de arm naar achter, drukt hem tegen zijn nek. Boeien in de rechterhand. Klik. Hij neemt de andere hand. Klik.

‘Hallo, mijn liefje,’ zegt Griessel, en drukt een zoen op het kale achterhoofd van Janek Milos.

‘Als jij geen klacht indient tegen *The Argus*, dan doe ik het zelf,’ zegt de moeder van Margaret Wallace door de telefoon, de ontsteltenis hoog in haar stem.

‘Waarom, mam?’

‘Dat zeg ik niet. Het is gewoon ontzettend, zoals ze liegen.’

‘Wat schrijven ze, mam?’

‘Het zal je van streek maken.’

‘Mam, alsjeblieft.’

‘Ze zeggen... Goeie genade, liefje, het zijn allemaal leugens. Het is maar dat ik zo... zo...’

‘Moeder!’ Een wanhopig bevel.

‘Ze zeggen dat Jimmy met een andere vrouw was. De dag dat hij stierf.’

‘Bliksems, zeg dat het niet waar is,’ zegt de hoofdcommissaris die heen en weer loopt in de vergaderzaal. ‘De minister schijt in zijn broek en jullie komen mij vertellen dat jullie nog altijd niet precies weten hoe de vork in de steel zit. Jullie komen me vertellen dat er 40.000 rand in de caravan van die dominee is gevonden - en dat dat klopt omdat hij altijd op zaterdag naar de bank gaat. Jullie denken dat het allemaal om die kerk draait, maar de nabestaanden van de slachtoffers hebben er nog nooit van gehoord.’ Hij staat stil, gluurt naar De Wit en Joubert. ‘Hebben jullie enig benul van de druk? De districtscommissaris is te bang om zijn telefoon op te nemen en ik moet uit mijn kantoor vluchten omdat de perslui hun tenten op straat hebben opgeslagen. Die rotzakken zijn overal. De agenten hebben me ongeveer uit de klauwen van die aasgieren moeten redden, hier bij het hek. En jullie komen me vertellen dat de zaak nog altijd niet is opgelost.’ Hij begint weer te ijsberen, met zwaaiende armen. Zijn gezicht is rood, de aderen in zijn hals zijn gezwollen. ‘De minister zegt dat we in het buitenland worden uitgelachen. Wij simpele Boeren zijn zo dom dat ze ons een helderziende moeten sturen. Wiens idee was dat? Jullie hebben een lijst van de mensen die hij wil vermoorden, maar toch komen ze bij bosjes om. En nu lijken jullie alleen maar dankbaar omdat de namen op de lijst opraken.’

Hij schopt tegen een stoel. Die valt achterover, raakt de muur, springt terug, valt kletterend op de vloer en ligt stil.

‘Heeft niemand iets te zeggen?’

‘Hoofdcommissaris...’ zegt De Wit, zijn glimlach ziekjes en scheef.

‘Je moet me niet “hoofdcommissarissen”. In veertig jaar politiewerk heb ik nog nooit zoveel onkunde bij elkaar gezien. Jullie kunnen nog geen dooie wesp in een jampot vangen, als je het mij vraagt. Wat willen jullie eigenlijk dat die rotzak nog meer doet? Hier binnenwandelt en zijn verdomde Mauser aan de muur inlijst en zegt: Pak me, alsjeblieft? Alle politiemansschappen uit de hele provincie zijn al hier om te helpen. Wat kunnen we nog meer doen? Moeten die van Gauteng ook hier naartoe komen? Het leger misschien? Zullen we die ook maar inroepen, met tanks en bommenwerpers en de hele verdomde vloot? Laten we geen spelletjes spelen. Laten we ordentelijke lullen zijn. Kom, we bellen de Chinezen. Daar vind je sterrenwichelaars. En de Japanners. En we vragen Hollywood om jullie te komen filmen, want alleen hun camera’s ontbreken nog op het appèl.’

Nog een stoel tuimelt om, kletterend.

‘Godschristus.’

Ze kijken naar de grond. De Wit, Joubert, Petersen, O’Grady, Snyman en Vos.

De handen van de hoofdcommissaris bewegen, maar hij er krijgt er geen woord uit.

De deur gaat open. De hoofden draaien zich om. Griessel komt binnen.

‘Dames en heren,’ zegt hij trots. ‘Mag ik u “mijn liefje” voorstellen,’ zegt hij, en sleurt hem bij zijn overhemd naar binnen.

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 39

10 januari. 19.17 uur. Ondervraging van de verdachte SAP twee streep één streep negen vijf streep veertien, Berovingen en Moordzaken, Bellville-Zuid. Onderzoeksbeampte: recherchebrigadier Benjamin Griessel. Waarnemers: commissaris Bart De Wit, hoofdinspecteur Mat Joubert, hoofdinspecteur Vossie ... euh...'

'Gerbrand.'

'Hoofdinspecteur Gerbrand Vos. Eerste vraag aan de verdachte. Uw volledige naam?'

'Janek Wachlaff Milos.'

'Nationaliteit?'

'Eskimo. Dat hoor je toch. Ik praat vlot Eskimoos.'

'Nationaliteit?'

'Zuid-Afrikaan.'

'Nummer van de identiteitskaart?'

'Vijf acht nul zeven nul vijf vijf een twee zeven nul nul een.'

'Adres?'

'Irislaan zeventien, Pinelands.'

'U hebt het recht om u door een verdediger bij te laten staan. Als u geen verdediger hebt of u er geen kunt bekostigen zal de staat er van rechtswege een aanstellen. Te allen tijde kunt u vragen of de staat een alternatieve verdediger aanwijst, waarna de zaak voor de rechter van de districtsrechtbank of een hoger hof...'

'Spaar me. Ik wil geen advocaat.'

'U zult er een nodig hebben. We praten hier over gewapende overvallen, Wachlaff.'

'Het was een speelgoedgeweer.'

'Pistool.'

'Ook goed.'

‘Erkent u dat u dit verhoor vrijwillig ondergaat, zonder enige dwang of instigatie van de Zuid-Afrikaanse politie...’

‘Zuid-Afrikaanse Politiedienst.’

‘Excuus, commissaris. Zonder enige dwang of instigatie van de Zuid-Afrikaanse Politiedienst?’

‘Ja.’

‘Waar komt uw naam vandaan?’

‘Goeie ouwe Eskimonaam.’

‘U bent een grappenmaker, Wachlaff.’

‘Mijn pa was een Pool, oké?’

‘Is uw moeder een Afrikaanse?’

Stilte.

‘Wilt u antwoorden? Ten behoeve van de bandrecorder.’

‘Ja, dat was ze. Wat heeft dat ermee te maken?’

‘Beroep?’

‘Huisvrouw.’

‘Nee, uw beroep.’

‘Grimeur. Freelance.’

‘Nooit veel succes gehad?’

‘Mijn schuld niet. Verwijt het de SAUK. Hoe meer zij ondertitelen, hoe meer wij van de honger verrekken.’

‘Toen besloot u een paar banken te overvallen.’

‘Alleen Premier. De andere was om die daar een boodschap te bezorgen.’

‘Ten behoeve van het verslag: de verdachte wijst op hoofdinspecteur Mat Joubert. Waarom Premier, Wachlaff?’

‘Ze zijn het me verschuldigd.’

‘Ze zijn het u verschuldigd?’

‘Ik zou niet meer dan 45.000 rand hebben genomen. Dat is wat ze mij verschuldigd zijn.’

‘Hoezo?’

‘Mijn huis.’

‘Uw huis?’

‘Zij hebben de lening goedgekeurd. “Geen probleem, meneer Milos. We willen graag helpen, meneer Milos. U hoeft alleen maar hier te tekenen, meneer Milos. We doen er nog een kwart procent af.”’

‘Zo?’

‘Toen hebben ze de lening opgezegd. Want hun taxateur had de constructiefout niet opgemerkt voor ik het hun ben gaan vertellen.’

‘Constructiefout?’

‘De hele achtergevel is bezig in het verdomde zand weg te zakken, dat is wat er aan de hand is, maar het contract zegt dat de verkoper niet aansprakelijk is en ik had al getekend. “Het spijt ons, meneer Milos, maar er is niet genoeg waarborg voor de lening. Nee, het zou de hypothecaire schuld te boven gaan om het gebouw te herstellen, meneer Milos. We zullen de lening in debet boeken. Kijk maar naar alinea zus en zo, sub-alinea dit en dat, alleen is de rentevoet enigszins hoger, meneer Milos.” En toen moest de verdomde SAUK bezuinigen. Wat kon ik doen? Berovingen en Moordzaken opbellen?’

‘Toen begon u banken te overvallen?’

‘Ik zocht werk.’

‘Zonder resultaat.’

‘Nee, meneer. Ik werd bedolven onder de aanbiedingen: Twentieth Century Fox, MGM, Warners. Ze stonden in de rij. Nou en, ik wil toch geen miljonaire zijn op mijn achtendertigste?’

‘U ben grappig én sarcastisch, Wachlaff.’

‘Ga zelf maar eens werk zoeken met dat blanke velletje van jou, maat. “Welk beroep hebt u, meneer? Grime? We zullen u terugbellen, meneer. We zijn in feite druk bezig met positieve discriminatie.”’

‘Toen begon u banken te overvallen.’

‘Toen wilde ik terugpakken wat ze mij hadden afgepakt.’

‘Staat bekend als gewapende overval, Wachlaff.’

‘Mijn naam is Janek. En het was geen wapen. Het is speelgoed dat op een wapen lijkt.’

‘Bekent u dat u op 2 en 7 januari twee bijkantoren van de Premier Bank hebt beroofd van 7000 rand respectievelijk 11.250 rand. En dat u op 11 januari hebt geprobeerd om het filiaal van die bank in Milnerton te overvallen. En dat u op 16 januari het bijkantoor van BANKSA in Somerset-West van 3300 rand hebt beroofd? Telkens door de loketbediende met een vuurwapen te bedreigen?’

‘Je hebt dat stomme geweer gezien. Het is een speeltje.’

‘Kunt u bewijzen dat het speelgoedpistool hetzelfde is als dat wat u tijdens uw rooftochten hebt gebruikt?’

‘Nee. Maar verdomd...’

‘Ja.’

‘Ik wilde niemand verwonden. Ik was hoffelijk en beschaafd, tot op zekere hoogte, tot ze over die Mauserzaak begonnen te zeiken.’

‘Welke Mauserzaak, Wachlaff?’

‘Ik heet Janek. Jij weet heel goed over welke Mauserzaak ik praat. De kerel die bezig is het hele schiereiland te vermoorden.’

‘Wat weet u over de Mauserzaak?’

‘Wat ik en de rest van Zuid-Afrika in de kranten hebben gelezen.’

‘Waar verstoppt u uw Mauser?’

‘Hoor eens, ik ben bereid om samen te werken, maar ik ben niet bereid om naar onzin te luisteren.’

‘U bent ermee begonnen, Wachlaff. In Milnerton. Ik citeer uit de verklaring van mevrouw Rosa Wasserman. “En toen zei hij: ik had blijkbaar mijn Mauser moeten meebrengen.”’

‘Die dikke teef wilde niet meewerken. Ik wilde haar bang maken.’

‘Twaalf rechercheurs doorzoeken op dit ogenblik uw huis. Als ze de Mauser vinden...’

‘Ze zullen niets vinden.’

‘Hoezo, Wachlaff? Hebt u hem ergens anders verstoppt?’

‘Ik heb helemaal geen Mauser. Hoeveel keer moet ik het nog zeggen? Ik zou niet weten hoe ik er een te pakken kan krijgen. Ik heb een speelgoedgeweer gekocht dat echt lijkt en ik heb het niet eens uit de zak van mijn jasje gehaald, want ik was bang dat ze zouden merken dat het speelgoed was. Oké? Oké. Ik beken dat ik het geld heb gestolen. Maar het was geen roof. Het was geen diefstal. Alleen maar mijn eigen geld dat ik heb teruggepakt. Ik zou het geld van BANKSA hebben teruggegeven, maar ik moest eerst dat van Premier te pakken krijgen. Oké? Jij kan me niet dwingen iets te bekennen wat ik niet heb gedaan.’

‘Waar is het geld, Wachlaff?’

‘Janek.’

‘Waar is het geld, Janek?’

‘Het is mijn geld.’

‘Waar is het?’

‘Krijg de colère. Ik ga in ieder geval naar de gevangenis en als ik weer vrijkom, zal Premier me nog altijd de duimschroeven aanleggen over dat geld. Plus rente, verdomme. Dus wat haalt het uit?’

‘De rechter zal dit alles van een heel positieve kant bekijken, als u het geld teruggeeft, Janek.’

‘Het is mijn geld.’

‘Waar is uw geld, Janek?’

‘In het plafond. Onder de boiler.’

Ze houden spoedberaad in het kantoor van De Wit, de bevelvoerder nu als gelijke, in een breekbare camaraderie die tijdens de tirade van de hoofdcommissaris tot stand is gekomen.

De mond van Joubert is droog en smaakt naar oude sigaretten. Tijdens het verhoor heeft hij zijn voornemen om er niet meer dan drie per dag te roken overboord gegooit - alleen om van die geeuwhonger en de hoofdpijn bij zijn slapen af te raken. Hij heeft trek na trek met Bennie Griessel meegerookt. Hij wil nog altijd roken, maar het bordje van De Wit houdt hem tegen. IK KIES ERVOOR OM NIET TE ROKEN.

Ze lopen de dossiers een voor een door, passen en meten de puzzelstukjes in elkaar, maar het totaal geeft telkens een scheef, onvoltooid beeld, met gaten groter dan de stukjes die passen. Ze beginnen van voor af aan, bouwen theorieën op die de vorige met één vraag weer tenietdoen, schudden de kaarten opnieuw, bouwen op, breken af, tot ze beseffen dat ze nog niet tot de kern zijn doorgedrongen, dat de hoeken en kanten nog niet overeind blijven.

Rond kwart over elf besluiten ze dat ze zullen wachten op het verslag van het gesprek dat Bas Louw met Ingrid Johanna Coetzee zal hebben.

Hopelijk brengt de nieuwe dag een nieuw perspectief.

Joubert rijdt naar huis, zijn lichaam en geest bekaf, en met honger en dorst. De gebeurtenissen van die dag malen door zijn hoofd.

Er staat een auto voor zijn huis.

Hij stopt voor zijn garage en stapt uit, loopt naar de auto. Een BMW, ziet hij in het licht van de straatlamp.

Een beweging op de stoep.

Zijn hand tast naar het dienstpistool, het instinct neemt het over. De Z88 ligt in zijn hand, de adrenaline vloeit, de vermoeidheid is verdwenen, de zintuigen staan op scherp.

‘Jij rotzak.’

Hij herkent de stem.

Margaret Wallace komt doelgericht op hem toegelopen, zonder acht te slaan op het pistool. ‘Jij rotzak.’

Hij loopt haar tegemoet, verward. Hij kan haar niet in het plaatje passen. Hij ziet dat ze niet gewapend is. Ze is vlak bij hem, timmert met beide handen op zijn borst.

‘Je hebt het me niet gezegd.’ Ze slaat opnieuw op zijn borst. Hij zet een stap achteruit, verbluft, het vuurwapen zit in de weg als hij haar vuistslagen wil afweren. Haar handen zijn gebald, slaan onbeholpen op zijn borst. ‘Je hebt het me niet gezegd, jij rotzak.’

‘Wat...’ zegt hij en probeert haar handen vast te grijpen, maar ze blijven op zijn bovenlijf trommelen. Hij ziet haar vertrokken gezicht, alle waardigheid verdwenen. Alleen haat en pijn.

‘Ik had het recht het te weten. Wie denk jij dat je bent dat je dit achterhoudt? Wie denk je wel dat je bent?’

Hij krijgt haar rechterhand te pakken, dan haar linker. ‘Waarover hebt u het?’

‘Dat weet je, jij rotzak...’ Ze worstelt om los te komen, bijt in de hand die de hare vasthoudt. Hij laat haar met een kreet van pijn los, probeert van haar weg te komen.

‘Ik weet niet waar u het over hebt.’

‘De rest van de wereld anders wel. De hele wereld weet het. Je vertelt het aan de kranten, maar niet aan mij. Wat voor iemand ben jij?’

Zij slaat hem opnieuw. De slag treft hem op de lip en hij proeft het warme bloed dat in zijn mond vloeit.

‘Alstublieft,’ zegt hij, en zijn uitroep doet haar ophouden. ‘Zeg me alstublieft waar u het over hebt.’

‘Je wist dat Jimmy met een andere vrouw was,’ zegt ze, en begint te huilen, haar vuisten voor zich uit, alsof ze zich wil beschermen. ‘Jij wist het. Jij. Met je droevig verhaal over je vrouw. Als ik bedenk dat ik met je te doen had, jij klootzak. Als ik bedenk dat ik medelijden had. Je verdient het

niet. Wat voor iemand ben jij?’ Ze laat haar vuisten zakken, moedeloos, moe. Haar pijn is groter dan haar woede.

‘Ik... ik...’

‘Waarom heb je het niet gezegd?’

‘Ik...’

‘Waarom moest je het zo nodig aan de kranten vertellen?’

‘Ik heb het niet aan de kranten verteld...’

‘Lieg niet, jij klootzak.’ Als een pijl schiet ze weer op hem af.

Hij roept. ‘Ik heb het de kranten niet verteld. Het was iemand anders, verdomme. En ik heb het u niet gezegd omdat... omdat...’ God, omdat hij weet hoe dit voelt en omdat hij medelijden met haar had, in haar geleschort. Zij weet niet wat het is om de boodschapper van slechte tijdingen te zijn, de drager van slecht nieuws dat in de cellen van zijn eigen brein herinneringen oproept. ‘Omdat ik u niet... nog meer wilde kwetsen.’

‘Mij niet kwetsen? Je wilde me niet kwetsen. En nu? Nu ben ik niet gekwetst, jij stomme klootzak? Weet jij hoe dit voelt? Weet je dat?’ Ze staan op zijn grasperk, waar de dauw hier en daar als diamant in het straatlicht glinstert. Zijn huis is donker, de straat stil. Haar stem draagt ver.

‘Ja, ik weet het,’ zegt hij zacht.

‘Onzin,’ zegt ze opnieuw driftig. ‘Onzin, jij klootzak. Je weet het niet. Je kunt het niet weten.’

Het zijn niet de lange dag en de vermoeidheid en zijn zenuwen die rauwgeschrobd zijn door de hoop en de uitbrander van de hoofdcommissaris en de moord en het pijnlijk gesprek met Hanna Nortier. Het is het verlangen in hem om het kwijt te raken, het brouwsel dat na zesentwintig maanden wil overkoken, de smeekbede van zijn ziel om schoon schip te maken, om de zweer open te snijden die gevuld met etter onder zijn septische huid drukt. Hij duwt het scalpel er met een lichte beweging in, met een emotie tussen woede en paniek, tussen opluchting en angst.

‘Ik weet het wél,’ roept hij. ‘Ik weet het wél.’ Hij loopt op haar af, zijn schouders naar voren, zijn hoofd gebogen. ‘Ik weet het, net zo goed als jij. Beter. Veel beter. Ik weet het allemaal.’ Hij buigt naar haar toe, wil haar toesnauwen, haar straffen.

‘Ik weet het. Ik wilde het voor je verbergen. Heb je afscheid genomen? Toen je man die ochtend is vertrokken? Heb je afscheid genomen? Ik niet.

Ik heb zelfs geen afscheid genomen. Ze was gewoon vertrokken. Ik werd wakker, en ze was weg. Gewoon weg.'

Hij hoort zijn woorden tegen de muur van zijn huis weergalmen, hoort dan alleen zijn ademhaling, in, uit, hijgend, en ziet de afgrond waar hij nu over moet. Hij voelt de diepe duisternis ervan en hij wordt bang. God, hier moet hij over, als een koorddanser zonder vangnet. De angst begint klein, ergens in zijn buik, en zwelt dan aan, langzaam. Het drijft hem terug. Hij sluit de ogen. Hij weet dat zijn handen beven, hij steekt zijn voet uit naar het koord dat zich voor hem uitstrekt. Hij kan niet terug. Hij hoort zijn ademhaling.

'Ze was gewoon vertrokken.' Zijn stem is zacht, maar hij weet dat ze de angst kan horen.

Adem.

'Soms werd ik midden in de nacht wakker om haar schouder of haar heup aan te raken. Die waren altijd zo warm...'

Hij zucht diep.

'Het was mijn... Het was mijn toevluchtsoord, in het donker, te weten dat zij er was. Ze kon zo makkelijk in slaap vallen. En ik heb het nooit geweten. Ik heb haar gevraagd wat ze in feite voor Sanab deed. Dan lachte ze en zei dat het undercover was. Maar wat? Ze mocht het niet zeggen. Drugsonderzoeken moesten altijd geheim blijven, ook voor mij. En dan viel ze in slaap, als een kind met een onschuldig geheimpje. Misschien heb ik iets gemist. Misschien had ik scherper moeten kijken. Meer vragen moeten stellen. Als ik niet zo druk bezig was geweest met mijzelf en met mijn onderzoek.'

Zijn lach klinkt spottend, een snik. Het geeft hem de moed om de volgende stap te zetten, ook al slingert het lange, dunne koord boven de afgrond.

'Ik dacht dat als ik alleen maar drugsspelletjes voor Sanab zou moeten spelen, dat ik dan ook makkelijk de slaap zou vatten. Zo arrogant. Ik lag naast Lara te woelen en me superieur te voelen.'

Margaret Wallace steekt haar hand naar hem uit, laat die op zijn arm rusten. Op dit ogenblik is het een reddingsboei. Dan trekt hij zijn arm weg. Hij moet de overkant alleen bereiken, weet hij. Hij verdringt de emotie, het zelfbeklag, het gehuil.

‘Ik was ontzettend zelfingenomen.’ Alsof dit verklaart waarom hij haar hand niet verdient.

‘Het is vreemd,’ zegt hij, haast verwonderd. ‘We leven alleen in ons eigen hoofd. Als gevangenen. Ook als we naar buiten kijken, leven we alleen maar hier, onder onze hersenpan. In feite weten we niets. We leven met iemand anders samen, iedere dag, en we denken dat we weten, omdat we zien. En we denken dat zij weten, omdat zij ons zien. Maar niemand weet iets. Ik was zo tevreden over mezelf, in mijn eigen hoofd, met mijn grote taak. Zo belangrijk. Zo schoon.’

Hij grijnst in het donker, maar hij weet het niet. Zijn handen beven, zijn ogen zijn nog altijd dicht.

‘Dat is de moeilijkheid wanneer je niet buiten je eigen hoofd kunt treden. Dan kun je denken dat alles schoon is. Omdat Silva zo smerig was. We denken in zwart-wit. Silva was een doder, smerig en zwart. En ik, het schoon, helderwit van de gerechtigheid. Ze spoorden mij aan: pak hem. Ze maken het nog schoner: pak Silva voor de moord op die meisjes, de twee vrouwen die hij als menselijk afval bij een vuilnisbelt heeft laten gooien. Pak hem voor de rechercheur van Berovingen en Moordzaken met een schotwond in het voorhoofd. Pak hem vanwege zijn drugs, zijn onaantastbaarheid, zijn pikzwarte ziel.’

Joubert kijkt achterom en ziet dat hij vorderingen maakt op het dunne koord.

Hij zet een grotere pas.

‘Het is tegen de wet om verborgen microfoons aan te brengen. We mogen dat niet doen. Maar als je schoon bent, heb je macht. Ik ben ze gaan huren, in Voortrekkerweg bij een privé-detective met een rood gezicht, en ik ben naar Clifton gereden en heb gewacht tot het ochtend was, en veilig. Een mooie ochtend zonder wind of wolken, in de woning van Silva die uitkijkt over de zee. Er stond een telescoop op het balkon. Alles was zo wit. En duur. Ik was bang, moet ik bekennen. En haastte me. Een mens maakt vergelijkingen, terwijl hij microfoontjes aanbrengt. Dan bedenk je waar je bent en kijkt naar de zaken die je met geld kunt kopen. Eén op de telescoop, één bij de bar, één bij het bed, één in de telefoon. En 250 rand van mijn eigen geld voor de beheerder, om de ontvanger en de recorder in de meterkast in de kelder te mogen plaatsen.’

Hij denkt niet vooruit, maar hij weet instinctief dat het koord zal slingeren, dat de kabel voor hem dun en onbegaanbaar zal worden, en nu wil hij rechtsomkeert maken. Hij stapt vlugger, praat zijn angst dood.

‘Lara was die avond niet naar huis gekomen. Ik heb naar Sanab gebeld. Ze zeiden dat ze moest werken. Wat voor werk? “Je weet dat ik het niet mag zeggen.” Het is mijn vrouw. “Ze werkt undercover, Joubert. Je kent de regels.” Ik liep door het huis en rook haar, zag haar tijdschriften in de woonkamer en bij haar bed. En ik dacht aan mijn intriges, aan mijn microfoons en de recorder, en vroeg me af of de band zou lopen. Ik sliep slecht. Het was een lange nacht. Toen reed ik weer naar Clifton en liep ik de trappen af. Het was donker in de kelder.’

Hij wil het uitschreeuwen, want het koord onder hem zwaait. Hij wil vallen. Hij wil de afgrond recht onder hem zien - zijn armen grijpen en zwaaien om zijn evenwicht te bewaren, zijn hele lichaam beeft. Hij weet niet of hij nog aan het praten is, of iemand hem kan horen. Alleen dat hij het karwei moet klaren.

Hij heeft de meterkast in het donker opengemaakt, de koptelefoon opgezet, het bandje teruggespoeld. *PLAY*. Hij leunde met zijn hoofd tegen de metalen rand van de kast en hij luisterde naar de geluiden op de cassette. Zijn hoofd wil er beelden bij verzinnen - hij is het witte licht van de gerechtigheid, Silva is zwart. Hij hoort een deur die opengaat. *Zo, wat vind je ervan? Silva.*

Het is mooi. Wat voor muziek heb je?

Hij komt met een ruk overeind, stoot met zijn hoofd tegen de meterkast. God, dat is Lara. Is ze het?

Wat wil je horen?

Ritme.

Geschuifel. Rockmuziek, oorverdovend luid, onverstaanbare stemmen, muziek. Minuten, minuten, minuten gaan voorbij. De spanning in zijn nek en schouders. Wat gebeurt er daarboven? Hij kan het niet horen. Onduidelijke stemmen, Lara die zorgeloos lacht tussen twee nummers door. Silva, *o baby*, Lara die lacht, muziek. Hij spoelt de cassette door, beluistert korte stukken, de zang en het ritme zijn richtsnoeren, stilte tussen de nummers. Twintig, dertig minuten later op de band: de muziek is anders, traag, zachter. Hij spoelt de band terug, vindt het punt waar de rockmuziek

ophoudt: opeens een doodse stilte, geschuifel, ijs dat in een glas rinkelt, Silva, *hm*, trage muziek, luid, dan zachter, stilte, gekraak, hij herkent het, een bed, Silva's, een groot wit bed, *prachtig lichaam, baby, je kunt dansen maar kun je ook neuken*, ijs in een glas ting-ting, niet te veel drinken, baby, ik wil die tietten, laat me meer zien, laat me alles zien, baby.

Kijk naar me. Zijn Lara. Hij ziet zijn Lara voor zich, hij kent zijn Lara, kent de heesheid van haar stem, de manier waarop ze de woorden lijzig zegt. Hij wil haar tegenhouden. Niet met die man, Lara, niet met hem. *Jezus, baby, je lijf, heet stuk, trek dat uit, baby, ja, ja, kom hier.* Lara lacht: *We hebben alle tijd.* Silva: *Nu, baby, nee nu, vooruit, baby.* Lara lacht. Stilte. Het bed, de geluiden van het bed, geluiden. *Aha, goed zo. Neem hem, neem hem, Jezus, goed, nu, naar binnen, uhm, Jezus baby, uhm, uhm, Jezus baby, wat ben jij goed, uhm.* Het behoort hem toe, het zijn zijn geluiden, zijn Lara, zijn Lara. Hij wil de koptelefoon afrukken, de trap oprennen, hen tegenhouden. Maar dit is gisteravond, niet nu. De stemmen op het bandje. Uhm, uhm, uhm. Zijn cel, zijn ijskoude cel. *Ja, schiet op, ja, berijd me, baby, Jezus, uhm, Jezus, uhm, yes baby, ik kom, ik kom, o, uhm, o uhm, kom, baby, kom baby, uhm uhm.* Sneller, nog sneller. Zijn Lara, hij kent zijn Lara, kent haar, kent haar, kent haar. De muziek zwijgt. Alleen de ademhaling is te horen - trager, trager, stil, rustig, stil. Geluiden, van het bed. Stilte. Gekraak.

...ga je?

Slaap maar.

Kom terug.

Een ogenblikje.

Wat doe je? Een uitroep. Bezorgd.

Even iets controleren.

Stilte.

Laten we dit even bekijken.

Wat doe... die is van mij. Zijn Lara. Angstig.

Wat is dit hier?

Het bed kraakt luid. *Dat is van mij.* Zijn Lara.

Het was te gemakkelijk, baby. Ik wist dat het te gemakkelijk liep.

Dofweg, het geluid van Silva's vuist. *Doef.*

Ah. Zijn Lara. Een klein geluid. *Ah.*

Jij teef, wou je me doodschieten, je denkt zeker dat ik stom ben, teef, voor wie werk je, je denkt zeker dat ik stom ben maar dit was te makkelijk, je mag nooit een makkelijke wip vertrouwen, baby, jij gaat eraan.

Je bent gek, Silva, je bent gek, ik heb dat altijd bij me, je weet toch hoe de wereld is, Silva, alsjeblieft.

Je mag nooit een makkelijke wip vertrouwen, heeft mijn ma me geleerd, jij bent een stille, baby. Je denkt dat ik stom ben, maar je hebt overdreven, jij denkt dat ik stom ben als ik drink, baby. Wie heeft jou gestuurd.

Je bent gek, Silva, ik weet niet waarover je ah...

Ik vermoord je, teef, wie heeft je gestuurd, het maakt niet uit, ik stuur je terug, kijk me aan baby, je hebt voor het laatst geneukt, kijk naar me...

Nee, Silva, alsjeblieft...

... kijk naar me

Alsjeblieft, alsjeblieft...

Het schot doet hem opspringen, scheurt door hem heen, scheurt door zijn vlees en bloed en zijn ziel en velt hem, het is zijn leven, zijn leven dat aan stukken valt, hij valt, samen met de brokstukken, de resten, de band die klikt, het gele lichtje gaat uit, de band die shrrrrrrr terugspoelt, naar het begin, zijn lichaam schokt, schokt, schokt en nu staat hij op het grasperk en beeft want de kou is zo diep en Margaret Wallace houdt hem vast, de band die stopt en terugspoelt, het gele lichtje, een deur die opengaat, voetstappen, zo, wat vind je ervan; *het is mooi, wat voor muziek heb je*, Margaret Wallace die hem vasthoudt, steviger, steviger, om het schokken te bedwingen, ze schokt met hem mee, drenkelingen, snikkende drenkelingen tussen de struiken van zijn tuin.

Hoofdstuk 40

‘Ze hebben haar bij de rivier gevonden, op dezelfde plek als de anderen. Ze zijn hem gaan oppakken, hij heeft zijn wapen getrokken en ze schoten hem neer.’

Hij drinkt van zijn koffie - donkere, sterke, zoete koffie - en hij trekt aan een sigaret en kijkt over de keukentafel heen naar Margaret Wallace.

‘En jij,’ vraagt ze.

‘Ik weet het niet. Er zit een leemte, ergens. Ik zat op het strand en de mensen liepen voorbij en keken naar me en ik ben opgestaan. Ik ging terug naar de privé-detective en gooide zijn spullen naar hem toe en sloeg hem neer en ik liep naar buiten en bleef lopen, tot in Voortrekkerweg en naar huis. En toen kwamen ze en ze vertelden het me en ik kon hen niet zeggen dat ik het al wist. Dat was het ergste, ik kon niet zeggen... Ze zijn de hele nacht gebleven.’

Koffie. Sigaret.

‘Ik heb niet gehuild, toen. Dit is de eerste keer dat ik om haar huil.’

Ze blijven zwijgend tot de vroege ochtend zitten, tot de koffie op is en zij overeind komt.

‘De kinderen...’

Hij knikt en loopt met haar mee tot bij haar wagen. Ze kijkt naar hem, maar vindt geen woorden. Ze start de motor, doet de lichten aan, legt haar hand op de zijne en rijdt de straat uit. Hij kijkt de rode lichten na, staat op de stoep, leeg. Het abces is opengemaakt; de zweer heeft gebloed, rood, schoon. Het bloed vloeit in een soepele stroming door hem heen en hij kijkt op naar de sterren die nu flonkeren. Hij loopt zijn huis binnen, doet de lampen uit, loopt in het donker naar zijn kamer, trekt zijn kleren uit, gaat op bed liggen en denkt aan Lara, alle deuren in zijn hoofd helemaal geopend. Lara, Lara, Lara. Tot het licht door de gordijnen begint te schijnen.

Dan staat hij op en laat het bad volstromen met warm water, kruipt erin en wacht tot de kou is verdreven. Hij wast zich met veel schuim, wast indringend alle hoeken van zijn zware lichaam, spoelt zich af en boent zich met de handdoek droog tot zijn huid rood ziet. Hij trekt schone kleren aan - wit overhemd, grijze broek, gestreepte das, donkerblauw jasje. Hij loopt naar de keuken, haalt borstel en schoensmeer te voorschijn, poetst zijn schoenen en trekt ze aan. Hij sluit de voordeur, stapt in zijn wagen en zet de ruitenwissers aan om de dauw weg te vegen. Hij neemt zijn gewone route.

Bij Berovingen en Moordzaken begroet Mavis hem in het voorbijlopen. Hij glimlacht vaag, loopt de trappen op, door de gang, zijn kantoor binnen, gaat zitten. De werkelijkheid lijkt irreëel, wat onscherp.

Zijn vingers wrijven over zijn slapen, zijn ogen.

Mauser.

Hij leunt voorover, de ellebogen op het bureau. Met de handpalmen wrijft hij zijn ogen uit, zijn vermoeide ogen. Hij probeert zich te concentreren, probeert scherp te zien. Bas Louw. Wanneer zou die bellen?

Er is niets wat hij nog kan doen. Alleen maar wachten. Nee, hij moet iets doen. Hij moet iets doen.

Wallace, Wilson, Ferreira, MacDonald, Nienaber, Coetzee.

En Oberholzer.

Bel haar ouders op. Vraag naar Coetzee, de kerk.

Trage bewegingen, werktuigelijk.

‘Hallo?’

‘Met Joubert, mevrouw, van Berovingen en Moordzaken in Kaapstad.’

‘Goedemorgen.’

‘Ik heb nog enkele vragen, mevrouw.’

‘Over die Mausermoorden?’

‘Ja, mevrouw.’

‘We hebben de namen herkend, de volgende dag.’

Hij voelt zich schuldig. Hij had het hun moeten zeggen.

‘U belt waarschijnlijk over die van gisteren. De dominee.’

‘Ja, mevrouw.’

‘Ik heb haar brieven herlezen. Niets.’

‘Ook niet over de kerk?’

‘Nee.’

Een doodlopend spoor. ‘Dank u, mevrouw.’

‘Het was een ongeluk. Wij zijn ervan overtuigd dat het een ongeluk was.’

‘Ja mevrouw.’

‘Goed, wel...’

‘Dank u, mevrouw,’ zegt hij, en herinnert zich opeens de vraag die hij ergens in zijn hoofd heeft opgeborgen en nog niet heeft gesteld. Laat zitten, het is een doodlopend spoor. Hij vraagt het toch, uit plichtsbesef, toevallig.

‘Nog één dingetje. Waar werkte ze vóór Petrogas?’

‘Cee Cee Cee.’

Hij begrijpt haar niet.

‘Een college.’

‘CCC?’

‘Cape Commercial College. Ze organiseren opleidingen voor zakenlui. Ik weet niet of ze nog bestaan. Carrie zei dat ze te gierig waren, en ze is weggegaan.’

Cape Commercial College. Hij proeft de naam op zijn tong, wil hem ergens inpassen, vindt de plek niet.

‘Dank u, mevrouw.’

Vormelijk, zoals het hele gesprek. Ze zijn hem vijandig gezind, de ongelovige Thomas die hun perspectief van ongeluk en tragiek omver wil werpen.

Cape Commercial College.

Zijn gedachten stoeien in het rond, op zoek naar een verband. Hij zegt de naam opnieuw, hardop, rolt zijn schouders naar achteren en naar voren om de stramheid te verlichten. Zijn gedachten zijn verward. Hij steekt een sigaret op, zakt achterover, probeert zijn gedachten te ordenen. Begint van voor af aan. Denkt na over Wallace, Wilson, Ferreira, MacDonald, Nienaber, Coetzee. Hij vindt niets. Hij weet dat hij iets over het hoofd ziet. Hij is moe. Er is niets. Zijn verbeelding speelt hem parten.

Een helder ogenblik - het is daar, ergens. Wanhopig haalt hij zijn blocnote te voorschijn, bladert het door. Niets, niets, niets.

Hij staat op, rekt zich uit, dooft de Winston en loopt door de stille gang. Het is nog te vroeg voor de anderen. Hij wil in de kantine iets warmes en zoets halen - en herinnert het zich, opeens, in de gang. Hij staat stil, houdt de adem in, te bang om te hopen, te bang om te denken. Er hingen diploma's aan de muur in de studeerkamer van J.J. Wallace, maar - idioot

die hij is - hij heeft er niet aandachtig naar gekeken. Hij draait zich om en rent naar zijn kantoor, en voor hij de telefoon kan opnemen, herinnert hij zich wat Gail Ferreira over haar man, Floris, zei: 'Hij zei altijd dat hij zijn eigen baas wilde zijn. Hij heeft ooit een cursus gevolgd om een eigen zaak te beginnen...'

Zijn hart roffelt in zijn borst, haast beangstigend.

In de studeerkamer van Nienaber, aan de muur. CAPE COMMERCIAL COLLEGE BUSINESS SCHOOL - hierbij wordt het certificaat verleend aan O.S. Nienaber voor de voltooiing van de cursus kleinbedrijfmanagement.

Hij steekt zijn hand uit naar de telefoon. Die begint opeens te rinkelen.

'Joubert,' zegt hij, maar hij luistert nauwelijks. Zijn gedachten malen.

'Met Margaret Wallace.'

Hij is verstomd over de toevalligheid. 'Waarom bel je?' vraagt hij opgewonden, tactloos.

'Om te zeggen dat het me ontzettend spijt.' Haar stem draagt nog het nachtelijk trauma.

'Ik heb iets ontdekt,' zegt hij, want over de nacht wil hij nu niet praten. 'Je man, heeft die een cursus gevolgd? Een cursus bedrijfskunde, aan het Cape Commercial College?'

Drie hartkloppingen lang blijft ze zwijgen. 'Het is lang geleden,' zegt ze en hij hoort hoe moe ze is. 'Zes of zeven jaar, misschien acht.'

'Maar hij heeft dat inderdaad gedaan.'

'Ja.'

'Ik heb een datum nodig. En een adres, en namen. Eender wat.'

'Waarom? Ik bedoel, het is zo lang geleden.'

'Ik denk dat dit het verband is. Dat we daarnaar op zoek zijn.'

Opeens begrijpt ze het dringend verzoek, de opwindende in zijn stem.

'Ik zal het opzoeken. Ik bel je terug.'

'Dank je,' zegt hij, maar de verbinding is al verbroken.

Hij zoekt het nummer op in de gids. Cape Commercial College, Protea Rd, Woodstock, Box 214962, Kaapstad. Hij belt op. De bel rinkelt lang. Hij kijkt op zijn horloge. Twintig over zeven. Te vroeg, hij zal moeten wachten. Hij belt Gail Ferreira op, maar er wordt evenmin opgenomen. Waarschijnlijk is ze op weg naar haar werk. Waarom is zijn timing zo slecht? Niemand om naar het huis van Wilson en de boot van MacDonald te

sturen, nergens mensen om de telefoon te beantwoorden. Hij weet dat hij de oplossing heeft, weet nog niet hoe het precies in elkaar zit, maar wel dat hij gelijk had - er is een verband. Hij heeft gelijk, dames en heren, Mat Joubert is niet dom, hij heeft alleen wat averij opgelopen, een klein beetje averij - goed, goed, flink wat averij, maar die kan worden hersteld. De grijze cellen werken nog, dames en heren, en vandaag zal hij de zaak afronden en vanavond met Hanna Nortier naar *De barbier* gaan en dan, dames en heren, beginnen de herstelwerkzaamheden in alle ernst. Want hij is vrij - de wond bloedt, maar de etter is eruit.

Hij wil koffie en een Wimpy-ontbijt met spek, eieren, worstjes, gebakken tomaat en toost met boter, en een Winston toe - het leven is zo slecht nog niet - en daarna zal hij opnieuw lijnen en mager en fit en een niet-roker worden. Hij staat op, de moeheid van zijn schouders verdwenen als een nutteloos kledingstuk. Als hij koffie gaat halen, hoort hij in de gang zijn telefoon rinkelen en rent terug.

‘Het was in 1989,’ zegt Margaret Wallace. ‘Gedurende drie maanden in ’89 - augustus, september, oktober. Ik weet het nu weer. Hij volgde een cursus en aan het eind is de hele groep samen weggegaan, voor enkele dagen. Er hangt een certificaat aan de muur, en ik heb een onderwijsprogramma en een prospectus gevonden. Hun adres is Protea Road, Woodstock. De man die het diploma ondertekende is Slabbert. W.O. Slabbert, de administrateur. Het is al zeven jaar geleden, hoofdinspecteur... Wat kan het in ’s hemelsnaam betekenen?’

‘Ik laat het je weten eer de dag om is.’

Petersen komt als eerste aan. Joubert stuurt hem naar Houtbaai, naar de boot van MacDonald. Dan komt O’Grady en die krijgt ook onmiddellijk een opdracht. Snyman is te laat. ‘Ik herinner me iets dergelijks te hebben gezien in de kleerkast van Dries Wilson, hoofdinspecteur, een soort certificaat, tussen de andere spullen, achterin onder de fotoalbums. Maar ik dacht niet dat het iets te betekenen had.’

‘Ik ook niet,’ zegt Joubert. ‘Ga het halen.’ De Wit loopt heen en weer in het kantoor van Joubert, de vinger zenuwachtig op zijn neus. Vos drinkt thee, zegt dan rustig: ‘Je hebt hem te pakken, partner.’

De telefoon rinkelt. O’Grady, vanuit Nienabers huis. ‘Het jaartal op het diploma is 1989, hoofdinspecteur. Het klopt.’

Ze wachten, praten, overpeinzen. Halfnegen. Hij belt Gail Ferreira op haar werk. 'Ja, het was in '89, hoofdinspecteur. Laat in het jaar, te laat in het leven van Floris. Hij was al te waardeloos.'

'Zeven jaar,' zegt De Wit. "Dat is een lange tijd.'

'Inderdaad,' zegt Joubert.

De telefoon rinkelt opnieuw. 'Met Bas Louw, hoofdinspecteur.' Zijn stem klinkt zwak, als die van een oude man.

'Wat scheelt eraan, Bas?'

'Jezus, hoofdinspecteur. Ik moest een boot nemen om haar te pakken te krijgen.'

'En?'

'Zeeziek, hoofdinspecteur. Ik word vreselijk zeeziek.'

'Is mevrouw Coetzee daar bij jou, Bas?'

'Ja, hoofdinspecteur, maar ze kent niemand van de anderen.'

'Vraag haar of Coetzee in 1989 een cursus bedrijfsbeheer aan het Cape Commercial College gevolgd heeft, Bas.'

'Een cursus bedrijfsbeheer aan het wat, hoofdinspecteur?'

'Vraag haar alleen maar of hij in 1989 op het Cape Commercial College was.' Hij spreekt de naam langzaam uit, beklemtoont iedere lettergreep. Hij hoort hoe Louw zijn handpalm over de hoorn legt en hij wacht.

Louw klinkt verbaasd. 'Ja hoofdinspecteur. Hij...' Joubert hoort dat de vrouw Louw in de rede valt, maar kan niet verstaan wat ze zegt. Hij hoort dat Louw ongeduldig 'ja, ja, ja,' zegt. Dan praat Louw opnieuw in de hoorn. 'Ze zegt dat hij rond Kerstmis in onmin is geraakt met zijn vroegere kerk. Kerstmis '89. Ze zegt dat de problemen toen begonnen zijn.'

'Heeft hij niets over de cursus verteld? Over de andere mensen die hem volgden?'

Opnieuw een onduidelijk gesprek met de vrouw. 'Nee, hoofdinspecteur, hij heeft er niets over gezegd.'

'Bedankt, Bas.'

'Is dit alles, hoofdinspecteur?'

'Dit is alles, Bas. Je mag...'

'Dat college, hoofdinspecteur - is het een nieuw spoor?'

'Het ziet ernaar uit dat ze er allemaal samen waren.'

'Barst.'

'Je mag terugkomen, Bas. Neem de boot maar.'

‘Hoofdinspecteur?’

‘Grapje, Bas.’

‘Ha-ha,’ lacht Bas zonder humor.

Leon Petersen keert terug uit Houtbaai. ‘Niets te vinden, geen certificaat, niets.’

‘Zijn mensen?’

‘Ze herinneren zich zoiets niet.’

‘Het maakt niets uit. MacDonald is er duidelijk bij betrokken, door Nienaber.’

‘Wat nu?’

‘We zullen het Cape Commercial College een bezoekje brengen.’

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 41

W.O. Slabbert, de administrateur, directeur en enige aandeelhouder van Cape Commercial College, is een bullebak van een man met dubbele onderkin, een brede, platte neus, een breed, kaal voorhoofd en grote, vlezige oren. Hij heeft stekeltjeshaar. Hij lijkt ingenomen met de afvaardiging van Berovingen en Moordzaken die in het gelid zijn kantoor komt binnenlopen - Joubert voorop, gevolgd door O'Grady, De Wit en Petersen.

‘Zeg maar W.O. Jullie willen waarschijnlijk een cursus volgen,’ zegt hij, pen in de hand nadat iedereen is voorgesteld en een zitplaats heeft gevonden. Hij snuift en zijn neus maakt een kleine krul net boven de linkermondhoek.

‘Nee,’ zegt Joubert.

‘Jullie willen geen cursus volgen?’ Snuif. Weer die eigenaardige beweging van de neusvleugel.

‘We zijn bezig met een onderzoek naar een reeks moorden die de afgelopen veertien dagen op het schiereiland zijn gepleegd, meneer Slabbert.’

‘Zo.’ Teleurstelling.

‘We vernemen dat een juffrouw Carina Oberholzer voor u heeft gewerkt.’

‘Ja?’ Voorzichtig.

‘Vertel ons iets over haar.’

‘Is ze dood?’

‘Ja.’

‘Carina is dood,’ zegt hij alsof hij het niet kan geloven, snuift weer. Joubert wou dat de man zijn neus snoot.

‘Hoelang heeft ze voor u gewerkt?’

‘Vier, vijf jaar. Wie... Hoe is zij gestorven?’

‘Wat voor werk deed ze hier, meneer Slabbert?’

‘Ze zat op de administratie. Ik heb haar dadelijk na de middelbare school in dienst genomen toen we nog klein waren, alleen nog maar een correspondentie cursus elektronica aanboden. Carina is dood?’

‘Zij werkte op de administratie?’

‘Dat is ons meeste werk, de administratie. De inschrijvingen behandelen, de lessen opsturen, het huiswerk bij de docenten bezorgen. Wij hebben geen docenten hier - ze werken parttime, hebben ook ander werk.’

‘En dat was alles wat ze deed, de administratie.’

‘Ze was pas de derde of de vierde die ik in dienst heb genomen. U kunt het zich voorstellen, we waren nog piepklein. Carina is samen met het college doorgegroei - een beetje van dit, een beetje van dat - administratie, secretariaat, de telefoon opnemen, typen...’

‘En toen nam ze ontslag?’

‘Ja, toen ging ze weg, naar een petroleumbedrijf.’

‘Waarom?’

‘Bij Carina draaide het altijd om geld. Ze was een knap ding en ze deed haar werk goed, maar ze praatte altijd over geld. Ik heb haar gezegd: “Je moet geduld hebben, Carientje.” Maar zij zei altijd dat het leven duur was. Ze was een knap ding, lachte en praatte altijd. Ik moest haar van de telefooncentrale halen, want er kwamen voortdurend privé-gesprekken voor haar.’ Snuif.

‘In ’89 was zij bij u in dienst?’

‘Ja, ik... Ja, vanaf 1987. Zonde. Haar ouders hebben een boerderij in het noordwesten. Ik heb ze een paar keer ontmoet... Ze zullen wel terneergeslagen zijn?’

‘Zegt de naam James J. Wallace u iets, meneer Slabbert?’

‘Nee, ik kan niet zeggen...’

‘Andries Wilson?’

‘Ik kan niet...’

‘Floris Ferreira?’

‘Zijn dat niet de Mauser...’

‘Alexander MacDonald?’

‘Het zijn de Mauserslachtoffers, maar hoe komt het dat ik niets over Carientje heb gehoord?’

‘Betekenen die namen iets voor u, meneer Slabbert?’

‘Ja, ik heb eerder van ze gehoord. Ook van die kapper - hoe is zijn naam...’

‘Nienaber?’

‘Die, ja. En gisteren die eerwaarde...’

‘Dominee.’

‘Ja, de dominee. Maar was er vandaag dan weer een? Carrientje?’

‘Nee, vandaag niet. Hoe weet u van de Mauser af, meneer Slabbert?’

Snuif. Krul in de neus. ‘Je kunt er niet omheen. De krant staat er bol van.’

‘U kent de namen uitsluitend van de media?’

‘Ja, ik...’

‘Kent u ene Hester Clarke, meneer Slabbert?’

‘Hester ken ik, ja. Zeg nou niet dat zij...’

‘Hester Clarke uit Vishoek? De kerstkaartenontwerpster?’

‘Nee, ik weet niet of ze kerstkaarten heeft ontworpen.’

‘Een ongetrouwde vrouw van in de vijftig?’

‘Nee, onze Hester was jong - een mooi jong meisje.’

‘Was?’

‘Ja, ik weet niet wat er van haar is geworden. Ze was zomaar verdwenen toen we haar gingen zoeken. Haar telefoonnummer gewijzigd of iets dergelijks. Nooit meer iets van haar vernomen.’

‘Wat voor contract had u met haar afgesloten?’

‘Ze gaf een cursus zelfontplooiing. Een knap meisje, kwam net van de universiteit. We hadden geadverteerd en toen kwam ze even een kijkje nemen. Pienter hoofdje, vol ideeën...’

‘Zelfontplooiing?’

‘We waren toen begonnen met een cursus bedrijfsbeheer, weet u,’ snuif, ‘we hadden de avondcursussen al opgestart, uitsluitend in Kaapstad. Schriftelijke cursussen voor de meeste vakken, avondcursussen voor de creatieve studierichtingen en voor de cursus bedrijfsbeheer. Hoe begin je een eigen zaak, de rechtsbeginselen, het ondernemersplan, de boekhouding, voorraadbeheer... dat soort dingen. Toen merkten we dat we nog iets te kort kwamen om hen de wereld in te sturen. Zelfontplooiing. Norman Vincent Peale, Dale Carnegie - hoe maak ik vrienden en leer ik positief denken, u weet wel.’ Hij snuift opnieuw en Joubert vraagt zich af of hij de man een zakdoek moet aanbieden.

‘Ze heeft dus in 1989 een cursus zelfontplooiing gedoceerd?’

‘Ja.’

‘In de avondcursussen?’

‘Nee, Hester had het plan opgevat om hen twee dagen mee te nemen, een vrijdag en een zaterdag, naar Bergrivier. Dat is een plaatsje tussen de Paarl en Franschhoek. Het was haar idee - ze zei dat ze 's avonds door de week te moe waren. Ze moesten weg uit hun gewone omgeving. Ze zat altijd boordevol plannen. We doen het nog altijd, aan het eind van de cursus. Ze zijn meestal met een tiental, twaalfal. En op de zaterdagavond na het uitstapje beëindigen we de cursus en reiken we de certificaten uit.’

‘Hoe vaak zijn jullie al op stap geweest?’

‘O. Eén keer per jaar. Kijk, de cursus omvat drie maanden theorie in de avonduren, want overdag werken die lui. Je kunt ze niet iedere avond naar de les sturen, dat willen ze niet.’

‘En dat is alles wat Hester deed? Twee avonden per jaar?’

‘Nee, ze heeft ook colleges geschreven voor de creatieve richtingen. We gebruiken die nog altijd. Al haar inleidingen over wat creativiteit is, ze heeft ook het huiswerk gecorrigeerd en vragenlijsten opgesteld.’

‘Hier, op kantoor?’

‘Nee, ik heb geen geld om de docenten hier te laten werken. Ze werkte thuis.’

‘En waar woonde zij?’

‘In Stellenbosch. Ik denk dat ze nog parttime studeerde.’

‘En toen is ze verdwenen?’

‘Ik zal niet zeggen verdwenen. Maar het was wat vreemd. Toen we haar het jaar daarop zochten, bleek haar telefoon niet meer te werken, of heeft iemand anders opgenomen... Ik weet het niet meer precies. We hebben brieven en telegrammen gestuurd, maar ze bleef onvindbaar. Ik moest snel iemand anders zoeken. Ik was ervan overtuigd dat ze zou terugkomen - dat ze gewoon met vakantie was of iets dergelijks. Later hebben we het maar opgegeven.’

‘Wie geeft nu de cursus zelfontplooiing?’

‘Zeb van den Berg. Hij was lang bij de marine, dit is zijn baantje als gepensioneerd. Maar het spul van Hestertje gebruiken we nog altijd.’

‘Carina Oberholzer, had die hier iets mee te maken?’

‘Zij organiseerde de hele handel: het verblijf en de vergaderzaal en de uitreiking. Ze ging op zaterdag altijd mee naar Bergrivier.’

Ze blijven erop doorgaan, tot Joubert vraagt: ‘In welk jaar is Hester Clarke verdwenen, meneer Slabbert?’

‘Ik zal moeten nadenken.’ Snuif. De neus voert opnieuw een onmogelijke beweging uit, net een tic. ‘Even kijken...’ Hij telt op zijn vingers af. ‘Zevenentachtig, achtentachtig, negenentachtig.... Het moet in negentig geweest zijn. Ja, negentig, want toen hebben we iemand van Mutual bereid gevonden om die cursus te geven. Maar het werkte niet - die mensen vroegen te veel geld.’

‘Dus heeft Hester Clarke haar laatste cursus zelfontplooiing in ’89 gegeven.’

‘Het kan haast niet anders.’

‘Meneer Slabbert, wij weten met vrij grote zekerheid dat de slachtoffers van de Mausermoordenaar in het jaar ’89 jullie cursus bedrijfsbeheer hebben gevolgd. Hebt u...’

‘Nee!’

‘Hebt u de deelnemerslijst van dat jaar in uw archief?’

‘Waren het allemaal studenten?’

‘Hebt u het archief nog?’

‘Allemaal studenten?’

‘Meneer Slabbert, het archief?’

‘Ja, we hebben een archief...’

‘Kunnen we het inkijken?’

Slabbert keert terug naar de werkelijkheid. ‘Natuurlijk, natuurlijk. Ik zal het jullie laten zien.’ Hij maakt een lade van zijn bureau open, haalt er een bos sleutels uit.

‘Jullie zullen achter me aan moeten rijden.’

‘Waar naartoe?’

‘O, het is te veel om allemaal hier te bewaren. Ik heb een pakhuisje in Maitland.’

Ze lopen achter hem aan, door de deur, tussen de bureaus van de administratieve medewerkers door, langs veertien blanke en kleurlingenvrouwen die bij tafels staan waarop stapels en stapels documenten liggen.

‘Er moet ook een foto zijn,’ zegt Slabbert als ze buiten zijn.

‘Waarvan?’

‘Van de groep, met hun certificaten. Maar die te vinden, dat is het probleem,’ zegt Slabbert en hij snuift.

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 42

Het ‘pakhuisje’ in Maitland is zo groot als een vliegtuigloods, een vuile, verroeste stalen constructie tussen een schroothoop en een autoschadebedrijf. Slabbert duwt de reusachtige houten schuifdeur met moeite open en verdwijnt in de schemering. Ze horen de klik van een schakelaar. Hoog tegen het dak van het pakhuis flitsen tl-lampen aan.

O’Grady rekt het woord shit met een lange sisklank uit. De anderen kijken alleen maar. Stapels en stapels bruine kartonnen dozen strekken zich uit van voor naar achter, van muur tot muur, zes, zeven meter hoog, netjes opgestapeld in metalen en houten rekken.

‘Het probleem is,’ zegt Slabbert terwijl hij hen naderbij wenkt, ‘dat we aanvankelijk niet dachten dat het zoveel zou worden. Maar de mensen begonnen om een herwaardering van hun cijfers te vragen en om puntenlijsten, en wilden afschriften van hun rapport en van hun certificaat, en toen beseften we dat we alles zouden moeten bewaren. Maar toen was er al zoveel papier dat we maar tot ’92 zijn teruggegaan met het nieuwe archiveringssysteem.’

‘En daarvoor?’ vraagt Vos benauwd.

‘Dat is een beetje het probleem.’

‘Zo?’ zegt Joubert, moedeloos.

‘Het is nog niet uitgezocht. Daar hebben we niet genoeg personeel voor. Personeel kost geld. En bovendien krijgen we eigenlijk geen vragen die verder teruggaan dan ’93.’

‘Waar is het archief van ’89?’ vraagt Joubert.

‘In deze gang.’

‘Waar, in deze gang?’

‘Om u eerlijk de waarheid te zeggen: ik heb geen idee.’

Bart de Wit roept via de radio meer mankracht op, uitsluitend manschappen van Berovingen en Moordzaken, hij wil de hoofdcommissaris

er tot iedere prijs buiten houden. De anderen hebben hun mouwen opgestroopt en zijn begonnen kartonnen dozen uit te pakken. Ze ontwikkelen een methode, en als de versterking opdaagt, breiden ze die verder uit.

Doos na doos wordt uit het rek gehaald, opengemaakt, doorgegeven. Een ander team haalt de inhoud eruit, legt die op de vloer waar Joubert, Vos, Petersen, O'Grady en later ook Griessel koortsachtig de documenten doorbladeren, op zoek naar datums, namen, studierichtingen.

‘Wie zal dit weer inpakken?’ vraagt Slabbert met een geërgerd gesnuif.

‘Uw administratief personeel,’ zegt Joubert beslist.

‘Tijd is geld,’ klaagt Slabbert en hij begint zelf de doorzochte dozen naar een hoek te slepen.

Ze vorderen langzaam omdat er geen systeem zit in de wijze waarop het materiaal oorspronkelijk is ingepakt - documenten over cursussen computerreparatie liggen zij aan zij in één doos met *Inleiding tot de journalistiek. Lassen voor beginners* en *Schilderen voor gevorderden*.

De Wit laat een lunch aanrukken - Kentucky-kip en Cola - en ze eten tussen het werk door, zwetsen, lachen, voeren ernstige gesprekken. De ene doos na de andere wordt doorzocht, zonder onderbreking. De middag loopt langzaam maar zeker naar zijn einde, het aantal bruine dozen slinkt. Na drieën zijn ze halverwege, zonder resultaat. De dassen af, de mouwen opgerold, de overhemden half uit de broek, de vuurwapens in hun holsters keurig op een rij bij de deur. Er zitten stofvlekken op hun kleren, armen en gezichten. Nu en dan worden enkele woorden gewisseld, terwijl de tijd onverbiddeijk wegtikt.

Joubert en Griessel blazen even uit, staan buiten in de zon, de ledematen stram. De uitputting bekruipt Joubert opnieuw.

‘Ik wil vakantie opnemen,’ zegt Griessel en trekt aan zijn Gunston. ‘Ik wil met mijn vrouw en kinderen een week of twee weggaan en kijken of we het niet weer op orde kunnen krijgen.’

‘Dat is een goed idee, Bennie.’

‘Misschien overplaatsing aanvragen. Naar het platteland. Bevelvoerder worden van een bureau waar je op vrijdagavond alleen maar een paar dronkelappen moet opsluiten en een paar veediefstallen oplossen.’

‘Ja,’ zegt Joubert en hij vraagt zich af hoe hij zijn nieuwe start zal maken.

Dan lopen ze terug naar het mierennest binnen, gaan op de koude cementvloer zitten, likken aan hun vinger en beginnen weer te bladeren - Joubert haastig omdat zijn afspraak dichterbij komt en hij sterk begint te vermoeden dat hij die niet zal kunnen nakomen. Hij vraagt zich af of er nog tijd is om de kaartjes om te ruilen voor morgenavond en of Hanna Nortier dan vrij is. *Ik wil onder de mensen komen. Ik wil de sleur doorbreken.* In welke sleur kan een mooie vrouw als zij belanden, denkt hij terwijl zijn vingers bladeren, bladeren, bladeren, en zijn ogen lezen. Hij gaat van de ene bil op de andere zitten als ze nog een doos voor hem neerzetten.

Ze beginnen al over het avondeten te zeuren - pizza of vis en friet, maakt niet uit wat, zolang het maar geen kip is. Ze morren over vrouwen die kwaad zullen zijn om de lange uren. Kan Mavis niet alvast beginnen rond te bellen? Het loopt al tegen zevenen.

Dan roept Bennie Griessel triomfantelijk: 'Ferreira, Floris,' en houdt de documenten boven zijn hoofd. Ze houden allemaal stil, drie of vier onder hen applaudisseren.

'Wilson, Andries Joseph. Hier zijn ze.' De rechercheurs komen toegelopen. Griessel haalt het ene pak documenten na het andere te voorschijn - de inschrijving, opdrachten, tentamenantwoorden en resultaten, kwitanties, brieven met vragen om inlichtingen, het eindresultaat van iedere deelnemer. Alles aan elkaar geniet. 'MacDonald, Coetzee, Wallace, Nienaber. Ze zijn er allemaal.'

'Is er een foto?'

Griessel kijkt.

'Nee,' zegt hij. 'Uit welke doos komt dit?'

W.O. Slabbert komt opgewonden aanlopen van waar hij bezig was de kartonnen dozen met de grootste moeite weer in te pakken. 'De foto moet in een van de bundels zitten.'

Hun handen graaien naar de aan elkaar geniete documenten, hun vingers bladeren ze snel door.

'Hier,' zegt Griessel. De goden lijken hem opeens gunstig gezind te zijn. Hij gaat rechtop staan, strekt zijn rug en haalt het nietje eraf, laat de documenten op de grond vallen, houdt alleen de foto voorzichtig vast. Hij kijkt naar de ietwat vergeelde afdruk. Joubert komt naderbij, wil over Griessels schouder kijken.

'Kijk hoe jong Nienaber eruitziet,' zegt Petersen verwonderd.

Joubert steekt zijn hand uit naar de foto. Even dacht hij dat hij iemand had herkend...

Een zwartwitfoto. De mannen staan in een halve cirkel, met das en jasje, ieder met een certificaat in de hand. De ogen van Wilson zijn gesloten op het moment van flits en sluiters. MacDonald, met een brede glimlach op het gezicht, torent boven de anderen uit. Coetzee kijkt ernstig. Floris Ferreira houdt zijn schouders scheef, overgeheld naar de kant van zijn manke been; hij kijkt niet in de lens. Wallace heeft de handen voor zich gevouwen; er zit een ruimte tussen hem en Ferreira, een afstandelijkheid. Nienaber grijnst. Maar dit alles ziet Joubert niet.

Hij staart niet-begrijpend naar het kleine, tengere figuurtje van de vrouw die voor hen staat, in het midden, een hoofd kleiner dan de kleinste man. Hij kijkt, maar het dringt nog niet tot hem door. De tijd staat stil. Hij neemt de foto voorzichtig uit de hand van Griessel, houdt hem tegen het licht, nog altijd niet op zoek naar een verklaring.

Ze glimlacht niet. Hij herkent de frons tussen haar wenkbrauwen, de omtrek van haar hoofd, neus, mond, kin, de smalle schouders. Zeven jaar geleden: het haar is langer, hangt over haar schouders tot op haar borstjes. De rok, grijs op de foto, reikt tot onder haar knieën. Ze draagt schoenen met platte hakken. Ernstig. Ze kijkt zo ernstig...

‘Dat was Hestertje,’ zegt Slabbert achter hem. ‘Zo’n klein ding.’

Het oude huis in Observatory is opgeknapt en in een sterke aardse tint geverfd, donkerbruin. Het siertraliewerk op het muurtje is wit en netjes. Het tuinhek gaat geruisloos open. Hij loopt over het cementpad, twee rijen bloemen aan weerskanten van hem, het grasperkje keurig gemaaid. Op de deur zit een koperen klopper, maar hij klopt met zijn knokkels aan, zachtjes. Hij heeft de foto in zijn linkerhand.

‘Je kent haar,’ had Griessel gezegd toen hij merkte dat Joubert wit wegtrok. Iedereen had hem aangekeken. Hij had niets gezegd. Hij bleef naar de foto staren, een momentopname van zeven jaar geleden. Hij kon niet eens beginnen vragen te formuleren, want de onmogelijkheid van haar daar tussen de doden, was te overweldigend.

‘Ik ken haar,’ had hij uiteindelijk gezegd en hij hoorde de stemmen niet die ‘waarvan?’ en ‘hoe?’ en ‘wie?’ vroegen. De foto had lichtjes in zijn hand gebeefd. Het leven kwam hem onwerkelijk voor, als een van zijn

dromen waarin iemand opduikt waar die niet thuishoort, plotseling, zo vreemd dat je wilt lachen, bulderen: Ach die kop van Mat Joubert toch. Maar het is geen droom; het is de werkelijkheid.

‘Ik wil alleen gaan.’

De Wit liep met hem mee naar de auto. ‘Ik ben je een excuus verschuldigd, hoofdinspecteur.’ Joubert had niet geantwoord. ‘Zul je voorzichtig zijn?’ Hij had de bezorgdheid in de stem van de andere man gehoord, had even iets van De Wit begrepen. ‘Ik zal voorzichtig zijn.’ Hij had dit bij zichzelf gezegd. Zonder arrogantie, maar met een zachte beslistheid.

Nu hoort hij haastige voetstappen op de houten vloer binnen, de deur zwaait open en zij staat er.

‘Je bent te vroeg.’ Er ligt een glimlach om haar rozige mond. Ze heeft haar lippen gestift, lichtjes. Hij heeft haar nog nooit met lippenstift gezien. Haar haar is opgestoken in een vlecht, haar nek naakt en wit en weerloos, de zwarte jurk laat haar schouders bloot. Hij legt dit beeld van haar vast met de camera van zijn verstand, tot haar gezicht vertrekt als ze opmerkt dat hij geen jasje of das aan heeft; het stof op zijn overhemd, de mouwen opgerold.

Hij overhandigt haar zwijgend de foto. Haar glimlach verdwijnt, haar gezicht wordt uitdrukkeloos. Haar ogen zoeken een verklaring op zijn gezicht. Ze neemt de foto aan en kijkt ernaar. Hij ziet de schaduw die over haar valt, de ogen die dichtgaan, dan weer open, nog altijd op de foto gericht. Ze laat hem op de geboende houten vloer vallen en draait zich om, zich bijna niet bewust van zijn aanwezigheid.

Ze loopt door de gang. Hij ziet haar schouders, de mooie schouders met de eindeloos volmaakte spieren en botten. Ze torsen een zware last. Ze loopt langzaam, waardig, geluidloos; de rug naar hem gekeerd alsof hij niet bestaat. Hij loopt achter haar aan, één twee drie passen op de houten vloer, staat stil onder de lamp. Hij snuift haar geur op, een zweem van vrouwelijk parfum. Ze is achter in de gang verdwenen. Hij blijft besluiteloos staan.

Hij hoort een vaag geluid in de stilte van het huis, een gefluister van activiteit. Dan komt ze terug, het vuurwapen in de handen, de slanke kolf in de palm van haar rechterhand, de fijne vingers van de linkerhand rond de lange loop. Ze draagt het als een offer, de grootte van het wapen uit zijn verband gerukt door de tengerheid van haar lichaam. Ze staat tegenover hem, op een afstand. Ze staat er alleen maar, houdt het pistool vast alsof het

gewicht te zwaar is. De hoek van het magazijn drukt tegen de zwarte stof van haar jurk, op haar buik. Ze laat het hoofd hangen, alsof hij een beul is. Haar ogen zijn dicht.

Hij kan zijn verstand niet verhinderen om de legpuzzel af te maken. Het is een werktuigelijk proces, onwillekeurig vakmanschap, onomkeerbaar, ook al wil hij het verwerpen. Maar hij is te leeg. Hij staat daar terwijl de radertjes in zijn hoofd draaien, het ene na het andere. Dit is de bewijsvoering van het Openbaar Ministerie, edelachtbare - afdoende bewezen, eindelijk, afdoende bewezen, de jacht beëindigd.

‘Waarom?’

Ze beweegt niet.

Hij wacht.

Een haast onzichtbare beweging van haar borst, de ademhaling regelmatig, in en uit. Verder blijft ze roerloos.

Hij loopt voorzichtig naar haar toe, langzaam, legt zijn hand op haar schouder, voelt haar koude huid. Zijn grote hand omvat het schoudergewricht, trekt haar naar zich toe, leidt haar door de gang. Ze drijft mee als wrakhout. Hij loodst haar naar rechts, naar een ruime woonkamer waar enkele leunstoelen staan, hun gebloemde stof kleurloos in de schemering. Het vloerkleed dempt zijn voetstappen. De schilderijen aan de muur zijn donkere rechthoeken. Hij laat haar in een diepe leunstoel met zachte kussens plaatsnemen, haar ogen nu geopend.

Ze zit rechtop, de Mauser op haar schoot in beide handen vastgeklemd. Hij hurkt voor haar neer, op zijn knieën.

‘Hanna.’

Ze dwingt zich naar hem te kijken.

Hij steekt zijn hand uit, wil haar het wapen afnemen, maar haar greep is te sterk voor de tederheid in zijn hart. Hij trekt zijn hand terug.

‘Hanna.’

Haar mond gaat lichtjes open. Ze kijkt naar hem. Haar mondhoek vertrekt, alsof ze wil glimlachen. Ze kijkt naar het voorwerp in haar handen.

‘Het is zo vreemd,’ zegt ze nauwelijks hoorbaar. ‘Ik was er altijd al bang voor. Wanneer opa het uit de leren holster haalde. Het leek zo boosaardig, zo groot en lelijk. En de geur... Als hij de holster openmaakte, kon ik hem ruiken. Het rook naar de dood - een oude, dode geur, wanneer hij het schoonmaakte. Ik kon soms niet horen wat hij zei. Ik keek alleen naar het

pistool, alleen naar het pistool, tot hij klaar was en het weer opborg. Pas dan kon ik naar hem kijken. Ik wilde zeker zijn dat hij het weer opborg, dat hij de holster dichtmaakte.'

Ze kijkt hem weer aan. Haar mondhoek is gezakt, vormt samen met de andere een halve maan naar onder.

'Ik vond het tussen de spullen van mijn vader. Twee stapeltjes. Wat ik wilde bewaren aan één kant en wat ik wilde weggeven aan de andere kant. Er was weinig dat ik wilde houden. Foto's van hem en mijn moeder. Zijn bijbel, enkele grammofoonplaten. Zijn horloge. Ik had de holster eerst op het andere stapeltje gelegd. Toen verschoof ik het. En weer terug, Toen maakte ik de gespen los en de geur steeg op en ik herinnerde mij opa en verlegde het opnieuw.'

Haar ogen dwalen af, naar ergens in het duister, maar al gauw kijkt ze opnieuw naar hem.

'Ik had niet gedacht dat ik het ooit nodig zou hebben. Ik was het bijna vergeten.' Dan zwijgt ze, de greep op het wapen verslapt, en hij wikt en weegt of hij het haar zal afpakken.

Opnieuw is ze zich niet meer bewust van zijn aanwezigheid.

Hij zegt haar naam, maar ze beweegt niet.

'Hanna.'

De ogen die langzaam knipperen.

'Waarom?'

Ze ademt in, diep en lang en langzaam. Het bereidt een laatste, allesomvattende zucht voor.

Dan begint ze te praten.

OceanofPDF.com

Hoofdstuk 43

Binnen klinkt gelach op, almaar luider, uitbundiger. Buiten is het helder en stil, een nacht zonder onvolkomenheden. De maan schijnt vol en helder, de sterren vormen een streep glinsterende stofdeeltjes van horizon tot horizon. Er zijn geen wolken, het is zwoel. Ze staat op de drempel van de gehoorzaal. De rivier fluistert, de maan als een geel brandglas op het water. Er is nog een slokje wijn in het glas dat ze naar haar lippen brengt. De wijn is heel droog, maar ze kan er de zon in proeven. Ze neemt een teug, want één glas wijn staat ze zichzelf toe. Misschien nog een halfje voor straks op haar kamer, als beloning voor het gepresterde werk. Het was geen gemakkelijke groep. De verschillen in persoonlijkheid, in ernst, in intelligentie en toewijding hebben veel van haar gevergd. Heel veel, vindt ze zelf. Toch was het een succes. Ieder van hen heeft een stukje van zichzelf ontdekt, ieder van hen is gegroeid - sommigen nauwelijks, moet ze erkennen, maar alles welbeschouwd heeft zij hun groeipotentieel niet bepaald.

Misschien nog een jaar of twee en dan grotere, betere dingen. Ze beschouwt het college als een treetje op de ladder, een tijdelijke bezigheid, maar ze heeft er geen schuldgevoelens over. Slabbert krijgt wel héél veel waar voor zijn geld. Hij krijgt integriteit en professionele ethiek op de koop toe.

Nog een jaar of twee.

Ze proeft de laatste wijn op haar tong, laat hem zachtjes in haar keel glijden, verheugt zich op haar kamer. De anderen zijn per twee in de ronde hutten ondergebracht, alleen Carina Oberholzer en zij slapen in een eenpersoonshut. Zij heeft erop aangedrongen - haar tijd is te kostbaar. In haar kamer wachten haar boeken en muziek. Vanavond zal ze naar *Il Trovatore* luisteren, de eerste twee bedrijven misschien. ‘Zoveel doden?’ hadden ze in Verdi’s tijd al gevraagd. Waarop de maestro de bal had teruggekaatst: ‘Is

ieder leven dan niet dood?’ Ze glimlacht naar de maan, keert zich om, schuift de glazen deur open en loopt naar binnen.

Ze zitten gezellig rond een tafel te praten, ieder met een glas voor zich. Nienaber voert het woord terwijl MacDonald, Ferreira en Coetzee luisteren. Wilson, haar beste student, degene voor wie ze een zwak heeft, zit wat achteraf. Wallace en Carina Oberholzer voeren hun eigen gesprek aan het hoofd van de tafel.

Blijkbaar drinkt niemand anders witte wijn. Ze vindt de fles gemakkelijk tussen volle en lege bierflesjes, de geopende brandewijn en whisky, literflessen frisdranken en een grote ijsemmer. Ze meet haar halve glas af, met precisie.

Ze gaat bij de tafel staan. ‘Willen jullie mij verontschuldigen?’ zegt ze wanneer zij naar haar opkijken. Ze protesteren. Ze ziet dat de alcohol een waas over hun ogen heeft gelegd.

‘Ik loop met je mee,’ zegt MacDonald. De anderen lachen overdreven luid.

‘Ze is te mager,’ zegt Floris Ferreira schelms. Ze hoort het en voelt zich opeens pijnlijk ongemakkelijk.

‘Hoe nader het bot...’

Ze heeft opeens haast, glimlacht zwakjes en zegt dat ze maar van de avond moeten genieten, dat ze aan het ontbijt afscheid van hen zal nemen.

Ze zeggen welterusten en slaap lekker. ‘Handen boven op de dekens,’ roept Ferreira voor zij de deur uit is en enkelen onder hen lachen te luid. Wanneer ze buiten is, schudt ze het hoofd. Een ruwe diamant, die man.

Ze loopt tussen de nachtgeluiden door - insecten, de rivier, een hond die ergens blaft, een vrachtwagen die tegen een steile helling opklimt. De stemmen achter haar vervagen naarmate de afstand groter wordt. Ze denkt aan wat nu zal komen, alles vanmiddag al klaargezet terwijl de anderen zich omkleedden voor de diploma-uitreiking. Ze had enkele bemoedigende woorden gezegd, de certificaten overhandigd. MacDonald had erop gestaan haar te zoenen toen ze hem zijn certificaat overhandigde. Ze hadden voor elkaar geapplaudisseerd, idiote opmerkingen gemaakt. Vervolgens de foto: Carina Oberholzer had hen in een halve cirkel opgesteld en twee of drie foto’s genomen.

Ze maakt de deur van haar kamer open. Het nachtlampje brandt al. Alles is n t goed. Ze duwt de deur dicht, leunt ertegen en zucht behaaglijk.

Ze drukt eerst op de knop van de radiocassetterecorder. De muziek vult het vertrek. Ze tilt haar rechterbeen op, de enkel in haar hand, en trekt haar schoen uit. Dan de andere. Het begin van een ritueel. Ze zet de schoenen naast elkaar, symmetrisch, onder in de eendeurskleerkast. Ze begint haar blouse van bovenaf los te knopen, ziet zichzelf in de lange spiegel aan de binnenkant van de kleerkast. Ze wil haar gebruikelijke nabeschouwing niet doen, zich niet verbazen over de betekenis van volgorde en alle andere stappen van het uitkleedproces, ook al is het louter en alleen een spelletje, een ietwat ironisch spelletje dat ze bijna iedere avond met zichzelf speelt. Ze hangt de blouse op, reikt naar de knoop van haar rok op haar rug, trekt de rits behendig naar beneden. Het vergt maar   n soepele beweging om elk been uit het kledingsstuk te krijgen. Haar handen vegen hier en daar een denkbeeldig stofje weg. Ze hangt de rok naast de blouse op.

Haar lingerie is verfijnd. Terwijl ze naar de muziek luistert, haakt ze haar bh van voren open, ziet haar kleine borsten in de spiegel, hoe wit de huid is. Zij glimlacht onwillekeurig omdat haar besluit om ook hierover niet in zelfkritiek verstrengeld te raken - vorm en grootte - bewust is genomen. De muziek is te mooi, haar stemming te verheven.

De zachte stof van haar nachtjapon glijdt over haar hoofd. Ze trekt hem over haar bijna jongensachtige heupen en weet dat het weefsel haar huid een kleine sensatie bezorgt. Ze kijkt een laatste keer vergenoegd naar de orde in de kleerkast - het inpakken morgenochtend zal slechts enkele minuten in beslag nemen. Ze knipt het plafondlicht uit, legt de hoofdkussens tegen het hoofdeinde, en glijdt tussen de lakens. Ze neemt de biografie van het nachtkastje, piekert voor   n keer niet over haar onvermogen om van fictie te genieten; schuift haar schouders en rug recht en slaat het boek open.

De behaaglijkheid van het lezen, staat ze zichzelf een korte introspectie toe, is deels te danken aan de kleine overwinning waarbij het niet-vertrouwde karakter van een onbekende kamer wordt verdreven.

Dan begint ze te lezen.

Tweemaal verstoort het lawaai van de feestvierders haar concentratie. De eerste keer klinkt een daverende collectieve lach op die zelfs de liefthalligheid van de aria overstemt, en ze schudt even het hoofd. Ze zouden

het wat rustiger aan moeten doen, denkt ze en concentreert zich opnieuw op de woorden voor haar.

De tweede keer is onrustwekkender. In de stilte tussen de aria en het recitatief vormt hun gebral een barometer die hun dronkenschap aangeeft.

Ze herkent de stem van MacDonald, misschien die van Coetzee. Ze bulderen krachttermen. Ze verwerpt onmiddellijk de mogelijkheid op te staan en hen te berispen - het zijn volwassen mensen. Haar ogen zoeken opnieuw het papier voor haar, maar hun graad van dronkenschap blijft nog even als een vormloze ongerustheid hangen, tot ze weer in het leven tussen de bladzijden verdiept raakt.

De slaap is eerst een indringer, dan een vriend.

Ze wacht tot de aria afgelopen is, drukt op de knop om het bandje af te zetten. Ze schuift haar bladwijzer tot tegen de rug van het boek, legt het op het nachtkastje en steekt haar hand uit naar de schakelaar van het nachtlampje. Dan draait ze zich op haar linkerzij, ligt als een foetus tussen de lakens, en sluit de ogen.

Het lawaai van de braspertij dringt langzaam tot haar door. De lachbuien en enkele uitroepen van bijna-herkenbare woorden priemen door het nachtelijk geluid van de insecten en de murmelende rivier. Zijn ze nu nog altijd bezig? Hoe laat zou het zijn? De bedrijfsleider zal misschien zijn beklag doen. De slaapt wijkt onder druk van de bezorgdheid.

Ze staat op, uit haar humeur, loopt naar het raam, trekt de verschoten gebloemde gordijnen opzij. Kan ze iets zien van wat zich daarboven afspeelt?

De maan staat hoog en helder. De bomen, de struiken en het grasperk baden in een spookachtig licht. Ze tuurt in de richting van het zaaltje, waar het licht nog brandt. Ze weet dat er beweging bij het lawaai hoort, maar ze ziet niets.

Er beweegt iets vlak bij de rivier, de ongewoonheid ervan trekt haar aandacht. Ze kijkt scherper toe.

Een donker dier, vierkant en vreemd van vorm. Tot ze het beter ziet. Een menselijke gedaante, twee. Een omhelzing. Ze wendt de blik af, doet een stap achteruit, fatsoenshalve. Nog een zorg erbij. Het is Carina, daarbuiten. Ze kijkt opnieuw, verontwaardigd. Carina en Wallace. Hij zoent Carina bij het water. Zijn handen liggen op de weelderige rondingen van haar Rubensfiguur, haar handen liggen in zijn nek. Hun monden zijn wijd open,

de tongen diep. Ze tuurt naar het schuren van geslachtsdeel tegen geslachtsdeel, de dronkenschap nu een nauwe band.

Ze moeten ophouden. Het is haar verantwoordelijkheid om hen te laten ophouden.

Hij schuift haar rok omhoog, trekt haar slip bij het elastiek omlaag, legt zijn handen op haar blote achterwerk. Hij kneedt de zachtheid, het vlees, stopt een vinger in haar spleet. Haar hand laat zijn nek los, verdwijnt tussen hen in, betast de cilinder van zijn penis in zijn broek, neemt behendig de eikel tussen wijsvinger en duim, streelt en wrijft erover. Hun monden zijn druk in de weer. Zijn handen gaan plots naar haar rug, trekken haar blouse uit haar rok. Zijn ene hand van achteren, de andere van voren, binnen in haar bh. Hij duwt die omhoog, zoekt een tepel, neemt de volle borst in zijn hand, knijpt - hard, harder.

Ze kijkt weg - geschokt. Dit is haar schuld. Ze kijkt opnieuw, betoverd.

De handen van Carina zoeken zijn gulp, trekken de rits open. Hun monden zijn op elkaar, de lijven iets uit elkaar. Haar hand glijdt vanboven in zijn onderbroek, grijpt hem beet, haalt hand en orgaan er door de open gulp uit. Hij weet wat er nu komt en laat haar los, zijn handen langs zijn lichaam. Ze ligt op haar knieën, haar tong op de eikel, likt hem nat, likt hier, likt daar, zoekt met haar tongpunt de eikel van de penis, likt, zuigt eraan, zuigt heftig met een slurpgeluid. Hij duwt zijn buik naar voren. Haar hand rukt op en neer. Nee, zegt hij, zijn handen op haar hoofd. Hij trekt haar overeind, legt zijn arm om haar schouders en leidt haar weg van de rivier. Zijn wellust gaat voorop, nog altijd uit zijn broek. Carina lacht kort.

Ze is de gevangene van het schouwspel. Haar walging en verontwaardiging verwateren in een bijkomende ongerustheid. Wallace is getrouwd. Heeft kinderen. Carina weet dat. Ze sluit haar ogen, wacht tot ze weet dat ze verdwenen zijn, buiten haar gezichtsveld. Ze opent ze opnieuw, staart naar de schaduwen die nu onbeweeglijk zijn.

Het is hun gebrek aan zelfbeheersing, aan beschaving, aan loyaliteit dat haar tegen de borst stuit. En haar eigen onvermogen om niet te kijken.

Nog meer beweging in de nacht.

Wat hebben die mensen toch?

De toeschouwers achtervolgen het paar, dronken, onbeholpen, zonder woorden, met een starre blik in de ogen, het brein op oerinstinct overgeschakeld.

MacDonald en Ferreira, Coetzee en Nienaber. Wilson volgt tegen zijn zin.

Ze ziet hen - plompe schimmen - in de richting van Carina en Wallace lopen. MacDonald waggelt. Hun dronkenschap, weet zij, is volkomen.

Ze trekt het gordijn stil en voorzichtig dicht, tot de maan helemaal is buitengesloten. Ze draait zich om in de duisternis van de kamer en beseft dat ze haar gemoedsrust hebben verstoord - zij wil dit soort herinneringen niet. Het zal moeite vergen om dit te verdrijven, de slaap nu helemaal vergeten. Ze knipt het bedlampje aan, zet de muziek weer op. Laat hen weten dat ze wakker is, zodat ze weer bij zinnen komen.

Ze gaat op het bed zitten.

Wat doen ze nu? Het zijn net kinderen. Ze staat op en trekt de gordijnen van het andere venster op een kier.

Ze staan tegen het raam van een ronde hut, in de lichtpoel die naar buiten valt, stille en intense toeschouwers. Daar slaapt Carina en ze weet al waar ze naar kijken voor ze Floris Ferreira opmerkt die zijn penis in zijn hand heeft. Ze laat het gordijn vallen. De misselijkheid stijgt in haar op, tot ze achter in de keel naar adem snakt en braaksel proeft. Ze had nu niet moeten opstaan. Ze had veel vroeger naar hen toe moeten gaan en ferm zijn opgetreden. Ze gaat weer op het bed zitten. Laat er in godsnaam een einde komen aan hun wellust. God, hoe primitief kan een mens toch zijn. Ze zet de muziek harder.

Het komt door de drank. Ze zal nooit meer drinken.

Ze neemt haar boek, zit rechtop tegen de kussens, probeert zich met een uiterste inspanning te concentreren. Het zal moeilijk zijn om de beelden kwijt te raken. Ze leest een halve zin, nog een, nog een, nog altijd misselijk. Er klinken voetstappen buiten - ze gaan weg, eindelijk hebben ze er genoeg van gekregen.

MacDonald trapt de deur van haar kamer open, ziet haar liggen, ziet hoe ze haar boek opzij rukt, de angst op haar gezicht. 'Kom, Hester, laten we neuken.' Hij trekt Wilson mee naar binnen. MacDonald komt op haar toegelopen, grijpt het boek, gooit het opzij. Zijn hand is op de deken. Ze schreeuwt in plotselinge woede, plotselinge angst. Ze houdt haar handen op, ziet de volkomen dronkenschap op zijn rode gezicht, ruikt de zure stank van zijn adem. Hij pint haar vast met zijn zwaar gewicht, zijn hand houdt haar handen boven haar hoofd vast. Ze schokt heen en weer, spartelt tegen. Zijn

andere hand glijdt onder haar nachttjapon, duwt hem omhoog, ontbloot haar borsten. 'Er zit tenminste nog wat, Hester.' Ze hoort het niet, ze schreeuwt het uit. Haar benen willen onder hem uit wriemelen, het beest van haar af schoppen. Zijn gewicht is te groot, verplettert haar. 'Vooruit, Hester,' zegt hij ongeduldig. Hij verschuift zijn lichaam tot bij haar knieën, moet zich uittrekken om haar handen vast te kunnen houden. Ze wil hem bijten, draait het hoofd om in de dikke pols te kunnen bijten. Hij scheurt haar slip van haar lijf. 'Jij bent verdomd klein.' Ze zet haar tanden in haren en huid. Hij rukt zijn hand weg, slaat haar om de oren. 'Verrek, teef, je bijt.' Hij slaat haar opnieuw. 'Nee.' zegt Wilson. De anderen komen binnengelopen. 'Ik ook,' zegt Ferreira, zijn penis in de hand. 'Jezus Mac,' zegt Nienaber. Zijn tong hangt uit zijn mond.

MacDonald heeft haar handen weer allebei vast. Er loopt een dun straaltje bloed uit haar neus. Haar tegenstand neemt af, verdwaasd door het besef dat bezig is vorm te krijgen. Hij trekt zijn broek open, dwingt een knie tussen haar knieën. Zij rukt, wil zich wegrukken, weggkomen, schoppen. Hij duwt haar neer, met zijn volle gewicht. 'Benen wijd, Hester.'

'Mac,' zegt Wilson, zwijmelend.

'Sodemieter op,' zegt MacDonald en kijkt hem over zijn schouder aan. 'Jouw beurt komt nog.' Hij grinnikt naar zijn publiek, duwt haar benen met zijn heupen van elkaar, zoekt met zijn lul de opening, duwt onmenselijk hard.

Ze voelt het scheuren, eerst pijnloos, voelt het weefsel dat scheurt. Dan komt de pijn. Haar bewustzijn vlucht, haar krachten ebben weg. Hij ervaart het als een overgave, laat haar handen los, komt half overeind, kijkt achterom. 'Zij neukt ook hoor, net als die andere.'

Haar bewustzijn komt en gaat. Er brandt een vuur daar beneden - een hels vuur, een verterende pijn.

Hij glijdt uit haar, vloekt, dringt opnieuw binnen. 'Ha, ha, ha, ha.'

'Vooruit, Mac. Schiet op.'

'Bijna klaar. Bijna klaar.'

Orgasme.

'Florisje.' MacDonald staat op, biedt haar aan Ferreira aan.

Coetzee is sneller, zijn broek hangt al op zijn knieën. Hij knielt voor haar, wrijft met zijn hand over haar maag, wrijft over haar hele lichaam, dringt binnen en komt onmiddellijk klaar. Hij staat verbaasd op. Ferreira

duwt hem uit de weg, likt met lange halen aan de borsten van Hester Clarke. Zijn speeksel laat strepen achter. Hij likt haar maag, zakt, likt haar schaamhaar. Zijn hand rukt op en neer tussen zijn liezen. De geelwitte vloeistof spuit over haar, over het bed.

‘Ollie.’ Een opdracht van MacDonald. Nienaber grijnslacht, schudt zijn hoofd.

‘Andries. Waar is Andries?’

Wilson staat buiten tegen de muur op het gras te kotsen.

‘Wat doen jullie nou?’ Wallace en Carina Oberholzer komen aangestrompeld.

‘Jij hebt je wip al gehad. We hebben gezien dat jij al geneukt hebt. Nu is Andries aan de beurt,’ zegt MacDonald, zijn grote hand om de nek van Wilson. Hij trekt hem mee, sleurt hem mee.

De keel van Wilson wil nog vloeistof uitbraken: ‘Ik kan het niet, ik kan het niet.’ MacDonald duwt hem de kamer in, trapt hem naar het bed.

Het rood van het vuur is diep, overal rondom haar, de zweeftocht door de vlammen vederlicht, zonder zwaartekracht, de pijn een pantser.

‘Jij bent een nicht, Andries.’ MacDonald slaat hem op zijn achterhoofd. ‘Naai haar.’ MacDonald pakt hem beet.

‘Mac, nee,’ zegt Wallace. Carina Oberholzer staat in de deuropening te staren.

‘Lazer op, Wallace. We hebben gezien hoe jullie als honden naaiden.’

Hij trekt Wilson overeind. ‘Naai haar, nicht.’ Wilson weert hem met zijn handen af, maar de knokkels komen in zijn hals terecht. Hij strompelt naar het bed. Zij ligt daar. Haar ogen zijn open, wijdopen - ze staart naar het plafond. Hij kan het niet, hij kan het niet. Hij frommelt aan zijn broek, krijgt zijn riem open. Hij is slap, klein. Hij verbergt hem voor MacDonald, drukt hem onwillig tegen haar aan.

‘Steek hem erin, jij kloterige bruinwerker.’ MacDonald staat met een arendsblik bij het bed. Een rood gezicht onder rood haar. Rode neus.

Wilson voert de bewegingen uit, voelt hoe zijn penis door het bloed glijdt.

‘Ik wil zien hoe jij klaarkomt.’

Hij doet alsof, wil in leven blijven. MacDonald duwt op zijn achterwerk, op en neer, in en uit. Wilson geeft over, hij kan het niet helpen. Hij kotst opnieuw, over haar heen.

Joubert komt overeind.

Ze praat werktuigelijk, haar stem dood, haar lichaam volslagen onbeweeglijk in de armstoel, haar blik afwezig. Hij wil zeggen dat ze moet ophouden.

‘Ik werd wakker door de vogels buiten en de zon die scheen. Gewoon een nieuwe dag. Ik lag daar. Eerst kon ik alleen maar horen. De vogels. Ik kon niet ruiken. Ik kon niet voelen. Ik ben heel lang zo blijven liggen. Toen ik me bewoog, had ik pijn. Toen heb ik gekeken. Het was mijn lichaam niet langer. Mijn borsten en mijn maag en mijn benen niet meer. Ik wilde het niet wassen, want dit was mijn lichaam niet langer. Míjn lichaam was schoon.’

Hij gaat in de leunstoel tegenover haar zitten. Hij is uitgeput.

‘Ze waren allemaal vertrokken. Het was zo mooi en zo stil, in de ochtend. Alleen de vogels.’

Dan zwijgt ze, en hij is er dankbaar voor.

Hij zit lang naar haar te kijken. Het lijkt alsof ze er niet echt is, denkt hij.

Waarom wil hij haar niet meer aanraken?

Ze is nog niet klaar. ‘Vorig jaar wilden ze een bloedtest doen. Bij al degenen die in dienst waren genomen. De dokter had moeite om verzachtende woorden te vinden.’

Hij wil het niet horen. Hij weet, hij begrijpt het onmiddellijk, maar het is hem te veel.

‘Hij wilde nog eens een bloedmonster nemen. Hij dacht dat het een vergissing was.’ Ze glimlacht naar hem. Hij kan het nauwelijks zien, maar hij hoort het aan haar laatste woorden - geen wrange glimlach, een echte.

‘Het is een vreemde naam. HIV-positief. Positief.’ Nog altijd die glimlach, de laatste woorden haast een lach.

‘Vlak daarna heb ik een Smith & Wesson gekocht.’

Hij voelt zich loodzwaar. Hij voelt hoe het gewicht hem uit de leunstoel duwt. Zijn hele lichaam voelt het gewicht dat op hem drukt.

Haar glimlach neemt zijn tijd om stukje bij beetje te verdwijnen.

Hij moet haar het pistool afnemen.

Hij blijft zitten.

Hij hoort buiten een auto stoppen. Hij weet het. Maar het verwachte geluid van dichtslaande deuren blijft uit.

‘Je naam,’ zegt hij, en het klinkt te luid in de stilte.
Hij weet niet of ze hem heeft gehoord.
Haar vingers omklemmen de loop van de Mauser steviger.
‘Zij hebben Hester Clarke gedood.’
Hij wil niet dat die daarbuiten in de auto naar binnen komen.
Hij wil de vragen niet stellen die hem op de lippen liggen. Hij wil haar hier achterlaten en weggaan. Hij wil óók dat Hester Clarke dood is.
Maar hij wil het weten.
‘Toen je mijn dossier toegestuurd kreeg...’
Nu kijkt ze naar hem. Lang, een reis naar het heden. ‘Ik wist toen niet dat jij het onderzoek leidde.’
Hij had het niet willen vragen.
‘Ik had niemand anders uitgenodigd voor het concert. Toen wist ik het wel.’
Hij wil weg.
Ze kijkt nog altijd naar hem. De linkerhand laat het pistool los. De rechterhand verstijft, een vinger glipt door de beugel van de haan.
‘Wil je naar buiten gaan?’
Hij wil een laatste keer naar haar kijken. Alleen. Eén ogenblik lang opgaan in een toekomst die anders had kunnen zijn. Dan staat hij op en loopt naar haar toe.
‘Nee,’ zegt hij, want zij heeft geholpen om hem weer gezond te maken. Hij neemt de Mauser uit haar hand.

Hij gaat via een zijdeur bij de rechtbank naar binnen om de pers te ontlopen. Na het crescendo van de arrestatie was de zaak naar de binnenpagina’s verhuisd en toen verdwenen, maar in hun agenda’s staat de datum van het proces opgetekend. Nu zijn ze op volle sterkte terug.

Hij hoort de stem achter zich. ‘Hoofdinspecteur.’
Hij staat stil op de trap, wacht tot ze hem inhaalt.
‘Hoe gaat het?’ vraagt hij.
‘Het is een lang verhaal. En met jou?’
‘Het gaat wel.’
Hij ziet dat ze knap is, de niet bij elkaar kleurende ogen helder. Hij wil niet terug naar kantoor.
‘Wil je ergens koffie gaan drinken?’

‘Dat zou leuk zijn.’

Ze lopen naast elkaar op de stoep, in de grauwe augustuslucht. Geen van beiden willen ze over de zwijgende gedaante in de beklagdenbank praten, ieder om zijn eigen reden.

Bij het Groentemarktplein houdt hij de deur van een kleine tearoom voor haar open. Ze nemen plaats, bestellen koffie.

‘Ik wilde liever niet komen. Maar ik moest haar één keer zien. Eén keer maar. Ik wilde haar op een of andere manier zeggen dat ik het haar vergeef.’

Hij wil antwoorden dat het geen verschil zal maken. Hij heeft de geruchten gehoord in verband met het psychiatrisch verslag. Het wordt vanmiddag aan de rechtbank voorgelegd.

‘Maar ze lijkt zo afwezig.’

‘Ja,’ zegt hij.

‘Je bent afgevallen.’

Hij is blij omdat ze het heeft opgemerkt. ‘Vind je?’

Hun koffie komt eraan.

‘En wat heb je verder allemaal gedaan?’

‘Alleen maar gewerkt.’ Het is de waarheid. Alleen maar gewerkt. Aanvankelijk om zich te verschuilen. Voor iedereen. Voor zichzelf, voor Anne Boshoff - die nog twee keer opbelde en toen de moed opgaf - en voor de nieuwe therapeut. Later heeft hij zijn werk als een deel van zijn therapie opgevat, op zoek naar evenwicht, voetje voor voetje.

‘En ik ben gestopt met roken.’

‘Dat is prachtig.’

‘Hoe is het met de kinderen?’

‘Beter. Maar toch...’

‘Ik heb mijn huis verkocht.’

‘Ik ook. We wonen nu in Claremont. Ashton Village. Heel aantrekkelijk.’

‘Ik woon in Table View.’

‘Opnieuw in een huis?’

‘Nee, het is...’ Hij vindt het juiste woord niet. ‘Een rijtjeshuis.’

Stilte.

‘Ben jij al eens naar een opera geweest?’ vraagt hij.